המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)
שנה 48
ב' ניסן, 25.4.84
מיספר 2434

העולם הזה

זוהי התמונה שהרעישה את העולם

תצלום זה של „העולם הזה" צונזר בשבוע שעבר – הוא צולם כמה דקות אחרי גמר החטיפה ומראה את החוטף החי שנלכד

ההוכחה

חדש מ„עלית"

עוגת לימון.

עוגת לימון. קלה, אווירית, טעימה ביותר
וכמו כל העוגות של עלית, אופים אותה בקלות
ובמהירות – וההצלחה בטוחה!
עכשיו את יכולה כבר לקבל מחמאות על 5 עוגות:
עוגת שוקולד, עוגת שיש, עוגת צימוקים,
עוגה אנגלית ועוגת לימון.

עוגת עלית
את אפית

עלית

מכתבים

התשוקה, הזעם והייאוש

העסקנים כבר יודעים בתוך ליבם – הם יפסידו את השילטון. לכן כולם נדחפים לכנסת.

כמעט 20 שנה הסתדרו ביניהם הליברלים וחרות ולא רבו על המקומות בסיעה המשותפת בכנסת. חרות הביאה את המצביעים, הליברלים העניקו את ההכשר הבורגני, וכך הגיעו השתיים לשילטון.

פיתאום הם רבים על מקומות. פיתאום חרות רוצה לצמצם את מיכסת הליברלים, ובשתי המיפלגות כל ג'ובניק רוצה לכנסת.

ההסבר היחיד לתופעה הוא הרגשתם של העסקנים, שחילקו ביניהם במשך שבע שנים מישרות שילטוניות לרוב, כי ימי שילטונם ספונים. אחרי שיובטו בבחירות, יוכלו להתפרנס מעסקנותם רק אותם שיידחקו לתוך הכנסת. לכן פועלים המרפקים במרץ, לכן מחוות התשוקה, הזעם והייאוש.

שלומית שגיא, חדרה

• • •

מתי שלונסקי יצייר את ציונה?

במדורו „נמר של נייר" („העולם הזה" 16.4.84) שיבח דן עומר במילים חמות את אלבום־הציורים של ראובן והוסיף גלופת ציור של... ציונה תג'ר.

הנאתו של עומר נפגמה, לפי דבריו, בשל אי הכללתו של הפורטרט של אברהם שלונסקי, מעשה ידיו של ראובן, והוא הוסיף והביא במדורו את גלופתו של שלונסקי.י

ובכן, זהו ציור שנעשה בירידה של ציונה תג'ר, תבדל לחיים ארוכים, ולא בידי ראובן ז"ל. עומר איננו הראשון שהחליק בנושא הזה. שלונסקי הצעיר, המופיע בציורה של תג'ר, דומה להפליא לראובן של אותן השנים. כבר ראיתי מקום שבו הוצג הציור הזה כפורטרט של ראובן, שצייר בירידה של תג'ר. השלב הבא במשולש הזה יהיה, כנראה, מישהו שיטען ששלונסקי צייר את ציונה.

בראשית שנות הארבעים הובאה ארצה תבילה של שיקופיות, שתיארה את גרניקה, הציור המפורסם של פבלו פיקאסו. זהו ציור שצייר רובו ככולו בשחור־לבן. כאלה היו גם השיקופיות. כשהתיישבו מיטב צייריה של ארץ־ישראל לראות לאורו של פנס הקסם את גרניקה של פיקאסו, גנחו בהנאה וגילגלו עיניים מקנאות מול גאוניותו של פיקאסו. קם אחד מהם ואמר (למי זה יוסיף אם נציין כאן את שמו?): „תארו לכם כמה היתה מתעצמת הנאתנו אילו שלחו לנו את השיקופיות הצבעוניות!"

הנאתו נפגמה מפני שלא הראו לו את הצבעים — שאינם מופיעים בציור המקורי. לדן עומר חסר באלבומו של ראובן ציור שהוא לא צייר.

מני סאר, תל־אביב

• • •

הבטחות, הבטחות

„המצב הבטחוני" אחרי הבחירות אינו בהכרח כמו לפני הבחירות.

וכך, למשל, התבשרנו כי ימי־המילואים יופחתו בשנה הבאה ל־45 במקום 60. ומאחר שכל העם צבא, הרי זו בשורה טובה ומשמחת.

ואם אחרי הבחירות יחייב „המצב הבטחוני" להוסיף ימי־מילואים, האם יעז מישהו למחות? האם יתבע מישהו לעצמו את ההקלה שהובטחה לפני הבחירות? אז אפשר להבטיח.

אייל גילעדי, חיפה

• • •

קישוטים ליד שוק־הכרמל

המדרגות הנעות שאינן אוהבות לנוע.

עיריית תל־אביב משקיעה בשנים האחרונות הון־עתק בקישוט העיר בערוגות־נוי, בעציצי־בטון מוזרים, בהנחת מידרכות צבעוניות מפוס־פסות, מנוקדות או בעלות חברבורות. מדוע שלא תפנה חלק מתקציב זה לרווחתם ונוחיותם של הבאים לשוק־הכרמל והיוצאים ממנו?

בכיכר שבפתח השוק, בהצטלבות אלנבי־המלך־ג'ורג'־שינקין, בנתה העירייה לפני שנים מעבר תת־קרקעי להולכי־הרגל. הבאים מהצד המיזרחי של רחוב אלנבי יורדים למינהרה שמתחת למיפלס הרחוב, עוברים אותה ובסיומה יכולים להשתמש במדרגות נעות. המעלות אותם לשוק. כל זה כשהסלים ריקים. כשחוזרים מהשוק, בסלים מלאים, יורדים למינהרה, עוברים מיזרחה ואז מתברר כי בצד הפונה לרחוב המלך ג'ורג' אין מדרגות נעות. למה? ככה.

אולי כי המדרגות הנעות נועדו רק לקישוט, ולא לעזרתם — חס וחלילה — של עקרות־הבית, הזקנים והזקנות, האמהות המטופלות בילדים. החוזרים בסליהם המלאים מהשוק. אולי זו גם הסיבה שאפילו המדרגות המערביות

(המשך בעמוד 4)

כתבת השער הקדמי:

ההוצאה להורג

התמונות שבידי „העולם הזה" ועיתונים אחרים מוכיחות: שניים מחוטפי האוטובוס, שלא נהרגו ברגע ההסתערות, הוצאו להורג זמן קצר אחר כך. האם יצחק שמיר ומשה ארנס, שנתנו את ההוראה, חשבו באותו רגע מה הם מזמינים לשבויים ישראליים?

8

סקופ

פרס מוכר את אבן

לפני שלוש שנים הבטיח שימעון פרס את תיק־החוץ לאבא אבן. עכשיו הוא שוב נאלץ להתבחש להבטחותיו: יצחק נבון דרש ממנו להודיע כי אין לו התחייבויות, מלבד מסירת תיק־הביטחון ל־יצחק רבין – ופרס נבנע!

7

עיסקי העסקן

מדוע החליט דוד אפל – עסקן מרכזי בתנועת החרות, שהתעשר תוך שנים אחדות בשו־תפות עם שלום גניש – לפרוש מעיסקי הבניה?

10

בלגאן ליברלי

שני שרים מתמודדים על הבכורה ועוד תשע סיעות משתוקקות לשבץ את מועמדיהן במקומות הריאליים ברשימת הליכוד בבחירות לכנסת. מתוך כל המהומה מז־דקרת דמותו של עסקן קשיש, צבי רנר, העשוי להכריע בין כל הליברלים הניצים ביניהם.

16

חזה בשער

בראיון מיוחד להעולם הזה מספר הבימאי בוב פוסיי על הסרטת סטאר 80, המגול־ל את סיפורה של נערת השער דורותי סטראטן. את תפקידה מגלמת מריאל המינגווי שניתחה את שדיה במ־יוחד לצורך צילומי הסרט.

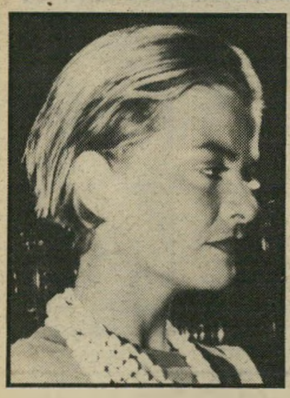
52

כתבת השער האחורי:

שרונה של המכות

בטרם הספיקו להגליד פצעיה מנשיכת הכלב, נפתחו התפרים מחדש, כשהוכתה שרונה מארש על־ידי חברה. בשיחה בלע־דית ל„העולם הזה" מסבירה הדוגמנית מדוע ביטלה את ה־תביעה שהגישה נגד דני זיתוני.

60

הפרובוקציה

מי נתן את ההוראה לבצע את ההתנקשות בחיי שגריר ישראל בלונדון? הגילוי של אלכסנדר הייג מוסיף את האבן החיונית להשלמתה של תמונת הפסיפס, המלמדת מי גרם למילחמה שהסתיימה בניצחון סורי מוחץ. תוך כדי כך מגלה אורי אבנרי שורה של סקופים. בין השאר: אסד ושרון נפגשו ערב הפלישה!

14

רוצה להיות שר

על פעילותו במיפלגת העבודה, על מישפחתו המיוחדת ועל אהבותיו – הקולנוע והכדורסל – מספר ח"כ מיפלגת העבודה עוזי ברעם.

„אני מרגיש שיש לי פוטנ־ציאל!" אומר הח"כ, הרוצה להיות שר העליה והקליטה.

11

יש לה כושר!

„הוא היה הראשון והאחרון אצלי!" או־מרת פיה זדורה על בעלה הקשיש, משו־לם ריקליס, שהפך אותה למלכת־המין התורנית של הוליווד.

במיוחד לכבוד העולם הזה היא מדגימה את תרגילי ה־התעמלות להנאת בעלה.

68

לידסקי מתוודה

„אשמח לראות את אשתי בבית ולא עסוקה בקאריירה," אומר להעולם הזה עורך־הדין ה־מצליח **צבי לידסקי**, שנישא בשנית בגיל 49 וחצי.

62

החברה (לשעבר) של דון

בהיותה בת 17 התפרסמה אורלי כ־חברתו של הזמר האמריקאי הפופולא־רי דון מקלין. מאז הספיקה להיפרד ממנו ולהתחיל בקאריירה משלה – והפעם כמעצבת אופנה.

48

ועוד בגליון זה:

- מחתרות העבר 22
- מציץ לבית הנשיא 32
- כלב לדבר עבירה 39
- הדוגמנית והבעל הקנאי 50

המדורים הקבועים:

מיכתבים 3
קרא יקר 5
תשקיף 6
במדינה 7
הנדון 8
אנשים 19
בלונים 21
יומן אישי – פקודת הקומיסארים 27
מה הם אומרים – בועז אפלבאום, אברהם שכטרמן, יוסי שריד.
לאה קריב, מרק שפס ואילן דר 28
שידור 30
תמליץ – שידורי הטלוויזיה בישראל ובירדן 31
תיור 33
עולם קטן – גרמניה, בריטניה וחדוו 34
אנשים בעולם – 40
חלון ראווה 42
נמר של נייר – סיפורת שואה – מחקרים, עדויות וסיפורת 44
תשבץ 46
הדרדסקום – שור 47
קולנוע 52
ספורט 56
רחל מרחלת על כל העולם 57
לילות ישראל 58
תמרורים 63
זה וגם זה 67
זה היה העולם הזה שהיה 70

(המשך מעמוד 3)

שובתות רוב הזמן. בגלל קילקולים או איזו עייפות אחרת. אם הן נועדו לקיישט בלבד — אין סיבה לבזבז בגללן אנרגיה יקרה.

איריס סגל, תל־אביב

● ● ●

השבי אינו אתר־בילויים

ב„העולם הזה" (14.3.84) התפרסמה כתבה שבה הוזכר שמו של אסף יגורי. פרקליטו מגיב:

הריני מתכבד לפנות אליכם בשמו של מרשי, מר אסף יגורי, ח"כ לשעבר. הנני מתייחס לכתבה אשר נושאה חברת יד ירושלים:

בכתבה זו, אשר בעיקרה היא מדוייקת בעובדותיה, נעשה כלפי מרשי שימוש במיספר ביטויים עולבים ופוגעים. בלתי־רלבנטיים לחלוטין לתוכן הכתבה, אשר ייתכן שמוסיפים נופך לכתבה, אולם בשום פנים ואופן אינם משרתים את „רוחה".

יגורי

הכוונה היא לביטויים — „קצינים משומשים" ו„בילה בשבי המצרי".

קצין „משומש" הינו ביטוי פוגע באופן כללי בטעם הטוב ובאופן מיוחד בקצין בכיר מסוגו של מרשי, אשר הקדיש לצה"ל את מיטב שנותיו, ואין זה הולם לכנות קציני צבא־קבע לשעבר במונח זה.

המונח השני, „בילה בשבי", צורם את האוזן אף יותר מקודמו, כי אין חייל „מבלה" בשבי — אין השבי אתר־בילויים ואין מרשי מאחל לאף חייל צה"ל להתנסות במאסר ובתנאי שבי כלשהם.

עורך־דין **משה זינגל**, תל־אביב

● ● ●

הפערים, היומרות והכיסא

הפראדוכסים של תמ"י.

– אם נכשלה תמ"י בתפקידה להקטנת הפערים החברתיים־עדתיים, הרי שהיא תצליח יותר בבחירות לכנסת, שכן יש יותר בוחרים ממורמרים בשל אותם פערים;

– אם הצליחה תמ"י בתפקידה והפערים קטנו, הרי שהצלחתה בבחירות תיקטן;

היות שיצר לב האדם רע מנעוריו והכיסא חשוב יותר מהכל (כמעט), הרי שמנהיגי תמ"י יעשו הכל שהפערים שאותם הם מתיימרים לבטל לא יקטנו, כדי להבטיח את כיסאם.

זהו פרדוכס כפול, ולמיפלגה כזו אין, לדעתי, זכות קיום.

יוסי זיו, תל־אריב

● ● ●

קור־רוח כמעט שטני

הקורא מבקש לפנות, בפניה של הרגע האחרון, אל ח"כ שולמית אלוני, ולומר לה:

שולמית יקירתי. אני מוקיר את פועלך בכנסת זו בכנסות קודמות. אינני יודע אם תלכי לבחירות הקרובות לבד או עם של"י, או עם אלטרנטיבה, או עם לובה אליאב או עם רק"ח. כל החלטה שלך ושל חבריך בר"צ תהיה מכובדת בעיניי. אולם אני מבקשך בכל לשון של בקשה: אל תספחי את רן כהן אל רשימתך. זו תהיה דבשת שבוחרים פוטנציאליים רבים שלך לא יוכלו לעכל.

רן כהן הוא האחד והיחיד מאותם המזוהים עם מחנה־השלום, שהלך למילחמה הנוראה בלבנון ונתן לה את הלגיטימציה השמאלית. אחרי שיחרורו משירות המילואים, רואיין כהן במעריב (23.7.82), וחשוב להזכיר שוב כמה מפניני אותו ראיון. הוא הציג עצמו כמי שנלחם „בקור־רוח כמעט שטני". הוא סיפר למראיינת שלו כי „יריתי אלפי פגזים על ביירות המערבית..." ובכך הפך עצמו, על־פי עדותו, שותף לטבח אוכלוסיה אזרחית חפה־מפשע. ואכן, בקטע אחר אמר רן כהן: „מי שמוביל את המילחמה לביירות, צריך להבין שמילחמה בתוך עיר מפילה קרבנות אזרחיים." באותו ראיון הסביר כהן מדוע אין להיכנס לביירות המערבית. האם כדי לחסוך בחיי נשים וילדים חפים מפשע? הבה נשמע את רן כהן: „נניח שאנחנו נכנסים למערב ביירות ונהרוג שם אלפים מחבלים, עדיין ישארו בידינו ששת אלפים מחבלים, ואנחנו נצטרך למצוא מקום לשכן אותם. זהו המילכוד."

זהו הפרופיל המוסרי־פוליטי של מי שראה עצמו מתאים לעמוד בראש של"י בבחירות לכנסת בשנת 1981, והוא רוצה להגיע לכנסת על כתפיך, שולמית אלוני.

אני מקווה שלא תחסמי את הדרך לרבים השוקלים בחיוב הצבעה עבורך.

נדעון ספירו, ירושלים

● ● ●

מיצוות שיר

במאמר „היורד חוזר לכותל" („העולם הזה" 7.3.84) הוזכר בנו של הקורא – משום־מה, בשיבוש.

כתבתם: „שיא החגיגות היה בטקסי העליה לתורה של שני הבנים שהגיעו לגיל מיצווה. הארי ריקליס, נכדו של משולם ריקליס ודניז רוזב, נכדם של הגוטליבים..."

דני הוא אומנם נכדם של הגוטליבים. אך נושא בכבוד את שם מישפחתי ש י ר.

מני שיר, ניו־יורק

● *עם הקורא ובמיוחד עם בנו דני הסליחה.*

● ● ●

חוצפה יהודית־אמריקאית

להחרים את סירטה של ברברה סטרייסנד!

על בירה מסויימת אומרים שהיא חוצפה ישראלית. על ברברה מסויימת אפשר לומר שהיא חוצפה יהודית־אמריקאית. הגברת החצופה אינה אלא השחקנית הברוקלינאית ברברה סטרייסנד.

סטרייסנד

לא די שהעמידה את המדינה כולה על ה־רגליים (ולגבי אנשים מסויימים אין זה דימוי בלבד) בביקורה ההיס־טרי, היא אף העזה לדחוף את אפה הארוך לתוך קונפליקט כאוב וקשה שאיננה מבינה בו דבר.

כנראה לצורך פיר־סום סירטה החדש, דרשה השחקנית שלא להקרינו בליל־שבת ב־קולנוע היכל בפתח־תיקווה, לאות הזדהות עם הדתיים במאבקם נגד „חילול השבת".

יש להניח שהצדקנית מברוקלין לא היתה מעיזה לעשות כדבר הזה בארץ מולדתה, שם הרגישות לזכויות וחרויות האדם גדולה יותר ודרישה מעין זו היתה רק מזיקה לסירטה.

ובכן, גם בארץ־הקודש יש אנשים שהדמו־קרטיה חשובה להם, וכמחאה על התערבות גסה וחוצפנית זו של ברברה סטרייסנד אני מחרימה את סירטה. לא אראה את הסרט, על אף אהבתי לסירטי קולנוע, ואני פונה בזה לכל מי שהדמו־קרטיה יקרה לליבו, שיחרים אף הוא את הסרט.

חמוטל בן־ישראל, פתח־תיקווה

● ● ●

כיסא־מפלט רקטי

הקורא מציע – מי מוכן לנסות?

כאשר מטוס נפגע והטייס רוצה להיחלץ ממנו, הוא מפעיל את כיסא־המפלט, הזורק אותו הרחק מהמטוס, כדי שלא יסתבך בחלקיו. אולם הוא עלול לנחות על הקרקע בשטח האוייב, על כל הסכנות הכרוכות בכך.

לכן אני מציע לצרף מיכל של גאז חנקן דחוס, בעל ארבע פיות — לארבעת הכיוונים. אחרי שהטייס ייפלט מהמטוס — הגאז ייפלט לכיוון שינחה אותו הטייס, והוא יוכל לנווט את עצמו לכיוון השטח שבשליטת כוחותינו, או למקום שבו ניתן יהיה לחלצו בעזרת מסוקים.

המיכל יכול להיות קשור למותני הטייס או לכיסא־המפלט, שבכך יהפוך למיתקן רקטי, ויניע אותו באיטיות, כדי שלא להזיק לטייס.

עמי ליבנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

מיפלגה של מושלים צבאיים

שמואל טולדאנו הצטרף השבוע למפ"ם.

מעניין איך היא מצליחה לארגן לעצמה תדמית כזו: מפ"ם ידועה בציבור מזה שנים כמיפלגה מתונה, יונית וסימפאטית, השואפת לדו־קיום יהודי־ערבי. תדמית מוצלחת זו מסתירה את העובדה, כי במשך שנים שימשה מפ"ם הרזרוואר האנושי של זרועות־השילטון השונות, שרדו באזרחים הערביים בישראל וב־תושבי השטחים. מתוך שורותיה יצאו מושלים צבאיים, „מומחים" למי־ניהם, מפקחים וקומי־סרים.

טולדאנו

בשנה שעברה היא היתה פעילה מאוד ב־הענקת נופך של מכו־בדות לכנופיות המימ־של הצבאי בגדה, המכונות „אגודות הכ־פרים". הצטיין בכך המושל הצבאי לשעבר וה„מומחה" של היום, צבי אל־פלג.

השבוע התבשרנו על הרכישה הגדולה של מפ"ם: היא הצליחה לגייס לשורותיה את שמואל טולדאנו, יועץ ראש־הממשלה לעניינים ערביים בממשלות גולדה ורבין, ולפני כן פקיד בכיר באחד השירותים החשאיים. כל ערבי בישראל מכיר את שמו, לאו דווקא מתוך אהדה. האם אלה הפנים החדשות שמבקשת להציג מפ"ם לפני הציבור הערבי בבחירות הקרובות?

עאטף ס', נצרת

● ● ●

רפול מסתער על ההיגיון

הרמטכ"ל לשעבר הופיע במועדון הימי והכלכלי בחיפה והצהיר, כי „הערבים הם הרמאים הכי גדולים."

באמירה כוללנית וגזענית זו יש גם איוולת וגם רישעות. אין צורך להזכיר נשכחות ולצטט מה נאמר על היהודים כקיבוץ אתני ו„גיזעי", על־ידי האנטישמים למיניהם. אך הסייפא היה לא פחות פיקאנטי. בהמשך דבריו טען דמוסתנס שלנו, הנגר מתל־עדשים, בהאי לישנא:

„אני לא יודע למה בגיא אמר בכנסת שמרובר ב־40 קילומטר. בזמן שאמר זאת, כבר היינו בשערי ביירות."

האם זו ההוכחה לרמאותם של הערבים, או אולי נהפוך הוא, לרמאותם של יהודים מסויימים את הממשלה, את הכנסת ואת רוב העם?

דן יהב, תל־אביב

יוקרה

יוקרה — מלה חדשה וקולעת זו הציעה האקדמיה ללשון העברית לעניין פרסטיז'ה. החידוש עשה לו מנפיים והפול משתמשים בו. אך לא תמיד מדייקים בהגייתו: 'יוקרה בשוורוק (לא בחולם) — לתשומת לב כולנו, אפילו חיים יבין. יוקרה — על משקל יאמרה, יוהרה, ועכשיו גם יומנה (מיומנות).

ד"ר ר.אובן סיוון, ירושלים

נטע בלי יוד

שמה של הדוגמנית („העולם הזה", „לילות ישראל" 11.4.84) מתחרז עם מיצפה־רמון.

הראיתם לנו תצלום של שתי נשים צעירות, באמת יפות. אין מה להגיד. אבל כשכתבתם שבתמונה רואים את נטע רימון, ממש התפלאתי. אני יודע שקוראים לה רמון (מתחרז עם מיצפה־רמון). היות שהוספתם לשם מישפחתה גם היא אומנם יפה ומ־קשטת את השם (לא במיקרה משמשת האות יוד בעברית לציון שם האלוקים), אבל היא פשוט מיותרת.

רמון

ובשולי העניין הזה: רימון זו מילה פופו־לארית ורווחת בזמן האחרון, אבל אולי לא כולם יודעים שאינה משמשת רק לציון כלי־מוות. הרימון הוא גם אחד מפירות המאכל שנשתבחה בהם הארץ („משיבעת המינים"), בעל צבע הארגמן והגרגירים הרבים. כלי־הנשק הידוע, שבזמן האחרון המישטרה מרבה לתפוס כמוהו בסליקים של המחתרות השונות בארץ, קרוי על שם הפרי, ולא להיפך. הרסיסים הרבים שמתיז הרימון בעת התפוצצותו הזכירו ליוצריו את הפרי המתוק.

אברהם הצבי, ירושלים

● ● ●

הקוץ שבעליה

צל"ג לדן רביב על התרפסותו לפני עולים־יורדים.

במיסגרת מדורכם שידור חייתי מציעה לתת צל"ג לדן רביב. על כותרת־הלילה שלו ב־18 באפריל.

רביב (שבדרך־כלל מגיש כותרות־לילה מרתקות), הביא לאולפן זוג עולים חדשים מאנגליה. המאיימים לחזור לארצם. מפני שהסוכנות לא נותנת להם דירה בתל־אביב. קרוב למקום עבודתה של הגברת.

אני מבינה את קשייהם של השניים וזכותם להחליט מכל סיבה שהיא, לחזור לאנגליה. אבל לא כל סיבה טובה מספיק כדי להיות כותרת־לילה. ואני מתפלאה על רביב. שניסה להציג את כישלון העליה כאילו הוא נעוץ באי־מתן דירה במקום הרצוי.

לטעמי, היה משהו מתרפס בפניה האישית שלו לבני־הזוג, שיישארו בארץ. לטרות הכל.

לי נדמה, שהעליה נכשלת בגלל סיבות עמוקות. עקרוניות וחמורות הרבה יותר מיקום הדירה שנותנת הסוכנות — בעיות חברתיות. מדיניות וכלכליות — ובהן בראי להתמקד.

נועה גיצעין, רמתיים

לידיעת הקוראים

מיכתבי קוראים מתפרסמים בקיצורים המתחייבים מתוכנם ומשיקולי מקום. עדיפות תינתן למיכתבים קצרים. מודפסים במבנת־כתיבה, שצורפה אלידם תמונת הכותב. מיכתבים בעילום־שם לא יפורסמו. אין המערכת מחזירה את המיכתבים שנתקבלו בה.

קול קורא

ב־13 באפריל 1950, למחרת חג־הפסח, הופיע גליון העולם הזה 651. היה זה הגליון הראשון בעריכת המערכת החדשה, שעמדתי בראשה.

מאז עברו 34 שנים ו־1784 גליונות.

חצי שנה אחרי אותו מאורע פירסמתי במדור זה מאמר שבא להסביר את מהות השינוי. הוא נשא את המלים „כמה מילים גלויות", והיה מעין הצהרת־כוונות. יתכן שכדאי להעתיק כאן את חלקיו העיקריים, כדי לעמוד על רוח התקופה ועל טיב מטרותינו.

הנה כמה קטעים:

„בימים טרופים אלה... אחרי אלפיים שנה... ימים הרי־גורל... חרדת קודש... אחריות כבירה... נרעשים ונרגשים..."

כך לא כתבה המערכת החדשה של „העולם הזה"

שער „העולם הזה" 651
כמה מילים גלויות"

כאשר הציגה את עצמה, לפני חצי שנה בדיוק, בפני קוראיה. כבר בצעדה הראשון הפרה את המסורת המכובדת: לא הבטיחה דבר, לא ניסחה הכרזה רבת מליצות ורושם, לא קיבלה על עצמה את הצלת ישראל וישועת העולם.

בקיצור — היתה זאת התחלה מאד לא־רצינית.

היין והקנקן. „מדוע איננו מייסדים עיתון חדש? מדוע שופכים אתם את היין החדש לתוך קנקן ישן?" שאל כשעתו אחד האוהדים.

קשה לענות. היו נימוקים בעד ונגד. בסופו של דבר הכריעה נקודה סנטימנטלית. כרוב הצעירים שגדלו בארץ — אהבו גם חברי המערכת החדשה, כסתר ליבם, את העולם הזה. הם זכרו את השיעורים היפים בבית־הספר העממי, כשהמורה נאם על ביאליק, טיבט והקרן־הקיימת, והתלמידים היו שקועים בגליונות חבויים של 9 בערב (גלגולו הקודם של העולם הזה). באותם הימים היתה העיתונות היומית משעממת ביותר. את 9 בערב אפשר היה לקרוא.

אורי קיסרי, מייסד העיתון, בעל משקפיים, שערות מסורקות לאחור ונימוסים צרפתיים מקסימים, חולל בשעתו מהפכה בעיתונות העברית. יש האוהבים את סיגנונו ושאינם אוהבים אותו — אולם איש לא יכחיש את זכותו ההיסטורית. הוא היה הראשון שכתב עברית. לא שפת התנ"ך, לא שפת ימי־הביניים — כי אם שפת אנשים חיים. קשה היה להאמין שקריאת עתון עברי יכולה להיות תענוג. אורי קיסרי שיכנע.

ועוד זכות עמדה לאורי קיסרי — נדירה ומהפכנית. העולם הזה היה עיתון בלתי־תלוי. עיתון חפשי באמת — שלא החליף שררה של מיפלגה בשררה של עורך־דיקטטור. אם הוחרם אדם בעיתונות בשל דעותיו — היה שער העולם הזה פתוח לפניו. לא רבים הם הכוכבים הצעירים בעיתונות העברית. אך אלה שישנם צעדו כמעט כולם את צעדיהם הראשונים על עמודי עיתון זה.

עם תום מילחמת־העצמאות היה אורי קיסרי נאלץ למסור את עריכת העיתון בפועל לידיים אחרות. סיגנון העיתון דהה במקצת. ובכל זאת החליטה המערכת הנוכחית: הקונקן הישן מתאים ליין החדש. העיתון שחולל את המהפכה הראשונה, מן הראוי שיחולל גם את המהפכה השניה.

הצבעה בפרוטות ו־100%. כשניגשו ב־1917 ללנין ואמרו לו שעל העם הרוסי להצביע בקלפי אם רצונו להמשיך במילחמה נגד גרמניה או לאו, השיב: העם הרוסי כבר הצביע ברגליים. מאות האלפים שערקו מן החזית וחזרו לכפריהם — הם שהצביעו.

אפשר להתווכח אם גישתה העיתונאית של המערכת החדשה היתה נכונה או פסולה. אולם ויכוח כזה, ייתכן מאד שהוא בלתי־מציאותי. כי הנה הצביע קהל הקוראים בפרוטותיו. תפוצת העולם הזה עלתה תוך ארבעה חדשים ב־100%. זה מספר שאין לו תקדים בארץ. מספר שני, אף הוא ללא תקדים: המכתבים המגיעים למערכת, שמנו פעם כמה עשרות, מגיעים עתה, לעתים, ל־2500 לשבוע.

מה היתה הגישה העיתונאית, שעוררה הד כה מפתיע בקהל?

ישנם עיתונים המבקשים לבטא את המצפון הלאומי. אנו צנועים יותר.

ישנם עיתונים המבקשים לשמש חצוצרה למיפלגה, שופר למעמד, קול־קורא למהפיכה. אין לנו האמביציה לבוא בקהלם.

לנו היתה רק אמביציה קטנה, פשוטה, אפורה: להוציא עיתון שאפשר לקרוא אותו.

ציפור הנפש ואף עקום. מה רוצה הקורא לקרוא? כל עיתון מנסה לנחש את התשובה (פרט לעיתונים הסבורים שהקורא חייב לקרוא את אשר הוא, העתון, מוצא למועיל, כשם שחולה חייב לבלוע את הגלולה שהרופא קובע לו).

העולם הזה החדש ניחש אף הוא את רצון הקורא, וקשר את גורלו לאמיתות ניחושו. הוא אמר: הקורא רוצה לקרוא אינפורמציה. והוא קבע לעצמו מטרה: לגלות את כל העוברות, ולפרסם את כל העובדות. לכתוב אותן בקיצור נמרץ, לחסל כל מילה מיותרת, להימנע מכל פולמוס, לא להביע כל דעה (פרט למאמרים חתומים מעטים), להניח לקורא להסיק את המסקנה הנראית לו על סמך האינפורמציה האובייקטיבית המוגשת לו.

היו קוראים שלא התרגלו בנקל לסיגנון זה. הם היו רגילים ל„ציפור הנפש" ול„אלפיים שנה", למאמרים קשי־עכול כלחם בן־חודש. כשראו רשימות קצרות, עניניות, כתובות בקלילות, עיקמו את האף. בליבם כירסם חשד: אם אין המאמר משעמם, משמע שאינו רציני. הם קנו את העיתון פעם, פעמיים ושלוש כדי לעמוד על כל עומק ריקנותו. בפעם הרביעית נוכחו, לתמהונם, לדעת שהתרגלו לסיגנון ה„קליל".

הפה נשאר פעור. המטרה היתה: לפרסם את כל העובדות. וכאן נתקלה המערכת במכשול הראשון.

ישנן בעיות רבות בארץ המושתקות במזיד. קיימת הסכמה כללית ש„אסור לציבור לדעת". משמע שמישהו, באולימפוס, מחליט מה טוב ל„קהל הפשוט" לראות ולשמוע.

העולם הזה החדש הכריז מילחמה ללא־פשרה על שחצנות זו. בעיניו אין אף עוברה אחת, אף נושא אחד, אשר אסור לקהל לדעת אותו — מחוץ לעניני־ביטחון חיוניים ביותר.

ישנם אנשים אצלנו שאינם אוהבים גילוי־לב כזה. ישנם פקידים שאינם אוהבים ביקורת. הם טוענים (בצדק) שזה פוגע במוראל. אין הם מזכירים שטישטוש האמת גורם במישרים להמשכת הטיפשות, הבזבוזנות וחוסר־היעילות שטושטשו.

העולם הזה החדש חשף, בחצי שנה זו, פצעים רבים. הוא רכש לו הרבה אויבים. מוסדות, גם מוסדות רציניים החיים על חשבון הציבור, ניסו לסתום את פיו. הם נקטו נגדו באמצעי־סחיטה ולחץ. הם גרמו לו נזקים, לפעמים נזקים חמורים. אך הם נוכחו לדעת שמערכת זו אינה נכנעת ללחץ.

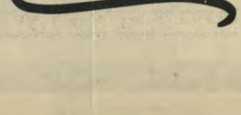
לא עסק מיסחרי. אם אין אנו תובעים לעצמנו את כתר המצפון הלאומי או את עטרת הסיפרות העברית, הרי בכל זאת תובעים אנו לעצמנו זכות קטנה אחת:

באופן יחסי למספר המילים שהוא מפרסם מקיים העולם הזה את המערכת הגדולה ביותר בארץ.

או, במלים אחרות: שום עיתון אחר בארץ אינו משקיע כמות כה גדולה של שעות־עבודה בכל טור של חומר מודפס.

עובדה זו היתה אפשרית הודות להחלטתם של חברי־המערכת, עם רכישת העיתון, שלא לראות בו עסק מיסחרי ושלא להוציא ממנו רווחים. העליה העצומה בתפוצת העיתון לא הפכה אותו למכרה־זהב. כל פרוטה של הכנסה הושקעה בשיפור העיתון: הגדלת המערכת, תוספת מדורים, שיפור התמונות.

אין המערכת סבורה שהגיעה לפיסגת ההצלחות. להיפך — העיתון עוד רחוק מאוד מאותה רמה של איכות שהמערכת קבעה אותה כמטרה. עוד ישנם שטחי־חיים שלא הוקפו כראוי, מדורים שהיה כדאי להוסיפם, מאורעות שכדאי היה לצלמם. אך רומה שהמערכת רשאית לומר כי אין היא שוקטת על שמריה.

סרטון „זברה" לשלב הגמר בתחרות הבינלאומית בהוליווד

חברת „עץ הזית" נתבשרה שסרטון הפרסומת שלה למשחת שיניים „זברה" זכה להיכנס לשלב הגמר בתחרות סרטוני פרסומת לקולנוע וטלוויזיה בהוליווד מטעם (Hollywood Radio&T.V. Society) בתחרות השתתפו 500 סרטונים ב־9 קטגוריות, מ־53 ארצות. הסרטון הופק ע"י פרסום „פלד" ובוים ע"י אורי פלד, שחזר זה לא מכבר מתקופת שהות ארוכה בה שימש כבמאי ועוזר מפיק בחב' לורימאר, הוליווד.

„קפיטול אייר" מפעילה טיסות קבועות ומוזלות לארה"ב

החל מתאריך 1.5.84 תיוצג חברת התעופה האמריקאית „קפיטול אייר" על־ידי „ארקיע נציגויות" בע"מ אשר תשווק את כרטיסי הטיסה בישראל. „קפיטול אייר" תפעיל טיסות קבועות וישירות מישראל לארה"ב דרך בריסל במחירים מוזלים: לניו־יורק 699$, לשיקגו 799$, ללוס אנג'לס 899$.

כרטיסי הטיסה יהיו פתוחים לשנה שלמה עם אפשרות עצירה בבריסל בדרך אל ומארה"ב ללא הגבלת זמן. הטיסה הראשונה לניו־יורק תצא משדה התעופה לוד בתאריך 19.6.84 והטיסות תצאנה פעמיים בשבוע בימים שלישי וחמישי בשעה 07.30 בבוקר.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

דו תשקיף

שביעיה בעבודה

בסוף השבוע הוחלט ששיבעה חברים יהוו את צוות ההחלטות המרכזי של המערך בחודשים הקרובים.

השיבעה הם יושב־ראש המיפלגה, שימעון פרס, המוכ"ל חיים בר־לב, יצחק רבין, הנשיא לשעבר יצחק נבון, ראש מטה־הבחירות, מרדכי (״מוטה״) גור, מוכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, והמיועד למישרד־האוצר, גד יעקובי. **הצוות הורחב מארבעה לשיבעה, בעיקבות תסיסה במיפלגה.**

השבוע — הכרעה באגודה

ראשי אגודת־ישראל ומועצת גדולי־התורה מקווים לסיים עוד השבוע את המשא־ומתן הממושך על הרכב רשימת אגודת־ישראל לבחירות הקרובות.

דעת מיעוט בבני־ברק גורסת, שיש להמתין עוד מעט עד שתתבהר תמונת־המצב במפד"ל. אך הרוב גורס, שאין כל קשר בין מה שיקרה במפד"ל לבין הרכב רשימת האגודה ושאלת מיקום ספרדי במקום ריאלי ברשימה.

בניגוד לרמזים, כאילו ויזז ז"ב אברהם שפירא ממקומו או יצא אל מחוץ לרשימה, נראה שהתעשיין גדול־המימדים ימשיך להוביל את המיפלגה גם בבחירות הקרובות.

בורג הבן לכנסת

במיפלגת־העבודה מזכירים ברציונות את שמו של אברהם (״אברום״) בורג, בנו של שר־הפנים. כמועמד למקומות 50—55.

בורג הצטרף למיפלגת־העבודה כפעיל ״שלום עכשיו״, ובמערך טוענים שמיקומו על גבול הכיסא הריאלי חשובה מאוד לתדמית המיפלגה.

גאולה לליכוד

מתרבים הסיכויים שח"כ התחיה, גאולה כהן, תצטרף כחטיבה עצמאית לרשימת הליכוד ותיכלל במקום ריאלי.

כהן כבר הודיעה שהסכם התחיה עם צומת של רפאל איתן, שכבר אושר, אינו לרוחה ושהיא תסיק מסקנות.

בן־פורת לוחץ על פרס

מרדכי בן־פורת מפעיל לחץ כבד על ראשי העבודה, ובמיוחד על שימעון פרס, כדי שיתנו לו מקום ריאלי ברשימתם לכנסת. הוא מזכיר להם שוב ושוב את חלקו בהצלחת האופוזיציה להביא להקדמת הבחירות.

בן־פורת הגיע למסקנה, שבאופן עצמאי הוא לא ישיג שום מנדט. אם פרס לא יבטיח לו דבר, יפרוש בן־פורת מהחיים הפוליטיים.

שליטא נגד זמיר

בשבוע הבא צפוי להתלקח עימות חריף בין היועץ המישפטי לממשלה, יצחק זמיר, ובין ח"כ הליברלים בני שליטא.

במסע הבחירות הפנימי במיפלגה הליברלית גילה שליטא, שתיקי־החקירה נגדו הועברו לעיון היועץ המישפטי לממשלה, שהחליט לסגרם ולא לפתוח נגד ח"כ תיק פלילי. לטענת שליטא, דחה זמיר את הודעתו בעניין, עד אחרי הבחירות הפנימיות במיפלגה, כדי שהודעתו לא תשפיע על הבוחרים. שליטא זעם על דחייה זו והבטיח שהוא לא ישתוק על כך.

במישרד־המישפטים לא ידוע על כך שהפרופסור זמיר אכן החליט כבר לסגור את התיקים.

„מורלה" בעד מו"מ עם אש"ף

איש „שלום עכשיו", מרדכי („מורלה") בראון, לשעבר קציין־החינוך הראשי בצה"ל, יצא בכירור למען הקמת מדינה פלסטינית וניהול מו"מ עם אש"ף.

מורלה השמיע דיעות אלה בסידרת הופעות משותפות עם איש־אש"ף, מוחמד מילחם, בארצות־הברית. בכמה מקומות תבעו היהודים לבטל את הופעתו של מילחם, ראש־העיר המגורש של חלחול. ואז הופיע מורלה לבדו ותקף בחריפות את היהודים שתבעו זאת.

מאריחואנה בבורסת היהלומים

מעצרו של הצעיר שגידל מאריחואנה באיזור יוקרתי בתל־אביב עשוי להביא את חוקרי־המישטרה לבנייני הבורסה ליהלומים, שעל גבול תל־אביב ורמת־גן.

המישטרה בודקת עתה את הקשר שבין העצור ובין יהלומנים שונים, שאיתם הוא היה קשור בקישרי־מיסחר.

שריד הופיע עם ראש לישכת ערפאת

בניגוד לגירסה שהופיעה בארץ, כאילו השתפו ח"כ יוסי שריד, מרדכי וירשובסקי, אליעזר גרנות ואהרון הראל בסימפוסיון בבוסטון עם „פלסטינים מתונים" שלא הזדהו, מסתבר כי הפלסטינים הוצגו בכירור כאנשי אש"ף.

אחד החברים הבולטים במישלחת הפלסטינים היה עפיף ספיה, ראש־לישכתו של יאסר ערפאת. המנחה הבליט עובדה זו בשעה שהציג את המשתתפים בראשית הדיון.

שילון יפיק למערך

דן שילון יהיה המפיק־הראשי של תשדירי תעמולת הבחירות בטלוויזיה של המערך לכנסת ה־11.

שילון הוא מנכ"ל חברת רימון תקשורת.

הסתה גזענית בחרות

חברים במרכז חרות תוקפים את אחד הרצים לרשימת חרות לכנסת על רקע גזעני דווקא.

המדובר בישראל בן־אמיתי, אחיו של שר־התיקשורת, מרדכי ציפורי. אמיתי הוא מנכ"ל אוניברסיטת באר־שבע ובתוקף תפקידו אישר בשעתו מגורים משותפים במעונות הסטודנטים לסטודנטים ערביים וסטודנטיות יהודיות.

ברמן יצביע במרכז

ח"כ הליברלים, יצחק ברמן, יבוא למרכז המיפלגה הליברלית וישתתף בשתי ההצבעות שיערכו ב„מרכז הקונגרסים". ברמן שב השבוע מחו"ל, וזו תהיה פעילותו הפוליטית האחרונה.

בג"צים נגד קורפו

צפויים בג"צים רבים נגד שר־התחבורה, חיים קורפו, מצד עיריות ומועצות מקומיות, בעניין אילון „אגד" לאחר את שעת יציאת־האוטובוסים במוצאי־שבתות.

בכל הבג"צים הקודמים, שהוגשו על רקע הפעלת האוטובוסים בשבתות, קבע הצווי הבכיר של מישרד־המישפטים שהמדינה לא תשיב, מפני שהטיעונים המישפטיים הם חלשים מאוד. באותם ישובים שראשיהם פנו לעזרת בית־המישפט העליון לפני כמה חודשים, מתנהלת תנועת האוטובוסים בשבת ובמוצאי־שבת כסידרה.

ה„איבצנית" על קביים

יובי, אשתו של מפכ"ל המישטרה, אריה איבצן, נקעה את רגלה ונאלצת להשתמש עתה בזוג קביים. הרגל הפגועה שיבשה את תוכניות החופשה השנתית של המפכ"ל.

קלקא בדרך לארץ?

הקבלן נחום קלקא הגיע באחרונה לשוויין, ואף נפגש שם עם ישראלי אחר, שבא במיוחד מישראל.

קלקא עזב את הארץ מ־סיבות רפואיות", על־פי גירסת מקורביו, זמן קצר אחרי שנתפסם מעביר הדולארים ישראל זילברברג.

נראה שקלקא בדק בשוויין גם את אפשרות שובו לארץ. אחד הישראלים שאיתם הוא נפגש באחרונה היה אמור להביא לו תשובה מסויימת משילטונות המס בארץ.

המישרד למיסוי — בלון־סרק

שני חברי חרות אלמוניים עומדים מאחורי יוזמת סגן שר־האוצר, חיים קופמן, להקים מישרד ממשלתי למיסוי. השניים מנסים כבר זמן רב לעניין עיתונאי כלכלה שונים בהצעתם. הם הגיעו גם לקופמן והצליחו לשכנעו, בקלות יחסית, לתת פומבי לרעיון־הסרק.

ביקוש שיא לדולארים

בשוקים השחורים למטבע־זר בתל־אביב, בני־ברק וירושלים הסתמן השבוע ביקוש שיא לדולארים, כפי שלא היה בדוגמתו כמה חודשים.

יתכן שהביקוש נובע מיציאתם של ישראלים רבים לחו"ל בחופשת הפסח.

חרדים נגד חנויות־מין

מידע מודיעיני מישטרתי מעלה חשש, שאירגונים חרדים קיצוניים בגושידן וישברי קבלני־פיצוצים כדי לסגוע בחנויות־מין בתל־אביב ובסביבתה.

שיתוף־פעולה אפשרי זה בין חרדים ופושעים מדאיג מאוד אנשי־מישטרה בכירים.

טאיטו ישאר בפאריס

נימים טאיטו, ציר לענייני עיתונות ודובר שגרירות ישראל בפארים, ישאר שם לתקופת כהונה נוספת, אחרי שהוא עומד להשלים בקרוב תקופת כהונה ראשונה, בת שנתיים.

מינויו של טאיטו, איש תנועת החרות וכתב הצהרון ידיעות אחרונות בנגב, עורר בזמנות התנגדות רבה במישרד־החוץ. רק אחרי הפעלת לחץ של יצחק שמיר, שר־החוץ, הוא נשלח לצרפת.

לדגל הז׳ במאי 1984 חוקדם הבעתו של הגלון הקרוב של

העולם הזה

והוא יימצא למכירה בצפון תל־אביב בשעות הערב של יום ב׳, ה־30 באפריל, ובמקומות המכירה הרגילים ברחבי הארץ, שיהיו פתוחים ב־1 במאי, החל מיום ג׳ בבוקר ובמקומות המכירה האחרים, כרגיל, מיום ד׳ בבוקר.

פרס הבטיח את תיק־החוץ פעמיים: לאבן ולנבון. עכשיו תובע נבון שפרס יצהיר פומבית שהוא יהיה שר־החוץ

בעיטה לאבן

העם
אריאל הנוראי

אחרי שהג'ין של אריאל שרון יצא מן הבקבוק, אי־אפשר להחזירו לשם

איזו מערכת־בחירות צפויה ל־מדינת־ישראל ב־1984, שהיא תשמ"ד? לכאורה, היתה זאת צריכה להיות מערכת שקטה למדי. כל ברי־דעת מבין כי ההבדל בין הליכוד והמערך אינו איכותי, אלא כמותי. כמעט בכל השטחים, המערך מציע למתן את המדיניות הנקוטה בידי הליכוד, בעוד שהליכוד ממשיך בצורה קיצונית יותר את המדיניות שהתחיל בה המערך.

בשום נושא חשוב — כלכלה, מילחמת־הלבנון, השטחים הכבושים, הפער החברתי, הכפיה הדתית — אין המערך מציע שינוי דראסטי. ההבדל הוא בשיטות, בסדר־העדיפויות ובטיב המועמדים. ועל כך בוודאי אפשר להתווכח בשקט.

יתר על כן, יש סיכוי רב מאוד להקמת ממשלת־אחדות־לאומית אחרי הבחירות. ידוע כי שימעון פרס ויצחק שמיר חותרים לכך שניהם. אם כן, הוויכוח האמיתי הוא על השאלה מי מן השניים — שימעון פרס או יצחק שמיר — יהיה ראש־הממשלה, ומי מהם סגן־ראש־הממשלה.

על כך בוודאי אין טעם לשפוך דם.

אדם מפחיד. אולם לפי כל הסימנים, צפוייה מערכת־בחירות לוהטת, ואולי גם אלימה.

בדרך כלל, נוטה כל מיפלגה להקצין את עמדותיה במערכת־הבחירות, לפחות מבחינה מילולית. אין זו תעמולה טובה לטעון כי אין הבדל בינך ובין יריבך העיקרי. הנטיה הטיבעית היא לטעון את ההיפך: שיש הבדל תהומי, שהברירה היא גורלית.

אולם עלייתו של אריאל שרון בקרב תנועת־החרות, והביטחון שהוא ימלא תפקיד מרכזי בממשלה הבאה אם תוקם על־ידי הליכוד, מעניקים למערכת צביון חדש לגמרי.

אריאל שרון הוא אדם מפחיד. עצם הזכרת שמו מעוררת פלצות וחלחלה בלב אזרחים נורמליים רבים. אחרי ניצחונו במרכז חרות, נשמעו מכל עבר פסוקים כמו „מתי נצטרך לרדת מן הארץ?" או „הגיע הזמן לארוז את המיזוודות!"

המערך לא יוכל לעמוד מול הפיתוי לנצל פחדים עמוקים אלה כדי לנהל מערכת־בחירות תקיפה, שתהיה מכוונת בעיקרה נגד שרון. הדבר לגיטימי בהחלט, כי הליכוד תחת אריאל שרון יהיה בלי ספק גוף קיצוני לעין שיעור יותר, אם לא מהות חדשה.

מסעי־צלב. יש להניח כי הברירה לא תהיה ככלל בידי המערך, אלא שהדבר ייכפה עליה על־ידי אריאל שרון עצמו.

אחרי ששרון הגיע לאן שהגיע, הוא יטביע את חותמו על המערכה. הג'ין יצא מהבקבוק, ואלף שמירים, ארנסים, ולוויים לא יחזירוהו מתוכו.

הסיגנון של שרון ידוע, ואין הוא ניתן לשינוי. אין לו סיגנון אחר. זהו סיגנון של שילהוב היצרים העמוקים ביותר של ציבור פרימיטיבי, יצירת רגשות של חרדה ושינאה, הפשטת הדברים והקצנתם. הברירה שתוצג על־ידו לבוחר לא תהיה בין מדיניות א' ומדיניות ב', אלא בין אברון טוטאלי ובין הצלת האומה. כאשר הוא עצמו מופיע ברמות האביר על הסוס הלבן, אריק־מלך־ישראל, שיוציא את עמו ממצריים ויביאנו אל הארץ המובטחת.

כאשר צד אחד במערכת־בחירות מנהל מסע־צלב כזה, לא יוכל הצד השני לעמוד מנגד. גם המערך, שהוא איסטניסי הרבה יותר, יצטרך לנקוט שיטות דומות.

לפי כל הסימנים, יתגעגע עם־ישראל ב־1984 למערכה המכוערת של 1981, כאשר ההמונים בכיכרות ירקו על מועמדי המערך, איימו עליהם והציגו להם „תנועות מיזרחיות". בעוד

(המשך בעמוד 10)

מן רב התהלך אבא אבן בהרגשה שתיק־החוץ במשלשת המערך הבאה מונח בכיסו. הוא התבסס על הבנה שהיתה בינו ובין שימעון פרס, ערב הבחירות בשנת 1981.

עתה, ערב הבחירות הקרבות לכנסת ה־11 מתברר שאין כל אחיזה להבטחה זו. וישבי ראש המיפלגה, שימעון פרס מתכחש לה ובקרוב הוא אף יודיע על כך ברבים.

באופן די מוזר יצאה אמת זו לאור. לפני חג־הפסח התכנסו ארבעת הגדולים — שימעון פרס, יצחק רבין, חיים בר־לב ויצחק נבון — לפגישה בבניין המיפלגה ברחוב הירקון בתל־אביב. הפגישה נערכה בלישכתו של פרס. וכמוה מזומנות לארבעה עוד פגישות עבודה רבות עד ה־23 בחודש יולי.

למעשה, הפכו הארבעה הפורום המוביל, ה„מיטבח" של מיפלגת העבודה, שבו מתבשלות ההחלטות החשובות ביותר.

בתחילת הפגישה ביקש פרס לאשר את מינויו של ח"כ משה שחל כראש מטה ההסברה. המיועד לראשות הממשלה נותר לבדו ב„קרב התשה" זה. נבון הביע התנגדות לרעיון וכך גם מזכיר המיפלגה. לרבין היה מועמד משלו, ח"כ יעקב צור. מקיבוץ גתיב הל"ה.

במשך יותר מחצי שעה נלחם פרס על מינוי של שחל. במהלך השיחה התקפל בר־לב ועבר לצידו של יו"ר המיפלגה.

נבון התגלה כאיש עיקש דווקא. פרס התכווץ בכיסאו. אך נאלץ להודות שהוא התחייב בפני סגן יושב־ראש הכנסת, לתת לו את מטה ההסברה.

רבין נהנה מהמתיחות שנוצרה בין השניים. אילו יכול, בוודאי היה מוחא־כפיים בשקט.

נבון: „שימעון, אם התחייבת, ואני באותה ישיבה היה הרבה יותר מרתק. נבון: „תגיד לי שימעון, ודווקא בנוכחות שלושתנו. בשיחה שהיתה לנו לפני ישיבת המרכז, דיברת איתי על מה פנוי ומה איננו פנוי בזירה הפוליטית. אתה אמרת לי מפורשות שהדבר היחידי שהתחייבת לו, זה תיק הביטחון לרבין. אמרת לי שאין לך שום

בקיצור, נבון רוצה את תיק־החוץ.

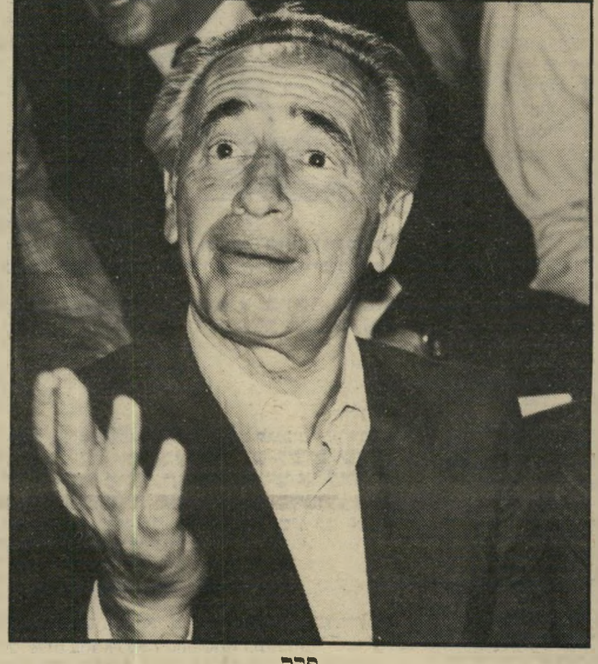
הפגישה בין ארבעת הגדולים נערכה ביום השישי בבוקר, שעות מעטות אחרי שאריאל שרון חגג את זכייתו ב־42 אחוז בהצבעה על ראשות הליכוד. במרכז תנועת החרות, והנה מתברר — שהאופוזיציה הראשית.

אבן
קיבל הבטחה

נבון
לא ביקש הבטחה

פרס
נתן הבטחה

ולא כוותרן ופשרן. על־פי תמצית הדברים שנכתבו על־ידי אחד ממשתתפי השיחה, ושהגיעו לידי כתב העולם הזה, הצליח פרס להוציא את הנשיא לשעבר משלוותו.

נבון: „תגיד לי, שימעון. אתה לוחם כל־כך הרבה זמן למען שחל. מה קורה פה? האם יש לך איזושהי התחייבות כלפיו?"

מתפלא שלא אמרת לנו זאת מראש. אז בוא ניתן לך עוד קצת זמן. תיפגש עם שחל ותעשה מאמץ להוריד אותו."

רבין לא התאפק וחייך. בר־לב שמר על אר־שת־פנים קפואה.

בסופו של דבר, כעבור ארבעה ימים, הצליח פרס במהלכו ושחל אבן מונה לתפקיד ראש מטה ההסברה.

אבל המשך הדיאלוג בין נבון ופרס, התחייבות בקשר למישרד־החוץ לגבי אבא אבן. האם זה נכון?"

פרס: „נכון!"

הנשיא־לשעבר שלף את המרצע מן השק.

נבון: „אם כך, אני רוצה ששני החברים שישבים איתנו כאן פה, ידעו על תוכן השיחה ושאתה תמצא את הדרך הנאותה לתת פומבי לכך שאין לך התחייבויות אחרות, מלבד תיק הביטחון."

פרס בלע הרבה רוק והינהן בראשו לחיוב.

עד כינוס המרכז נפגש פרס פעמיים עם נבון. פעם אחת לפני שהנשיא־לשעבר החליט שהוא אינו מתמודד. ופעם שניה מייד אחרי החלטתו.

באותם ימים התהלך אבן בתחושה שאולי נעשה משהו מאחורי גבו. כדי להיות בטוח שפרס לא יחזור בו מהבטחתו, הוא פנה לאהרון הראל וביקש ממנו שיבדוק את הדוסק בי לישכת יושב־ראש המיפלגה. הבדיקה הוכיחה שפרס נאמן להתחייבות; בלומר, תיק החוץ שמור לאבן, אם ובאשר ירכיב המערך את הממשלה הבאה.

פחות מעשרה ימים אחרי שנראה כי יש הבנה כזו, ואחרי ההצגה באולם אוהל שם. שבו שיבחו כולם את כולם, החליט נבון לצאת להתקפה. לפני שיהיה מאוחר.

נבון אינו מרוצה מהדימוי שהודבק לו, „הספרדי של העבודה". כמישקל־נגד לדויד לוי. גם הוא, כמו לוי, אינו מעוניין בעבודה מיניסטריאלית בת־חום הרווחה. גם הוא, כמו לוי, חותר לתפקיד ייצוגי רב־עוצמה. ומתנגד בכל תוקף לדימוי העדתי שדבק בו. שאמורה להחליף את השילטון. פותחת את סידרת דיוניה דווקא בענייני כיסאות.

אילו נשאל על כך נבון. הוא היה מסביר שזהו הזמן המתאים. משום שהוא אינו מאמין לפרס והוא מעדיף שהעניינים ייחתכו כבר עתה ולא בשיאה של מערכת הבחירות.

המהלך של נבון מובן. הוא לא התמודד מול פרס על ראשות המיפלגה, אבל הוא לא רוצה לאפשר לו חיים קלים עד הבחירות.

מאופן תזוזותיו של רבין בכיסאו, אפשר היה ללמוד שהוא רווה נחת ממה שהתרחש לפניו.

אבל שאלת השאלות היא מה יעשה אבן?

פרס כמובן לא דיווח לאבן על תוכן השיחה שנערכה בלישכתו. הוא יכול היה לנמק זאת בכך שהעדיף לעשות זאת פנים־אל־פנים ולא טלפונית. על אחת כמה וכמה כשאבן שוהה בניו־יורק.

אבל כאשר תתברר לאבן האמת המרה, אין להניח שהוא יעביר על כך לפדר היום.

אבן, שלא מזמן חגג את יום הולדתו ה־69, נמצא עתה בכושר מלא. רק באחרונה הוא זכה בהכרה מחודשת במעמדו הבולט כדיפלומט. בעת ביקור פרטי במצריים.

אחרי שנודע כי נבון לא מתמודד עם פרס וכי לא'הבטיח לו תיק כלשהו, על אחת כמה וכמה את תיק החוץ. נשם אבן לרווחה. בשיחה עם מקורבים ועם בני־משפחה הסביר שלא היה מעלה על דעתו שפרס יתכחש בצורה גסה להבנה שהושגה ביניהם בעבר.

עתה טופחת המציאות האכזרית על פניו.

צ'יצ'ין ציטרין ■

הנדון:

דגלנו אינו דגל שחור, בעל גולגולת־מתים ועצמות צלובות

חזרה למקום הפשע

תבן מאוד כי חטיפת האוטובוס בדרך לאשקלון, שאירעה כמה ימים לפני חג־הפסח, היוותה מיפנה בתולדות המדינה. אך כי לא היה זה הפיגוע החמור ביותר בשנים האחרונות, ובוודאי לא הפיגוע היעיל ביותר, היו בו תכונות שהעידו על שינוי מהותי ב ש נ י הצדדים.

העזנו לרמוז על כך לפני שבוע, באשר ההתרגשות עוד היתה בעיצומה, וכאשר יד הצנזורה מנעה דיון חופשי. חובה היא על כל ברי־דעת לדון עתה באירוע זה בכובד־ראש, ולבחון את ההיבטים המוסריים. המיבצעיים, המדיניים וההסברתיים של אירוע זה.

■ ■ ■

? **זדם־בל:** הצד הפלסטיני.

הדבר הראשון הבולט לעין הוא הרמה החובבנית של המחטפים.

לא היתה זאת חוליית־פיגוע מאומנת היטב. הפועלת על פי תוכנית מגובשת, והמצויידת בכלי־הלחימה המתאימים לביצוע משימתה. אמנם, בשום פיגוע בעבר, ובכלל זה הפיגועים הסנסציוניים, שהטביעו את רישומם על חיי ישראל, לא בלטה מאומנת ולא הוכנו למיבצע הזה באופן מיקצועי ושיטתי.

אין להניח כי חוליה זו אורגנה ותודרכה על־ידי גוף מיקצועי לקראת המשימה.

אכן, מסופקני אם הארבעה היו בכלל שייכים לאחד מאירגוני הפידאיון, ואם היו שייכים — ששייכות זו היתה לא יותר מאשר פורמלית.

ההודעה של החזית העממית לשיחרור פלסטין, בראשות ג'ורג' חבש, שקיבלה על עצמה את האחריות לפיגוע, אינה אמינה. היא באה במהירות רבה מדי, כאשר בכלל לא היתה אפשרות לבעליה בדמשק לדעת מה אירע כאן. מהירות דיווח ותגובה כזאת מתאימה לצבא סדיר, בעל רשת־קשר משוכללת ביותר, ולא למחתרת רופפת מסוג זה. על כן נראה שהיתה זאת התפארות־שווא.

כל זה יוצר תמונה מדאיגה ביותר, העלולה להעיד על מיפנה בציבור הפלסטיני.

יתכן מאוד שארבעת המבצעים של פיגוע זה לא נשלחו על־ידי איש ולא נשלטו על־ידי איש — אלא שהיתה זאת התארגנות ספונטאנית של ארבעה צעירים, שהשינוי איכשהו נשק בלשדה, ישחזו את

אל השדה החשוך

תמונה זו צולמה דקות מעטות אח־ רי ההשתלטות. בתמונה נראים ארבעה חיילים (מאחור) מובילים את אחד החוטפים. אחרי החייל השני מימין (בקבוצה המובילה) נראית למטה רגלו של החוטף במיכנסיים כהים.

הרעיון לבצע את הפיגוע הפשוט ביותר שיכלו להעלות על דעתם, תוך נכונות להקריב לשם כך את חייהם.

אם כן, זהו אות המבשר רעות.

והרי נשק פרימיטיבי מצוי בארץ בשפע, בעיקר הודות לגנבים יהודיים.

חוליות מסוג זה אינן בסיפות גם לשום שיקול פוליטי. הן פיעלות מתוך תיסכול, יאוש או שינאה, ואינן ממתינות לפקודה מצד ההנהגה כלשהי. שום הנהגה, המוורכת על־ידי שיקול פוליטי, גם אינה יכולה להפסיק את פעולותיהם.

■ ■ ■

? **והי אחת** מתוצאותיה של מילחמת־הלבנון, אשר יוזמיה והמברכים עליה בוודאי לא לקחו אותה בחשבון.

כל עוד היתה קיימת בלבנון „תשתית־המחבלים", היתה ההנהגה מסוגלת לשלוט על אירגוני־הפידאיון השונים.

שליטה זו הוכיחה את עצמה כאשר השיג פיליפ חביב בקיץ 1981 הסכם בלתי־יישיר להפסקת־אש בין ממשלת־ישראל ואש"ף. להפתעת הכל, הצליחו יאסר ערפאת וההנהגה המרכזית של פת"ח להטיל את מרותם על כל האירגונים ובמשך 11 חודשים לא נפגע אף ישראלי אחד מפעילות עויינת בגבול הצפון. היתה זאת הפגנה מרשימה של יכולת „תשתית־המחבלים" להטיל מישמעת על כל האירגונים המסונפים לה.

אחת המטרות המוצהרות של הרביעיה בגין־ שרון־שמיר־רפול, בצאתם להרפתקה הלבנונית, היתה להרוס את „תשתית־המחבלים" הזאת, והדבר אכן הושג. אש"ף המדיני לא נפגע, והוא ממשיך לפעול. אבל היכולת להטיל מרות על חוליות־פיגוע אכן נהרסה.

לפני שש שנים אמר לי בקאהיר אחד מגדולי הוגי־הדיעות המצריים, מוחמד סיד־אחמד: „תודו לאלוהים שקיים אש"ף עם אש"ף אפשר להידבר ולהגיע להסכם. אבל אם אש"ף ייעלם, תתרסק ההתנגדות הפלסטינית לאלף רסיסים, וכל רסיס כזה יפעל באופן עצמאי. זה יהיה בשבילכם גיהינום".

האם מעידה חטיפת־האוטובוס כי תהליך זה כבר החל?

■ ■ ■

? **מן הצד** הפלסטיני אל הצד שלנו.

שיטת־הפעולה של בוחתינו מעוררת כמה שאלות נוקבות. אסור להסתיר אותן, ואסור להשאיר אותן בלי מענה.

מכיוון שזה נוגע לכולנו, לגורלנו, למוסר הלאומי שלנו, לעתידנו בארץ הזאת, לתדמיתנו בעיני עצמנו ובעיני העולם, אסור לטאטא את הדברים אל מתחת לשטיח של השתקה. זה גם לא יצליח, ושום צנזורה בעולם לא תהיה מסוגלת לכך.

השאלה הראשונה היא: עד לאיזו מידה מותר לסכן את חייהם של בני־עריבה ישראליים, בנסיון לחלץ אותם?

היכן הגבול ההגיוני? עד לאיזה גבול מותר לקבל סיכון? (וכל מי שרוצה לחוות על כך דיעה, חייב לדמיין לעצמו שהוא עצמו, או אשתו, או ילדיו, נמצאים בתוך האוטובוס!)

היכן הופך הסיכון לבלתי־קביל?

הדבר לא סוכם מעולם, ובוודאי לא בפורום לאומי רציני. השאלה נשאלה אחרי שמשה דיין ציווה להסתער על בית־הספר במעלות, שבו הוחזקו הילדים כבני־ערובה. היא נשאלה גם אחרי פרשת הספורטאים הישראליים במינכן. עד היום גנוזים הדוחות של הנתיחות־אחר־המוות שקבעו אם נהרגו הספורטאים על־ידי הטרוריסטים או על־ידי השוטרים הגרמניים.

במיקרה הזה, ברור לחלוטין כי החיילת אירית פורטוגז נהרגה, וכל הפציעים נפגעו, על־ידי אש ישראלית. החוטפים פשוט לא הפעילו שום נשק.

כמה מן הפצועים נפצעו עוד בראשית הערב על־ידי אש שנורתה על האוטובוס — לא על הגלגלים, אלא על גוף האוטובוס הנוסע, שהיה מלא נוסעים ישראלים. מי שעשה זאת — האם פעל על פי שיקול נבון? בהתאם להוראות?

שאר הפצועים, ואירית פורטוגז, נפגעו בשעת ההסתערות. גם זה מעורר שאלות.

בניגוד למקובל, לא הציג צה"ל אחרי הפעולה את הנשק שהיה בידי החוטפים. גם תוכן מזוודת־ג'יימס־בונד שעליה דובר, לא הוצג.

איני מתכוון לשבת בכורסה ולחרוץ דין על נושאים מיבצעיים אלה. אבל אני מעלה את השאלות, ואני תובע תשובות עליהן.

מה מותר? מה אסור? מי מחליט? היכן? אילו שיקולים מיבצעיים ומוסריים קובעים?

אני יודע שיש שיקולים כבדי־משקל לכאן ולכאן, שיש כאן ברירה אכזרית בין אפשרויות רעות. אבל כאזרח המדינה הזאת אני תובע תשובה שתשכנע אותי, לפחות, שאכן היה דיון ברמה מתאימה, שכל ההיבטים המעשיים והמוסריים נלקחו בחשבון כראוי, וכי ההחלטה לא התקבלה מתוך רגשנות, קנאות, שיקולי יוקרה ו„מאצ'ו", שלא לדבר על שיקולים פסולים יותר.

■ ■ ■

? **עומת ההיסוסים** שלי לגבי השאלה הקודמת אין לי שום היסוס לגבי השאלה הבאה. היא נוגעת לסופם של החוטפים.

אלה הן העובדות, שאין עליהן שום ויכוח:

אחרי גמר הפיגוע הודיע הרדיו כי שני מחבלים נהרגו ושניים נלכדו חיים.

כעבור כמה שעות, הודיע הרדיו כי כל ארבעת המחבלים נהרגו בעת ההסתערות. לא נמסר שום הסבר להודעה הקודמת.

כאשר התעוררו בכל העולם הספקות, באה גירסה שלישית. הסותרת את הקודמות: ששני מחבלים נפצעו בעת ההסתערות, ולאחר מכן „מתו מפיצ־ עיהם".

הצלמים במקום, וביניהם צלמת העולם הזה ששהתה במקום כמשך כל הלילה והבוקר, ראו כיצד אחד החוטפים נלקח על־ידי חיילי צה"ל מהמקום אחרי ההסתערות, כשהוא הולך על רגליו ולא ניכרו בו שום סימנים של פציעה.

אף עד־ראייה אחד לא ראה במקום אחרי ההסתערות חוטף פצוע, ולא הגשת עזרה ראשונה לחוטף פצוע.

שום חוטף פצוע לא הגיע לשום בית־חולים.

מ **ן העובדות** האלה נובעות כמה מסקנות.

ראשית: ארבעת הצעירים האלה לא היוו חוליית־פיגוע

התמונה המצונזרת תצלום זה והתצלום המופיע בעמוד מימין נפסלו לפירסום על־ידי הצנזורה הצבאית. התצלום צולם דקות מעטות אחרי השתלטות החיילים על האוטובוס. נראית בו קבוצה של ארבעה חיילים המובילים את החוטף, שהוא במרכז התמונה, ראשו כפוף כלפי מטה. מצידו הימני מוביל אותו קצין, התמונה בעמוד מימין צולמה שניות מעטות אחרי צילום תמונה זו ושם נראית אותה הקבוצה מאחור.

באותו יום בערב מסר יצחק שמיר הכרזה, שבמרכזה עמדה הקביעה כי שום מחבל לא ייצא חי מפיגוע.

למחרת היום, בשבת בבוקר, מסר משה ארנס ברדיו הודעה דומה, שגם בה בלטה הקביעה כי שום מחבל לא יישאר חי אחרי פיגוע.

בידי כמה צלמים, וגם בידי העולם הזה, יש צילומים המראים כיצד מובילים חיילי צה"ל חוטף בריא, ההולך על רגליו, כשמאחוריהם פוסע קצין המחזיק בידו אקדח שלוף. תצלומים כאלה הועברו על־ידי סוכנויות־הידיעות לחו"ל. בידי צלמים אחרים יש תצלומים נוספים ובהם נראה שבוי אחר.

פירסום התמונות האלה נאסר על־ידי הצנזורה, ומשום כך נשאר בגליון "העולם הזה" שטח ריק, התופס כמעט עמוד שלם.

לאחר מכן הודיע רובר צה"ל כי האיש שנראה באחת התמונות, כשהוא נגרר על־ידי החיילים, היה אחד מנוסעי־האוטובוס, שנחשב בטעות למחבל. הודעה זו אינה מסבירה מדוע אסרה הצנזורה את פירסום התמונה הזאת, והמשיכה גם אחרי ההודעה לאסור את פירסומה. ההיגיון היה אומר שצריכים לפרסם את התצלומים, כדי שכל אדם יוכל לזהות את הנוסע.

השילטונות פקדו מייד על הריסת בתיהם של מישפחות ארבעת החוטפים. הדבר מעורר את הרושם כי פעלו בביטחון כזה, מפני שקיבלו עדות בעל־פה על זהותם. ההודעה שנמסרה לאחר־מכן, שהשמות הופיעו בתעודות־הזהות שנשאו הארבעה על גופם, משכנעת פחות.

■ ■ ■

ד תמונה המצטיירת כאן, ושהתקבלה בעולם כולו היא ברורה:

שניים מן החוטפים, שלא נהרגו בעת ההסתערות עצמה, הוצאו להורג זמן קצר לאחר מכן.

הדבר לא נעשה באופן ספונטאני על־ידי מישהו, אלא על פי החלטת האחראים, שכללו בלי ספק את ראש־הממשלה, יצחק שמיר, ושר־הביטחון, משה ארנס.

אין שום הסבר סביר אחר להודעותיהם של שמיר וארנס באותו היום ולמחרתו.

ההחלטה על כך התקבלה, לפי כל הסימנים, עוד לפני הפיגוע — כנראה אחרי חילופי השבויים של „פסטיבל־השישה".

רק חקירה פומבית ומוסמכת, שבה ייחקרו עדי־הראייה, ושבה ינותחו התצלומים המצונזרים, עשוייה להפריך חשד זה. אני מעז להינבא כי לא תיערך שום חקירה פומבית כזאת. בהערה„ אין מנוס מהסקת המסקנה כי התיאור הנ"ל הוא נכון.

על כך אפשר רק לצטט את הפסוק שאמר המדינאי מוללי דה־לה־מירת אחרי שנפוליון הוציא להורג את דוכס אנגיאן: „זה גרוע מפשע, זה מישגה!"

אין צורך לאמר כי הוראה כזאת נוגדת את חוקי־ישראל ואת החוק הבינלאומי.

לפי הגדרת השופט בנימין הלוי, בתפקידו כשופט צבאי בפרשת כפר־קאסם, זוהי הוראה שעליה „מתנוסס הדגל השחור של אי־החוקיות" — ועל כן חובה היא על כל חייל לסרב למלא אותה.

לא זכות — ח ו ב ה !

אין צורך להוסיף כי זהו פשע כלפי מדינת־החוק הישראלית. הוצאה־להורג של בני־אדם, ויהיה פישעם גדול ונורא ככל שיהיה, בלי פסק־דין של בית־מישפט מוסמך, היא חתירה מתחת לאושיות מדינת־החוק, פגיעה שתמוטט בסופו של דבר את מערכת־החוק הישראלית כולה.

חובה היא להוסיף כי זהו גם פשע כלפי צה"ל.

ההרפתקה האומללה בלבנון, שהרסה את הקונסנזוס הלאומי, כבר פגעה בצה"ל קשה, ועוררה בלב חיילים רבים לבטים מצפוניים חמורים ביותר. אם יסתבר כי מישהו הופך את צה"ל למכשיר של הוצאה־להורג, בלי דין ובלי דיין, יתרחבו כל הבקיעים האלה שיבעתיים.

כל הנזקים האלה — לחוק הישראלי, למער־כת־המישפט, לצה"ל ולמישטר הדמוקראטי של חיינו — עולים פי אלף על כל נזק אשר החוטפים עצמם יכלו להביא. אם אכן היה רצונם לקעקע את אשיות המדינה — הנה, במותם, בעזרת שמיר וארנס, הם הצליחו בכך מעל לכל מה שיכלו לשער.

וייאמר הדבר בבירור: מי שמילא פקודה בלתי־חוקית זו ביצע פשע. פשע זה אינו מתיישן. כל יועץ מישפטי יוכל בעתיד לפתוח בחקירה נגד האיש ולהעמידו לדין בעוון רצח, ולא חשובה דרגתו.

א "אפשר להשתיק את השאלות, גם אם צנזורים חרוצים יצטוו לעשות זאת. הן נשאלות בעולם, והן תישאלנה בארץ. הן נוגעות למהותה של מדינתנו.

אך כדיברי הפסוק, המישגה חמור אף מן הפשע.

אם אכן קבעו שמיר וארנס, כדבריהם, כי „שום מחבל לא ייצא חי מן הפיגוע" — הם עלולים לגרום לשפיכת נהרות של דם י ש ר א ל י.

עוד בקורס מם־כפים של צה"ל למדתי כי לעולם אין להעמיד את האוייב במצב שבו אין לו עוד שום תיקווה לחייו. כי אוייב כזה יילחם בחירוף־נפש, „מכור את חייו ביוקר" וייקח עימו לקבר מיספר גדול ככל האפשר מאנשינו.

זה היה תמיד הנימוק המעשי החשוב ביותר נגד הנהגת עונש־מוות בישראל, ונגד הפעלתו.

רק קנאי מטורף יתעלם משיקול זה. ואם אנשי־הביטחון לא יילחמו עליו, הם יקבלו על עצמם אחריות נוראה.

אילו ידעו החוטפים באוטובוס כי סיכוייהם לצאת בחיים מכל העניין אינם 10%, או 1%, או 0.1%, אלא 0.0%, יתכן מאוד שהיו מתנהגים אחרת.

כל חוליית־פיגוע בעתיד, שתאמין כי חייה אבודים במילא, יקרה אשר יקרה — עלולה לשפוך דם ללא היסוס, מתוך חישוב פשוט כי זה אולי יעזור לה להינצל. וחוץ מזה: תמות נפשי עם ישראלים.

אין שיעור לטימטום, לקנאות העיוורת ולחוסר־האחריות של פוליטיקאים, שאינם מבינים שיקול פשוט זה, הברור לחלוטין לכל חייל בשדה.

במצב הנוכחי של העם הפלסטיני, עונש־מוות — גם בדרך של הוצאה־להורג בלי מישפט — לא ירתיע. להיפך. הוא יגביר את השינאה והייאוש, ובמילא יביא לריבוי נסיונות־הפיגוע הקטלניים.

הסכנה הכרוכה במצב כזה לכל ישראלי העלול ליפול בעתיד בידי חוטפים או שובים פלסטינים במעשי־פיגוע או בשדה־הקרב, בארץ או בחו"ל, ברורה.

■ ■ ■

ך השאלה האחרונה: מדיניות הפירסום וההעלמה.

במשך עשרות בשנים היתה האמינות של דוברי־צה"ל אחד

(המשך בעמוד 60)

עסקן מרכזי בחרות, שהתעשר תוך כמה שנים בשותפות עם שלום גניש, סוגר את עסקיו

עיסקי העסקן

עסקן תנועת חרות, דויד („דודי") אפל, נרגש מאוד לקראת הבחירות הקרבות. ה־23 ביולי יהיה עבורו הרבה יותר מיום שבו יתברר אם מאמציו במערכת הבחירות נשאו פרי. יהיה זה גם יום שבו יפרוש מעולם העסקים, שבו היה פעיל מאוד בשנים האחרונות.

אפל הוא יושב־ראש סניף צפון תל־אביב של תנועת חרות, הסניף הגדול ביותר בארץ, שממנו יצאו ח"כים לרוב וגם שרים. יתכן שלרבים אין שמו אומר הרבה. אולי זה משום שהם אינם יודעים שהוא בעליה של חברת הבניה שלום גניש בע"מ.

מי ששומע את תלונותיו של אפל מופתע, שכן אפל נחשב כמקורב לשר הבינוי והשיכון, דויד לוי. ערב ההתמודדות האחרונה בחרות הוא היה בין הבודדים שהציעו לסגן־ראש־הממשלה להתמודד על תפקיד מועמד הליכוד לראשות הרשימה.

אפל הוא גם ידיד אישי של מנכ"ל מישרד־השיכון, אשר וינר. האם קשרים אלה לא עזרו לו גם בעסקיו? „לא, בהחלט לא," מסביר אפל. „מעולם לא ניסיתי לעשות הון אישי מקשריי הפוליטיים. להיפך. דווקא העובדה שאני חבר מיפלגה גרמה לי נזק רב מאוד. כל הזמן הייתי בקשר עם

גניש
קשרים עם פושעים

בתוך שלושה חודשים תפסיק החברה לעסוק בבניה לזכאי מישרד־השיכון וגם בניה פרטית. גניש כבר אינו קשור לחברה הנושאת עדיין את שמו כבר יותר משנה. הוא עוסק במיגוון עסקים אחר, לאו דווקא בבניה. אפל מתכוון לסגור את מישרדי החברה ברחוב פינסקר בתל־אביב ולהמתין — בדירתו שברמת־אביב, שנבנתה על־ידי החברה ההסתדרותית, שיכון עובדים – להצעות מפתות.

מדוע החליט אפל לנטוש את עסקי הבניה? „התעייפתי מלעשות עסקים בישראל," הוא אומר. „בכל מדינה אחרת בעולם, בהתחשב בזמן שהשקעתי, במרץ ובכוח, הייתי מגיע לרווחים פי אלף ממה שיש לי כאן. כבר שש שנים אני עובד שיבעה ימים בשבוע, 20 שעות ביום. אין לי כוח להתמודד עם הבירוקרטים הקטנים שחוסמים אותי כל הזמן."

מי ששומע את תלונותיו של אפל מופתע, שכן אפל נחשב כמקורב לשר הבינוי והשיכון, דויד לוי. ערב ההתמודדות האחרונה בחרות הוא היה בין הבודדים שהציעו לסגן־ראש־הממשלה להתמודד על תפקיד מועמד הליכוד לראשות הרשימה.

אפל הוא גם ידיד אישי של מנכ"ל מישרד־השיכון, אשר וינר. האם קשרים אלה לא עזרו לו גם בעסקיו? „לא, בהחלט לא," מסביר אפל. „מעולם לא ניסיתי לעשות הון אישי מקשריי הפוליטיים. להיפך. דווקא העובדה שאני חבר מיפלגה גרמה לי נזק רב מאוד. כל הזמן הייתי בקשר עם פקידים ולא עם אלה שממונים עליהם. מאז שעסקתי בבניה ממשלתית ניתקתי מגע עם כל מי שיכלו להחשיד אותו בהעדפה שלי. אלה שלא מזוהים עם הליכוד ניסו לדפוק אותי, ואלה שמזוהים על הליכוד ניסו גם הם לדפוק אותי, מתוך צרות־עין."

מזה שנה לא בונה חברת שלום גניש בע"מ שום בניין־מגורים חדש. לפני כן היא בנתה ברחבי הארץ כאלפיים יחידות דיור לזכאי מישרד־השיכון. בעזרת מסע־פירסום מוצלח היו מישרדי החברה, ליד קולנוע תל־אביב, מלאים בזוגות־צעירים שעטו על תוכניות הדיור הנוחות שהציעה להם החברה. בתקופת השיא העסיקה החברה 3500 פועלים. היום נותרו מהם 180 בלבד, ובתוך זמן קצר גם אלה יפסיקו את עבודתם אצל אפל.

„מכל הבניה לזכאים לא הרווחתי," מתריס אפל. „רווחי היום הם משניים־שלושה פרוייקטים פרטיים שאני מסיים את בנייתם." הוא מתכוון למיבני־תעשייה באור־יהודה ולפרו־ייקט שהוא גולת הכותרת של אפל וגניש, לב העיר במרכז־הרצליה.

אל עשה הרבה כסף בשנות עבודתו לצידו של גניש. הוא מסרב לנקוב בסכום, וטוען שזהו עניינם הפרטי שלו, של מנהל־החשבונות שלו ושל שילטונות מס־ההכנסה. במצודת זאב מעריכים את רכושו של אפל, הנוסע במכונית אמריקאית מפוארת, במיליונים רבים, רצח, טוביה אושרי ורחמים („גומדי") אהרוני.

גניש מעולם לא התכחש לחבריו, אפילו אם פשעו ואם היה צורך לעזור להם.

על־פי אחת הגירסות נפגשו גניש ואפל בדירתו של מיזרחי בצפון תל־אביב, ובעיקבות הפגישה הוקמה חברת הבניה שלום גניש בע"מ, כשהשניים מתחלקים שווה בשווה במניות ההנהלה של החברה.

גירסא אחרת סיפרה שהפגישה נערכה בחסות מיכה רייסר, שהיה אז

אפל
קשרים עם פוליטיקאים

לאו דווקא בשקלים.

איך הוא עשה זאת?

במקום שבו נמצאים היום מישרדי המכירה של חברת הבניה, ברחוב פינסקר, היה בעבר מרכז מכירה ליחידים של ציוד לתינוק ולילד הרך. החנות נקראה אצבעוני. ניהל אותו אפל, שלפני־כן עבד כשכיר בחברת פארק הירקון.

סיפור הצלחתו ועלייתו המטאורית מעורר לא אחת פליאה. אביו, אברהם, הוא עסקן חרות ותיק, מבאי ביתו של מנחם בגין. הבן היה מקורב לצעירי חרות, שהשתלטו על אגודת־הסטו־דנטים של אוניברסיטת תל־אביב, בתחילת שנות ה־70. במיוחד הוא קשר קשרים עם מיכאל קליינר, שהפך ברבות הימים בן בריתו־הפוליטי במיפלגה.

אחר־כך הספיק אפל (37) להיפצע קשה בתאונת־דרכים ולהיות שותף, עם המיסעדן ציון לוי, בחברה שהובילה מעזה את המשקה סוון־אפ. אחר־כך הם הקימו חברה לבניין, פיקוח וייעוץ לבניה, אפל את לוי. השותפות עלתה על שירטון, אך הידידות בין לוי ואפל לא נפגעה, אלא כמה שנים אחרי כן.

ביום מנסים שני הצדדים להגיע לפשרה מחוץ לבית־המישפט.

על היכרותם של אפל וגניש כבר סופרו גירסות רבות. גניש, קבלן גדול — ולא ידוע עד שנפגש באפל — היה חברם של הקבלן והמלונאי בצלאל מיזרחי, הקבלן ששון חוגי, איש־העסקים מוניה שפירא ואפילו של שניים שמרצים עתה עונש מאסר על מנהל מרכז הבניה הישראלי מקורב ללוי וכמובן ידיד קרוב של אפל.

כך או אחרת, היה זה אפל שגרם להתקרבותו של גניש לתנועת חרות ואפילו לקבוצת הכדורגל של בית"ר תל־אביב, שגניש הפך לפטרונה.

לאט לאט השתלט מנהל החברה ושותפה על שאר המניות, בעידודו של גנ"ש. החשיפה שגניש זכה לה בשש השנים האחרונות, מאז נקשר שמו בחרות ובאפל, לא הוסיפה לו שנים. לא אחת התפרסם בשנים האחרונות שגניש נעצר על העלמות־מס ואי־תשלומי מע"מ. מעצרים אלה והגשת כיתבי־אישום בגינם לא היו קשורים לחברת שלום גניש בע"מ. אפל וגניש הקפידו שהחברה לא תסתבך ולו גם בעבירה הקטנה ביותר.

מעמדו של אפל בסניף צפון־תל־אביב של חרות התחזק. (העולם הזה 10.2.84) הוא הפך האיש החזק שבו. אך הוא לא חשב להיכנס לכנסת, אם כי יכול היה להגיע למקום גבוה ב„שביעיות" של חרות. הוא העדיף, כאביו, את העבודה השחורה, אך החשובה, מאחורי־הקלעים.

מה יעשה אפל עתה? הוא מדבר הרבה על קבלנים ישראלים שהצליחו במיאמי ובלוס־אנג'לס. הוא גם מאוכזב מהעליה בכוחו של אריאל שרון במרכז תנועת חרות. אפל אינו נמנה עם תומכיו. האם יירד אפל לארצות־הברית וימשיך שם בעיסקי־בניה? אפל אינו חושב על כך עתה, אבל מי שמכיר אותו מניח שהכל פתוח.

בן־ציון ציטרין ■

במדינה

(המשך מעמוד 7)

שהמערך עצמו הגיב בפסוקים כמו זה של מוטה גור („נדפוק אתכם כפי שדפקנו את הערבים!") והמילה המפורסמת של דודו טופז („צ'חצ'חים!").

יחסי חוץ

הברית הבלתי־טיבעית

עדות חדשה על קישרי „חברת־העובדים" ודרום־אפריקה

בשנתיים האחרונות התפרסמו בהעולם הזה מאמרים רבים, שדיווחו על השותפות ההדוקה הקיימת בין הקונצרן ההסתדרותי כור, ובין ה־רפובליקה הגזענית של דרום־אפריקה.

ביניתיים גילה העולם הזה ששליח כור, מנהל בכיר בחברה ועובד ותיק ומוכשר שלה בשם משה ברזון, יושב ביוהנסבורג, סוחר עם דרום־אפריקה, משווק לה את מוצרי התעשיה הקיבו־צית ומוצרי חברת כור. גם את טיבה של המתכת שכור מוכרת לדרום־אפריקה לא היה צורך לפרט.

בתם כבד. ביום החמישי שעבר הופיע בלונדון סיפרו של ג'יימס אדאמס, הברית הבלתי טיבעית, העוסק בקשר שבין ישראל ובין דרום־אפריקה. הספר מכיל עשרות פרטים ומאזכר במפורש את פרשת כור ודרום־אפריקה, באורח מרשיע ביותר.

אדאמס, שהוא גם הכתב הצבאי של השבועון הבריטי היוקרתי סאנדיי טיימס, מעגן את סיפרו בכמה ניתוחים היסטוריים ואידיאולוגיים, שאפשר בהחלט לחלוק עליהם, אבל העובדות מדברות בעד עצמן:

● כור מסייעת לדרום־אפריקה לחדור לשווקים אירופיים ואמרי־קאיים. מוצרים ישראליים רבים מקב־לים תגאים מועדפים בשוק האירופי ובארצות־הברית. פלדה מדרום־אפ־ריקה (שתהליך כרייתה כרוך בניצול קשה של פועלים שחורים) עוברת תהליך של עיבוד במיפעלי כור ליד תל־אביב ונמכרת בחוץ־לארץ. ה־שירות שכור מעניקה לגזענים לא יסולא בפז. עקיפת החרם הרישמי והבלתי־רישמי מהווה מטרה ראשונה במעלה במדיניות החוץ הדרום־אפ־ריקאית. השותף הנאמן לביצוע היא חברת כור.

● חברת איסכור, המעבדת ומש־ווקת את הפלדה הדרום־אפריקאית, היא משותפת להסתדרות ולחברת הפלדה של דרום־אפריקה (סאות אפריקה סטיל קורפורישיין). 51 אחוז ממניות החברה הן בבעלות כור, ואילו חברת הפלדה של דרום־אפריקה מחזיקה ב־49 אחוז. כאן כבר אין מדובר בסיוע חשאי לדבר עבירה, אלא בשיתוף פעולה עיסקי, הדוק מאין כמוהו.

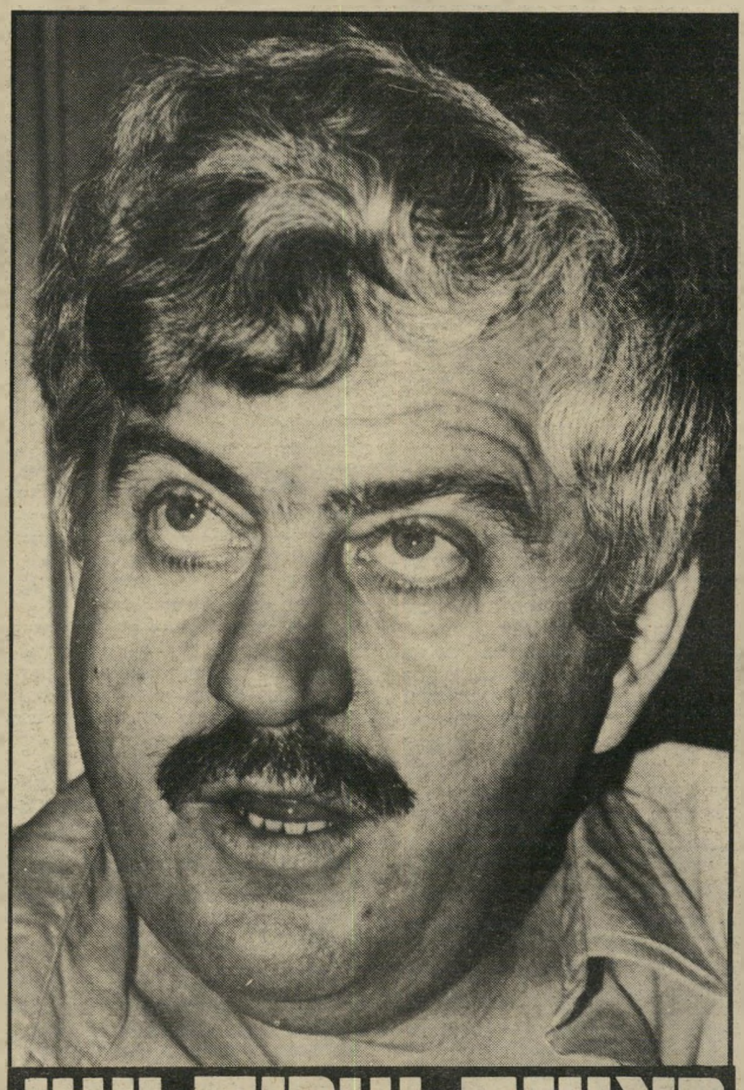
כפי שפורסם לפני שנתיים, עוסקת איסכור בגיוס עובדים בישראל, ושולחת אותם לעבוד בדרום־אפריקה. ניתן לומר, בלי צ'ל של היסוס, שדרום־אפריקה איננה שותף זוטר ומיקרי של הקונצרן ההסתדרותי, אלא השותף הזר העיקרי והבכיר של משל, רוזוליו, מרדכי גור ונפתלי בלומנטל.

הפעם לא באו הכחשות. דובר ההסתדרות, שמואל סולר, שהיה פעיל מאוד במסע־התיוות, שמר על שתיקה רועמת. סיפרו של אדאמס מכה גלים בבריטניה, זוכה במאמרי תגובה וב־דיווח־שרשרת בכל כלי־התיקשורת.

למזלה של ישראל, עדיין רואים בברית שלה עם דרום־אפריקה ברית בלתי־טבעית, וכך אף בחר אדאמס לקרוא לסיפרו. אלא שראשי חברת העובדים מקווים, שהציבור בישראל יתייחס לשותפות שלהם עם מישטר האפליה הגיזעית ששאב (בגלוי) את השראתו מהנאצים, דבר טיבעי בהחלט.

אין בכך כדי לטהר את השרץ הזה, ואף לא את הכתם הכבד על מדינת ניצולי השואה הנאצית, שהפכה לשותף הקרוב ביותר של הגזענות הדרום־אפריקאית.

ח"כ עוזי ברנגם, בנם של תופרת ספרדיה ושר אשכנזי, מספר על שני אחיו אנשי השמאל, על אחותו החוזרת בחשובה, על פעילותו כממליך מלכים במיפלגת העבודה ועל כישורי שימעון פרס לראשות־הממשלה, שבה הוא עצמו היה רוצה להיות שר

ראיינה שרית ישי

„לא חיארתי לעצמי בדמיון הכי פרוע ששימעון פרס יצליח להקדים את הבחירות!"

„אם רבין, פרס ונבון יזכו להרכיב ממשלה, זה יחייב אותם לשלב בממשלה את בני הדור שלנו!"

„אם רוצים לשמוע ממני עצה, אני מציע להתרחק כמטחוי־קשת מכל נושא תפידת החליפות!"

„הדור שלנו במיפלגת העבודה, הרבה יותר חכם מבני אותו הדור בליכוד!"

„המג"ד מלבנון אמר שאם נבון יעמוד בראש הרשימה, כל הגדוד שלו מאחוריו!"

„ניתן למיפלגה מכשיר־פז לעשות דילול והיא כמעט שלא משתמשת בו!"

„אני מרגיש טיט בין פוטניאל!"

הוא נחשב אחד החכים הפעילים והבולטים במיפלגת העבודה. „ממליך מלכים" קוראים לו. הוא האיש שהביא את יצחק נבון למישכן נשיאי ישראל, ואחר־כך את חיים הרצוג. כששואלים אותו על הרצוג, הוא מספר כי רצה „לדפוק את בגין בכל מחיר". יוקרתו של בגין עמדה על כך המאזניים והוא, עוזי ברעם, החליט לפגוע ביוקרת ראש־הממשלה. הוא הפך עולמות, כדי שחיים הרצוג יועדף על פני מנחם אלון ויבחר כנשיא מדינת ישראל. הפגיעה הזו ביוקרתו של בגין, בזמנו, היתה אולי נדבך נוסף ביצירת מצבו הנוכחי של ראש־הממשלה לשעבר.

לאחרונה עלה שמו לכותרות, כאשר עמד ללא סייג מאחורי יצחק נבון ודחף אותו להיות מועמד מיפלגת העבודה לתפקיד ראש־הממשלה, בניגוד לפעמיים הקודמות, שבהן הצליח ברעם יותר מן הצפוי, נכשל הפעם יותר מן הצפוי, נבון החליט לא להרים את הכפפה, ונשאר בבית.

ברעם מאמין כי היתה זו שגיאה שתעלה למערך בכמה קולות שלא היו מזיקים לו ובוודאי שהיו מועילים.

ברעם, יושב־ראש ועדת העליה והקליטה של הכנסת, מצטיין בתפקיד הזה. אם וכאשר תקום ממשלה בראשות המיפלגה שלו, הוא לא מכחיש כי ירצה לעצמו את חליפת שר העליה והקליטה. בעבר רצה להיות מזכיר מיפלגת העבודה. כיום קצת פחות.

הוא בא ממישפחה שנויה במחלוקת. אביו, משה ברעם, מי שהיה שר בממשלת ישראל, הוליד שלושה בנים ובת, וכל אחד מהם סיפור בפני עצמו. אמו הספרדיה, לבית מישפחת אלקיים, נחשבת בעיניו כזו שהיקנתה את החינוך הפוליטי לילדיה וכשהוא מדבר עליה ניכרת הערכה רבה בקולו. האב נעדר, בדרך־כלל, מהבית. כעת נעדר מביתו הבן עוזי, הנשוי לרותי, בת למישפחת בן־דור. אחת המישפחות הספרדיות המיוחסות ביותר בירושלים ואחותו של איש הקולנוע פיצ'ו בן־צור. אחיו של עוזי הם חיים – עיתונאי („העולם הזה"), בעל דיעות שמאליות קיצוניות – ומנחם – כלכלן המחזיק בדיעות זהות לאלה של חיים. האחות, דרורה, שהיא עובדת הטלוויזיה, חזרה לאחרונה בתשובה.

(המשך מעמוד 11)

כששואלים את שלושת בניו של עוזי שהגדול בהם בן 22 והקטן בן 7, הם אומרים שהוא אבא טוב, למרות שרוב הזמן הוא עסוק. על־פי עדותו, הוא מעורב בלימודיהם ואינו מחסיר אף אסיפת־הורים.

הוא החל את הקאריירה שלו כעסקן סטודנטים, המשיך כשליח־עליה, הקים את המישמרת הצעירה והיה המזכיר הראשון שלה. הוא היה האיש שהעלה את הצעת ה־60% (הדרושים למועמדות לקדנציה שלישית) המפורסמת. כיום הוא מכהן כמזכיר מחוז ירושלים של מיפלגת העבודה. ירושלים, כידוע, נחשבת מעוז הליכוד.

אין ספק כי עוזי ברעם, הממלא כל־כך הרבה תפקידים מאחרי הקלעים, ושיש לו יותר מיד ורגל בכל מה שקורה במיפלגת העבודה, ימלא תפקידים שמלפני הקלעים אם וכאשר ירכיב המערך את הממשלה הבאה.

אומרים כי שימעון פרס לא יסלח לאיש שרצה בנבון במקומו. אומרים שגם תמיכתו הבלתי־מסוייגת של ברעם בלוינסון, שהיה ידידו, לא תועיל לו בבוא העת. אך מי שמכיר את פרס מקרוב יודע כי שימעון פרס אף פעם לא חושב על האתמול. הוא חושב רק על המחר. יכול אדם לעבוד עם פרס שנים ארוכות. אם לא יביא לו תועלת – יורחק. יכול אדם לעבוד נגד פרס שנים

„אם ח"כ הוכיח בקאדנציה אחת שהוא לא טוב, לא צריך לחכות שתי קאדנציות כדי להעיף אותו החוצה!"

ארוכות. אם יביא לו תועלת – יקורב. ועוזי ברעם, יש להניח, יביא לו תועלת מרובה.

■ ■ ■

● אתה יודע כממליך מלכים. קודם המלכת עלינו את נבון כנשיא, אחר־כך המלכת את הרצוג יבעת, כשרצית להמליך את נבון כראש־ממשלה, נבשלת.

אני לא מקבל את עניין ממליך המלכים. אחד שממליך מלכים זה רק מי שהחליט שהתפקיד שלו הוא להמליך אחרים, ואני בהחלט לא החלטתי את זה. אני בהחלט מתכוון להמליך מתישהו גם את עצמי.

בעניין הבישלון של מה שאת קוראת המלכת נבון כראש־ממשלה.

להמליך את נבון כנשיא זה היה סיפור לגמרי שונה. אחרי הכל, נשיא וראש־ממשלה אלה תפקידים שונים. הפעם, המערכה שלא התקיימה בעד נבון לראשות הממשלה היתה הרבה יותר קשה מהמערכה של נבון לנשיא המדינה. קודם כל, היא התנהלה בתנאים שונים מכפי שתכננתי. לא תיארתי לעצמי בדמיון הכי פרוע ששימעון פרס יצליח להקדים את הבחירות.

הייתי בטוח שהבחירות יתקיימו או במועדן, או בנובמבר, ולכן הערכתי שיהיה די זמן לארגן דברים. ואז, מה קרה? פרס הקדים את הבחירות ובפני נבון עמדה החלטה אקוטית: הוא צריך היה להחליט. את יודעת מה, אני לא רוצה להתחיל בחשבונות. אולי לא כדאי להיכנס לזה.

„קשה להגיע לדמה של מנהיגות לאומית, כאשר אתה באופוזיציה!"

● למה לא? מה נשאר לך להמפסיד?

אם נבון היה מחליט שהוא רוצה להיות ראש־ממשלה, אין ספק שהוא היה נשאר המועמד היחיד, או מפני שפרס היה מוותר לו או מפני שהוא היה נבחר במרכז המיפלגה. אבל הוא לא רצה לזרוק את כפפת ההתמודדות.

● הוא רצה שיגישו לו את המיעי מדית על מגש של כסף. הוא לא רצה להיאבק עליה.

הוא לא רצה להפר שלווה. אחרי שהושג הסכם בין רבין ופרס, הוא לא רצה.

● ועכשיו כולם מאושרים במיפלגת העבודה?

את יכולה ללגלג על האושר בצמרת כמה שאת רוצה, אבל אני מעדיף את הלגלוג הזה על פני מה שקורה היום בליכוד. אני חושב שהפרופיל שמיפלגת העבודה מציגה היום הוא נבון. אני עדיין מאמין שעם נבון סמוינו לזכות בבחירות היו בטוחים. אבל אני אשמח אם שימעון פרס יוכיח לי שטעיתי.

● אתה לא חושש בעת שפרס יזכור, אם וכאשר יקים ממשלה, את העובדה שאתה תמכת בגלוי וללא עיכבון במועמדות נבון כנגד מועמדותו שלו?

כל עניין נבון לא קשור ליחסי עם פרס. כבר שנתיים אני מדבר איתו על נבון. שנתיים אני אומר לו שיש צורך לאפשר לנבון לעמוד בראש הרשימה. היו תקופות שהוא לא רצה לשמוע על זה והיו תקופות שדווקא נטה לקבל את דעתי. היום הוא מאמין שבלי בגין ומול שמיר, כאשר הליכוד נכשל בלבנון, אפשר לנצח אותם. גם כשהוא עומד בראש הרשימה.

● האם לדעתך נבון יכול היה להיות ראש־ממשלה טוב יותר משימעון פרס?

לא. אבל הוא יכול היה להיות ראש־ממשלה טוב. אני מוכן לומר בריש גלי, גם אם יש הפרש בניקוד כראש־ממשלה לטובת פרס, המיפלגה היתה צריכה בכל זאת, להעמיד את נבון.

● בנתוני־התחלה, פרס הוא, בכל זאת, מיעמד טוב יותר מנבון. אחרי הכל, הוא שימש בתפקידים ממלכתיים, היה שר־ביטחון. כמעט שאין מנהיג בעולם, החל בקנדי וכלה ברגן, שפרס לא פגש בהם. פרס משופשף יותר.

פרס, רבין, נבון הם בני אותו דור, שערכם הסגולי כראש־ממשלה זהה. צריך לבחור לראש הרשימה את מי שיביא הכי הרבה קולות.

● קשה למצוא הצלחות מרשימות בעברו של נבון כפוליטיקאי.

זה לא נכון. אל תשכחי שב־1977 נבון עבר את מחסום 60 האחוז בהצלחה של 90 אחוזים. הוא תמיד היה בשורה הראשונה של המיפלגה. עור לפני שהיה נשיא.

● הוא מעולם לא נשא בתפקיד אכספקטיבי, שהעמיד אותו במיבחן.

זה נכון. אבל התחושה שלי היתה שהוא יכול לחולל מיפנה. הוא חשב שהוא יכול להיות ראש־ממשלה. הוא יכול היה לפעול בנושא החברתי. לא רק כפותר־בעיות. אלא כמגשר על פערים, במיוחד בין בני עדות־המיזרח והאש־כנזים. הוא גם יכול היה להיות גשר חזק מאוד בין חוגי ערות־המיזרח ובין מיפלגת העבודה. אבל מה לעשות, לא היה די זמן לעבור על כך.

באותו יום שישי נבון הודיע שלא ירוץ ושבועיים קודם נפגשנו בבואנוס־איירס ואפילו לא דיברנו על אפשרות שירוץ או לא ירוץ. כי ידע שזה יהיה כל־כך אקטואלי. דיברנו על כל דבר, רק לא על זה.

● מדוע, לדעתך, בחר לוותר. האם מתוך ריחבילב או, אולי, מפני שלא היה מסוגל לקבל החלטה.

פרס ורבין העמידו אותו בפני עובדה. הם סיכמו ביניהם שלא תהיה התמודדות ודרשו ממנו תשובה מהירה. הוא עמד באילוצים קשים. תסיכי את רגישותו המיוחדת ליחסיו עם פרס ותקבלי תשבץ.

● קיימת גירסה באילו פחד שחיי המישפחה שלו ייהפכו לנחלת הכלל, כאילו נרתע מכיוון שנידע לו כי הליכוד מכין את תיק אישיות.

שטויות. דיברנו על זה. זה לא הזיז לו בכלל. מה כבר יכלו לפרסם? הליכוד לא היה יורד למדרגה שכזו ואיזה עיתונים היו מפרסמים דברי נאצה וליכלוך? מכסימום היו מפרסמים בכרוזים ומי היה מאמין לזה? זה לא היה שיקול כלל וכלל.

● מדוע לא ניסית ללחוץ על נבון יותר?

לא לחצתי עליו בכלל. רק ניסיתי להציג לפניו פריסמה של תמיכה ציבורית, של אנשים

● הם לא יאמינו וגם אני לא.

לא הערכתי שתמיכתי בנבון מורידה אותי מהמפה, כמו שלא חשבתי שמעמדי, במידה שיהיה ראש־ממשלה, יהיה טוב יותר. צריך להכיר פוליטיקאים, כדי לדעת שלא תמיד הם מקרבים את האיש שלהם.

● בכל זאת אתה היית היחידי שיצא בגלוי לטובת ענייניו של נבון.

וזו הנקודה היחידה שבה היתה צפויה לי אכזבה. לפחות 20 חברי־כנסת מהעבודה היו מצטרפים אלי, אילו היה מודיע שהוא מתמודד. הם אמרו לו את זה והוא מעולם לא גילה לי את זה, עד אחרי שחזר מחו"ל. באתי אליהם ביום רביעי, אמרתי להם תרימו טלפון לנבון, תעודדו אותו. קיבלתי תשובה אחידה: לא! הוא צריך ליצור מצב. אם יצור מצב שהוא מתמודד, נתייצב לצידו. חלקם לא מוכן לחשוף את עצמו עד היום. כולם חששו לעורם.

„בשמאל הישראלי יש מאגר אדיר של כוחות אינטלקטואלים, שאין לו כוח להעביר מסר לציבור הרחב!"

● גם אתה חששת לעורך בימים שלפני הצבעת 60 האחוז במיפלגה. לא היית בטוח בלל וכלל שתעבור את המחסום.

כן, בהחלט כן. זה לא רק בגלל עניין נבון, זה גם בגלל עניין לוינסון. אני לא צריך לספר לך שכל אחד מהנושאים קומם חלק גדול במיפלגה נגדי. אחד המתנגדים הגדולים שלי היה רענן נעים, המקורב לפרס. אני תמיד התנגדתי לקידומו של האיש בתוך הסיעה. חברים קראו אותי אליו לשיחה. אמרתי לו — אני יודע שתצביע נגדי. הוא אמר — השאלה היא אם אצביע או גם אעבוד לשכנע אחרים שיצביעו נגדך. אמרתי לו — יש לי בקשה אליך. תעבור. תעשה כל מה שאתה יכול הדי שלא אבחר.

ברעם וח"כ אלחנן שפייזר
„לגבי חברים אחרים זה היה קשה מאוד!"

מהמיפלגה ומחוצה לה. ניסיתי להביא לידיעתו את כל גלי הטלפונים שקיבלנו החל ברחל לוי מהתיקווה וכלה במג"ד בלבנון, שאמר לי שאם נבון עומד בראש הרשימה כל הגדוד שלו מאחוריו וניסיתי להבהיר לו תוך 24 שעות, שהוא עומד בפני הכרעה קשה. מצד אחד יואשם בפלגנות ומצד שני יקח את כל הקופה, אבל לא לחצתי עליו.

● מתי היה ברור לך שנבון יגיד לא?

ביום רביעי בערב באתי לדבר איתו וראיתי שזהו זה — שהוא לא ירוץ. אחרי פגישת פרס רבין ביום חמישי, התנהלה מילחמת־מאסף. לקראת הערב הוא היה קצר־רוח, הוא כבר החליט. היה ברור לי, שהוא לא מחפש חיזוקים להחלטה כן לרוץ, אלא מחפש החלטה לחיזוקים לא לרוץ.

● עם יד על הלב, אינך חושש כיום שפרס ינטור וינקום ולא ישתף אותך אם, ובאשר, ירכיב ממשלה?

הקוראים של העולם הזה יאמינו לי שלא חשבתי על זה בכלל.

היה ברור לי שיהיו אנשים רבים שבגלל תמיכתי בלוינסון, לא יתמכו בי. כשאתה שנוי במחלוקת אתה נתון ליחסי תמיכה והתנגדות, ואני לא יכולתי לדעת מה יגבור על מה.

■ ■ ■

● בוא נדבר על הדור שלך, מה שמכונה צעירי מיפלגת העבודה. סך־הכל, אתם כבר לא בליכוד צעירים, לא אתה, לא יוסי שריד, לא מיכה חריש, לא נאווה ארד ולא מנחם הכהן. בליכוד יש רוני מילוא, שיטרית, רייסר, קליינר. כולם צעירים ממכם בעשר שנים לפחות. למרות שחלקכם נמצאים כבר 10־15 שנים בפוליטיקה, אתם עדיין מאיישים ספסלים אחוריים. זה לא מתסכל?

אני נכנסתי לכנסת ב־1977. נכון שיוסי ומיכה נכנסו קדנציה אחת לפני. מה שקרה לנו הוא שבזמן שאנשים כמונו הגיעו לכנסת,

שר־העבודה ברעם (משמאל) ויצחק רבין
„אבא היה מדריך ואמא היתה חניכה!"

המיפלגה היתה באופוזיציה וקשה להגיע לרמה של מנהיגות לאומית כאשר אתה באופוזיציה, אלא אם אתה נוקט עמדות כמו יוסי שריד. אנשים כמו אירדור ולוי, שהתחילו כתף עם כתף איתנו ב־1977, התמנו כשרים.

המעבר לאופוזיציה הוא מעבר מתסכל. לגבי זה לא היה נורא, כי כך התחלתי בכנסת, אבל לגבי חברים אחרים זה היה קשה מאוד. וסך הכל, הדור שלנו במיפלגת העבודה הרבה יותר חכם מבני אותו דור בליכוד. קחי את משה שחל, נאווה ארד, אליהו שפייזר. יש לנו מנהיגים טיבעיים והמיבחן האמיתי יתחיל רק בעמדת שילטון. אם רבין, פרס ונבון יזכו להרכיב ממשלה, זה יחייב אותם לשלב בממשלה את בני הדור שלנו.

● **אתה היית האיש שהציע בזמנו את שיטת 60 האחוז. אתה עדיין חושב שזו השיטה הנכונה?**

ניתן למיפלגה מכשיר־פז לעשות דילול והיא כמעט לא משתמשת בו. ההצעה הזאת היא מאוד מתקדמת לעומת מה שקרה במפא"י לפני כן. גם עכשיו אני בעד ה־60 אחוזים, שהמרכז יבחר חלק מהח"כים. מה רע בזה? למה שרק ועדות המנויים תבחרנה?

● **עובדה, שהשיטה לא עובדת. נכון?**

ב־1981 באו פרס ורבין ואמרו 'תעבירו את כולם, שיהיה שקט.' אבל, ב־1977 הוצאו חברים כמו גלילי וישעיהו. זה היה כואב אבל זה איפשר לחברים אחרים להיכנס. פרס ורבין התחייבו ב־'81 שלא כל מי שעבר את ה־60 אחוז יהיה באופן אוטומטי בפנים. זה הוכח כלא נכון. מי שעובר, יכול לראות את עצמו בפנים.

● **כלומר, במעט שאין סיכוי שנראה פנים חדשות בכנסת הבאה מטעם מיפלגת העבודה?**

לא כל מי שעבר את ה־60 אחוז, צריך להיות בפנים. אם ח"כ הוכיח בקדנציה אחת שהוא לא טוב, לא צריך לחכות שתי קדנציות כדי להעיף אותו החוצה.

● **אל תשכח את המחוייבות של המערך לסרין, ללין, את ההבטחה של פרס ל־3־2 ערבים ואת ל"ע. איפה, אם כך, אתה רואה סיכוי לחברי־כנסת חדש להשתלב בסיעה בכנסת?**

אני מעריך ששימחה דיניץ יהיה בפנים ועדיין קיים סיכוי שתהיה הצבעה חשאית במרכז, ואז הכל פתוח וייתכנו הפתעות.

● **שימחה דיניץ יהיה אולי ח"כ חדש, אך הוא לא דמות חדשה. הוא היה ראש־לישכתה של גולדה ושגריר־ישראל בארצות־הברית. אני מדברת על חברי־כנסת צעירים, מסוגו של חיים רמון, למשל.**

הניסיון של חיים רמון, שהוא ניסיון מוצלח וטוב, מחייב את המיפלגה להכניס למקומות הריאליים לפחות עוד איש צעיר אחד מהסוג שלו. אני מקווה שאכן ייכנס איש כזה.

● **יוסי ביילין למשל?**

כן. יוסי ביילין, למשל.

■ ■ ■

● **נעבור לנושא אחר. אתה באת מבית מאוד מיוחד. אביך, משה ברעם, היה שר בממשלת ישראל. יש לך שני אחים ואחות וכל אחד מכם הוא עוף משונה שיש לו דיעות שונות מאוד מהשני. אתה יכול לספר לי על הבית?**

גדלנו בשכונה מעורבת, נחלת אחים. שלושה ילדים, בתחילה בשני חדרים קטנים. אבא היה איש הגנה, איש ציבור. למדנו בבית־חינוך, הלכנו לתנועה המאוחדת, קיבלנו את מה שנקרא „החינוך הנכון". בית מאוד פתוח, לא דוקטרינרי. אמא שלי ספרדיה, ממישפחה מוגרבית, מישפחת אלקיים, ומצד אמה —מישפחת רוויק. היתה לי סבתא, שמתה לפני שנה, ולא ידעה מלה עברית. הייתי מדבר אתה ערבית.

● **אמך ספרדיה, אביך אשכנזי. זה לא היה מקובל בימים ההם.**

הם הכירו בבחרות הסוציאליסטית. אבא היה מדריך ואמא חניכה.

● **גם זה לא רגיל שנערה מבית ספרדי תגיע לתנועת־נוער סוציאליס־טית.**

אמא שלי בהחלט בחורה לא רגילה. היא היתה תופרת, וכשאבי שהכיר אותה, הכניס אותה לעניינים. הבית היה די פתוח. אחותי דרורה נולדה בשנות ה־50, כשגרנו כבר ברחוב המלך ג'ורג' (בירושלים). אני חושב שהבדלי הדעות בין האחים הפכו קיצוניים רק ב־10, 15 השנים האחרונות.

אחי, חיים, שהוא כתב העולם הזה נסע ב־1962 ללונדון, שם היה חמש שנים. בשנים האלה קרא הרבה, התעניין בבעיה הפלסטינית בפריסמה של חוץ. ב־1967 הצטרף למיפלגת־

ברעם וראש־ממשלה שמיר
„עם נבון סיכויינו לזכות בבחירות היו בטוחים!"

העבודה והתנתק ב־1973. אני זוכר שהזמנו את גלילי להופיע במיפלגה והוא הסביר שהמילחמה היא מחדל־צבאי, לא מדיני, וחיים עלה עליו בצורה ובסיגנון בוטים ביותר. גלילי היה המום. אחר־כך הוא הלך אחרי לובה אליאב לשל"י והיום, לדעתי, הוא הלך הרבה יותר רחוק מכפי שצריך ללכת.

לדעתי, כשאתה מצליח לשמור על האיזון שבין גישה יונית קיצונית, אפילו המחייבת הקמת מדינה פלסטינית, ואתה נשאר סוציאליסט ציוני, אתה יצור סופר־לגיטימי מבחינה פוליטית. אמרתי לחיים שהוא לא מתנגד לממשלה, הוא רואה בכל מה שקורה את הרע ביותר, כי הוא

„יש הבדל עצום בין אריק שרון ובגין. לבגין היו מעצורים!"

רוצה לשנות משרון לחיים ברעם. הוא לא מסתפק בכך שאפשר לשנות גם משרון לנבון או לרבין, שינהלו מדיניות של שפיות.

הסברתי לו שלשינוי שהוא רוצה אין סיכוי וזו הסיבה שבשמאל הישראלי יש מאגר אדיר של כוחות אינטלקטואלים שאין לו כוח להעביר מסר לציבור הרחב, כי השמאל הישראלי איבד את הלגיטימיזציה שלו בציבור הרחב.

זה חיים, אחי, אבל מעבר לזה אנחנו חברים טובים מאוד וביום שהיתה הצבעה של ה־60 אחוזים הוא טילפן פעמיים מלונדון לשאול מה קורה ויחד עם זאת תקף אותי מעל גבי הטור שלו בהעולם הזה כשלא הסכים לדעתי בנושא הפלישה הרוסית לאפגניסתאן, אך נקמתי המתוקה בו, היא שמעולם לא דיברתי איתו על המאמר הזה.

מנחם אחינו הוא אינטלקטואל, שעושה היום דוקטורט על ז'בוטינסקי בלונדון סקול אוף אקונומיקס וקרוב מאוד בדיעותיו לחיים.

דרורה, אחותנו הצעירה, התפרסמה מאוד לאחרונה מפני שחורה בתשובה. דרורה היא בחורה מוכשרת, עובדת שנים בטלוויזיה. נולדה לה ילדה עם שיתוק־מוחין, ילדה יפהפיה שהפגם המוחי לא פגם בצורתה החיצונית. יום אחד דרורה נזדמנה לשכונת כרם־אברהם וסיפרה לבעלת החנות שאצלה ערכה קניות, על הבת שלה. בעלת החנות אמרה לה: 'יש לי שתי בנות, אשלח אותן לעזור לך לטפל בילדה.' דרורה נמשכה מאוד למישפחה החרדית הזאת, התחילה לבקר אצלה בחגים ובמועדים. היא היתה או בתקופה קשה מאוד, זה לא היה פשוט לטפל בילדה חסרת־אונים.

מות הילדה זרק אותה בהינף אל החוגים החרדיים והיא הפכה חרדית מן המניין. היא עברה לגור בשכונה חרדית. היינו אצלה בחנוכת הבית, והיו שם עוד חוזרים בתשובה מפורסמים כמו אורנה, זו שהיתה נשואה לגברי בנאי, ודי הדהים אותי לראות בחורות כמו דרורה ואורנה מקבלות

„אני יחוש קלנוע. וחוץ מזה גם פירסמתי יותר מכל אחד אחר בארץ מאמרים על הכדורסל האמריקאי!"

דברים בשם שמים, דברים שקודם היו מתווכחות עליהם. אבל זה עושה לאחותי מאוד טוב. היא עברה תקופה מאוד קשה. אישית, אני לא אוהב את אופנת החזרה בתשובה, זוהי שטיפת־מוח שלא תיאמן. החוזר בתשובה פותח את עצמו לקבלה בלתי ביקורתית, טוטאליטרית ממש של הרע, ואני לא מקבל את זה.

מה שמאפיין את כולנו, כל האחים לבית ברעם, היא מידת העצמאות שלנו. תמיד היינו יותר קרובים לאמא. אבא היה עסוק. אמא היתה גם חזקה וגם רכה. אני זוכר את עצמי, ילד בן 3 ואמא חוזרת מהפגנה נגד הספר הלבן (של ממשלת המנדט ב־1939 שהגביל מכירת קרקעות ליהודים), כולה רטובה מקילוחי־המים ומסבירה לי, לתינוק, מדוע הספר הלבן — רע ליהודים. היא, למעשה, היתה מופקדת על החינוך הפוליטי שלנו, יותר מאבא.

■ ■ ■

● **מה דעתך על תפירת החליפות במיפלגת־העבודה?**

מתנגד בכל תוקף שהמערך יעסוק בזה. למרות שבעיקרון אני חושב שיש מקום לממשלת־צללים. אבל במיקרה של המערך, הציבור לא אוהב את זה שהמערך רק מריח שילטון, כבר מדליף מי שלא 'היה', לעיתונאי החביב עליו, איזה שר הוא רוצה להיות. לדעתי לא צריך לקבוע מי יהיה שר ומי לא. לא צריך ליצור מתח במערכת. להיפך, צריך לנהוג ב־צניעות. אם רוצים לשמוע ממני עצה, אני מציע להתרחק כמטחווי־קשת מכל נושא תפירת החליפות.

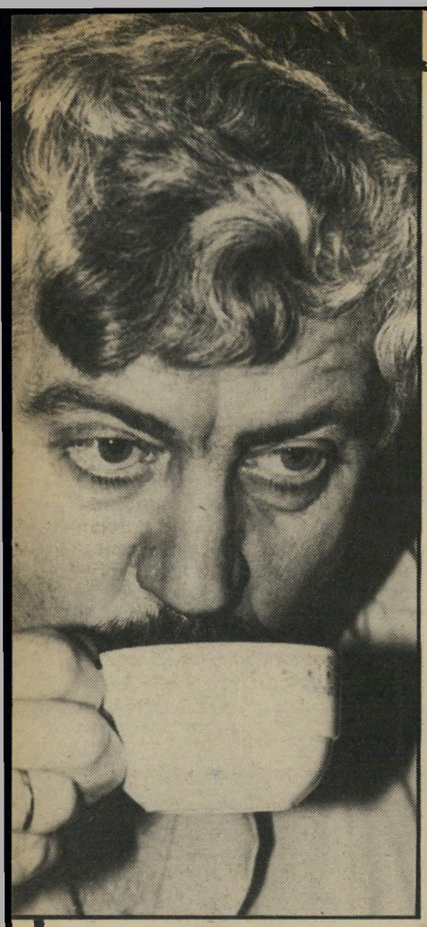
● **מי לדעתך יהיה שר־האוצר של המערך?**

בינתיים, המועמד הוא גד יעקובי. מוטה (גור) הודיע שהוא לא מועמד.

אני חושב שלגד יש כישורים ציבוריים להיות שר־אוצר. המיפלגה לא צריכה לחפש בכוח מועמד אחר. לעומת זאת, למוטה יש כושר מנהיגות. אני רק מפחד שאם יתחיל כעת ויכוח בין מוטה וגד, הציבור לא ירצה לא את גד ולא את מוטה.

● **כל חייך אתה, בעצם, פוליטיקאי, אם במיפלגת העבודה, אם כעסקן סטוד־נטים. חשבת פעם לעסוק במיקצוע אחר?**

אני מוכן להתחרות בכל אדם בארץ, חוץ ממנחם אחי, בתחום הקולנוע. אני יתוש קולנוע. חוץ מזה פירסמתי יותר מכל אחד אחר בארץ מאמרים בנושא כדורסל אמריקאי. את רואה, יש נושאים המנתקים אותי מהפוליטיקה. המון פעמים חשבתי — נגיד, שלא אקבל 60 אחוז, או, או שהייתי הולך על מסלול דוקטורט במדע־מדינה או שבכף הייתי מוכן להיות אחראי על העליה מאמריקה. יש לי הרבה ניסיון בנושא הזה.

ח"כ ברעם
„יש מקום לממשלת צללים!"

חוץ מזה דיברתי עם חנה זמר (עורכת דבר), היא הבטיחה לי להעסיק אותי כעיתונאי ואני. תאמיני לי, יודע לכתוב. אבל אני מודה כי בראש סולם העדיפויות שלי — הפוליטיקה. השקעתי הרבה זמן בנושא ואני מרגיש שיש לי פוטנציאל, שיתגלה רק ברמה הלאומית ובתפקיד קובע.

● **בבחירות הקודמות הצהרת שאתה רוצה את תפקיד מזכיר המיפלגה או תפקיד של שר־העליה והקליטה. משהו השתנה מאז?**

כן. שאני באופן טוטאלי מעריך את תפקיד שר העליה והקליטה. יחד עם זאת איש לא הבטיח לי אותו.

● **אתה נחשב יונה. מה ההבדל, בעצם, בינך ובין יוסי שריד?**

יוסי שריד בנושא הפלסטיני הלך רחוק ממני. ההבדל ביניינו הוא לא כל כך בדיעות. כמו בהדגשים. אני אמנם יונה, אבל אני גם מנהיג המערך בירושלים ואני לא יכול לנהוג כמו יוסי שריד. עובדה שהצבעתי נגד החלת החוק הישראלי על הגולן.

■ ■ ■

● **האם אתה חושב שנבון יסכים לכהן בשר־חוץ?**

אין סיכום על תפקיד מוגדר ולא חסרות לו אלטרנטיבות. אני מאמין שהוא ימלא תפקיד חברתי כמו שר־על לענייני רווחה וסגן ראש־ממשלה. אולי גם שר־חוץ.

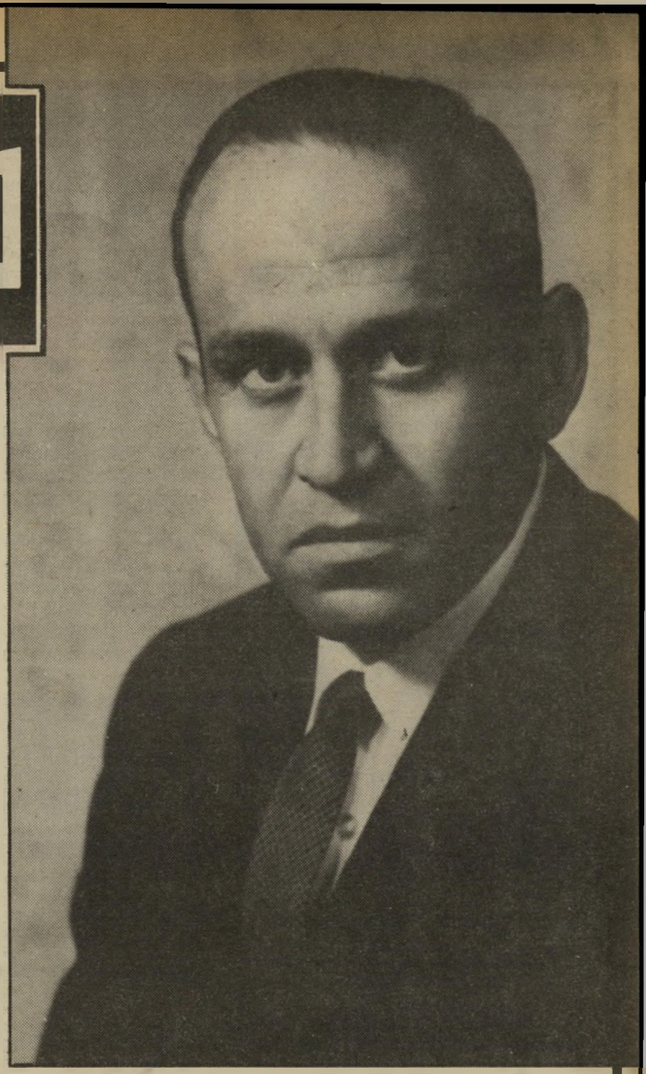
את מוכנה לשאול אותי שאלה על שרון?

● **אני מוכנה לשאול אותך שאלה על שרון?**

בבוקר יום חמישי, כשנסעתי לתל־אביב, אני מוכרח להודות שלא חשבתי על שרון, חשבתי על ה־60 אחוז שלי. הבן הקטן שלי אמר לי: אבא שלא תחזור הביתה בלי עבודה.

בדרך החלטתי לכתוב מאמר ובו לדרוש שכל המיפלגות הציוניות 'יחתמו על אמנה שלא יתנו לאריק שרון תפקיד ביצועי. זה שהוא קיבל 42 אחוז, זה הישג עצום לאריק שרון. זה חמור ביותר. יש הבדל עצום בינו ובין בגין. לבגין היו מעצורים. כאן אנו עומדים מול דיקטטור וטוטליטאר. אחד שבא למחנה־היהודה ואומר שם לאנשים שהם הכי טובים בארץ ובונה רק על הציבור הזה: רק עכשיו הייתי בארגנטינה. נפגשתי עם אנשי אלפונסין והם סיפרו לי איך פיתאום, בוקר אחד, ארץ שידעה שנים של דמוקרטיה, בגלל הסתה ופופוליזם התפרקו לה כל המיסגרות והתחילה להאמין באיש אחד. והאיש הזה דיבר כמו אריק שרון. אני רואה באריק שרון לא סכנה אלקטוראלית, אלא סכנה לדיוקנה של ישראל. הפופוליזם של שרון הוא הסכנה הגדולה ביותר לדיוקנה של מדינת ישראל. כי בניגוד לבגין, זהו פופוליזם בלי מעצורים.

מי לחץ על ההדק ב־3 ביוני

קורבן־התנקשות ארגוב
פרובוקציה אמינה

סקופ

עורך „העולם הזה" מגלה סודות מדהימים: איך דחפו הסורים את בגין ושרון למילחמה שהפסדנו

תמונת פסיפס מורכבת מאבנים קטנות רבות. לפעמים חסרה רק אבן אחת כדי להשלימה.

בזאת היא התמונה של ערב־מילחמת־הלבנון. רק השלמת התמונה הזאת יכולה לתת את התשובה על אחת השאלות החשובות ביותר: מי נתן את הדחיפה האחרונה למילחמה?

הסדר הכרונולוגי ידוע היטב:

ביום החמישי, ה־3 ביוני 1982, נערך הנסיון להתנקש בחייו של השגריר שלמה ארגוב בלונדון.

ביום השישי, אחרי שממשלת־ישראל התכנסה והחליטה על כך, ערך חיל־האוויר הישראלי את הפצצת־המחץ על ביירות, שבה נהרגו כ־500 איש ואשה. הפצצה זו הוסברה כתגמול על הפיגוע בלונדון.

ביום השבת הגיבו כוחות אש"ף, כצפוי, בהפגזת יישובי הגליל. בהפגזה זו נהרג אדם אחד, חייל שנסע בכביש.

במוצאי־שבת התכנסה ממשלת־ישראל והחליטה על המילחמה.

ביום הראשון פלש צה"ל ללבנון כדי להבטיח את שלום הגליל, וכך החלה המילחמה שלא הסתיימה עד עצם היום הזה.

ברור לחלוטין כי כל המ־אורעות האלה קשורים זה בזה קשר בלתינתק. מי שלחץ על ההדק בפתח מלון „גרוסבנר" בלונדון — הוא שפתח במילחמה.

זה היה ברור לי מהרגע הראשון, ועל כך כתבתי עוד בשבוע הראשון של המילחמה.

השאלה היא: מי לחץ על ההדק? ליתר דיוק: מי נתן את ההוראה לבצע את ההתנקשות בלונדון?

במשך 22 החודשים שעברו מאז התגבשה בראשי בהדרגה תיאוריה, שיש לה חשיבות רבה לגבי המתרחש כיום. היא חייבה שיבוץ סבלני של אבנים רבות — קטעי־מידע שהשגתי מהצדדים השונים, ובעיקר ממקורות ישראליים וממקורות אש"ף — בתמונת פסיפס. אך חסרה לי אבן אחת.

האבן הזאת סופקה עתה על־ידי אחד מגיבורי הסרשה: אלכסנדר הייג, מי שהיה אז שר־החוץ האמריקאי.

● דרושה: פרובוקציה

הייג כתב ספר על כהונתו, ש־הסתיימה בחטף בעיקבות מיל־חמת־הלבנון. מטרתו העיקרית היא לטהר את עצמו מן החשד שהוא נתן לאריאל שרון „אור ירוק" לפתיחת המילחמה, כאשר ביקר שרון בוושינג־טון בחודש מאי 1982.

הדבר הוא כמעט מובן מאליו. לא יעלה על הדעת כי ממשלת־ישראל תצא למילחמה כזאת מבלי לקבל אישור מוקדם ממשלת ארצות־הברית, כשם שקיבלה אישור מראש לפתיחת המילחמה ב־1967 (באמצעות ראש המוסד דאז, מאיר עמית), וכפי שחשבה בטעות שקיבלה אישור אמריקאי לפתיחת המילחמה של 1956 (האנגלים טענו אז כי שר־החוץ האמריקאי, ג'ון פוסטר דאלס, נתן אור ירוק למיבצע הבריטי־צרפתי־ישראלי.)

אך הגיון לחוד והוכחה לחוד.

עכשיו בא הייג, ותוך כדי הכחשה הוא מביא את האישור.

לפי תיאורו של הייג בספרו, הוא ניהל „ויכוח חריף" עם אריאל שרון, כדי להניא אותו מפתיחת המילחמה. שרון הודיע לו כי ישראל עומדת לפלוש ללבנון בימים הקרובים. הייג טוען כי הסביר לשרון „בשפה הפשוטה ביותר שבלי פרובוקציה המוכרת בעולם תהיה לפלישה כזאת השפעה הרסנית על היחסים עם ארצות־הברית."

בשפה דיפלומטית, ה„כן" נובע לא פעם מן ה„לאו", וה„לאו" מן ה„כן". מקובל להחליף ניסוח חיובי בניסוח שלילי, ולהיפך.

כאשר הייג אומר לשרון כי אסור לפתוח במילחמה „בלי פרובוקציה המוכרת בעולם," הוא אומר לו למעשה: מותר לפתוח במילחמה אם תהיה פרובוקציה כזאת.

ובמילים עוד יותר פשוטות: אם אתה רוצה לפתוח ב־מילחמה, תוך הסכמת ארצות־הברית, אתה זקוק לפרובוקציה שהעולם יביר בה.

היה זה אישור מותנה: פרובוקציה־מילחמה. מי שרוצה במילחמה, חייב לדאוג לפרובוקציה.

מי שיספק את הפרובוקציה, יביא למילחמה.

מכאן השאלה הגורלית, שהוזנחה בכל הספרים שפורסמו עד כה על המילחמה:

מי נתן את ההוראה לבצע את ההתנקשות?

אין כל ספק לגבי זהות המתנקשים. הם שייכים לקבוצת־הטרור של צברי בנא, המכונה אבו־נידאל — שפרש לפני עשר שנים ויותר מפת"ח, והמנהל מילחמת־חורמה ביאסר ערפאת וב־אנשיו.

● אבו נידאל — אבו שמידאל

אבו־נידאל היה נציג אש"ף בבגדאד, ושם מכר את עצמו לעיראקים, בתקופה שבה היתה עיראק אחת המדינות הערביות הקיצוניות ביותר. הוא קרא לארגונו „פתח — המיפקדה המהפכנית", אך בדרך כלל הופיע סתם בשם פת"ח, ופירסם ביטאון שנשא אף הוא את שם הביטאון של פת"ח האמיתי — פלסטין אל־ת'ורה („פלסטין המהפכה").

בין הפיגועים הרבים שבוצעו על־ידי אבו־נידאל: רצח ידידי סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון, בינואר 1978; רצח נציג פת"ח בכווית, עלי נאצר יאסין, ביוני 1978; רצח עז־אל־דין קלק, נציג אש"ף בפאריס, באוגוסט 1978; רצח נציג אש"ף בבריסל, נעים חאדר, ביוני 1981; רצח עיצאם סרטאווי בפורטוגל באפריל 1983. כל אלה נחשדו על־ידי אבו־נידאל בקיום קשרים עם כוחות־השלום הישראליים ובפעולה למען שלום ישראלי־פלסטיני.

חוץ מזה ביצע אבו־נידאל שורה ארוכה של פיגועים נגד יהודים ב־אירופה. אנשיו הם שביצעו את כל הפעולות נגד בתי־כנסת ברומא, בפאריס, בווינה ובמקומות אחרים. בית־היתומים היהודי באנטוורפן, רצח העסקן היהודי היינץ ניטל בווינה, הפיגוע במיסעדה היהודית בפאריס, ועוד.

האחריות של אבו־נידאל לכל הפיגועים האלה הוכחה על־ידי המעבדות לזיהוי פלילי של המישטרות באירופה, המח־ליפות בינהן מידע.

הדבר לא הפריע מעולם לממשלת־ישראל לייחס פעולות אלה ל„אירגון המרצחים המכונה אש"ף" ולהזכיר בהקשר זה את פת"ח — כאילו לא ידעה שהמדובר באירגון הפוך, שנטל לעצמו את אותו השם.

כך זה היה גם לגבי הפיגוע בלונדון. מישטרת לונדון פעלה במרץ ולכדה את כל חברי חוליית־הפיגוע. היא כללה את בן־אחיו של אבו־נידאל עצמו, דבר שסילק כל ספק.

ביודעה את חשיבות העניין, מיהרה ממשלת־בריטניה ל־פרסם הודעה, שייחסה את הפיגוע בפיריש לאירגונו של אבו־נידאל.

הדבר לא הפריע לבגין לטעון, בישיבת־הממשלה שכונסה למחרת היום, היום השישי, כי הפיגוע בוצע על־ידי אש"ף. באותה ישיבה מסר ראש השב"כ כי הפעולה בוצעה, כנראה, על־ידי האירגון של אבו־נידאל. והוא הציע כי גידעון מחניימי, היועץ למילחמה בטרור, שנכח בישיבה, יסביר לשרים את טיבו של אירגון זה. כפי שמספרים זאב שיף ואהוד יערי בספרם, מילחמת שולל, קטע בגין את דבריו ואמר: „אין צורך, כולם אש"ף." ואילו רפאל איתן הרמטכ"ל, אמר מובא בעזרת הדואר הדיפלומטי של מדינה־סייענית, חוליית־הפיגוע עצמה מובאת מחו"ל, דרכי־הנסיגה ואמצעי־החילוץ מוכנים, והחוליה יוצאת מייד מן הארץ.

● פעולה מוזמנת ליום מסוים

הדבר הבולט בפיגוע הלונדוני הוא שכל זה לא נעשה.

היה זה פיגוע חובבני מאין כמוהו. כל מבצעיו נתפסו מייד.

בחירתו של קרוב־משפחה לביצוע הפיגוע מוזרה שיבעתיים. אין ראש־אירגון שולח את קרובו לפעולה, כי תפיסתו עלולה לזהות את ראש־האירגון. במיקרה זה מדובר בצעיר שלא היה טרוריסט מיקצועי. אלא תלמיד שנשלח על־ידי אבו־נידאל ללמוד בלונדון, על־חשבון האירגון ובהסוואה של טרוריסט. כלומר: לא היה זה טרוריסט בהסוואה של סטודנט, אלא להיפך.

כל זה מעיד על כך שביגוד לשאר הפעולות של אבו־נידאל, פעולה זו בוצעה בחיסזון מירבי. לא היה זמן להביא אנשי־מיקצוע מחו"ל ולארגן את הפעולה בראוי.

משמע: מישהו הורה לאבו־נידאל לא רק לבצע את הפיגוע, בכניסתו לישיבה. כאשר מסרו לו כי הפיגוע בוצע על־ידי אבו־נידאל: „אבו־נידאל — אבו־שמידאל. צריך לדפוק את אש"ף!"

ברור, איפוא, כי היה מנוי וגמור עם בגין, שמיר, רסול ושרון (שנעדר באותה ישיבה) לנצל את הסרובוקציה שסופקה להם לשם פתיחת המילחמה באש"ף — למרות שכולם ידעו כי הסרובוקציה לא בוצעה על־ידי אש"ף, אלא על־ידי האויבים הקיצוניים ביותר של אש"ף.

אירגונו של אבו־נידאל הוא גוף טרוריסטי מיקצועי. הוא מומחה לביצוע פיגועים. כל פיגועיו מבוצעים בקפדנות — היער נבחר מראש, הוא נבחן באמצעות עיקוב ותצפית. הנשק

אלא גם קבע לו גבול של זמן: על אבו־נידאל היה לבצע את הפעולה באותו יום, ה־3 ביוני 1982.

כך מצטרפים הדברים:

באמצע מאי אמר הייג לשרון כי יוכל לפעול, באישור אמריקאי, רק אם המילחמה תוסווה כתגובה על פרו־בוקציה חד־משמעית, שהעולם כולו יכיר בה.

תוך שבועיים בוצע בלונדון ה־פיגוע, שהיווה בלי ספק פרובוקציה כזאת.

ב־4 ביוני התכנסה הממשלה והח־ליטה על ההפצצה, בתיקווה כי אש"ף יגיב נגד יישובי הגליל, וכי תגובה זו תצדיק את המילחמה בעיני הציבור היהודי והעולמי.

נותרה השאלה המכרעת:

אריאל שרון עם אלכסנדר הייג במאי 1982
אור ירוק, בתנאי...

הפרובוקציה

מ י הורה לאברי־נידאל לבצע את הפיגוע במועד זה דווקא, כדי לאפשר את סתיחת המיל־חמה?

● עיראק והמוסד

ה עליתי שאלה זו כבר בימים הראשונים של המילחמה.

שיטות־הפעולה של אברי־נידאל, מהותן והיקפן היו ידועים לי גם אז. בחודשים שלפני המילחמה ערכתי כמה מחקרים בעניין זה. בין השאר בילֵיתי שעות רבות בדיון עם עיצאם סרטאווי, שחקר את העניין מטעם פת"ח, ושר־הפנים האוסטרי דאז, ארווין לאנץ (כיום שר־החוץ), שהיה ממונה על חקירת הפיגועים באוס־טריה.

עם ראשית המילחמה היתה השאלה: מי יזם את הפיגוע המסויים בלונדון?

תיאוריה אחת, שעליה שמ־תי את הדגש בימי־הראשית של המילחמה, הצביעה לעבר עיראק.

היה בה הרבה הגיון. אברי־נידאל היה המצאה עיראקית. מרכזו היה בעבר בעיראק. לעיראק היה באותו מועד דווקא עניין רב בפלישה ישראלית ללבנון.

המילחמה בין עיראק ואיראן הגיעה לשיא, והצבא האיראני איים לפלוש לעיראק. עיראק חיפשה באופן נואש אמתלה להפסקת המילחמה. היא יכלה לקוות כי התקפה ישראלית על לבנון תביא לקריאת כל־ערבית להפסקת המילחמה, ותשכנע את האיית־אללה חומייני להיענות לקריאה זו.

התיאוריה היתה הגיונית, אך לא היו לה שום תימוכין.

עיצאם סרטאווי היה משו־כנע כי אברי־נידאל מופעל על־ידי המוסד הישראלי.

הוא האמין בכך בכל לב. הוא הצביע על הפיגועים האנטי־שמיים הרבים שבוצעו על־ידי אברי־נידאל באירופה ושאל: מי מעוניין בהם? הרי זוהי תחמושת לתעמולה הישראלית. הטוענת כי אש"ף הוא גוף אנטי־שמי. הפיגועים עוזרים לישראל ללכד את העם היהודי בעולם סביב מדיניות ההתנחלות וההתפשטות. ומכאן: אבו נידאל הוא סוכן ישראל, או שאנשי־המוסד הצליחו לחדור לאירגון ולהשפיע על פעילותו מבפנים. היו בידיו הרבה פרטים, שבאו לסייע להנחה זו.

מכאן הסיק סרטאווי מסקנה פשוטה נוספת: גם הפיגוע בשגריר ארגוב בוצע על פי הוראתו של אריאל שרון. כדי לספק את האמתלה למילחמה. (אילו חי סרטאווי כיום, היה גילוייו של הייג בוודאי מחזקים אותו באמונה זו.)

אשר למועד הפעולה, היה לסרטאווי הסבר לדחיפות העניין בעיני שרון והייג. במשך כמה חודשים ניהל אש"ף משא־ומתן עקיף עם ארצות־הברית בכמה דרכים, כדי לסכם את התנאים שבהם תסכים ווישנגטון לנהל עימו משא־ומתן רשמי. הידברות זאת התנהלה באמצעות ג'ון אדווין מרוז, המומחה האמריקאי לביטחון, שישב עם ערפאת במשך יותר מ־400 שעות, בהשראת מישרד־החוץ של הייג. הידברות אחרת התנהלה על־ידי סרטאווי עצמו, באמצעות ראש־ממ־שלת תוניסיה, וגם זה הגיע לסיכום עם הייג על ההצהרה שימסור אש"ף כתנאי לפתיחת המשא־ומתן עימו. הצהרת זו היתה צריכה להימסר על־ידי סרטאווי, בשם אש"ף, ב־14 ביוני 1982.

לדעת סרטאווי החליטו הייג ושרון לסכל את המהלך הזה על־ידי פתיחת המילחמה לפני כן.

תאריך חשוב נוסף: בלבנון עמדו להיערך הבחירות לנשיאות, ומנוי וגמור היה עם שרון, וכנראה גם עם הייג, להשליט שם את בשיר אל־ג'מייל בכוח הנשק הישראלי.

משום כך החליט שרון, לדעת סרטאווי, ליצור את הפרובוקציה בראשית יוני, ולפתוח במילחמה מייד לאחר מכן. אברי־נידאל פעל על פי הוראותיהם.

כאשר השמיע סרטאווי טע־נה זו בנובחותי ובנוכחות מתי סלד במסיבת־עיתונאים בלונ־דון, נשאלתי על־כך על־ידי העיתונאים. עניתי: „איני מא־מין בכך ואיני רוצה להאמין בכך." היתה זאת תשובה כנה.

גם עכשיו איני מסוגל להאמין כי שר ישראלי יתן הוראה לרצוח שגריר ישראלי. וכי זרועות־הביטחון של ישראל יבצעו הוראה כזאת. לדעתי. הדבר הוא בלתי־אפשרי.

אם כן, מי נותר?

● הוראה מדמשק

ב משך הזמן התחלתי להגות באפשרות, שנראתה בריגע הראשון בלתי סבירה לחלוטין. אך כמו ברומאן־בלשים, ככל שנודעו לי פרטים נוספים, קרמה תיאוריה זו עור וגידים. מה שהיה בלתי־סביר, קיבל מימד של סבירות רבה, ככל שנפלו שיבעת הצעיפים של המזימה, בזו אחר זו.

הדחיפה הראשונה בכיוון זה באה כאשר נודע לי כי לפני המילחמה העביר אברי־נידאל את מרכז־הפעולה שלו מבגי־דאד לדמשק.

במשך זמן־מה עשה אברי־נידאל דבר בלתי־אפשרי. הוא פעל גם בבגדאד וגם בדמשק. שתי בירות אלה, הטוענות שתיהן לכתר מיפלגת־הבעת', הן אויבות בנפש, ואברי־נידאל היה הדבר היחידי שהיה משותף להן.

אך בעיקבות מילחמת עיראק־איראן זזה עיראק יותר ויותר לעבר המחנה הערבי המתון, וממילא גם לעבר ארצות־הברית. כנופיית אבו־נידאל היתה לה למיטרד. האיש ואירגונו עברו לדמשק, ומשם הוא פעל.

כאן התעוררה שאלה: היתכן כי אדם הפועל מדמשק, תחת חסות זרועות־הביטחון של הדיקטטורה הסורית, יעז לבצע פעולה בעלת השלכות כה מרחיקות־לכת, כמו הפיגוע בשגריר ארגוב, בלי הסכמת הסורים?

מבאן היה רק צעד הגיוני אחד לעבר המסקנה המת־בקשת: שאבו נידאל ביצע את הפיגוע ביוזמתם ועל סי הור־ראתם של הסורים.

ברגע הראשון נראתה מחשבה זו כמופרכת מעיקרה. היתכן?

מי שיזם את הפיגוע, רצה במילחמה. מילחמה זו היתה מופנית גם נגד סוריה, והיתה עלולה לסכן את הצבא הסורי, את דמשק, את שילטון האפט' אל־אסד. היכן ההגיון?

ואז עלתה במוחי השאלה: האומנם? האומנם ידעו הסורים מראש שזה יהיה כיוון הדברים? האם לא עשיתי את השגיאה הקלאסית של חקירה: ייחוס המאוחר למוקדם? כלומר: האם אינני מייחס לסורים ידיעה על מה שעמד לקרות, תחת לברוק מה ידעו וחשבו במועד הקובע?

● מדוע נגד סוריה?

הצבא הסורי לא התכונן להתקפה של צה"ל עליו. גם כשהיה ברור לכל בר־דעת שצה"ל עומד להלום בלבנון, לא היו הסורים מודאגים. אחרי שכבר פרצה המילחמה, ניתנה לכוחות הסוריים ההוראה שלא לפתוח באש על צה"ל, אלא רק להשיב אש — וגם אז רק ליחידה שעליה נפתחה אש בפועל.

משמע: גם כאשר כבר ידעו הסורים כי צה"ל עומד לתקוף, הם היו משוכנעים כי ההתקפה תהיה מכוונת רק לעבר כוחות אש"ף, ולא לעבר הצבא הסורי.

הנחה זו לא היתה בלתי־סבירה. מאז 1967, כאשר נכנס הצבא הסורי ללבנון בהסכמתה המפורשת של ממשלת יצחק רבין, היה קיים למעשה שיתוף־פעולה בין סוריה וישראל. הסורים יכלו להניח, בהגיון רב, כי ישראל תהיה מעוניינת בחלוקת לבנון בינה ובין סוריה. אין זה סוד שיש בצמרת ישראל הדרוגלים בכך גם היום.

למעשה לא היה הגיון רב בהתקפת שרון על הצבא הסורי. אסד, אדם סיקס והגיוני, לא יכול היה להאמין כי ממשלת־ישראל תרצה בה.

אומנם, אילו קרא אסד את העולם הזה בעיון, היה יודע לפחות מאז ספטמבר 1981 כי גירוש הסורים מלבנון הוא אחת משלוש המטרות העיקריות של אריאל שרון, נוסף על הרחת תשתית אש"ף והקמת ממשלת־בובות לבנונית.

● ערמונים מן האש

ש רון רצה לגרש את הסורים, מפני שרצה להפוך את לבנון למדינת־חסות ישראלית. הוא רצה לחסל את הטילים הסוריים שהוצבו בלבנון, בעיקבות ההחלטה המטופשת של ממשלת־ישראל להפיל את המסו־קים הסוריים בעת הקרבות סביב זחלה באפריל 1981. שרון קיווה שבהזדמנות זו יהיה ניתן לחסל גם את הטילים הסוריים בסוריה עצמה (דבר שנמנע מפאת האיום הסובייטי. ברית־המועצות מחוייבת על פי חוזה בכתב להגן על השטח הסורי, אך לא על המערך הסורי בלבנון.)

יתר על כן. היו בצמרת צה"ל שהאמינו כי המערך הסורי בלבנון, ההולך ומתקשה, מהווה איום על ישראל. לפי גירסה זו יכלה סוריה, אחרי סיום ההתבצרות, לשלוח כוחות פלסטינים להטרדת ישראל, מתוך תיקווה כי צה"ל יתקיף בתגובה את המערך הסורי המבוצר ויובס. לכן היו אנשי־ביטחון בכירים שהטיפו להת־קפה על הצבא הסורי בלבנון לפני סיום התבצרותו.

חאפט' אל־אסד, בריב חוכ־מתו, ידע שכל הטענות האלה הן שטויות. הוא לא העלה על דעתו כי שטויות אלה מקובלות בצמרת ישראל, וכי בתוצאה מכך עומד צה"ל לנהל מילחמה בשתי חזיתות — במיזרח נגד המערך הסורי, ובמערב נגד המערך של כוחות אש"ף.

לפי תפיסת אסד, היתה ישראל צריכה להתקיף את כוחות אש"ף, להגיע לביירות־המערבית, להשמיד את „תשתית אש"ף", ללכוד או להרוג את יאסר ערפאת ושאר ראשי אש"ף.

בדמשק היתה מוכנה מראש הנהגה חלופית של אש"ף, שהיתה מורכבת בולה מעושי־דברה של סוריה.

(אכן, הנהגת חלופית כזו הוכנה גם על־ידי אש"ף עצמו, לקראת האפשרות שהבסיס שלו בביירות ייפגע במילחמה הצפויה.)

אילו התגלגלו הדברים כך, היה חלומו של אסד מתגשם. ההנהגה העצמאית של אש"ף, החותרת להסדר־שלום עם ישראל ולהקמת מדינה פלס־טינית עצמאית בגדה וברצו־עה, היתה מושמדת. במקומה היו באים סוכני סוריה, שהיו משעבדים את העניין הפלס־טיני כולו לאינטרס הסורי.

לסורים אין אינטרס בהקמת מדינה פלסטינית עצמאית באמת. אלא־לכל היותר במדינה פלסטינית שתהיה אז, כמו לבנון ויירדן, מדינת־חסות סורית.

במילים אחרות: ישראל היתה עושה את העבודה השחורה למען סוריה ומציאה למעגה את הערמונים הפלס־טיניים מן האש. היא היתה מחסלת את אש"ף העצמאי ומשעבדת את לבנון לסוריה הבלתי־מנוצחת.

מתוך קריאה נכונה של העמדה האמריקאית — אולי על סמך ידיעות־מוריעין מוסמכות על מה שהייג אמר לשרון — פעלה סוריה לפי הגיון זה.

היא הורתה לאברי־נידאל לבצע במחירות רבה את הפיגוע בלונדון, וכך סיפקה את האמתלה הדרושה לפלישה הישראלית ללבנון.

● הפקרה בשדה־הקרב

כ ך מצטייר שיתוף־פעולה בין וושינגטון, ירושלים ודמשק נגד אש"ף — אותו שיתוף־פעולה שבעיקבותיו נכנס הצבא הסורי ללבנון ב־1967 — וגם אז כדי לחסל את כוחות אש"ף. (המשך בעמוד 65)

אברי־נידאל (מימין) והפיגוע בבית־הכנסת בווינה ב־1981
את מי הוא שירת?

שרים מזדעי יפת
על חזהו של קול

כולם נגד כולם

במאבק על ראשות המיפלגה הליברלית ועל המקומות לכנסת, המפתח הוא בידי איש „איגוד העובדים" צבי רנר (למעלה)

חברי מרכז המיפלגה הליברלית יצביעו, ביום רביעי השבוע, פעמיים. בהצבעה הראשונה הם יבחרו במועמד מס' 1 שינהיג את המיפלגה. שלוש שעות אחר־כך, בהצבעה השניה, הם יקבעו את זהותם של 18 המאושרים שייכללו במקומות אוליריאליים ברשימת הליכוד בבחירות לכנסת ה־11.

מזה כמה שבועות שורר מתח רב בבניין המיפלגה, ברחוב אינן־גבירול בתל־אביב. ביטוי מוחשי לכך ניתן שישה ימים לפני ההצבעות הגורליות. ביום החמישי האחרון, באולם צדדי במרכז הקונגרסים בתל־אביב, שבו ייערכו השבוע גם ההצבעות החשובות, התפוצצה למעשה ישיבת המועצה, שהתכנסה כדי להכריע בשלושה עניינים מרכזיים: ביטול מחסום 60 האחוזים למי שמעוניין להתמנות לתקופת כהונה שלישית בכנסת, שיריון שניים מבין 18 המקומות הבטוחים לחברי איגוד העובדים הליברליים, הצעתו של יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, שהמועצה תבחר את מנהיג המיפלגה.

תישעה לא משחקים. תוצאות אותו הערב לא הפתיעו את מי שעוקב מקרוב אחרי המיפלגה המרתקת הזאת. סבידור הבין, שאין לו כל סיכוי — גם עשויה ליפול על חודו של קול אחד.

כדי להבין מה מתרחש במרכיב השני בגודלו בליכוד, יש לשוב ולפרק אותו לגורמיו, כלומר, לסיעותיו. כדרך זו ניתן לברוק מי רוחף לרשימת ה־18 הבטוחים ומי תומך במי במאבק על ראשות הרשימה — המחנות המתגבשים.

במרכז רשומים 247 חברים, במרכז וגם במועצה — בהתמודדות על ראשות המיפלגה מול השרים משה ניסים ויצחק מודעי. כרגיל, וגם זה היה צפוי, התברר שוב שמנהיגו הקשיש של איגוד העובדים, צבי רנר בן ה־75, עדיין לא אמר את המילה האחרונה במיפלגה.

רנר וחבריו עשויים להכריע בהצבעה הראשונה מי יהיה מס' 1, והם גם עשויים להכריע בהצבעה השניה מי יהיו המאושרים שיכללו ברשימת הליברלים לכנסת.

והעיקר: ההכרעה בין מודעי וניסים ותיקי התנועה, שהתגודדו סביב השר המנוח שימחה ארליך; ח"כ אריאל ויינשטיין, שבאחרונה גייס לשורות הסיעה את חברי־המרכז יוצאי גרוזיה הסובייטית מאשדוד; עורך־הדין הירושלמי יצחק נגר; סגן ראש עיריית תל־אביב, יצחק כספי; נציב־המים, צמח ישי. הח"כ החיפאי לשעבר גוסטב־אלייקים בריאן קשור בסיעה שנבחרו אחרי הוועידה הגדולה בשנת 1980, על־פי חוקת המיפלגה. מכיוון שהשנה היא שנת בחירות, אי־אפשר היה לכנס ועידה חדשה, שבעיקבותיה אולי היה מתגבש מרכז אחר, שיחסי־הכוחות בו היו שונים. מאז 1980 נפטרו שמונה חברי מרכז ותישעה אחרים אינם לוקחים חלק במישחק. ההנחה היא, שבהצבעה ישתתפו 230 איש, השייכים כמעט כולם לסיעות גדולות.

● **סיעת נימים** — יש בה, כך מעריכים, 24 חברי־מרכז: ביניהם באופן בלתי־מחייב.

● **סיעת שרירפת** — מעריכים כי היא כוללת 41 חברי־מרכז. מלבד שר־התיירות, אברהם („אברש"ה") שריר, ושר־המיסחר והתעשייה, גידעון פת, כלולים בה השרה ללא תיק שרה דורון והח"כים אלי קולאס, יושב־ראש ועדת החוקה של הכנסת, והח"כ מסביון, יצחק („זיגי") זייגר. עם קבוצה זו נמנים גם יהושע („שוקי") פורר, מנכ"ל מישרד־המיסחר־והתעשייה, שהציג את מועמדותו לכנסת: סמי טוויג, מנכ"ל נאות־מרפא. הלוטש גם הוא עין לעבר כיסא בכנסת, מנכ"ל מישרד־התיירות, רפי פרבר, שלא יתמודד בבחירות לכנסת; יצחק קטעבי, שניצח על ההצבעות בישיבת המועצה בשבוע שעבר; מיכאל („מיקי") אלבין, יונה פלד ומנחם עצמון, מאנשי המיליארדר יוצא יפאן אייזנברג, שלא היו השבוע בארץ.

שר שריר וח"כ רנר
חיזוק יפאני

שר נסים
ותיקי התנועה וגרוזינים מאשדוד

יו"ר הכנסת סבידור (ובנו, דב)
שלא יתנכלו לו על הגינותו

סיעת שריר קרוייה סיעת כוח. אולי בגלל החיזוק היפאני שלה.

● **סיעת תיכון** — מעריכים את כוחה ב־15 איש. הח"כ הירושלמי דן תיכון הצליח לגבש קבוצה רצינית של תומכים, רובם חברי־מרכז ערבים מצפון הארץ. כיצד הצליח היועץ הכלכלי תיכון לרכוש את ליבם? על כך חלוקות הדיעות. אבל עובדה היא שחבריו, שעזרו לו ערב הבחירות הקודמות, מתייצבים שוב מאחוריו.

מולם מתייצבים יצחק מודעי, אנשיו ותומכיו.

● **סיעת מודעי** — היא כוללת גוש של 70 איש. שמה של הסיעה הוא הגוש לתמורה, והיא עברה מהפכים רבים בכהונה הנוכחית של הכנסת. מי שעזר בהקמתה ובנצחונה בשנת 1980, ניסן נורמן, קבלן ואיש־עסקים, נטש את מודעי בזעם רב, לפני יותר משנתיים.

לפני שנה היה נדמה שסיעת מודעי מתפרקת לרסיסים, אך עתה שבים הביתה כל הבנים האובדים.

עם קבוצה זו נמנה שר נוסף, פסח ("פייסי") גרופר, ושלושה ח"כים: פינחס ("פיני") גולדשטיין, יהודה פרח, הד"ר לחינוך מנתניה, שהיסס זמן רב עד שהחליט להצטרף לסיעה, ובני שליטא, ראש המועצה המקומית מנחמיה, שפעם היה קרוב לאיגוד העובדים.

● **סיעת זייגרמן־דולצין** — מעריכים את כוחה בשיבעה איש. דרור זייגרמן אינו רוצה לתמוך בניסים, שהוא בנו של מי שהיה בעבר הרב הראשי הספרדי ("הראשון לציון"), במאבק על הנהגת המיפלגה הליברלית. אריה דולצין ממילא תומך במודעי.

● **סיעת הוויריליסטים** — לא ברור במי הם יתמכו. נמנים עימה סגן שר־האוצר לשעבר, יחזקאל פלומין, מהרשימה המרכזית, שלמה ("צ'יק") להט, ראש עיריית תל־אביב, שבשבוע שעבר אירגן שדולה לסכי־דור.

דווקא במצב דברים זה, ואם לוקחים בחשבון נדידת־קולות אפשרית מצד לצד, יקבלו מודעי וניסים כל אחד 90 עד 100 קולות. מכאן שהכל

(המשך בעמוד 56)

שרים פת ודורון
לפחות עוד ארבעה

שר גרופר
הבנים האובדים שבים הביתה

בין הבולטים בקבוצה זו המתמודדים על מקום ברשימה לכנסת: מנכ"ל מישרד־האנרגיה, אוריאל לין, העסקן רפאל הצבי, אריה זייף, עוזרו של גרופר, יחזקאל הרמלך, שהוא ראש־עיריית רחובות, והפירסומאי דויד אדמון, מראשי קבוצת דור ההמשך, בעל עמדת־כוח עצמאית במיפלגה.

● **סיעת סבידור־מרון** — כוחה מוערך ב־15 אנשי־מרכז, תישעה מהם אנשי מרון. עורך־הדין משה מרון היה סגן יושב־ראש הכנסת בכנסת התשיעית, אחרי בחירות המהפך, ואחר־כך נדחק למקום לא ריאלי בבחירות '81. הוא נחשב כיום תומך מודעי מובהק, אך לא ברור אם היה מצביע עבור מודעי, אילו התמודד על ראשות הרשימה גם מנחם סבידור.

● **סיעת פלד** — מוערכת בשישה איש. הסניף הרמת־גני הגדול מפוצל בין מרון ויריבו המושבע, הד"ר ישראל פלד, ראש־העירייה המובס של רמת־גן. בשבוע שעבר הודיע פלד שהוא מתמודד על מקום ברשימה לכנסת. היה מקובל להניח שבמאבק על הנהגת המיפלגה הוא יתמוך במודעי. אך בסוף השבוע הוא רמז שיתמוך רק במי שיעזור לו לחזור לכנסת הבאה, האחת־עשרה במניין.

ח"כ זייגרמן (ואשתו, דסי)
לא תומך בבן הרב

תכנית חסכון לדירה

לראשונה בישראל מופעלת תכנית חסכון לדירה ע"י אחת מחברות הבניה המובילות. אפשרות ל־96 תשלומים חודשיים במשך 8 שנים. לקונה מובטחת דירה מסויימת עפ"י בחירתו. ערבות בנקאית צמודה לכל דורש.

ההצהרות של גורמים פוליטיים בנושא שינוי הצמדתם של פקדונות הפח"ס מדולר למדד, גרמו לעצבנות רבה בשוק הכספים. הצהרות הנגד של אותם גורמים לא תרמו להרגעת ציבור המשקיעים. הנזק כבר נעשה. למעשה הציבור ב־ישראל לא המתין להצהרות אלה כדי להגיע למסקנה שעליו למצוא אפיק השקעה בטוח וממשי. כ־שלושה שבועות לפני ה־הצהרות הנ"ל היינו ערים לרכישת דירות מסיבית ביותר. אחת מחברות הבניה הגדולות הודיעה שמכרה בשבועיים האחרונים יותר דירות מאשר בכל שלושת החודשים האחרונים.

הקבלן ואיש העסקים אברהם גינדי החליט לנצל דוקא עכשיו (כשמחירי הדירות בשוק הדירות) בתכנית חסכון מהפכנית המבטיחה למצטרף דירה בעתיד ב־מחיר של היום.

מגבלותיה של התכנית הנן בכך שהיא מוגבלת ל־דברי אברהם גינדי ל־25 דירות בלבד.

ש. האם לדעתך תכנית זו תערדד חברות בניה נוספות לצאת בתכנית דומה?

ת. לא. משום שמבחינה כלכלית התכנית איננה כדאית ביותר, ולכן אף הוגבלה למספר מצומצם של דירות.

אברהם גינדי

ש. במה שונה תכנית חסכון זו מתכניות חסכון לדירה שהופעלו ע"י הבנקים?

ת. ראשית, החוסך בתכנית מראש את הדירה בה הוא משקיע את חסכונותיו. כל יתר תכניות החסכון לדירה לא הוכיחו את עצמן. מחירי הדירות האמיתי מעל ומעבר למדדים השונים ומסתבר שחוסכים שחסכו שנים רבות במסגרת חסכון לדירה, יכולים היו לקנות בתום החסכון בקושי חדר אחד.

ש. האם תכנית זו נולדה בגלל ההאטה שקיימת בענף הבניה?

ת. חזקאברהדשים האחרונים חל בחברתי גידול משמעותי במכירת דירות.

ש. בכל זאת למה עכשיו?

ת. היום יותר מתמיד הציבור מחפש אפיק השקעה בטוח. בחודשים אלה משתחררים כספים רבים והציבור תוהה איפה להשקיע. אני בטוח שתכנית זו היא התשובה הנכונה.

ש. מה מידת ההצלחה שאתה צופה לתכנית?

ת. נראה לי שתכנית זו תזכיר לציבור את תכנית החסכון הדולרית של הבנק הבינלאומי. כזכור נסגרה התכנית תוך יומיים.

אברהם גינדי מציע חסכון לדירה

החל מ־ **$49,500**

אברהם גינדי בתכנית חסכון מהפכנית לרכישת דירה ב־96 תשלומים ל־8 שנים. התכנית מוגבלת ל־25 דירות בלבד. אתה בוחר היום את הדירה וחותם על חוזה רכישה כמקובל. בעתיד תוכל להחליפה בשיטת הטרייד־אין בדירה אחרת שבונה אברהם גינדי ברחבי הארץ.

צמרת נתניה

ערבות בנקאית צמודה לכל דורש!

140 שקל = $1
כל 140 שקלים בתשלום בפועל יהיו שווים $1

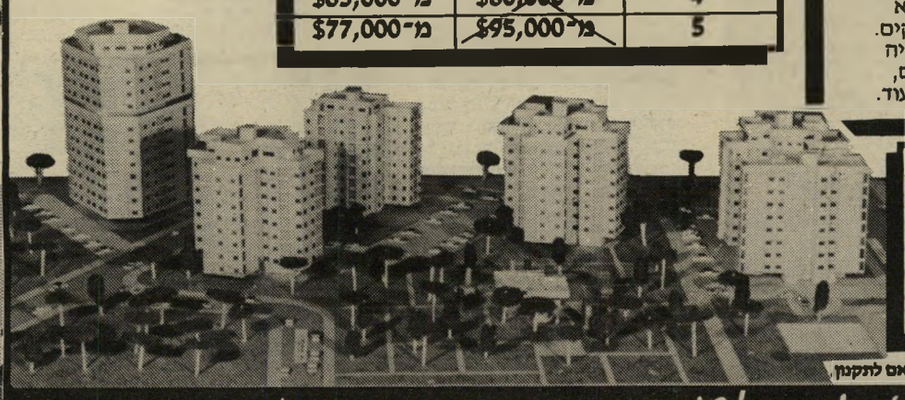
משרדינו
פתוחים במוצאי שבת

דירת חלום דירות 4
ו־5 חדרים, דו־מפלסיות עם 3 כיווני אוויר מלאים, פרטיות מוחלטת (אין קירות משותפים עם השכנים), סלון ענק, פינת אוכל יפהפיה ומוארת, מטבח רחב ידיים, חדר טלויזיה משפחתי, חדר ארונות, 2 חדרי רחצה ועוד שכלולים רבים — כפוף לתכנית הדירה.

צמרת נתניה הפרוייקט היוקרתי ביותר שבנתה עד היום בנתניה. "צמרת נתניה" קרובה לים ונמצאת במקום הטוב ביותר בנתניה — בקרן הרחובות אנדריוס הרב קוק ושלמה המלך — ממש במרכז העניינים!

מס' חדרים	מחיר מחירון	מחיר מבצע
3	~~מ־$64,000~~	מ־$49,500
4	~~מ־$80,000~~	מ־$65,000
5	~~מ־$95,000~~	מ־$77,000

בניני פאר דגש מיוחד הושם על החזות החיצונית של הבנינים. המקום משופע במרחבי דשא ולילדים ייבנו מתקני משחקים. בכל בנין לובי מפואר, טלויזיה במעגל סגור לזיהוי הנכנסים, תאורה דקורטיבית בחצר ועוד.

משרדי המכירות:
נתניה — רח' הרצל 18.
תל־אביב — ככר המדינה, רח' ח' באייר 10
פתח תקוה — רח' חיים עזר 28
אשדוד — רח' רוגוזין 28.
ראשון לציון — רח' הרצל 62
— (בצמוד לתחנת "סונול")

משרדנו בלונדון
Morley House 320 Regent st
London W1 R-5AB Tel. 6361748

* המחירים אינם כוללים מע"מ. המבצע בהתאם לתקנון

אברהם גינדי במקום הראשון ב־7 סקרי ומשאלי דעת קהל:

ע"י ש.מ.ב. וחברת י. שתיל. בע"מ

ע"י "מילון" המכון הישראלי למחקר ולעסק הנבחר.

ע"י ש.מ.ב. וחברת י. שתיל. בע"מ

בחסות שר התיירות והאגודה לקידום התיירות בישראל.

ע"י "קלע" שבפקוח המעבדה לסטטיסטיקה בפקולטה להנדסת תעשיה וניהול של הטכניון.

ע"י "מילון" המכון הישראלי למחקר ולעסק הנבחר.

ע"י המכון למחקר של מדיעין אזרחי ועתון "מבט".

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים

נשיא המדינה חיים הרצוג בירך את דובר חרות, יוסי ברון, שרץ לכנסת, והרצל ליפשיץ מבטיח ששניים יזכו בראשות־הממשלה

■ דובר תנועת החרות, **יוסי ברון**, החליט להתמודד על מקום ריאלי ברשימת־חרות בבחירות לכנסת הבאה. אילו היה עליו להכין חוברת שבה היה מציג את עצמו, אחד התצלומים החשובים שהיה כולל בה היה של נשיא המדינה, **חיים הרצוג**, מאחל לו הצלחה בהתמודדות. ברון ואשתו היו בטיול פרטי בלונדון, כאשר הרצוג ואשתו, **אורה**, היו שם בביקור ממלכתי. באחד הבקרים טיילו בני־הזוג ברון סמוך למעונה של **מארגרט תאצ'ר** והתעניינו לדעת מדוע מתגוררים שם שוטרים כל־כך רבים. בעודם שואלים יצאו מבית ראש־הממשלה הנשיא הרצוג ופמלייתו, נכנסו למכונית־השרד ונסעו באיטיות. כאשר הבחין הרצוג בברון, שאותו הוא זוכר מתקופת כהונתו כח"כ, הוא ביקש מהנהג להאט את מהירות־הנסיעה ונופף לברון לשלום. ניפנוף־יד ידידותי זה צולם על־ידי ברון הנרגש.

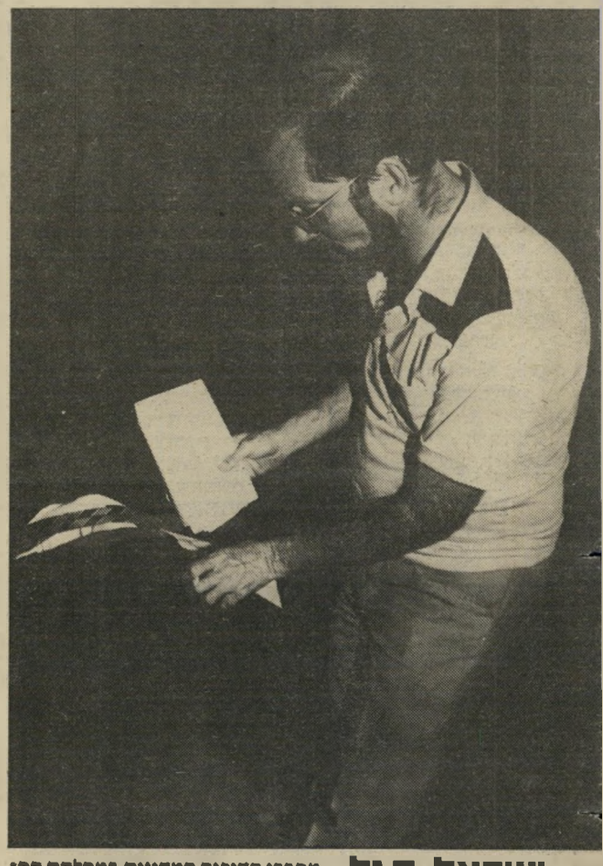
■ דוברות היא עסק מיש־פחתי אצל מישפחת ברון. **נתן**, אחיו של יוסי, הוא בעל טור בידיעות אחרונות. בעל בית־ספר לעיתונות ודובר בעצמו. אך הבדל בכל זאת יש בין השניים: בעוד שנתן הוא גבוה ובעל גיזרה, יוסי הוא נמוך־קומה וכרסו הולכת לפניו.

■ מי יהיה ראש־הממשלה הבא של ישראל? לאסטרולוג **הרצל לימשיץ** יש שתי תשובות. אם הבחירות יתקיימו במועדן ב־23 ביולי, יהיה זה ח"כ העבודה **שימעון פרס** שירכיב את הממשלה הבאה. אך לדעת ליפשיץ לא יתקיימו הבחירות בתאריך המוסכם. בזמן הקרוב תתרחש הסלמה בגבול עם הסורים, היא תגלוש למילחמה גדולה וקשה בקיץ, שבמהלכה אף יופצצו מן האוויר איזורים מאוכלסים בישראל. הבחירות יידחו לחודש נובמבר, הליכוד ינצח ואז ירכיב את הממשלה הבאה, בראשות **יצחק שמיר**. לקראת שנת 1985 יתחזק מאוד גם מעמדו של **אריאל שרון**.

■ ליפשיץ נשאל מה מגלים הכוכבים על עתידו של שר־הפנים־והדתות. ענה ליפשיץ: „הכוכבים אינם חלים על **יוסף בורג**."

■ נפגישה בין הנהלת עי־ריית תל־אביב וצמרת מישרד־הפנים הזכיר מנכ"ל המישרד, **חיים קוברסקי**, שתל־אביב היא בת 75. הפליט בורג: „75 זה גיל יפה מאוד."

■ באי מרכז חרות, שהתכנסו במרכז הקונגרסים כדי לבחור במועמדם לראשות־הממשלה, הבחינו בחסרונו הבולט של מנכ"ל מרכז־הירידים, **יעקב ברי־גרא**, איש המיפלגה הלי־ברלית. ברי־גרא לא הצביע ברגליו נגד חרות. להיפך, הוא אוהב להיות באירועים כאלה. הוא נעדר כי היה באותו היום בסיור מיקצועי בבאר־שבע וב־אילת.

ישראל סגל

מחברי הדוכנה המדינית במחלקת החדשות בטלוויזיה, מתלבט בהתאם למעמד. לכל אירוע שהוא מגיע אליו הוא מצוייד במיקטורן, בחולצה לבנה ובעניבה. כאשר עוברת אליו המצלמה, לשידור ישיר, הוא מחליף את החלק העליון של לבושו, כדי להיראות מהודר על המסך.

■ העיתונאית **ליוויה רי־קח**, בתו של מנהיג הציונים הכללים המנוח **ישראל רוקח**, שהתאבדה לפני חודש ברומא, פירסמה בשנים האחרונות מאמרים בעיתון הפלסטיני אל פ'ג'ר. המופיע בירושלים המיד־

אברהם תורגמן

מרים כוס לחיים (במרכז) לצד ראש עיריית בת־ים, אהוד קנמון (מימין), וסגנו של מפקד משטרת מחוז תל־אביב, תת־ניצב שלמה חרון. ראשי מישטרת המחוז ערכו קבלת־פנים, ערב חג הפסח, באולם היחידה המרכזית בתחנת דיזנגוף. בזמן השקת־הכוסית נכנסה לאולם יושבת־ראש אירגון נשות השוטרים, נורית שפירא (למטה) וביקשה להרים כוס לחיי מפקד היחידה המרכזית המושעה, אסף חפץ. את הצעתה השמיעה באוזנם של מפקד מרחב הירקון, יעקב חביב ואחרים שעמדו בסביבה. מחוץ לאולם נערכה הפגנה־בריש־ון של הוועד למען החזרת אסף חפץ לשורות המישטרה. למרות שהדלתות והחלונות היו סגורים באולם שבו נערכה קבלת־הפנים, נשמעו היטב הקריאות שהושמעו ברחוב. באולם היה חם מאוד, ואולי בגלל זה הזיע תורגמן.

רחית, מתוך הזדהות עם הצד הפלסטיני בסיכסוך הישראלי־ערבי. אחרי מותה ציוותה להוריש את ארכיונה ומיסמכיה לאוניברסיטת בר־זית.

■ היריבות בין שני ח"כי העבודה החיפאיים **שבח וייס** ו**משה שחל** היא כה חריפה, שהיא באה לידי ביטוי גם בענייני יום־יום. בבוקר הישיבה האחרונה של הכנסת, לפני פיזורה, טילפן הפרופסור וייס לביתו של שחל וביקש להצטרף כנוסע נוסף במכוניתו ל־ירושלים. וייס חש ברע ולא רצה לנהוג בעצמו. שחל סירב, הסביר שמכוניתו עמוסה טרמפיסטים. וייס נסע בתחבורה ציבורית לירושלים, והופתע לגלות שבן עירו וחברו לסיעה נסע במרצדס הירוקה שלו כשהוא לבדו. אפילו נוסע אחד לא היה בה מלבדו.

■ ח"כ העבודה **מיכאל ברי־זוהר** ידוע ככותב מותחנים מצליח בחו"ל. מדי פעם הוא חותם על ספריו בפסבדונים **מיכאל ברק**, אך באחרונה הודבק לו שם חדש. ברי־זוהר סיים לכתוב את המותחן מרגל בחורף, רומן־ריגול שעלילתו מתרחשת באנגליה. המו"ל התרשם כל־כך מהתוכן ומסיגנון הכתיבה, שהציע להעניק למחבר שם אנגלי טיפוסי, ולהגדיל בכך את היקף־המכירות. השם שהוצע: **מייקל הייסטינגס**. ברי־זוהר הסכים ללא היסוס. הוא נשאל, אגב כך, אילו ספרים הוא מעדיף לקרוא, ותשובתו היתה חד־משמעית: „ספריו של ברק הם טובים יותר, אך ספריו של ברי־זוהר הם הטובים ביותר."

■ הד"ר ז'ק **אשרוב**, רופא בבית־החולים וולפסון, הוא גם רופא קבוצת הכדורגל של מכבי יפו, אך יותר מכך הוא מומחה לחולים היפוכונדרים. באחרונה מלאו ידיו עבודה. אפילו ח"כים ממיפלגת העבודה, שקיוו לדלג מעל משוכת 60 האחוזים, הגיעו אליו בפיק־בירכיים ובפריחה על פניהם. לדבריו, מחלה אופיינית לפוליטיקאים היא פריחה על עור הפנים, ומקורה בהתרגשות.

■ אשרוב נשאל מה דעתו על רופאי־אליל למיניהם, והוא ענה: „אילו הייתי צריך לבחור, לא היית מאמין בהם, כי אם בישוע."

■ האמרגן **יצחק** („זיטו") **בן־ניסים** אינו רובר יידיש, אך זה לא מפריע לו להריץ את ההצגה החדשה של שלושת השמואליקים. סיפורי **שלום עליכם**, שבה משתתפים השחקנים **שמואל רודנסקי**, **שמואל עצמון** ו**שמוליק סגל**. זיטו הריץ לפני גלגל מסתובב גם את אנשים קטנים, ואף יצא עם השלישיה לארצות־הברית, וקצר שם הצלחה רבה. אך לא כל הפקותיו מצליחות. השחקנית **מרים גבריאלי** פנתה אליו והביעה את רוגזה על כך שהצגת היחיד שלה — שש שעה רקובה. סיפורים של **חנוך לוין** — כמעט שלא עלתה על קרשי הבימות השונות בארץ.

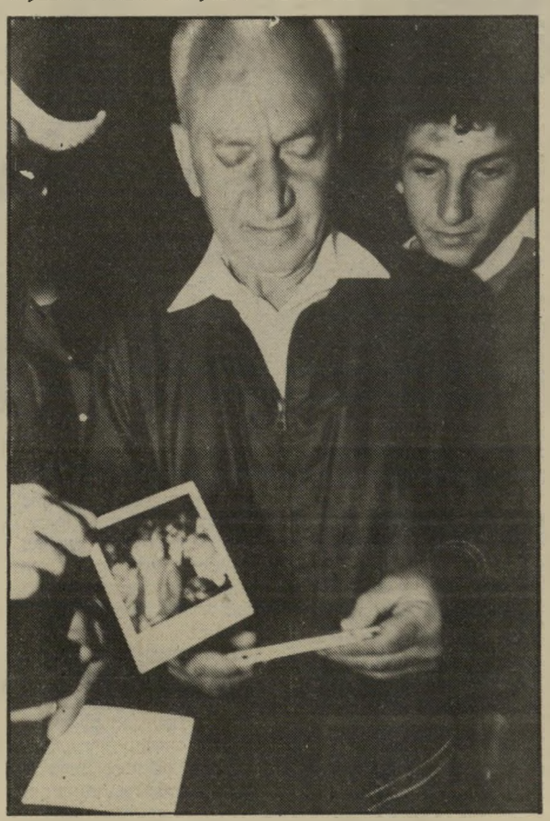
מיהו וז"כ העבודה מייקל הייסטינגס, מדוע נמנע מייק הולר מלהריח קירות ולאיזו מיפלגה השתייכה בעבר מזל קיס

■ השחקן **ניסים עזיקרי** התראיין בשבתרבות. שם הצגה שבה נקב, הארכיטקט והקי־סר. גרמה להברקות לא מעטות. באולם נכח **ישראל קיסר**, המזכ"ל הבא של ההסתדרות, שהתראיין אחר־כך. כאשר עזיק־רי הבחין בו, הוא אמר: „מה אני יכול לעשות? זה השם של ההצגה." מישהו בקהל צעק: „רק ארכיטקט יכול להוריד את **ירוחם משל**." בהמשך סיפר לה לשינוי דיעות קוטבי. כיום היא משמשת כפעילה בוועד־הנאמנים לאיסוף תרומות לבית החולים וולפסון בחולון.

■ עזיקרי סיפר בראיון, שב־צעירותו הוא נהג להסתופף בקירבת ענקי־התיאטרון ואף להעניק להם שירותים שונים. פעם אחת פנתה אליו השחקנית **חנה רובינא** וביקשה שיביא לחדרה כוס קוניאק, שאותה ביקשה ללגום לפני כל הצגת

חיים ברלב צולם על־ידי צלם חובב במצלמת פולי־רואיד (למעלה) ומיד אחר־כך הציץ מסוקרן בתוצאות (למטה). מזכ"ל מיפלגת העבודה צולם בפתח אולם אוהל־שם שבו נערכה הצבעת 60 האחוזים המפורסמת. הצלם, חבוש כובע בסיגנון דאלאס, צילם בזה אחר זה מכובדים אח־רים שהמתינו בדאגה באולם, כדי לשמוע את תוצאות ההצבעה.

עזיקרי, שערב בכורת ההצגה התנפחה בירכו. הגיב קיסר: „אני מקווה שזה לא בגללי." סיכם את הנושא המראיין **איתן דנציג**: „אם קיסר הגיע לאן שהגיע, זהו סימן שהוא ארכיטקט טוב."

■ פרט לא ידוע על מיש־פחתו של קיסר הוא שאשתו, **מזל**, היתה בעבר תומכת נאמנה של תנועת חרות, ונישואיה גרמו בכורה. מכיוון שלא רצתה כי הכל יידעו שהיא לוגמת אלכוהול, היא ביקשה מעזיקרי לנשוף לתוך הכוס, כאילו הוא מחזיק בידו כוס תה חם.

■ הידידות בין ראש עיריית ת"א **אהוד קינמון** ובין הרב הראשי האשכנזי **אברהם ש־סירא** באה לידי ביטוי אמיץ בערב חג־הפסח. הרב טילפן לקינמון ואיחל לו חג פסח כשר.

■ ומשפירא לשפירא. ראש עיריית פתח־תיקווה **דב תבו־רי** דחה הצעה של ח"כ אגודת־ישראל **אברהם שפי־רא** לסגור את אולם הקולנוע היכל בלילות־שבת, תמורת הב־טחה של האגודה לבנות ב־פתח־תיקווה אולם־ספורט. „ענ־תי לו," גילה תבורי, „שאני מוכן לבנות להם מיקווה, ושרק יעזבו אותי בשקט."

■ המראיין **ירון לונדון** ראיין בשבתרבות בפתח־תיקווה את הכתבת הצבאית של דבר, **טלי זלינגר**, בתו של **עזריה רספורט**. הוא שאל אם אינה פוחדת לסקר אירועים כלבנון והיא ענתה בהחלטיות שלא. השיב לה לונדון: „אילו אני הייתי במקומך, לא הייתי נוסע לשם. אומרים שלכל כדור יש כתובת ולי נדמה שעל כל הכדורים ששורקים שם רשום השם שלי."

■ חבר מרכז חרות מאשדוד **יוסף** („ז'וז'ו") **אביטן** חובב קריאת עיתונים. אך כמות עמודי עיתוני השבת מחייבת אותו לאסטרטגיית קריאה שונה מאשר בכל יום. הוא נוהג להשכים בשעה 5 לפנות בוקר, מוזג לעצמו כוס־קפה ויורד למרתף שבווילה שלו, שם הוא קורא בשקיקה את כל עיתוני השבת עד שעות הבוקר המאו־חרות.

■ ערב חג־הפסח קיבל העי־תונאי הבאר־שבעי הוותיק **יצחק שתיל** מתנה מוזרה לביתו. שליח הביא לדירה חבילת מצות שמורות שנאפו בירושלים. השולח היה **בנימין בן־שושן**, שהוא חבר מועצת־העיר מטעם אגודת־ישראל. מה לשתיל החילוני, חבר תנועת החרות ולנציג האגודה? ערב הסיכוב השני של הבחירות המוניציפליות האחרונות עזר שתיל לקירוב בין אגודת־ישראל וראש־העיריה **אליהו נאווי** שהתמודד עם **אורי סבג**.

■ **מיכה ברעם**, המציג עכשיו תערוכת צילומים ב־קאמרה־אובסקורה ברחוב אלנבי בתל־אביב, סיפר כי באותו המקום, מאותו הבניין, צילם את הצילום העיתונאי הראשון שלו, לפני יותר מ־20 שנה. ברעם, שהיה אז חבר קיבוץ, נקלע במיקרה להפגנה וצילם אותה. אז עדיין לא חשב על עיתונות, אך התצלום הת־פרסם.

■ עיתונאי הצפון לא יכלו, במשך תקופה ארוכה, לסחוט ראיון מתת־אלוף **מאיר דגן**, מפקד איזור דרום־לבנון. הם זכו לשמוע את מוצא פיו דווקא ביום המסיבה לרגל שיחרורו. בחדרו של ראש מועצת מטולה **יוסי גולדברג** התכנסו העיתונאים, דגן, מחליפו, תת־אלוף **שלמה אפיקה**, ראש המועצה האיזורית גליל עליון **אברהם ברושי** וראש־העיריה **אליהו נאווי** שהתמודד עם **אורי סבג**.

■ **מיכה ברעם**, המציג עכשיו תערוכת צילומים ב־קאמרה־אובסקורה ברחוב אלנבי בתל־אביב, סיפר כי באותו המקום, מאותו הבניין, צילם את הצילום העיתונאי הראשון שלו, לפני יותר מ־20 שנה. ברעם, שהיה אז חבר קיבוץ, נקלע במיקרה להפגנה וצילם אותה. אז עדיין לא חשב על עיתונות, אך התצלום הת־פרסם.

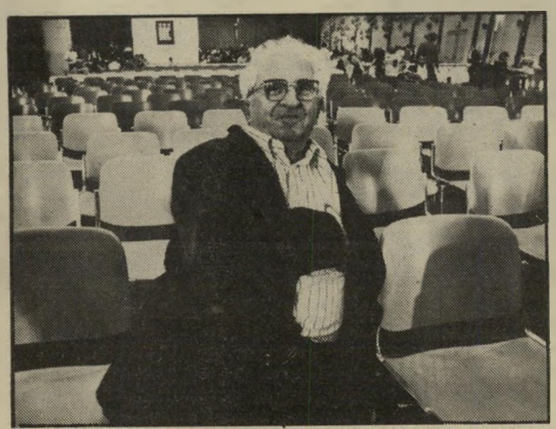
■ עיתונאי הצפון לא יכלו, במשך תקופה ארוכה, לסחוט ראיון מתת־אלוף **מאיר דגן**, מפקד איזור דרום־לבנון. הם זכו לשמוע את מוצא פיו דווקא ביום המסיבה לרגל שיחרורו. בחדרו של ראש מועצת מטולה **יוסי גולדברג** התכנסו העיתונאים, דגן, מחליפו, תת־אלוף **שלמה אפיקה**, ראש המועצה האיזורית גליל עליון **אברהם ברושי** וראש המועצה מבואות־חרמון **שלום רובין**. אחרי ברכות וחלוקת שי, הסכים דגן סוף כל סוף לדבר, אך גם אז גילה רק טפח והסתיר טפחיים.

שימעון שיפר מציץ בגיליון האחרון של **כתב־העת** אל מגלה. **שמופיע בפאריס בשפה הערבית וממומן על־ידי בית־המלוכה הסעודי. באותו גיליון הופיעו קטעים מתורגמים מסיפרו הפופולארי של שיפר**, כדור של"ג. **העיתונאית סמדר פרי, ששהתה במצריים, ראתה את הגיליון והביאה אותו לשיפר. כשהחזיק הכתב המדיני של קול־ישראל בעיתון הערבי התעניינו בתוכנו שני צלמים, דויד רובינגר מטיים (מימין) ושלום ברטל מידיעות־אחרונות. סיפרו של שיפר זוכה בהצלחה רבה. הוצאת־ספרים מכובדת בצרפת חתמה איתו על חוזה לתירגום הספר לצרפתית ולהפצתו שם. גם אניס מנסור, עורך השבועון המצרי** אוקטובר. **יפרסם בקרוב בעיתונו קטעים מתורגמים מהספר. אך הצלחה וקוץ בה. השבוע התבקש שפר לשלם מס. 45 אחוז, מהתמלוגים שבהם זכה כדין.**

■ אחד מעיתונאי הצפון **שעיה סגל** כתב מעריב ואשתו **שרה** חבקו בת. למסיבה שנערכה במלון פלאזה בטבריה לא הגיע ידידו **רפאל** („רפול") **איתן** שהיה אותה עת בהרצאה, אך לעומת זאת, באו **דויד לוי** ואשתו **רחל**. בנם השתובב עם בנו הגדול של סגל מנישואיו הקודמים. אשתו של סגל היא פעילת צומ"ת בטבריה.

■ **רני**, בנו בן ה־16 של **גדי יגיל**, הכריז קבל־עם־ועדה ש־הוא לא יילך בדרכי אביו ולא יופיע על בימות. אך הוא אינו אדון לגורלו. עתה הוא מככב בהצגה עוץ לי גוץ לי המועלית על־ידי תלמידי החוג לדראמה בגימנסיה הרצליה. שיגיל נמנה עם תלמידיה.

יוחנן באדר הוא חובב צילום מושבע. כאשר הבחין בצלמים שבאו למרכז הקונגרסים, כדי **לתעד את בחירת מועמד חרות להנהגת הליכוד, הוא התעניין בעבודתם. בסוג המצלמות שבהן השתמשו והבטיח שלאחד המרכזים הבאים של התנועה הוא יביא עימו את מצלמתו האישית. באדר נשאל מתי יסכים לפרסם את הצילומים שצילם בתוך בניין־הכנסת, אך הוא נמנע מלתת על כך תשובה חד־משמעית.**

אנשים

■ כתב־הרדיו לענייני פלילים **מייק דוּלר** מייעץ לא להריח קירות. ויש לו גם סיבה טובה לכך. אחרי מילחמת לבנון עלה עד מאוד גל הברחת הסמים מלבנון. המישטרה הפעילה מכונה מיוחדת להשמדת החומר שנתפס. בוקר אחד התקלקלה המכונה ובמחסני המישטרה הצטברו 18 טון סמים. הוחלט לשלוח את הסמים להשמדה בבית־חרושת למלט. הסמים עורבבו במערבלי הבטון, ולפי הולר הם בוודאי טמונים בקירות בניינים שונים שנבנו מאז.

פסוקי השבוע

● **יושב־ראש מיפלגת העבודה, שימעון פרס**, על עצמו: „אני ביישן שאין לו תקנה."

● **השר זבולון המר:** „כשחליתי, התפללתי בכוונה רבה והאמנתי שתפילתי ותפי־לתם של רבים בישראל למעני, יעלו יפה לפני הקדוש־ברוך־הוא. אני בפירוש מאמין שהחד־למתי הטובה והמלאה באה משום כך."

● **ח"כ התחיה, צבי שי־לוח:** „האמת היא שטי־אן־טי היה קיים, אבל רק במוחם של שמאלנינו."

● **העיתונאי אהרון ג־בע**, על הישגו של אריאל שרון במרכז חרות: „שימו את נעלי־הבית בארון והוציאו את הנע־ליים הצבאיות."

● **מזכיר הממשלה ל־שעבר, אריה נאור:** „שרון כבר הוכיח שהוא אינו מתנזר מהטעיית הממשלה שהוא חבר בה, או מהפתעת הכנסת, שלקיום החלטותיה הצהיר אמונים."

● הנ"ל, על השאלה מדוע לא הצביע עבור שרון: „יש לי 600 סיבות טובות לכך."

● **ח"כ העבודה יוסי שריד** ביחס למותם המיסתורי של שני חוטפי האוטובוס: „אני מאוד מקווה כי מישהו במערכות העיתונים טועה בזיהוי, שאם לא כן, מישהו אחר טעה טעות חמורה."

● **ח"כ בני שליטא**, על ריבוי המתחרים במיפלגתו ב־מירוץ לכנסת: „זוהי ד"ש ב־מהדורה מחודשת ווה בעוכרינו."

● הנ"ל: „לא יתכן, שמיפ־לגה תלך לבחירות, כשהיא הורסת את כל הנהגתה, על־מנת לפנות מקום למועמדים להוטים מכל קצות הארץ, המבקשים להיבחר לכנסת."

● **ראש־הממשלה, יצ־חק שמיר, בראיון לחג:** „מעולם לא רצינו להישאר בלבנון לזמן־רב. רצינו להיכנס, לחסל את בסיסי אש"ף ולהס־תלק."

● **שר־הביטחון משה** („מישה") **ארנס**, על השאלה מתי יחזרו חיילי צה"ל מלבנון: „זו לא רק תשובה שהממשלה חייבת לעם, זו תשובה שהעם חייב לעצמו."

● **מזכ"ל ההסתדרות המיועד, ישראל קיסר:** „אם מישהו חושב שההסתדרות היא סניף מיפלגתי, הוא טועה טעות חמורה."

רני יגיל בנו בן ה־16 של גדי יגיל (מימין) והבן הצעיר שי בן ה־11 נפגשו עם האב מאחורי הקלעים בתום הצגת ההרצה של המחזה זוועות חמודות שבו מגלם יגיל את התפ־קיד המרכזי. רני כבר הודיע שהוא אינו רוצה ללכת בדרכי אביו ולשחק על בימת התיאטרון, אבל הוא אינו יכול להשתחרר מהדימוי. עתה הוא משחק בהצגה „עוץ לי גוץ לי" שמועלית על־ידי תלמידי החוג לדראמה בבית־הספר התיכון „הרצליה" שבתל־אביב.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מזכיר מיפלגת העבודה חיים בר־לב, בכינוס המרכז באולם אוהל־שם, בתל־אביב.

גל המחתרות החדשות המציפות את המדינה

הוא הגל השני. קדם לו הגל של מחתרות הימין הקיצוני, שקמו בשנים הראשונות של מדינת ישראל

המחתרות הקדמות

ב יום השישי, ה־17 בספטמבר 1948, ב־5 אחרי־הצהריים, נחסמה דרכה של שיירת מתווך האו"ם, הרוזן השוודי פולקה ברנדוט, בעיקול רחוב (כיום) הפלמ"ח, בירושלים. על־ידי צעירים לבושי־חאקי. אחד מהם הרג את ברנדוט ואת הקולונל הצרפתי, אנדרה סארו, שישב לידו. גוף בשם „חזית המולדת" הודה באחריותו למעשה. אנשיו היו משורות לח"י.

נעצרו עשרות חברי לח"י. הממשלה הזמנית, בראשותו של דויד בן־גוריון, פירסמה את הפקודה למניעת טרור ויחידות אצ"ל ולח"י בירושלים פורקו.

שני מנהיגי לח"י, נתן ילין־מור ומתתיהו שמולביץ, נידוני לשמונה ולחמש שנות־מאסר, במישפט שנערך בעבכי.

בפברואר 1949, אחרי שעמדו בראש רשימת לח"י, „רשימת הלוחמים", שהביאה לכניסתו לכנסת, שוחרר ילין־מור יחד עם שמולביץ.

במארס 1949 התכנסו בקולנוע רמה ברמת־גן כ־120 מותיקי לח"י, כדי לגבש את דרכם הפוליטית. חלק מבאי־הוועידה דיברו על כך שבכוחם לחולל את המהפיכה שעליה חלמו — להשתלט על צה"ל ועל הנהגת המדינה. דיברי הנואמים נעו בין קומוניזם לפאשיזם. בראש העמדות הימניות ניצב חבר מרכז־לח"י־לשעבר, ישראל אלדד (שייב).

הקיטוב האידיאולוגי היה חריף. חברי־הכנסת יליז־מור צידד בעמדות השמאליות, בעוד שיצחק שמיר ניצב במרכז.

עד מהרה התפרשו אנשי לח"י לשעבר על כל גווני הקשת הפוליטית בישראל. הר"ר אלדד היווה את הסמן הימני.

עד מהרה ניגש אלדד לבסס את התשתית האידיאולוגית לימין הקיצוני בישראל וייסד את העיתון סולם, שהתחיל להטיף לכינונה של „מלכות ישראל". בעמודי סולם פירסמו את יצירותיהם המשורר אורי צבי גרינברג, קריינית תחנת־השידור של לח"י, גאולה כהן, ובוגרים אחרים של הלח"י.

במקביל לפירסום סולם הוחל בהקמת מועדוני סולם בערים הגדולות, כדי לבסס את האידיאולוגיית „מלכות ישראל".

האידיאולוגיה זו שבתה את ליבם של שני סוגי בני־אדם: חניכי לח"י שסירבו להסתגל למציאות הזימזימית של מדינה עצמאית ושלא מצאו ביומיום הישראלי את העצמאות שלמענה לחמו, וחוגים חרדיים, שרעיון „מלכות ישראל" קסם להם והתאים למאוויהם הדתיים.

● הטרוריסט הראשון לציון

ד פעולות האלימות הראשונות של חניכי „מלכות ישראל" הופעלו תחילה נגד אנשי־לח"י אחרים, שסירבו לקבל את רעיונותיהם. אחת הפעולות הראשונות היתה הצתת דירתו של חבר מרכז־לח"י לשעבר, נתן ילין־מור, במחאה על נטישתו את דרך־הטרור. היה גם סיכסוך על הירושה הכספית של לח"י.

המחתרת הראשונה שנולדה במדינת ישראל החלה דרכה באביב 1950. מייסדיה היו חמישה צעירים, שנמנו בעבר עם קבוצה דתית־קיצונית בלח"י. מטרתה המוצהרת של הקבוצה היתה להשליט במדינה מישטר המבוסס על עקרונות הדת היהודית ורין־תורה. להגשמת מישטר זה, נראו בעיני הקבוצה כל האמצעים כשרים.

מחתרת זו כינתה עצמה „המחנה", או „ברית הקנאים". היא פעלה שנה בקירוב. מיספר חבריה הגיע ל־35, כולם מקרב ישיבות חרדיות במאה־שערים. המחתרת כללה גם תא של בנות. שכינויו היה „יהודית". תא זה מנה 14 חברות, שתפקידן העיקרי היה בליקוט מידע.

במהלך שנת פעילותה קיי־מה „ברית הקנאים" 13 פיגועים, הצתות, ובעיקר שריפת מכו־ניות, שבעליהן נסעו בשבת, ואיטליזים, שמכרו בשר טרי־פה. את המכוניות שנסעו בש־בת היו חברי המחתרת זוכרים בעזרת סימון מיספרי־העמו־דים בסידוריהם. הם התנכלו גם לחנות־הספרים הקומוניסטית בירושלים, ולחנות־ספרים נוס־פת שמברה, לטענתם, „סיפרות פיגולים".

ב־14 במאי 1951 עמד לעלות לדיון במליאת־הכנסת נושא גיוס הבנות הדתיות לצה"ל. קבוצה של חברי „ברית הקנאים", תיכננו לנתק במהלך הדיון את החשמל באולם־המליאה, ולהטיל מעל ליציע־הקהל פצצת־הפחדה לתוך האולם.

שירות־הביטחון, שהשתילו מודיע בתוך הקבוצה, ידעו על תוכנית זו. הדבר נמסר לידיעתו של יושב־ראש הכנסת, יוסף שפרינצק, אשר בניגוד לעצת ראש השין־בית, מיהר לנעול את „שיבת הכנסת. כך נמנע מהשין־בית לתפוס את חברי ברית־הקנאים „על חם".

למרות זאת נתפסו במהלך הלילה חברי ואוהדי ברית־הקנאים. נחשף גם מחסן־הנשק שלהם, בבניין מידרשת־הנוער של אגודת־ישראל בהר־ציון. במחסן־הנשק נתפסו שלושה אקדחים, שני סטנים, שישה רימוני־יד, כאלפיים כדורים וארבעה בקבוקי־מולוטוב.

תוך הפעלה של חוקי־החירום, ששימשו בעבר למעצר לוחמי המחת־רות בזמן המנדט בריטי, נעצרו כארב־עים חברים, חברי ברית־הקנאים, שהובאו למחנה־המעצר ג'למי, ליד יגור. במחנה זה התעללו השוטרים והקצינים בעצירים באופן פיסי. בין השאר בעזרת כלבים. כאשר נודע הדבר קמה שערוריה. שהאפילה על מעשי־הטרור שחברי ברית־הקנאים עשו או אמרו לעשות.

אחד העצירים, שניצל את פרשת העינויים בג'למי לקידוי־מו המחיר, מחנוכי־הצעירים של אגודת־ישראל אל צמרת הת־נועה, היה חבר־הכנסת שלמה לורינץ.

וערת־הכנסת, שבדקה את תנאי מעצרם של חברי ברית־הקנאים במחנה־ג'למי, היא שהעניקה להם את הכינוי „מחתרת ג'למי".

רק ארבעה מבין עצירי ברית־הקנאים הועמדו לדין ובניהם אחד מרדכי אלוהו, המשמש כיום כרב־ראשי ספרדי ו„הראשון לציון". שני נאשמים נוספים, שנידונו ביחד איתו, היו אליהו ריידר ואליהו רפאל.

הם נידונו לעשרה חודשי מאסר בפועל.

שנה מאוחר יותר הגיעה לכותרות מחתרת אחרת, פלג של ברית־הקנאים. ליד בניין הכנסיה הרומנית בירושלים לכד מארב מישטרתי, שאף הוא ניזון ממידע פנימי, את האנרכים דויד בלוי, ומרדכי פרוינד. שהחזיקו ברשותם פצצה מתוצרת־בית, שאותה ניסו להטמין במישרד־החינוך־והתרבות, על רקע חקיקת החוק לחינוך ממלכתי. בלוי, נכדו של הרב עמרם בלוי, ופרוינד, תלמיד ישיבה שבא לירושלים מתל־אביב, ושנחשד שנה קודם לכן בניסיון להצתת איצטדיון הכדורגל ברמת־גן — שניהם היו חוליה ראשונה בשרשרת מעצרים מסועפת בקרב צעירי אגודת־ישראל, בירושלים ובתל־אביב.

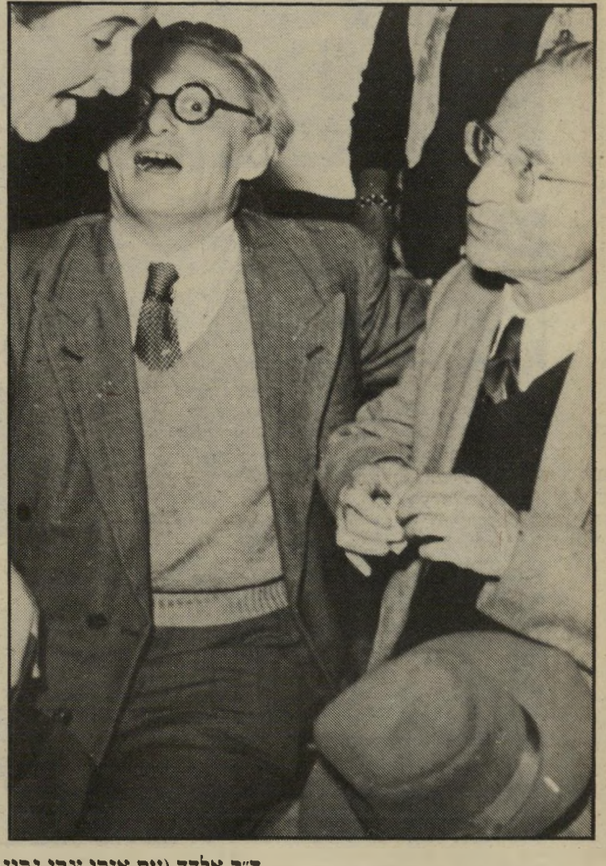
גם קבוצה זו של ברית־הקנאים הודרכה בידי כמה מבוגרי הלח"י, בין פעולותיה, כפי שהתברר שנים מאוחר יותר, ממקורות השין־בית: הצתת איטליזים, הטלת פצצות על מועדוני המיפלגה הקומו־ניסטית ומערכת „העולם הזה".

נאשם שלישי שצורף למישפטם של בלוי ופרוינד, היה דוב פרשן. בראשית מישפטם ניסה להלום בצלם העולם הזה (11.6.53).

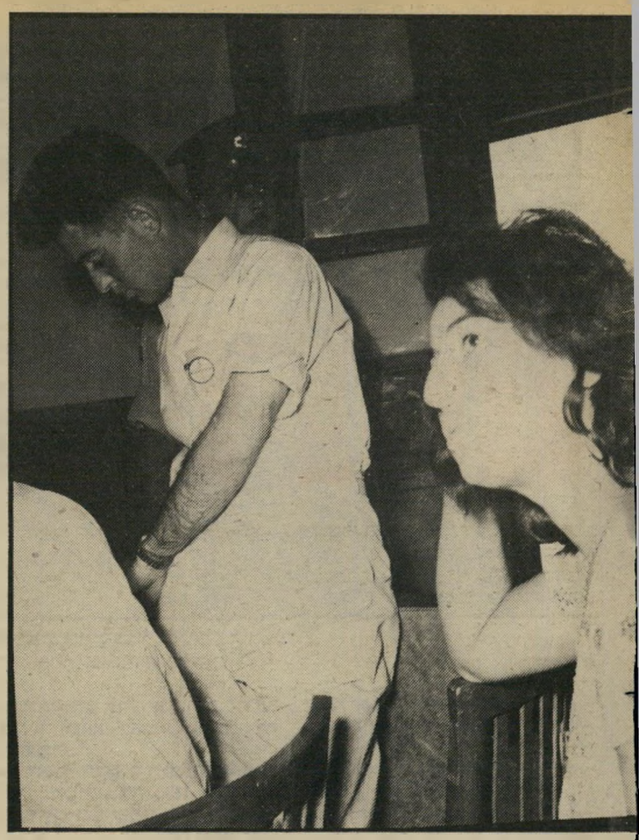
● „מחתרת צריפין"

ק יומה של מחתרת נוספת התבהר בהדרגה, אחרי סידרה של פעולות־חבלה בשלהי 1952 ובמהלך 1953.

ד"ר אלדד (עם אורי צבי גרינברג) והמפה שהופצה על־ידו
בגין אמר: „מחתרת זו מביישת את שם המחתרות בישראל...

גאולה כהן במישפט מחתרת צריפין
פיצוץ בבניין הצירות הסובייטית

נגד העצורים. הפעילה הממשלה שוב את הצו המנדטורי. ב־8 במאי 1953 הוכרז על עצירי „מלכות ישראל" כעל אירגון טירוריסטי.

מישפטם של חברי מחתרת זו במחנה הצבא בצריפין העניק לה את הכינוי „מחתרת צריפין".

מנהיג המחתרת היה יוסף מנקס, אופה בן 35 מגבעתיים, לשעבר מפקד יחידת הג'יפים של לח"י. לצידו של מנקס עמד עורך־הדין יעקב חרותי ושמואל הלוי, בן 40, לשעבר אחד ממפקדי תיכנון המיבצעים של לח"י. נאשמים נוספים בהשתייכות למחתרת: שמעון בכר, יפה דרומי, מזרחי, זאב בראיון, מלכה פאפושארו ואחרים.

במהלך מישפטם של חברי מחתרת־צריפין התברר, שאבן אנשי מחתרת זו סיללו ברוח הרעיונות של עיתונו של הד"ר אלדד „סולם" ומשתתפיו: המ־שורר אורי צבי גרינברג, גאולה כהן ואחרים. יעדם הסופי היה בינון מלכות־ישראל עד לנהר פרת.

את חברי „מחתרת צריפין" איפיין יעקב חרותי, שהעולם הזה שירטט במהלך אותו מישפט את דיוקנו.

יעקב חרותי היה ילד ונער יוצא־דופן בנוף של תל־אביב הקטנה. משחר ילדותו היה קורבן לטרגדיה מיש־פחתית. שהטביעה חותמה בנפשו הרכה. האב, עורך־הדין מרדכי חרותי, נפרד מאשתו כשיעקב היה בן שנתיים. הילד המשיך להתגורר עם אמו עד גיל 8, אז עברה האם להתגורר באנגליה. יעקב שב להתגורר עם אביו, ברירתו ברחוב השחר בתל־אביב.

האב, מרדכי חרותי, שבשנות־המדינה הראשונות כיהן כסגן נשיא

יעקב חרותי על ספסל־הנאשמים
נער בן 14 נותר לבדו

בדיבורים. סביבתו היתה משוכנעת שהוא בחר באחת המחתרות. אולם דרכו מהדיבור אל המעשה היתה ארוכה. היתה זו אילנה ששיכנעה אותו להצטרף ללח"י.

במיסגרת פעילותו בלח"י התמחה בהכנת מוקשים ופצצות לפעולות השונות, ביניהן ההתקפה על בתי־הזיקוק במיפרץ־חיפה. גם אילנה הצטרפה ללח"י, וכינוייהם במחתרת היו „דרורי" ו„נילי".

מעט לפני פרוץ מילחמת־העצמאות יצא יעקב חרותי ללמוד בלונדון. הוא שב ארצה אחרי פרוץ המילחמה. ונטל חלק פעיל בסידרת פעולות של לח"י. עד מהרה הפך למפקד כיתת־חבלנים של לח"י בירושלים. באחת הפעולות פיקד על 30 לוחמים בפעולה ליד חומת העיר־העתיקה. שם ראה כיצד אחד מאנשי הגנה, יהודה לוי, נפגע פגיעה קשה. חרותי נחלץ להצילו.

אחרי ריצת הרוזן ברנדוט היה חרותי בין אנשי לח"י שנעצרו. הוא הובא למעצר ביפו. כאשר ביקרה אותו שם אילנה, הצליח להימלט. הוא ניגש לעורך־הדין אהרון חוטר־ישי, אז הסרקליט הצבאי ה־ראשי, שהציע לו להסגיר את עצמו. כעבור עשרה ימים הסגיר חרותי את עצמו והתגייס לצה"ל.

במרס 1949 נשא יעקב חרותי לאשה את אילנה. אביו לא הופיע בחתונה. יעקב המשיך לשרת בצה"ל, וביחד עם אילנה שכר חדר ברחוב ברזילי בתל־אביב. באפריל 1950 נולד בכורם, אמיר.

אחרי שיחרורו מהצבא עבד יעקב כעוזר אצל עורך־דין, והתחיל ללמוד מישפטים. מאוחר יותר שכר חדר ליד מישרדו של אביו ופתח מישרד לתרגומים אולם המישרד נכשל. ובני־הזוג התפרנסו ממשכורתה של

הפעולות התמקדו בהצתת חנויות־ספרים שמכרו פירי־סומים סובייטים, התנפלויות על מועדוני המיפלגה הקומו־ניסטית, פצצת־הפחדה בחצר השגרירות של צ'כוסלובקיה, ניסיון להעלות באש את מכוניתו של הציר הסובייטי בישראל, והשיא: פיצוץ בבניין הצירות הסובייטית בשדרות־רוטשילד בתל־אביב.

בעוד שכל כלי־התקשורת גינו פיגוע זה והפיגועים שקדמו לו, בירך כתב־העת הקטן של הד"ר אלדד, סולם חבלות אלה, והוליך עד מהרה את חוקרי־הביטחון לעבר חוגי „מלכות ישראל". שראו במבצעי הפיגועים את „שומרי הכבוד העברי" והדואגים „להכות באוייבי ישראל".

המישטרה והשין־בית לא הצליחו לחדור לחוגי־המחתרת. רק חמישה חודשים אחרי הפיגוע בצירות הסובי־טית, ב־26 במאי 1953, נתפסו שני אברכים, שניסו לפגוע במישרד־החינוך־והתרבות. בחיפוש שנערך בבתיהם התגלו מיסמכים, שסייעו לעצירת אנשי מחתרת „מלכות ישראל". עם ראשיה נמנו חברי לח"י לשעבר, ביניהם עורך־הדין יעקב חרותי ויוסף מנקס.

בהיערך הוכחות וראיות מישפטיות

מחתרת צריפין: הכניסה לאיזור בית־המישפט הצבאי ומצבור־הנשק
הממונה על שרותי־הביטחון הציע חנינה

בית־הדין הצבאי העליון היה ידוע כאדם קשה, מסוגר בתוך עצמו. כאשר היה יעקב בן 14, התגייס אביו לצבא הבריטי כסרג'נט, ויעקב נותר לבדו בדירה, כשניידיו קיצבת כסף לאכול במיסעדה ולשלם את שכר־הלימוד.

הילד, שגדל בתנאים אלה, הפך עד מהרה לפרא־אדם.

ציוניו בגימנסיה הרצליה היו גרועים. הוא התעניין יותר במיקצועות מעשיים: כימיה, רדיו וחשמל. בהיותו בכיתה השמינית הכיר את אילנה, או תלמידת כיתה ח', וטיפח עימה קשר. שכעבור השנים הפך לקשר־נישואין.

אחרי הגימנסיה התגייס חרותי כנוטר ושירת בקיבוץ אשדות־יעקב. כאשר שב לתל־אביב, למדה אילנה כבר בבית־הספר החקלאי עיינות והוא קיים עימה קשר מיכתבים. ובמקביל התכונן לבחינת־בגרות אנגלית, במטרה להמשיך את לימודיו באנגליה.

בינתיים גברה בארץ מילחמת־המחתרות. השנה היתה 1946. יעקב בלט כלוחם־חרות מובהק —

מחתרת הקנאים: מרדכי אליהו (באמצע) על ספסל־הנאשמים
שריפת מכוניות מחללות־שבת ואיטליזים לא־כשרים

אילנה שעבדה כפקידה בידיעות אחרונות.

באותה תקופה החל המיפנה בעמדותיו האידיאולוגיות של יעקב חרותי. הוא היה לאחד הפעילים המרכזיים בתל־אביב של חוגי „מלכות ישראל" והעיתון סולם של ד"ר אלדד. וזה הביא בהדרגה למשבר בינו ובין אילנה. זו הופתעה כמו מרעם ביום בהיר, כאשר התפוצצה פרשת מחתרת „מלכות ישראל". שבעלה היה אחד מראשיה.

● חנינה מוזרה

כ אשר התפרסם נרבים דבר לכידתה של מחתרת „מלכות ישראל" והעמדתה לדין, היה זה מנהיג האופוזיציה מנחם בגין, שאמר: „מחתרת זו מביישת את שם המחתרת בישראל!"

בבוקר של פתיחת המישפט בבית־הדין הצבאי בצריפין, שישב על־פי סעיף 111 של תקנות־ההגנה מימי

(המשך מעמוד 23)

המנדט הבריטי. פרצו חברי המחתרת בשירת „עלי באריקדות ניפגש...“ אחד מאנשי לח“י ביניהם אמר: „אוי, זה שיר אצ“לניקי“ הגיב על כך אחד הכתבים, שנכח באולם המישפט: „הסניגוריה לא הכינה את השירים כראוי“.

בין העיתונאים ישבה גם שליחת סולם ולשעבר קריינית קול לח“י גאולה כהן.

בפתיחת מישפטם חזרו חברי המחתרת על טענת חברי־המחתרות בימי המנדט הבריטי, שאנשים מכירים לא בבית־המישפט הישראלי ולא במשלת־ישראל. שאותה כינו „קבוצת האנשים המכנה עצמה ממשלת יש־ראל“... (העולם הזה 16.7.53).

נוסף על הפיגועים שביצעו חברי המחתרת, הם האשימו בהחזקת מצבורי־נשק ובכלי־יש אחר מיתקניו ומכוניותיו של שירות הביטחון, מקץ שנים, אחרי שחלה התיישנות על עבירותיהם. הודה יעקב חרותי בכלי־יש שהסעיל כלפי שירות־הביטחון, ואילו שותפו, יוסף מנקס, הודה בהטלת הפצצה בצירות הסובייטית.

המתח בדיוני בית־המישפט עלה כאשר אחד מחברי־המחתרת, שימעון בכר, לישעבר איש מרכזי בלח“י ואחד מאנשי־המפתח של „מחתרת צריפין“ (העולם הזה 30.7.53) נמלט. במשך שבוע ימים התנוססו תמונותיו בעמודי־החדשות של העיתונים היומיים, תחת הכותרת „מבוקש“.

מאוחר יותר נלכד בכר במרתף קטן בצפון תל־אביב. אחרי שבמשך ימים רבים שינה מזמן לזמן את מקום מחבואו, ואף צבע את שערותיו הג“נג“יות.

חברי מחתרת צריפין נידונו לתקופות־מעצר שונות. אך לא ריצו אותן בפועל. הענש הכבד ביותר הוטל על יעקב חרותי: 12 שנות מאסר.

פנייה מוזרה של הממונה על שירות־הביטחון, איסר הראל, אל ראש־הממשלה, דויד בן גוריון, הביאה לחנינה, ערב יום־העצמאות 1955.

איש שירה בד“ר קסטנר היה צעיר תל־אביבי בשם זאב אקשטיין, חבר במחתרת המכונה „מחתרת קסטנר“.

המרכיב הבסיסי של מחתרת זו היה זהה עם המרכיב האידיאולוגי־אירגוני של „מחתרת צריפין“. אלא שבמחתרת זו לא כל החברים דגלו במלוא האידיאולוגיה של סולם ודה“ר שייב־אלדר. המרכיב ההרפתקני תפס כאן מקום נכבד יותר.

האידיאולוגיה של „מחתרת קסטנר“ כללה תערובת מבולי־בלת של דיברי ישעיהו הנביא, המשורר אורי צבי גרינברג, גאולה כהן, הד“ר ישראל אלדד ואחרים.

בסיסה של מחתרת זו היה בחוגי סולם. שהתכנסו בירושלים ובתל־אביב וטיפחו את רעיון מלכות־ישראל. מנהר פרת ועד ליאור. תוך הזזות על הקמת „מעצמה“ עברית במיזרח התיכון.

מקום הריכוז התל־אביבי של חברי־המחתרת היה במועדון סולם ששכן בשדרות־רוטשילד. במועדון זה נהג להעביר את זמנו זאב אקשטיין בשיחות עם יהושע מרקל. שבמהלכן הסבירו זה לזה את הצורך בהקמת מחתרת כנגד השילטון. שניהם אף תיכננו פעולה מעבר לגבול הירדני (הקו הירוק), כדי להרוג כמה כפריים.

מיפגשי־סתר נערכו במצודת זאב עם שימעון בכר, ממנהיגי „מחתרת צריפין“.

במקביל לחותרים ותיקים כיעקב חרותי ויוסף מנקס, רחשו במחתרת קסטנר חצי תריסר פרובוקטורים. המעוררים גם כיום, קרוב ל־30 שנה מאוחר יותר. סידרה של סימני־שאלה על חלקו של שירות־הביטחון במחתרת זו.

בנוסף לחוג „מלכות ישראל“ קשורה מחתרת זו ב„מחתרת פתח־תיקווה להחלת השילטון“, היא „מחתרת דיזרה“, מחתרת אישית של הפרובוקטור אריאל אליאשוויילי, שתיכננה לשלוח לשר־החוץ משה שרת עותק של הספר „דיזרה“ בשהוא ממולכד בחומר־נפץ.

נאשם פרשן מנסה לתקוף את צלם „העולם הזה“
פצצה במישרד־החינוך

עוד מישפט־זוטא לחברי מחתרת „מלכות ישראל“ התקיים מעט אחרי תום המישפט הגדול. במישפט זה נשפט זאב ייבין, בנו של ד“ר י“ח ייבין, נושא־כליו של אורי צבי גרינברג בשנות ה־20' וה־30'. ביחד עם נאשם שני, ראובן פרץ.

● מחתרת הפרובוקטורים

בעט אחרי חצות־לילה של ה־3 במרס 1957 נורה הד“ר רודולף ישראל קסטנר בידי מתנקש, אשר ירה בו בפתח ביתו, בשעה שחזר מעבודתו במערכת היומון ההונגרי אוי־קלט. ב־15 במרס מת הד“ר קסטנר מפצעיו.

מחתרת נוספת, קבוצת בית־דתי בירושלים, היתה גם היא קשורה בה.

היה גם קשר עם חביבי שיבר, ראש „הליגה האנטי־קומוניסטית“, שסיפקה לכמה מחברי־המחתרת כספים, ממקורות לא־ברורים בארצות־הברית.

כאשר הוקמה מחתרת־קסטנר, עוד בשלבי־האירגון הראשונים שלה, עברו חבריה טיקסי־השבעה למחתרת, בנוסח טיקסי ההשבעה של לח“י, כאשר הידיים מונחות על התנ“ך, האקדח והדגל.

הקשר ההדוק של הפרובוקטורים למהלכיה של מחתרת זו מסביר לא במעט דברים שאותם אמר, בסרט־טלוויזיה על מישפט ורצח קסטנר, גיסו של הקורבן. הוא התקשר מייד אחרי ההתנקשות בגיסו עם עמוס מנור, ראש השב“כ, שהפעיל את כל השרות ולכד את הרוצחים בכפיהם עוד בליל־הרצח.

לכידת המתנקשים חשפה לעיני הציבור שוב חלק מהגלריה של הדמויות הידועות ממחתרת־צריפין, ונוסף עליהם את זאב אקשטיין — ספק־אידיאליסט מבולבל, ספק־פרובוקטור, שהיה בעבר סוכן השב“כ; עד־המלך אריאל אליאשוויל, שמכר מינהג של יומיים נערים מבולבלים לידי שירות־הביטחון; ודמותו המנוונת של פרובוקטור בשם דניאל זרניצקי.

במקביל לחברי־המחתרת לכד שרות־הביטחון בביתו של ישראל טייג, תושב כפר־סבא, מיצבור־נשק במחבוא תת־קרקעי, ובו 61 תת־מיקלעים, רובים ושני להביורים.

אחרי השלמת החקירות הואשם יוסף מנקס בתיכנון הרצח „על־ידי כך שסיפק את הנשק והיה הרוח החיה ברצח זה...“ לטענת המישטרה, יעקב חרותי הואשם במנהיגות של אירגון טירוריסטי ובהפצת כרוזי־השמצה נגד שופט־השלום הראשי בירושלים, הד“ר משה פרק, מי שזיכה בשעתו את הד“ר קסטנר מאשמה בעוות־שקר.

לא היו ראיות מוצקות לטענה על היות חרותי מנהיג האירגון. אך על ההאשמה האחרת היתה עדות בחיסיון, שבמהלכה אמר העד העלום:

„באחד הימים פגשתי את חרותי, והסכמתי להיעתר לבקשתו להדביק עימו ברחובות תל־אביב כרוזים נגד השופט פרק. נסעתי עם חרותי למצודת זאב. ברחוב המלך ג'ורג', קיבלתי ממנו פחית של דבק במרתף הבניין, ויצאתי להדביק את הכרוזים ברחובות...“

ראשי הקת“ם והמטה הארצי של המישטרה לא הסתירו במהלך המישפט את ניסיונ־תיהם להביא לעיסקה בינם ובין חרותי, כדי שזה יגלה את הגורמים האמיתיים שעמדו מאחורי מחתרת קסטנר.

● „ידינו ביום ובלילה בערבים ובכלבים...“

ד מישטרה לא הצליחה לשרבב את שמו של יעקב חרותי אל המישפט, ונאלצה לשופטו לחוד. כך שמנהיג־המחתרת במהלך המישפט היה יוסף מנקס, חניך בית־ר“פולין, שעלה ארצה ב־1935. מנקס התגיס בימי מילחמת־העולם השניה לצבא הבריטי, אחרי המילחמה הצטרף ללח“י, והיה אחד ממפקדיו בירושלים.

מנקס שהתגורר בשכונת סלאמה, ישב לראשונה בכלא ג'למי עם אנשי לח“י שנעצרו אחרי רצח הרוזן ברנדוט. הוא היה אחת הדמויות המרכזיות ב„מחתרת צריפין“, יותר מאוחר התברר שהיה מטיל הפצצה בצירות הסובייטית בתל־אביב.

את האופי האחר של מחתרת קסטנר מייצג זאב אקשטיין, הצעיר שירה בד“ר קסטנר וחרר גו. אקשטיין שפגש לראשונה את יוסף מנקס במועדון „סולם“ בתל־אביב, טיפס עימו פחית עיזי שחורה, ואחר־כך הסתובב ברחובות תל־אביב ומילא את הכרוזים בדבק.

ממונה על שרותי־הביטחון הראל
פרובוקטורים של השב“כ

שמר ואקשטיין במישפט ריצח־קסטנר
„הייתי באווירה של הרג...“

הוא נולד להורים ילידי־רוסיה. בגיל שנתיים נחשב כפלא רפואי. אחרי שלקה בשיתוק־לדים, יצא מהמחלה בלא פגם. הוא למד בתל־אביב בבית־הספר לבנים אחד־העם, ולא הצטיין בלימודיו, אך גילה נטייה למוסיקה ולספורט. בתום הכיתה החמישית נטש את התיכון והתחיל לעבוד בבית־הדפוס, השייך לאביו.

בהיותו בן 16, כאשר פרצה מילחמת־העצמאות, זייף את גילו והתגנדב לחיל־הים, שם שירת שמונה חודשים. רק אחרי שהתברר גילו האמיתי הוצא מהצבא. במלאת לו 18 התגייס שוב לצבא, והפעם ליחידת־הצנחנים.

ביחידת הצנחנים פגש את דן שמר.

אחרי שיחרורו מהצבא רכש לו אביו של אקשטיין אופנוע. הוא שב לעבוד בבית־הדפוס, וגם בהדרכת בני־נוער, במיסגרת „ישראל הצעירה“, תנועת־הנוער של הציונים הכללים (הליברלים כיום).

בתקופה שקדמה לרצח קסטנר עבר אקשטיין מהלך של הפנמה. הוא התחיל להתמסר לדת היהודית. הוא גם השלים את חיבורו של רומן, תחת הכותרת ספסלים בגינות, שפרק מתוכו — „מסיבה גועלית“ — פורסם אחרי הרצח בהעולם הזה (1033). גיבור הרומן הוא אמנון גרין, המשמש ככפיל מושלם לאקשטיין. גיבורו של הרומן, אמנון, מחזיק בספרייתו ספרים על פרידריך ניטשה ועל ניקולו מקיאוולי.

זאב אקשטיין עבר, כנראה, הלם במיבצע־קדש, שהותיר בו רישום עמוק. הוא תיאר אותו במישפטו:

בהיותי בקו השני, במיבצע סיני, הרגתי חיילים מהאויב לא מעט. היתה אווירה כללית של סנטזיה. לולא היתה אווירה כזאת, לא הייתי הורג (שלא לצורך).

ההרג בקו השני לא היה תמיד צורך צבאי מובהק, אך זה היה צורך שלי. הייתי בדיעה שצריך להרוג, וכל מי שנפל לידי, הרגתי אותו. לא יכולתי שלא לעשות את זאת. הייתי באווירה של הרג כל הזמן... הרגשתי הרגשת שיקאנה, ירינו כל הזמן ביום ובלילה בערבים ובכלבים...

עדות זו מבהירה לא במעט את פיתולי נשמתו של אקשטיין ואת מניעיו של יוסף מנקס, שגייס אותו למילוי התפקיד של הקטלן. בכישוריו

(המשך בעמוד 46)

מאת מאיר תדמור

הבורסה

להיט חדש: קצ"ם

אין לי מה לומר על מה שקרה בשבוע שעבר בבורסה. לא קרה שום דבר מיוחד. המקורבים המשיכו לשחק, או בלשון נקייה, לסחור.

אבל, שוב, אזכיר לכולנו את הדבר החשוב ביותר שצריך לדעת בנושא זה: מה שעולה חייב לרדת. אמת אוניברסלית זו מוצאת את ביטויה בקריקטורה של זאב שורין (ראה גלופה).

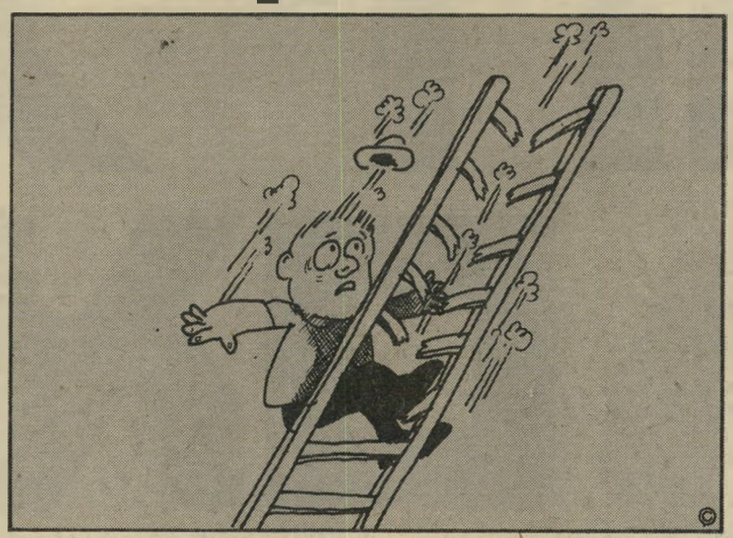
אני מבקש גם להזכיר לכל אלה שעדיין לא קצו בבורסה, ויש רבים כאלה, שרווח, או תשואה, הפרי על ההשקעה, הם כאלה כשמודדים אותם בדולארים.

בארץ, ככלל מדינה שבה שוררת אינפלציה של מאות אחוזים, מה שעומד — נסוג, מה שמתקדם לאט — מסגר, ורק מה שרץ היטב — מסוגל להביא תשואה לבעליו.

בקרוב־בקרוב תהיה הופעת הבכורה של איגרות־חוב מסוג חדש: איגרות־חוב קיצרות מועד, או, בקיצור, קצ"ם. זה יהיה, כפי הנראה, הלהיט התורן, על אפם של הבנקים. ובידוע, מה שמרגיז את הבנקים טוב לעם ישראל, ולהיסך.

אחרי הקצ"ם יגיע עידן העו"ש.

תתפלאו, הבנקים יתחילו לשלם לנו ריבית על יתרות עו"ש. יתחילו מלמטה ועד מהרה יגיעו למעלה.

מה שעולה, חייב לרדת

בקיצור, בינתיים אם אין בורסה, יש אפיקי־השקעה חדשים המבטיחים. בינתיים, תשואה טובה יותר מכל תוכנית־חיסכון, לטווח קצר או ארוך.

למה נדאי לקחת הלוואה בבנק אמריקאי

עוד משהו השכלתי מאור. חמשת הבנקים הגדולים ביותר בארצות־הברית הם, על פי הסדר והיקף המאזן, ל־1983 אלה: סיטיקורפ (134655 מיליוני דולארים); בנק אמריקה (121176); צ'יז מנהטן של רוקפלר (81921); מניופקטשררס הנובר (64332) והאחרון — מורגן (58023 מיליוני דולארים). ברשימה המכובדת הזו נמצא בנק דיסקונט ארצות־הברית במקום ה־102 (3378) ובנק לאומי במקום ה־114 (3028).

ועוד משהו מעניין. הבנקים האמריקאים הילוו סכומי־עתק למדינות באמריקה הלטינית. כמו לכל בנק מכובד, לחמשת הבנקים הנ"ל יש הון עצמי. מתברר שהסכומים שבנקים אלה הילוו למדינות בדרום־אמריקה הם יותר גדולים מההון העצמי שלהם. לבנק הראשון ברשימה חייבים יותר מפעם וחצי מהונו. לבנק השני והחמישי חייבים מדינות אלה חוב בגודל הונם העצמי. לבנק השלישי, של רוקפלר, חייבים בשליש יותר מכל הונו, והגדיל לעשות הבנק הרביעי, שלו חייבות מדינות באמריקה הלטינית סכום כפול מהונו.

נכסי קרן־הצבי. עכשיו תשאלו: או מה זה חשוב? זה היה כאילו שאלתם את ניסים גאון: או מה זה חשוב שניגריה חייבת לך מאות מיליונים? הניגרים אולי יחזירו. מדינות דרום־אמריקה אולי. וכמעט בטוח שלא.

ועוד משהו. הלוואות אלה מופיעות במאזני הבנקים כנכסים. זה לא חשוב שהם ברובם נכסי קרן־הצבי. וכל כך למה? על פי חוק הבנקאות של ארצות־הברית, כל עוד הלווה משלם ריבית על ההלוואה, הקרן היא נכס. אבל מה קורה, כאשר למדינה כזו, חייבת, אין כסף לשלם את הריבית? מודיעים לבנק שאין ממה לשלם. ואז, הפלא ופלא, מוכן הבנק להלוות למדינה זו הלוואה נוספת, כדי שתוכל לשלם את הריבית על ההלוואה המקורית, ובספרים של הבנק יופיע החוב הישן ואחר כך גם החוב החדש, כנכס.

מה שאני מנסה להסביר הוא, ש"ייפוי־מאזנים" על־ידי בנקים הוא לא רק פטנט ישראלי.

תנור סטריאופוני

מארחים הרוצים לבדר את עצמם ואת אורחיהם, ראוי שיתחילו לתור אחרי המצאה חדישה בתחום ציוד המיטבח. אחת מחברות־הבת של רשת סירס־רובק האמריקאית הוציאה לשוק תנור־פלאים על בסיס מיקרו־גל שהוא לכשעצמו מהווה שיכלול טכנולוגי, אך הוא מציע יותר, הרבה יותר. זהו התנור הרב־שימושי שבתוכו בנויה טלוויזיה ועידה וגם — שימו לב — כדי שלא ישעמם לעקרת־הבית: מערכת סטראופונית עם רשמקול (טייפ).

ועוד: את מכשיר הטלוויזיה (5 אינטש) אפשר לחבר למכשיר וידיאו, כדי שזה יקלוט את המתרחש בתוך התנור וישמש אחר־כך אמצעי להוכיח לשכנה איזה כישרון אפייה יש לבעלת־הבית. הווידיאו יכול גם לשמש, יחד עם מצלמות במעגל סגור, כדי למנוע חריכת התבשיל או העוגה.

טלפון בצורת אוזן
במקום צליל רגיל, "קוואק, קוואק"

בקיצור, בינתיים אם אין לך עסק יקר: המחיר הוא 259 דולר. אך מה כל אלה לעומת הטלפון עצמו!

בקיצור, משהו לא נורמלי ותתפלאו גם לא יקר. בסך הכל איזה 1400 דולר.

גם כבד וגם יקר. לקינוח, אני מציע לכם עוד. אבל לא לאכילה, אלא לדיבור. כן, גם כזה יש. אתם לא חייבים לשוחח איתו, אבל אפשר. הנה הנה המצאה הגדולה של השבוע האחרון, המשגעת רק את חצי אמריקה ונמכרת, כמובן, בכולנו המפורסם של ניו־יורק: האמאכר־שליימר. הנה הטלפון האלקטרוני בצורת אוזן המקרקר קוואק קוואק במקום צליל רגיל.

ניתן להשיגו בגירסת חוגה או בגירסת לחיצים. כשהוא צבוע בצבעים מרהיבים, על בסיס עץ. בגופו של האוזן מתחבא לו חוט־טלפון באורך 3 מטרים. המספיק כדי להוציאו — את האוזן — לכל פינות החדר, בתנאי שהחדר מספיק קטן.

זה עסק כבד: המישקל 3.5 קילו. זה עסק יקר:

כובשים את ספרד ומגרשים את ישראל

לכבוד לכם בוודאי שאני נוהג לעיין בעיתונות זרה. ועכשיו גם תבינו למה זה חשוב. השבוע התחלתי להבין למה מתקשה ספרד ביחסיה עם ישראל.

הנה הסיפור: הערבים שוב כובשים את ספרד. אך הפעם הם חמושים בפינקסי־צ'קים, לא בחרבות. ההשקעה הישירה של מדינות ערביות בספרד — שהיתה נתונה לשילטון המאורים 700 שנה לפני שגורשו מאנדלוסיה ב־1492 — החלה מאפס. לפני שמונה שנים. והגיע ל־45 מיליון דולר. מעט? למעשה הרבה יותר. סכום זה הוא כלום לעומת הסכומים שהגיעו בדרך עקיפה. באמצעות חברות בבעלות ערבית מלוכסמבורג ושווייץ. רובן השקיעו במלונות ו... בנקים.

סימלו של הכיבוש החדש הוא מיסגד חדש במאוכלה — הראשון שנבנה בספרד מאז שגורשו משם הערבים. לפני כמעט 500 שנה. מסביב מצויים כמה ארמונות שרכשו בני משפחת־המלוכה הסעודית, וכמה מלונות שבהם השקיעו ממונם. בנקאים מעריכים, שההשקעה הכוללת הערבית באזור של מאוכלה מגיע לשש־מאות מיליוני דולר.

לדעת מה להשיב. הספרדים זקוקים לכסף החדש כדי לשלם את חשבונות הדלק שלהם. ספרד מייבאת היום 95% מצריכת הנפט שלה מסעודיה ומכווייט. בשנה האחרונה היה לה גירעון מיסחרי עם מדינות אלה של 4 מיליארד דולר. ספרד מקיימת יחסים טובים עם המדינות הערביות. עובדה: היא המדינה היחידה מבין המדינות הנמנות עם אירגון המדינות לשיתוף־פעולה כלכלי ופיתוח (או־אי־סי־די) שאינה מקיימת יחסים דיפלומטיים עם ישראל. בשנה האחרונה ביקרו בספרד 2.5 מיליון תיירים ערבים. בנקים ערביים קנו בנקים מקומיים, בעיקר בנק בשם בנקו ערב־אספניול. בינתיים בונים מיסגד נוסף בגרנדה.

מי שיאמר לכם, שיש סיכוי לישראל בספרד, ושספרד לא תפגע בנו בהיכנסה לשוק האירופי, איננו יודע על מה הוא מדבר.

המשכורת: מדריך קצר — מה לבקש ומה לקבל

מי שמתכוון להיות מנהל בחברה טובה וגדולה, אם בחסדי קשרים מתאימים, חברתיים, מיפלגתיים, או אחרים — הכישורים לא חשובים — הנה לפניו רשימה כמעט מלאה של מה צריך לדרוש, כתנאי להעסקה.

בהזדמנות זו תרשו לי להורות לחברה בשם מנהלים. שאספה פרטים על משכורות של פקידים בכירים וסתם בכירים בחברות ומוסדות גדולים. ליתר דיוק, רכיבי ההכנסה של הבכיר. בצירוף רכיבי ההנאה, וההטבות למיניהן. הנה פירוט.

קודם כל צריך לדרוש משכורת — משכורת יסוד, זה מה שקוראים בלשון נקיה „סיפתח". ובכן, משכורת יסוד. רגע, העיקר שהיסוד הזה יהיה נקוב בערכים דולאריים.

אפשר גם לדרוש, למה לא, תשלום השכר מראש: עוד לא התחלת לעבוד, אבל כבר גילית רצון טוב להתחיל, הרי לך משכורת ראשונה, ואם־אפשר אפילו שלוש משכורות. מה יש, רק בנושאי יבוא ודוחות כספיים יש ריבעוניים? שתהיה גם משכורת רבעונית, על בסיס חודשי. ובכן, משכורת כפול שלוש.

את הכסף אפשר להפקיד בפת"ם, אבל לא רק שם. עד כאן הבסיס.

עכשיו יש מה שקרוי תנאים מובנים מאליהם, כגון: רכב החברה, ביטוח מנהלים, הבראה. מה שיותר גדול (רכב), מה שיותר הרבה (ביטוח) ומה שיותר אריך (הבראה).

עכשיו אנחנו מגיעים לפרק החשוב ביותר. החוקת טלפון (השיטה לא חשובה — גילום. או תשלום החשבון במישרין): כוננות־על. כשמה כן היא. כמנהל אחראי אתה בכוננות של 24 שעות ביממה. כל שבוע, כל החודש, בימי חופשה, חג ומועד. בקיצור 365 יום בשנה. כיאה למעמדך. מגיע לך? מגיע. דמי ייצוג גלובליים. וכדי שתייצג נאמנה את החברה שאתה כה עמל למענה, מגיעים לך גם ביגוד ואביזרי.

אומנם, בשנה יש 12 חודש, אולם לצורכי שכר יש כבר מזמן 13 (משכורות חודשיות). את המשכורת ה־13 אפשר גם לדרוש בתחילתה של כל שנה (באינפלציה כמו שלנו יש לזה משמעות גדולה).

מי שמטעמים שונים נוח לו יותר לוותר על מכונית החברה, ידרוש גילום רכב: במלים אחרות — המכונית שלך והחברה משלמת עבורה ולא רק את ההוצאות, גם את הפחת וכל מה שמתלווה אליו. הדלק חופשי.

ועוד הערה: מי שמתקשה להגיע להסדר של הצמדת השכר לדולר, יכול בלית ברירה להצמידו למדד. זה עדיין הרבה יותר טוב מהצמדה לתוספת היוקר — שהיא — המצאה לפקידים בדרגות הנמוכות.

יש עוד טעיף שניתן לעגן אותו בחוזה, והוא כולו הנאה ומסיר דאגה ובשר מבחינת מס־הכנסה: נסיעות לחו"ל בתפקיד.

לא נוכל לסיים פרק זה בהילכות משכורת מבלי לברוך את גובהן (של המשכורות), או מה באמת מקבל המנהל.

ניקח, לדוגמה, מנהל כספים: טווח המשכורות של מנהלי הכספים נע בין 1000 דולר ל־5000 דולר. הממוצע הוא 2500 דולר.

ההטבות נעות בין 300 ל־3000 דולר, כשהממוצע הוא 750 דולר.

אחוז ההטבות מהמשכורת מגיע בממוצע ל־30%. השכר כולו, משכורת פלוס הטבות, מגיעים בממוצע ל־3300 דולר. זהו.

ואולי עוד הערה: כל מה שכתוב בפרק זה אינו חל על הבנקים. הם אינם במיסגרת הממוצע. המיסגרת קטנה עליהם.

סליחה, האם את בהריון?

פריינט

חדש

בין אם תשובה חיובית היא משמחת ובין אם היא מדאיגה, את מעוניינת לדעת זאת מהר ובדיסקרטיות. פרדיקטור הוא מתקן קטן, פשוט וחכם שפותח לאחרונה במעבדות שפארו אינטרנשיונל בהולנד והפך למוצר הנמכר ביותר מסוגו בארה"ב, צרפת, אנגליה ויפן. הוא היחידי המשיב לך כבר לאחר 24 שעות מיום אחור הווסת באם את בהריון או לא. השימוש בפרדיקטור קל ופשוט. אמינותו גבוהה מאד (מעל 99%) ועיצובו ייחודי. את בודקת בעצמך, והדיסקרטיות חשובה לך, הלא כן? המחיר? - פרדיקטור עולה רק מעט יותר מכרטיס קולנוע. כדאי לך להחזיק אחד בבית. מי יודע, אולי תזדקקי לו.

להשיג בכל בתי-המרקחת.

Predictor

הפצה חכמי בע"מ, אלנבי 103 ת"א

פרדיקטור נותן לך תשובה מהירה

פקודת הקומיסארים

ההיסטוריונים הצבאיים תמימי־דיעים לגבי המיפנה שחל בצבא הגרמני במארס 1941. אז חדל מלהיות צבא הגון והפך אירגון פושע. כמה מראשיו נדונו למוות והוצאו להורג בנירנברג.

עד לאותו מועד שמר הוורמאכט („עוצמת־ההגנה") על מסורתו. ראשיו לא אהבו את המישטר הנאצי, אם כי שירתו אותו. הם תירצו זאת כלפי עצמם בעובדה שממשלת אדולף היטלר נבחרה בבחירות דמוקרטיות, וכי נשבעו לשרת את הממשלה החוקית. אך כבר בשנים הרא־שונות של הרייך השלישי היו קיימים במטכ"ל הגרמני תאים של קצינים שתיכננו הפיכה צבאית, וכמעט כל ראשי הצבא ידעו וחיפו עליהם.

האלדר

במילחמה נגד הצבא הגרמני עצמו בהתאם לחוקי־המילחמה ולמישפט הבינלאומי. את העבו־דה השחורה של ביצוע מעשי־זוועה, בעיקר נגד היהודים, השאיר לס"ס, שהיה אירגון מיפלגתי.

המיפנה, אשר יירבץ לדראון־עולם על הצבא הגרמני, מכונה בשם „פקודת הקומיסארים".

שלושה חודשים לפני הפלישה לברית־המועצות כינס היטלר את אלופי הצבא. לפי רישומי רמטכ"ל הצבא, הגנרל פראנץ האלדר, אמר להם: „המילחמה נגד רוסיה לא תוכל להתנהל בצורה אבירית. זאת תהיה המילחמה בין אידיאולוגיות והבדלים גיזעיים, ויש צורך לערוך אותה בצורה חסרת־תקדים, חסרת־רחמים וחסרת־מעצורים. הקומיסארים הם נושאי האידיאולוגיה הנוגדת במישרין את הנאציונל־סוציאליזם. לכן יחוסלו הקומיסארים. חיילים גרמניים המפירים את החוק הבינלאומי יהיו חסויים..."

„הקומיסארים הפוליטיים" בצבא האדום היו קצינים לכל דבר. מעין קציני־הדרכה ברוח המישטר הקומוניסטי. הם לבשו מדים והיו בעלי סמכויות פיקודיות. על פי פקודתו של היטלר, אסור היה לקחת אותם בשבי. חובה היתה להוציאם להורג בו במקום עם לכידתם.

פקודה זו היתה הפרה מוחלטת של החוק הבינלאומי, והיוותה פשע־מילחמה. אלופי הצבא הגרמני, שהיו כולם חיילים מיקצועיים, משרתי־קבע, ידעו זאת היטב. אחדים מהם הביעו את התנגדותם בהתייעצויות פנימיות. מפקד צבא־היבשה הבטיח למחות על הפקודה בכתב. כמה גנרלים טענו לאחר מכן שהורו לאנשיהם שלא לבצע את הפקודה. אחד המצביאים המוזרים של הוורמאכט, הפלד־מרשאל פריץ אריך פון־מאנשטיין, העיד בנירנברג כי „בפעם הראשונה מצאתי את עצמי מעורב בסיכסוך בין תפיסותי החייליות ובין חובתי לציית. אמרתי לעצמי שכחייל איני יכול בשום פנים לשתף פעולה בדבר כזה..."

אך אחרי המילחמה לא נמצא אף מיסמך אחד שהעיד על סירוב של ממש של גנרל גרמני לבצע את הפקודה הפושענית, והיא אכן בוצעה במלואה.

הפקודה היתה פרי הטירוף של קנאי, ונראה שהיטלר לא היה אז שפוי. לא היה שום צורך צבאי או אחר בפשע זה. אם פחדו מפני השפעתם, אפשר היה לבודד את הקומיסארים ולכלוא אותם במחנה נפרד.

ברגע שהצבא הגרמני קיבל פקודה זו וביצע אותה — הוא הפך כולו שותף למישטר הפושעני. אף גנרל אחד לא יכול היה לטעון בריעבד כי ידיו נקיות. רבים רבים התחרטו ברבות הימים על כי לא היה להם אומץ־הלב ועוז־הרוח לקום באותו רגע ולהתנגד בקומה זקופה לפקודה, אף כי ידעו כי תשחית ותהרוס את צבאם ללא תקנה.

אם כיום שונא מיטב הנוער הגרמני את הצבא, וחרץ עליו פסק־דין מוסרי שאין עליו עירעור, הרי זה בגלל הכניעה הגורלית ל„פקודת הקומיסארים", שהפכה את החיילים לתלייניס.

טיל בחירות

חששם של הסורים והעיראקים, שמא תבצע ממשלת־ישראל בשבועות הקרובים התקפת־פתע עליהם, מסתמך על הנסיון של 1981. ערב הבחירות שלח מנחם בגין את חיל־האוויר להפציץ את הכור הגרעיני תמוז ליד בגדאד. בארץ טענה האופוזיציה שההתקפה, או לפחות העיתוי שלה, בא משיקולי בחירות. ההסברים שניתנו אז על־ידי בגין עצמו לגבי העיתוי היו מפוקפקים ביותר.

אך מבט קצר על ההיסטוריה של מדינת־ישראל ומילחמותיה מוכיח כי הקשר ההדוק בין הבחירות והמילחמות אינו עומד במיבחן המציאות.

מילחמת 1948 לא נפתחה ביוזמת היישוב העברי, ולא היתה קשורה בבחירות, שנערכו בינואר 1949.

מילחמת 1956 נפתחה שנה אחת אחרי הבחירות לכנסת השלישית. בחירות אלה החזירו את דויד בן־גוריון לכס ראש־הממשלה, אחרי שהתפטר בסוף 1953. הוא חזר כבר למישרד־הביטחון בראשית 1955.

מילחמת 1967 פרצה פחות משנתיים אחרי הבחירות לכנסת השישית.

מילחמת 1973 היתה היחידה שפרצה ממש במהלך מילחמת־בחירות — אך יוזמי גם המילחמה היחידה (מאז 1949) שלא אנחנו פתחנו בה, אלא הצד השני.

מילחמת 1978 נפתחה כשנה אחרי בחירות־המהפך של 1977, ומילחמת־הלבנון נפתחה כשנה אחרי הבחירות של 1981.

הדגם המתגבש הוא שמילחמה ביוזמת־ישראל נפתחת בדרך כלל, כשנה אחרי בחירות, כאשר הממשלה החדשה נכנסה לתפקידה, התרגלה והספיקה לתכנן מילחמה.

יתכן שיש קשר חזק יותר דווקא בין מילחמות־ישראל ובין הבחירות שנערכות בארצות־הברית.

מילחמת 1948 נערכה במהלכה של שנת־בחירות אמריקאית, שבה נבחר מחדש הרי טרומן.

מילחמת 1956 פרצה בעיצומה של מערכת־הבחירות לנשיאות ארצות־הברית, שבה נבחר מחדש דוויט אייזנהואר.

מילחמת 1967 פרצה כשנה לפני הבחירות האמריקאיות, שבהן נבחר ריצ'ארד ניכסון.

קשר זה אינו מיקרי. מי שמתכנן מילחמה היזומה על־ידינו, לוקח בחשבון את התגובה האמריקאית האפשרית. כשאמריקה עסוקה בבחירות, וכאשר הפוליטיקאים האמריקאיים מחזרים אחרי הקול היהודי, נוח לפתוח בהרפתקה.

אורי אבנרי

יומן אישי

מילחמות אינן פורצות ערב הבחירות בישראל. אבל תעלולי־בחירות צבאיים אפשריים במועד כזה. מלבד הפצצת הכור העיראקי, המיקרה הבולט ביותר היה תעלול־הפירסומת של שימעון פרס ביולי 1961, ערב הבחירות לכנסת החמישית, כאשר נחשף לציבור באופן סנסציוני כי מערכת־הביטחון ייצרה בחשאי טיל ישראלי, דבר שהיה אז בגדר חידוש דרמאתי. בן־גוריון הצטלם ליד הטיל, בחברת שימעון פרס והרמטכ"ל.

הוד מלכותו הגיע

ברגע ששמעתי על ניצחונו של אריק־מלך־ישראל במרכז תנועת־החרות עלה בראשי שם אחד: אלבה.

אלבה הוא אי קטן בים־התיכון. לשם הוגלה נפוליון בונפארט, אחרי ששילטונו מוגר בעיקבות הפלישה לרוסיה, שהיתה כושלת.

באלבה היה נפוליון כאריה בכלוב. כל מעייניו היו נתונים לתוכניות לפרוץ החוצה, לחזור לצרפת, לכבוש את השילטון ולחדש את ימיו כקדם.

הוא ביצע את זממו ב־1815. תוך כמה שבועות הפך ההרפתקן המוכה לשליט צרפת. נפוליון־קיסר־הצרפתים. ברגע שהתחיל לצבור כוח, נהרו אליו כל שואפי־הנקם, מחרחרי־המילחמה, מחפשי־המזל, הקארייריסטים ותאווי־הבצע, והשילטון המלוכני הרקוב התמוטט מבלי שנורתה אף יריה אחת.

היו דרושים לנפוליון 20 ימים כדי להגיע מן החוף הים־תיכוני אל פאריס. ההיסטוריה הנציחה את כותרות העיתונים, שהופיעו ב־20 הימים האלה. הנה כמה מהם, לפי הסדר הכרונולוגי:

בן־הבליעל ברח ממקום־גלותו!

הזאב הטורף מקורסיקה נחת בחוף קאן!

הנמר נראה בעיר גאפ, כוחות־צבא נשלחו כדי לעצרו, בין ההרים הוא מצא את סופו כהרפתקן עלוב!

תודות למעשי־בגידה, הצליחה המיפלצת להגיע לעיר גרנובל!

העריץ נמצא בליאון, הבהלה שיתקה את הכל!

האיש המנסה לתפוס את השילטון העז להתקרב לעיר־הבירה ונמצא במרחק של 60 שעות!

בונאפארט מתקרב בצעדים מהירים. אך לעולם לא יגיע לפאריס!

נפוליון יהיה מחר למרגלות חומותינו!

הוד מלכותו נמצא בפונטנבלו!

לא נעים, לא נורא

„זה נורא!" אמר לי מכר, שחזה בתשדיר־השרות שערך חיים יבין לוועדת־החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת. במיסגרת התוכנית מבט שני.

שאלתי מה נורא כל־כך.

„איזה מין ויכוח היה שם: לא נתנו לדבר! הפריעו אחד לשני: זה היה מחריד!"

ליבי לא הניח לי לקלקל לאיש את אשליותיו. מה שהוא ראה לא היה ישיבה רגילה של הוועדה, אלא הצגה מבויימת. שפיארה וקישטה את המציאות עד ללא הכר.

לפני כמה שבועות הוזמנתי לוועדה אחרת של הכנסת, כדי למסור חוות־דעת על נושא מסויים. הטרחתי את עצמי אל היכל הדמוקרטיה הישראלית, לבשתי מקטורן וענדתי עניבה כמיצוות מנחם סבידור. דייקתי עד לשניה. בשעה היעודה היה החדר ריק מאדם, והייתי לבדי עם המזכירה הנחמדה.

כעבור כמה דקות הופיעו יו"ר הוועדה וחבריה — בסך־הכל ארבעה איש ואשה, מתוך 19. אמרתי את דברי במשך כעשרים דקות, ובמהלכן התחלף הקהל שלי כמה פעמים, כי גם הארבעה־חמישה שהיו נוכחים, בשעת השיא, נכנסו ויצאו במהלך הדברים.

זה לא הפתיע אותי. כמובן. במשך עשר שנותי בכנסת הייתי די והותר בישיבות של ועדות כדי לדעת מה קורה שם.

מה שנראה על המירקע היה מחזה סוריאליסטי. השידור נערך לפני בקשת אלי קולאס, יו"ר הוועדה, שיש לו בעיה לחזור לכנסת הבאה. כל חברי הוועדה ידעו על השידור מראש, ועל כן הופיעו כולם, וישבו בפוזות מרשימות.

אז אם מישהו חשב שזה היה נורא, הוא יכול להירגע. המציאות נוראה הרבה יותר.

פתשגן של הנשיא

כבוד הנשיא!

אני חייב להתנצל לפניך על כי לא יכולתי להשתתף בקבלת־הפנים שנערכה במישכן־הנשיא לכבוד העורך הראשי של השבועון טיים מר הנרי גרינוולד, וחברי המערכת שלו.

הייתי שמח להיענות להזמנתך האדיבה, הן בשל הכבוד שאני רוחש למישרה הרמה של המארח, והן כדי להחליף דברים עם עמיתים מכובדים. למרבה הצער הדבר נמנע ממני.

ההזמנה, הנושאת את חותמת־הדואר הירושלמית של ה־20 במארס 1984, ושהזמינה אותי לקבלת־הפנים ב־26 במארס, הגיעה אלי ב־11 באפריל, אף שהכתובת על המעטפה היתה נכונה וברורה.

אם דרושים לדואר־ישראל 21 ימים ולילות כדי להעביר איגרת מלישכת־הנשיא למישרדי, מרחק של 71 קילומטרים, אולי כדאי לחזור לשיטות של קיסרות־כורש. שם היה פתשגן של מלך־המלכים עובר מרחק כזה ביומיים. באמצעות פרשים ושיטה של חילופי־סוסים.

כי דיגלי דגל קליינר ורייסר

נעים לחשוב שבכנסת הבאה לא נראה כמה מן הפרצופים, ששיגעו אותנו בכנסת הנוכחית.

מיכאל קליינר, למשל:

באותה הצגה מצולמת של ועדת־החוקה־חוק־ומישפט לא נעדר גם הוא. כאשר נחה עליו עין המצלמה, הוא זעק לעבר אנשי־המערך: „אני שייך לתנועה המגשימה את דבריו של זאב ז'בוטינסקי שאמר... אה... אה... אה... שם ירווח משפע. עושר ונחת בן־ערב בן־נצרת ובני..."

קליינר הוא סקנדליסט סטודנטיאלי בדימוס. אישׁ־חרות. ואולי גם בית"רי לשעבר. לאיש כזה דרושה תערובת מוגזמת של בורות וחוצפה כדי לסלף באוזני עם־ישראל כולו את השורות המפורסמות ביותר של „ראש בית"ר".

בשירו על שתי־גדות־לירדן כתב ז'בוטינסקי: „שם ירווה לו משפע ועושר. / בן־ערב בן־נצרת ובני. / כי דיגלי דגל טוהר ויושר / יטהר שתי גדות ירדני."

לא די בכך שקליינר ושות' אינם מגשימים תורה זו, ורומסים אותה במעשי־היכוי בכל שעה משעות היום והלילה, אלא שגם אינם מסוגלים לצטט אותה כראוי:

הכל בגלל כסא קטן

נעים לראות שגם בקרב אנשי־הימין, האמורים להיות קנאים חסרי־חשבון, קיימים כל אותם חשבונות קטנים של כסאות, אינטריגות, ציניות ומגאלומניה האופייניות לפוליטיקאים בשאר המחנות.

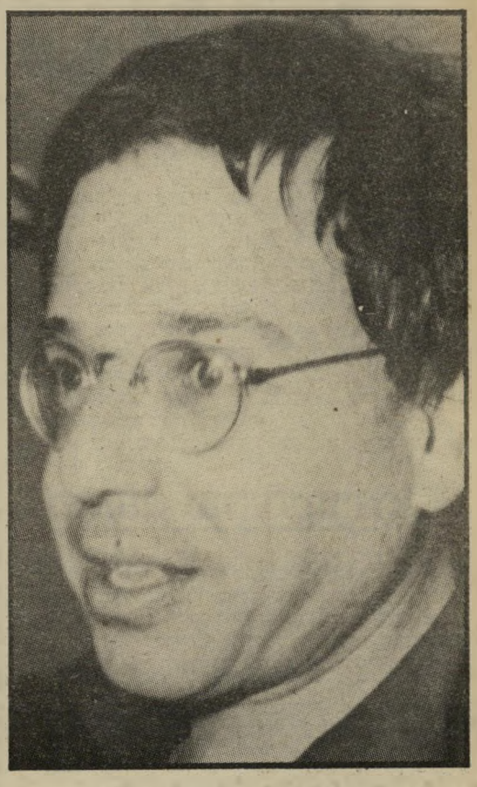
סורת

הנה גאולה כהן — דבורה הנביאה בימינו. כאשר ביקשו ליטול ממנה את המקום השני ברשימת התחיה — מה לא עשתה? איימה לחזור לתנועת־החרות, תבעה להקים גוש עם הליכוד, יצרה אידיאולוגיה שלמה סביב תוכנית זו, התריעה, נאמה, שפכה אש וגופרית.

גאולה היא פוליטיקאית, וכבר התרגלה למושבה בכנסת. קשה לה להיפרד ממנו. אך מה דינו של חנן פורת, יורשו של אליעזר בן־יאיר, האיש המגלגל עיניים להוטות כלפי שמיים. המוכן בכל עת לעלות על באריקדות ולהשליך את חייו מנגד כדי לעצור נסיגות, להקים התנחלויות ומה עוד?

כאשר כיסאו בתחייה היה נתון בסכנה, הוא פרש ממנה. הוא הקים מין קיקיון פוליטי. יצור־נפל שכל מטרתו היתה להפעיל סחיטה כלפי המפד"ל. הוא הלה מוכן לחזור למיפלגה רקובה זו תמורת כסא, אך כאשר הרב הראשי היקצה לו מקום לא־כל־כך ריאלי ברשימה, זעק חמס ואיים לפוצץ את כל העסק.

כל זה מרגיע מאוד. מי שמוכן לזחול על ארבע למען כסא, אינו מסוכן.

בועז אפלבאום:

„הליכוד יחכסח בברוטאליות שאותה יכתיב אריק!"

עם היוודע הישגו המפתיע של אריאל שרון במרכז תנועת החרות, ביקשתי לדעת, מהמזכיר החדש של מרכז מיפלגת העבודה, בועז אפלבאום, איך רואים במערך את מילחמת הבחירות, עם אריק בעמדה כה קידמית.

תוצאת הבחירות בחרות היא לגמרי לא רעה בשבילנו. כעת ילך הליכוד כל הזמן בשני ראשים, שיתכסחו ביניהם באופן פרמאגנטי, ובוודאי בברוטאליות שאותה יכתיב אריק.

● **מה שקרה אצלכם ב־1977.**

בגלל זה הפסדנו את הבחירות. מסתבר שהליכוד — בניגוד לבורבונים שעליהם נאמר כי לא למדו שום דבר ולא שכחו שום דבר — הליכוד שכח הכל ולא למד כלום.

● **אתה נשמע שאתן לאפשרות שאריאל שרון יכתיב גם את אופי הבחירות.**

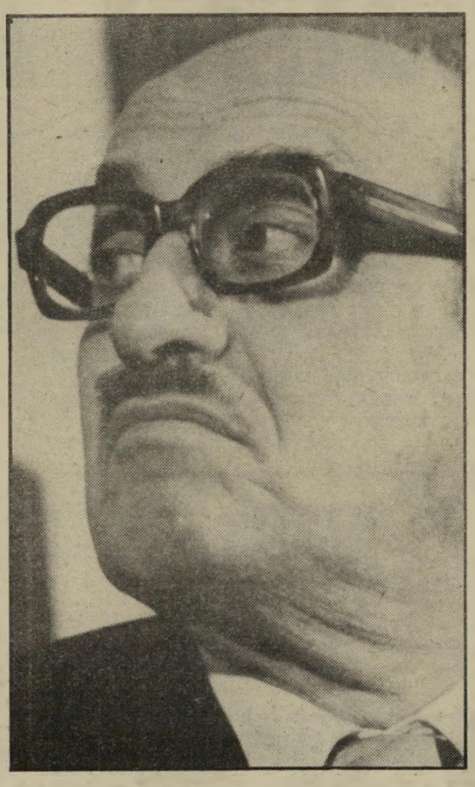
אף אחד לא שאנן. פשוט יצחק שמיר ואריאל שרון יתמודדו ביניהם מי יהיה ראש האופוזיציה בכנסת ה־11.

● **אני מבינה שאתה תופר חליפות.**

מה פיתאום חליפות? אם כבר, אז צריך לתפור בגדי עבודה. אוברולים. יש הרבה עבודה לעשות.

● **אתה נשמע מאוד בטוח בהצלחתכם.**

להערכתי, כבר עכשיו מובטחים לנו כ־40 מנדטים ועל עוד כ־15 נצטרך לעבוד כמו משוגעים.

אברהם שכטרמן:

„בוודאי תהיינה עוד התמודדויות בתנועה!"

לי, באופן אישי, קשה מאוד להבין אנשים שנמנעים בהצבעה. נמנע, בעיני, חוא אדם שאין לו דעה מוגדרת. מתוך היכרות אישית עם יו"ר תנועת החרות, ח"כ אברהם שכטרמן, קשה היה לי להאמין שאין לו דעה ושלכן הוא נמנע בהצבעה על המועמד שלהם לראשות הממשלה. שאלתי את ח"כ שכטרמן האם נכון שלא היתה לו דעה הפעם.

בשום אופן לא. יש לי דעה ברורה מאוד מי צריך לעמוד בראש הליכוד.

● **אם כך מדוע נימנעת?**

לפי דעתי, כיו"ר עלי להיות לגמרי ניטראלי.

● **האם יש נוהג כזה?**

יש נוהג כזה מאז שאני הנהגתי אותו, ולפי דעתי צריך היה להנהיג אותו קודם. בפרלמנטים בעולם נוהגים ככה בנושא הנתון לוויכוח והנתון לשיקול דעתו של כל אחד. אז היו"ר נוהג לא להשתתף בהצבעה.

● **אבל ההצבעה היתה חשאית. במילא אף אחד לא היה יודע עבור מי הצבעת.**

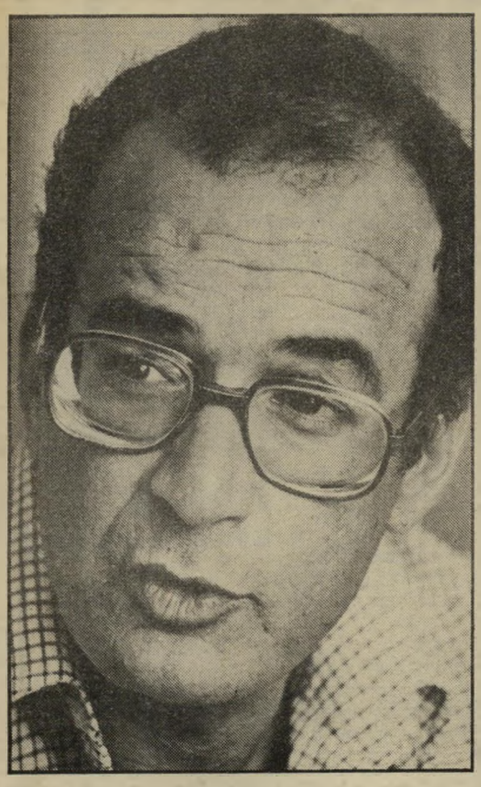
לפי דעתי חשוב שכולם ידעו שאינני נוטה לשום צד וזאת יכולתי לעשות רק על־ידי הימנעות מהצבעה.

● **כחבר ותיק מאוד בתנועת החרות, האם זוהי חרות האמיתית, כשאריק שרון הוא מס' 2. אותו אריק שהיה מוכן ללכת עם יוסי שריד לפני לא כך־כך הרבה שנים.**

כשתעמוד בפני התנועה בעיה קונקרטית, אפשר יהיה לדעת את עמדתה. שרון קיבל מספר קולות גדול. בוודאי תהיינה עוד התמודדויות בעתיד ובהתאם לתוצאות יתברר המצב למי שירצה לדעת מהו דירוג האהדה בקרב אנשי מרכז תנועת החרות.

● **נשמעות אצלכם טענות שאריק הוא איש שבא מבחוץ ועלה למעלה לפני אחרים הנמצאים בתנועה כל חייהם.**

אז מה? עכשיו הוא איש תנועת החרות. הוא מקובל בתור שכזה והוא מכריז על עצמו ככזה. כרגע אין שום סיבה לפקפק בזה.

יוסי שריד:

„אין שום דבר ששרון מאמין בו ממש!"

אחרי הצלחתו של אריאל שרון בבחירות במרכז חרות, אנחנו אומרים לחרותניקים „יופי! בחרתם באריק שכמעט הלך עם יוסי שריד". מי מאיתנו זוכר מתי כמעט הלך אריק עם יוסי שריד ואיך זה היה בדיוק? יוסי שריד זוכר.

זה היה ב־1977 אחרי שהוא הקים את שלומציון. יומיים אחרי זה הוא טילפן אלי והזמין אותי למישרדו. זו היתה תקופה שהיו לאריק הרבה מאוד חברים בשמאל.

● **איך זה שהיו לו הרבה חברים בשמאל?**

הוא היה חסר השקפה. כמו שהוא הפך להיות מנהיג מחנה הימין. באותה מידה הוא יכול היה להיות מנהיג מחנה השמאל. אצל אריק זה לא משנה מנהיג של מי הוא היה. אין שום דבר שהוא ממש מאמין בו.

● **בוא נחזור לפגישה ביניכם.**

הוא אמר לי: „מה דעתך שנרוץ יחד ואתה תהיה מס' 2." למרות שאריק של 77 זה לא האריק של היום, אמרתי לו שיש הבדלי השקפות ביננו. והוא ענה לי „יש שני תחומים עיקריים, חוץ וביטחון ופנים. בחוץ וביטחון במילא לא קורה שום דבר עכשיו (זה היה ב־77), או לא משנה אם פה ושם יש קצת חילוקי דעות." אז הבעיה הזאת נפתרה. אחר־כך פנינו ליישב את עניין הפנים. אריק אמר לי „אתה רוצה שיהיה טוב למדינה?" הזדרזתי ואמרתי כן. „אתה מאמין שגם אני רוצה שיהיה טוב?" אמרתי שוב כן. „אז מה ההבדל בינינו?" סיכם אריק את העניין. וככה השלמנו את הפרוגרמה שלנו.

● **בכל זאת לא הצטרפת אליו. כיצד הסברת לו את אי־הצטרפותך?**

הרמה של השיחה לא חייבה הסברים מאלפים וגם מהר מאוד התברר שאת הסחורה שהוא ניסה למכור לי, הוא ניסה למכור לליבראלים, לשולמית אלוני, לפנתרים השחורים ומי יודע למי עוד.

● **מאז אתם לא מדברים?**

לא. אי־הדיבור נעשה בהדרגה. קודם דיבורים, אחר־כך רק שלום, יותר מאוחר ניענוע ראש ואחרי מילחמת לבנון שום דבר.

ם אומרים... מה הן אומרות... מה הם אומרים... מה הן אומרות... מה הם

לאה קריב:
„הווי של עבר מרוקאי והווה ישראלי!"

השבוע חוגגים אלפי יוצאי מארוקו את חגיגות המימונה. הסתבר שהמימונה עליה יודעים כולם, זו הנערכת מדי שנה ב„גן סאקר" בירושלים, היא רק אחת מעשרות חגיגות מימונה שנערכות בארץ ביום האחרון של פסח. אחת מהן תערך ביער חולדה ותארגן אותה מזכירת הוועדה לשילוב אזורי בהסתדרות, הגברת לאה קריב. שאלתי אותה מה המיוחד במימונה ביער חולדה.

באזור הזה יש הרבה מושבים וקיבוצים, ואנחנו מנסים לעשות מימונה ופסטיבל־אביב גם יחד. נשלב ריקודי־עם ישראליים עם ריקודים מרוקאיים, אוכל ישראלי עם מטעמים מרוקאיים. באזור הזה גרים הדור השני של המרוקאים. ההורים הם מיעוט. וכדור שני הם רוצים הווי של עבר מרוקאי עם הווה ישראלי.

● ואין להם טענות שאתם מנסים לאשכנז את המימונה?

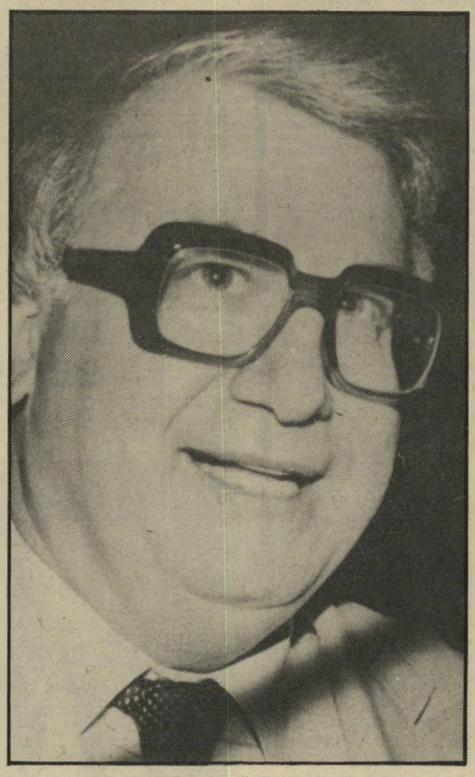
להיפך. כמושבניקים וכקיבוצניקים ממוצא מרוקאי, הם מנסים לשמור על שני ההווים. לא תמיד הם רוצים את ההסתגרות הזאת.

● ומדוע הארגון נפל דווקא על לא־מרוקאית כמוך. חסר מרוקאים בהסתדרות?

בהתחלה רפי סוויסה אירגן את זה במזכירת־בתיה. אבל אשתקד היה המקום צר מלהכיל את כולם, והוא פנה להסתדרות לעזור להם לקיים את האירוע ביער חולדה. ובהסתדרות פנו אלי כמזכירת הוועדה לשילוב אזורי עמק לוד, כי זה האזור שאני מטפלת בו.

● לעובדה שההסתדרות עוזרת בקיום המימונה יש קשר עם הבחירות המתקרבות?

עשינו את זה גם בשנה שעברה וכידוע לא היה אז בחירות.

מרק שפס:
„עובדה היא שלא פיטרתי אף אחד!"

מוסיאון הוא לא רק אמנות. מוסיאון הוא גם אנשים שמנהלים אותו ולפעמים תככים ולחצים וסקנדלים. לפני כחודשיים עמד מרק שפס, מנהל מוסיאון תל־אביב, לפטר את שרה ברייטברג שהיא אוצרת המוסיאון, לאמנות ישראלית. הדבר נודע לאמנים ולבעלי גלריות ואלה שלחו מיכתב לשלמה להט, המשמש כיו„ר מועצת־המנהלים של המוסיאון, ודרשו ממנו להחזיר את שרה ברייטברג לעבודתה, מפני שהיא, לדבריהם, האדם הכי רציני והכי הגון במקום. נערכה פגישה בין שלמה להט, מרק שפס ושרה ברייטברג והיא הוחזרה לעבודתה. שאלתי את מנהל המוסיאון, מרק שפס, איך הוא מרגיש שאמנים ובעלי גלריות מנהלים לו את המוסיאון.

לפי מיטב ידיעתי, אף אחד מלבד המנהל ומועצת־המנהלים לא מנהל את מוסיאון תל־אביב. כמה אמנים ובעלי גלריות כתבו מיכתב לראש־העיריה וביקשו ממנו שלא לפגוע במעמדה של שרה ברייטברג.

● האם עמדת לפטר אותה?

אני לא יודע אם עמדתי. עובדה היא שלא פיטרתי אף אחד.

● אולי בגלל הלחץ של האמנים?

אין שום קשר. ואגב, שיהיה ברור שבמיכתבם לראש־העיריה הם ביקשו לזמן פגישה בנוכחותי ובפגישה שוחחנו באופן ידידותי על נושאי המוסיאון.

אילן דר:
„אנשים באים לתיאטרון לראות את הסכנה!"

במשך חודשים רבים הופיע אילן דר בהצגת „הקאמרי" „הבגידה" מאת הארולד פינטר. אתמול הוא ראה בקולנוע את הסרט ואת השחקן האנגלי בן קינגסלי משחק את התפקיד ששיחק הוא עצמו ב„קאמרי". איך הסרט – שאלתי את אילן דר.

כמו ההצגה. שניהם טובים מאוד. רק אני מקנא בהם שגם צילמו את הסרט בוונציה ולא ברחוב פרישמן בתל־אביב.

● איך משחק בן קינגסלי את התפקיד שאתה שיחקת, מי יותר טוב?

את רוצה אובייקטיבית או סובייקטיבית?

● שניהם.

אז אני הייתי יותר טוב. הוא שיחק את זה קצת משוגע. קצת מניאקי.

● ועם זה, ברור לך שהרבה יותר אנשים יראו אותו מאשר אותך בתפקיד הזה.

בטח שזה ברור לי. הקהל ירוץ לסרט. יש שם שמות של שחקנים מפורסמים. ואם את רוצה לדעת מה זה עושה לי — זה עושה לי לקנא קצת.

● ובכל זאת אתה בחרת להיות שחקן תיאטרון.

אני אוהב תיאטרון הרבה יותר. תיאטרון משתנה כל הזמן. בסרט מוכן אין שינויים. אני גם יודע שאנשים באים לתיאטרון כדי לראות את הסכנה, את המעידות של השחקנים. אם לקהל יש מזל, ממש, הם אפילו יכולים לראות איך השחקן מקבל שבץ־לב על הבימה. זו ההתרגשות של תיאטרון.

דניאלה שמי

במדינה

היסטוריה
המחתרת האלג'רית
ביצד השתלטו 350 יהודים על בירה ערבית

למושל הכללי (הצרפתי) של אלג'יריה היה עניין חשוב לעסוק בו בסתיו 1942. הוא פנה למתפרה מקומית, הזמין כמה עשרות אלפי סירטי־זרוע צהובים שעליהם ציור מגן־דויד, מתוך מחשבה לחייב, בבוא היום, את 120 אלף יהודי אלג'יריה לענוד סרטים אלה כסימן־היכר.

כך ביקש המושל, איש וישיי, לסייע בידי אדוניו הגרמניים. כאשר יורו על איתור יהודי אלג'יריה ושילוחם למחנות־ההשמדה באירופה.

בתוך כמה ימים הפכו כמה מאות יהודים צעירים, שלא ענדו סירטי־זרוע צהובים, אלא סירטי־זרוע צבאיים, בצבע חאקי דווקא, את הקערה על פיה. היו אלה 350 אנשי מחתרת שהשתלטו על מרכזי העצבים הצבאיים והאזרחיים (מיפקדות־הצבא, תחנות־המישטרה, מישרדי־התיקשורת) של הבירה אלג'יר, החזיקו בהם במשך 15 שעות ואיפשרו בכך לגייסות האמריקאיים, שפלשו לצפון־אפריקה, להשתלט על הבירה כמעט לא קרב.

„ויסקי — סודה!" הכל התחיל עם שובם של חיילים יהודים בקיץ 1940 מהחזית באירופה, שבה הובסו הצרפתים על־ידי הגרמנים. הצעירים האלה החליטו שלא לשקוע על שמריהם. הקימו אירגון מחתרת במסווה של מועדון ספורט (בניהולו של ג'או גרה הלא־יהודי. באותם הימים אלוף צרפת באיגרוף במישקל בינוני).

הם נאלצו לעקוב בחוסר־אונים ובחריקת־שיניים אחרי חוקי ההפליה שהוחקו והופעלו נגד היהודים. בין השאר נאסר על יהודים העיסוק ברשימה ארוכה של מיקצועות, מסחר־תבואות ועד לניהול אולמות־קולנוע. הוצאו תקנות קונטרוניות מן הסוג שאסרו על עיתונאים יהודיים להשתמש בשם־עט או בכינוי סיפרותי („כדי שלא להטעות את הציבור!")

במשך השנתיים הבאות היתה פעילותם העיקרית השחתת סחורות שהמתינו בנמל למישלוח לצרפת, לשם העברתם לגרמנים.

ואז בא יומם הגדול. אחרי פגישה עם שליחו של דוויט אייזנהואר, מפקד מיבצע לפיד (פלישת כוחות בנות־הברית לאפריקה), נקבעה תוכנית ההשתלטות על הבירה, כולל סיסמת הזיהוי בין אנשי המחתרת היהודית לנוחתים: ויסקי – סודה!

תת־גונדר מהמחתרת. היהודים הצעירים עשו מלאכה טובה, וכל מה שנשאר היה להמתין עד שמישהו יעלה את הפרשה העלומה על הכתב. את זה עשתה לפני זמן־מה דיפלומטית ישראלית, ניטה עמיפז־זילבר. שהקדישה למשימה זאת כמה משנות חייה. וכך יוכלו עתה כמה מעשרות אנשי המחתרת האלג'רית החיים כיום בארץ, להצביע לילדיהם על עלילות גבורתם, שחור על גבי לבן.

תוך כדי איסוף החומר גילתה החוקרת עמיפז־זילבר הרבה עובדות מעניינות. כמה מהן:

● אחד מחברי המחתרת הוא כיום רב בישראל. זהו הרב אברהם חזן, תת־גונדר בשירות בתי־הסוהר ורבם של האסירים.

● הממונה על העניינים היהודיים בממשלת וישי, קסבייה ואלא, פטר מהחקיקה האנטי־יהודית סוג אחד של יהודים: נכי־מילחמה. ההסבר: ואלא היה בעצמו נכה־מילחמה (ויו"ר איגוד נכי־המילחמה הצרפתיים).

הבנת שלוש הדתות. עובדה חשובה הרבה יותר, שאותה חשפה עמיפז־זילבר: עמדתם האוהדת בכל עת של האלג'ירים המוסלמים לבני ארצם היהודיים. היו אלה המתיישבים הצרפתיים שדחפו לביצוע הגזרות נגד היהודים, בשעה שהמוסלמים השתדלו לסייע לנרדפים ככל יכולתם.

יחסים אלה החלו עוד לפני המילחמה. כמה שנים קודם לכן, כאשר בקיץ 1934 הופצה שמועת־שוון (כנראה על־ידי המתיישבים הצרפתיים. שביקשו ללבות את השינאה בין העדות), כי היהודים חיללו מיסגד מוסלמי, השתולל המון מוסלמי מוסת ורצח 25 יהודים. אך המנהיגות המוסלמית התכנסה מייד, גינתה את מעשי־הרצח בכל פה וכרי להבטיח יחסים יותר תקינים לעתיד יסדה בו במקום את איחוד המאמינים המונותיאיסטיים: „לקירוב ובנה בין בני שלוש הדתות, המאמינים באל אחד!"

** על שם עיר מעיינות המרפא וישי, שבה הוקמה ביוני 1940 ממשלת המרשל אנרי פיליפ פטן, ששיתפה פעולה עם הנאצים, אחרי שאלה הביסו את הצרפתים.*

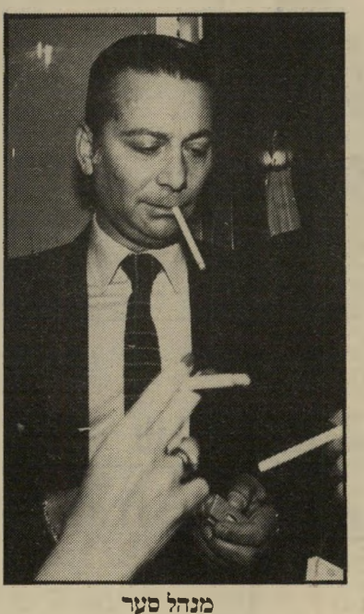
שידור

צל"ג
שואה טלוויזיונית

● למנהל הטלוויזיה **טוביה סער**, על אפסות מישרדי הטלוויזיה מערב חג הפסח ועד ליום־השואה. תיכנון ותישבוץ המישדרים. שעיקרם הוא סידרה של שידורים חוזרים (עמוד האש. מישפט דיבה. הגן של פינצי קונטיני) מעידים על פשיטת־הרגל המיקצועית. המאפיינת את סוף עידן סער בניהול הטלוויזיה. בצד השידורים החוזרים מובאים מישדרים קנויים ישנים, בדרגה השלישית של איכות ההפקות בחוצלארץ (ולכן נקנו בזיל־הזול).

צל"ש
סוריה אינה רחוקה

● למגיש כותרת לילה **דן רביב**, על הפגשת חברת־הכנסת **שולמית אלוני** עם סגן

מנהל סער
קנויים. ישנים וזולים

יו"ר הכנסת, ח"כ **מאיר כהן־אבידוב**, בכותרת לילה. על רקע תביעתו הפראית של כהן־אבידוב להוציא להורג פושעים ערביים. רמת טיעוניו של ח"כ כהן־אבידוב („לנקר את עיניהם... להוציא את מעיהם...") מעידה על כך שסוריה, שבה נתלו השבוע שני פושעים בכיכר־העיר אינה רחוקה מהדגם שאליו משתוקק הח"כ הנכבד. כהן־אבידוב. שהוא מישפטן. הוכיח כושר־שיפוט ירוד ביותר כאשר תבע לערוך הפגנות ליד אולמות בתי־המישפט בכוונה להשפיע על פסיקת השופטים.

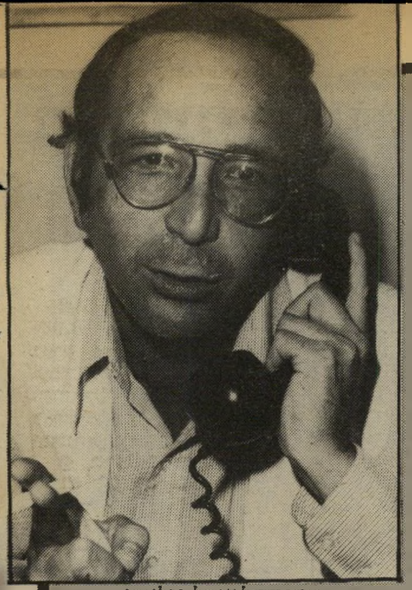
שינוי קטן בהוראות

לקובץ ההוראות של מנכ"ל רשות־השידור, שהופץ בקרב עובדי הרשות לקראת הבחירות, הוכנס סעיף חדש, בעניין התנהגותם של עובדי הרשות במהלך מערכת הבחירות.

בסעיף 4 של החוזר, שהופץ בקרב עובדי־הרשות, נכתב:

„על עובדי הרשות חל איסור מוחלט להשתתף (בין תמורת תשלום ובין בהתנדבות) בהכנת תוכניות של תעמולת בחירות המופקות על־ידי המיפלגות השונות לקראת הבחירות לכנסת האחת־עשרה. כן חל איסור מוחלט להשתתף אישית, בצורה כלשהי, בתוכניות תעמולת־בחירות עצמן. איסורים אלה חלים, כאמור, על כל עובדי רשות־השידור, ללא יוצא מן הכלל..."

התיקווה האמיתית

מועמד־למנהל גילעדי
פגש. ביקר. סייר

מנכ"ל ומנהל טלוויזיה, שתכונתם העיקרית היא עצמאותם ואי־תלותם בו.

גם אם יסרב גלעדי, בסופו של דבר, ליטול על עצמו את ניהול הטלוויזיה, ברור לכל העובדים בה שעידן טוביה סער עומד להסתיים בקרוב מאוד. מועמדים אחדים לתפקיד המנהל הם מנהל קול ישראל, גדעון לב־ארי וחיים יבין.

אבל התיקווה האמיתית של הטלוויזיה, כך בטוחים רוב העובדים, טמונה בשובו של אלכס גלעדי.

השאלה הנשאלת מזה שבועיים ימים בקרב מרבית עובדי הטלוויזיה אינה מתייחסת לתוספת־שכר ייחודית זו או אחרת. השאלה היא: האם יחזור **אלכס גלעדי** להציל את הטלוויזיה?

בעת ניקיונו האחרון של אורי פורת בלונדון הוא פגש בגלעדי (כפי שהתגלגל מקור זה), ניסה לשדלו לחזור ולקבל לידיו בהקדם האפשרי את ניהול הטלוויזיה, כדי לשקמה.

גלעדי, המשתכר כיום יותר מ־100 אלף דולר בשנה בסגן־נשיא של חברת הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי, טרם השיב סופית לפורת.

בשבוע שפורת נבחר במנכ"ל רשות־השידור, הגיע גלעדי לביקור־מולדת והשתתף ביחד עם פורת, בסיור הראשון שלו בבנין הטלוויזיה. כך היתה לו הזדמנות לראות מקרוב את התיירדות. שחלה בבנין מאז שנטש את מישרת מנהל מחלקת־הספורט.

אם גלעדי יסכים ליטול על עצמו את ניהול הטלוויזיה, ברור שיהיה זה מינוי מהפכני, העשוי לשנות את מגמת התחנה מכיוון של שקיעה לדרך של פריחה מחודשת. מינוי אפשרי של גלעדי לתפקיד יציב מול היו"ר המפד"לי החדש של הרשות בנוכחותו של מנכ"ל רשות־השידור החדש. הוחלט להפיק מהדורת־חדשות מיוחדת לסיקור אירועי האוטובוס. המהדורה המיוחדת נועדה להיות משודרת בשעה 3.

כתוצאה מהחלטה זו שובשו הליכי ההפקה של השבוע. למרות כתבת השיחזור המעולה של **רמי ויין**, שנסע במסלול החטיפה עם **אילן הלוי**, נהג האוטובוס. הרי שמהדורת הערב לא היוותה הישג תיקשורתי.

מישנה ליו"ר אדמון*
גלוייה. מוגזמת ואפקטיבית

כמו כרזת־חוצות

דויד אדמון נבחר חבר מליאת רשות־השידור, חבר הוועד המנהל שלה והמישנה ליו"ר כדי לייצג, ככתוב בחוק, את האינטרסים של תושבי ישראל.

אך אדמון, שהוא חבר מרכז המיפלגה הליברלית, אינו מסתיר שהוא ממזג את האינטרסים של כלל הציבור עם האינטרסים של ציבור מסויים: הפירסומאים.

בימים אלה עומד אדמון להעלות לפני הוועד המנהל של רשות־השידור תוכנית להתקנת גל ב' בטלוויזיה, במתכונת רשת ב' של הרדיו. את תקציבו של הגל החדש מציע אדמון לממן בעזרת פירסומת. תחילה במיסגרת המוסווית הנוכחית של מישדרי־חסות ובשלב השני על־ידי פירסומת ישירה.

כך שאין פלא בעובדה, שהפירסומת במישדרי־החסות היא גלויה, מוגזמת ואפקטיבית (בעוד שמישדרי־החסות בטלוויזיה הישראלית נראים במסך ככרזות־חוצות, הרי שבעולם הרחב מקובל לציין את שם החברה נותנת החסות באותיות קטנות).

„מבט" חדש?

בימים אלה בוחן המנכ"ל החדש של רשות־השידור, **אורי סורת**, תוכנית לשינוי מהפכני במדיניות השידורים של הטלוויזיה.

השינוי המוצע בידי פורת הוא בהכפלת זמן השידור של החדשות במהדורה יומית, שתשודר בין השעות 8.30 ל־9.30.

לכאורה נראית תוכנית זו כבעלת כוונות טובות, לשיפור ולהעמקת הדיווחים. למעשה מסתתרת מאחוריה מזימה של כפיה־דתית, המוכתבת בידי היו"ר המפד"לי של רשות־השידור, עורך־הדין **מיכה ינון**.

באמצעות מהדורת מבט מורחבת ינון שואף לבטל את שידור השבוע יומן אירועים בערבי־שבת, וכך לצמצם את חילול־השבת (על־ידי אנשי הטלוויזיה ועל־ידי הצופים).

שינויים אלה עשויים להתבצע עוד לפני ה־20 במאי, כדי לעקוף את מינויו הסופי של **מיכאל קרפין** כעורך מבט. מתוכננים גם שינויים דראסטיים במיבנה חטיבת־החדשות ובחיתת קבוצה של עורכי־מישנה למנהל החטיבה **יאיר שטרן**.

מאחרי המירקע
סיקור תפיסת האוטובוס

מילחמת מבט בהשבוע יומן אירועים היא מילחמה רבת־ימים. בסיבוב הנוסף, שנערך בערב פסח, ביום השישי, היכה מבט במהדורה מיוחדת את השבוע.

הסיבה היתה חטיפת האוטובוס בקו 300, למחרת שיחרור האוטובוס, בשעה 8 וחצי, בפתיחת ישיבת־הבוקר של מערכת מבט.

** מאחוריו מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה מתיתיהו שמואלביץ.*

תוכניות מועדפות

יום רביעי
25.4

● **תעודה: עמוד האש (8.05 — מדבר עברית).** בפרק 17, מישפט האומות, סיפור החלטת האומות־המאוחדות על הקמת שתי מדינות בארץ־ישראל, מדינה יהודית ומדינה ערבית.

● **סרט קולנוע: שרלוטה (10.05 — מדבר אנגלית).** סרט עטור פרסים, המבוסס על קורותיה של הצעירה שרלוטה סלומון, בת לאחת המישפחות היהודיות הבולטות בגרמניה, מישפחה משכילה. שרלוטה ובני מישפחה ניספו במהלך השואה. הסרט מתאר את השנתיים האחרונות בחייה של שרלוטה. בסרט מככבים דרק ג'קובי (אני קלאודיוס) ואליזבט טריסנאר, מהמפורסמות שבשחקניות גרמניה. הסרט הופק ב־1980, בידי הבימאי היהודי הולנדי פרנץ וייס.

ג'קובי: שרלוטה
יום רביעי שעה 10.05

יום חמישי
26.4

● **סרט תעודה: אפיקים לעין אחד (9.30 — מדבר עברית).** סרט תיעודי המביא את עולמם של ילדי נישואים בינעדתיים — אשכנזים וספרדיים — ההופכים בהדרגה להיות העדה הגדולה ביותר בחברה הישראלית. הפקה ובימוי: ריבקה פרידמן.

● **סידרה: מישפט דיבה (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק חמישי בסידרה.

● **מלל: דברים בגו (11.20 — מדבר עברית).** והפעם עם ההיסטוריון פרופסור שמואל אטינגר, היסטוריון ש־התמחה בתולדות היהודים בזמן החדש, בעיקר בנושא הציונות.

יום ששי
27.4

● **בידור: עולם הקסמים של דאג האנינג (9.15 —** מדבר אנגלית). שעשוען טלוויזיוני המציג להטים וקסמים בהנחייתו של הקוסם הנודע דאג האנינג.

● **סרט קולנוע: הגן של פינצי קונטיני (10.05— מדבר אנגלית בדיבוב).** בפעם הי יודע כמה, מקרינה הטלוויזיה הישראלית, הפעם לרגל יום־השואה, את סידטו של הבימאי ויטוריו דה־סיקה, המבוסס על סיפרו של ג'ורג'יו באסאני.

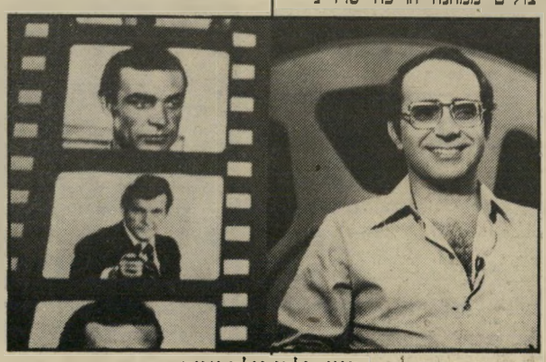
שבת
28.4

● **הטפה דתית: הדור השלישי (8.00 — מדבר אנגלית).** תוכנית של שאלות על השואה בפרספקטיבה של 40 שנה, כפי שזו משתקפת אצל תלמידי ישיבות.

● **שידור ישיר: פתיחת יום השואה (8.30 — מדבר עברית).** שידור־ישיר מרחבת יד ושם והכרזת יום השואה.

● **תעודרמה: ילדי וילה אמה (10.00 — מדבר עברית).** סיפוריהן של שתי קבוצות ילדים יהודיים מגרמניה ומיוגוסלביה, וגילגוליהן במהלך השואה ובמילחמת־העולם־השניה. כל אלה משוחזרים בעזרת ראיונות וקיטעי מישחק. הבימאי הוא ניסים דיין (מישל עזרא ספרא ובנין).

● **תעודה: ילדי טרזיינשטאט (10.55 — צבית וגרמנית).** סרט קנוי על ניצולים ממחנה הריכוז טרויינ־

דיין: ילדי וילה אמה
מוצאי־שבת שעה 10.00

* בדרמה ההיסטורית "אני קלאודיוס" ששודרה בטלוויזיה הישראלית.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 25.4.84

● **לילדים: סרטים מצויירים (5.45 — 3 — 20 דקות).** מיבחר סרטים מצויירים חדשים, תוצרת ארצות־הברית, להנאתם של קטנים וגדולים.

● **סרט תיעודי: (9.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

● **אתרים: אהלן (9.50 — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר ערבית).** לאלה המעוניינים לראות באמצעות המסך הקטן אתרים מעניינים בירדן, מוזמנים לצפות בתוכנית זו שלוקחת אותנו בכל שבוע לאתר אחר.

יום חמישי 26.4.84

● **לילדים: צ'רלס דיקנס (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אנגלית המספרת את תולדות חייו של הסופר צ'רלס דיקנס, שחי בין השנים 1812־1870 באנגליה ונחשב אחד מגדולי סופרי הילדים בתקופתו וגם לאחריה. ספריו שהשפיעו רבות גם על מבוגרים הכילו סאטירה חברתית חריפה תוך שילוב נימת הומור ושימחת חיים. ושרטוט חד של דמויות ואופי. על סמך איפיוני דמויות אלה ועל סמך האופי האוטוביוגרפי של ספרים רבים מיצירותיו הופקה סידרה זו, המנסה להראות באמצעות סקירת אורח חייו, את השפעת אורחות התקופה והאנשים הקרובים לו על סגנון סיפוריו וכתיבתם.

● **קולנוע: (10.15 — ערוץ 6 — מדבר אנגלית).** סידטי קולנוע בעלי איכות גבוהה וחדישים יחסית, שהופקו באולפנים בריטיים ואמריקאיים, מוקרנים מדי שבוע בשעה זו.

יום שישי 27.4.84

● **לילדים: פלאש גורדון (10.40 בבוקר — שני הערוצים).** סידרת ילדים פופולארית זו הוקרנה בזמנו בישראל וזכתה להצלחה רבה, חוזרת אלינו והפעם מעל מסך הטלוויזיה הירדנית. הצופים מוזמנים לצפות בהרפתקותיהם של פלאש גורדון, ידידו ד"ר זארקוב ודייל היפהפיה, הנוחתים בכוכב לכת עוויק.

● **תעודה: עולם פרימיטיבי (12.20 — שני הערוצים — 25 דקות).** סידרה דוקומנטרית המתארת מקומות על פני כדור־הארץ, שהקידמה לא הגיעה אליהם. ברוב המקרים, מדובר באזורים בלתי־מיושבים בעיקר באפריקה, אסיה ואוסטרליה.

● **סידרת מתח: מאגנום (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת מתח אמריקאית השופעת הומור ואלימות, וכל זאת בכיכובו של השחקן תום סלק האתלטי שהפך הודות לסידרה לאחד השחקנים הפופולאריים בעולם כולו.

יום שבת 28.4.84

● **לילדים: הנערים המחוננים (6.30 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה אמריקאית העוסקת ב"שיגעון החדש" של הנוער היום — המחשב. גיבור הסידרה הוא נער ממושקף, החי בבית טיפוסי בארצות־הברית, ובבית זה חדר המוקדש כולו למחשב וציוד עזר אלקטרוני מגוון. הנער יחד עם שלושה מחבריו מחפשים פשעים שבוצעו בכל התחומים, וזאת הן בעזרת המחשב, והן בעזרת מפקד תחנת המישטרה המקומית.

● **תעודה: דיוקן של כוח (9.00 — ערוץ 6 — 30 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על חייהם ופועלם של מנהיגים פוליטיים שעיצבו את ההיסטוריה של המאה ה־20. בכל פרק אנו מתוודעים למנהיג אחר, מאורעות וגורמים שהשפיעו על מעשיו, אישיותו וכו'.

יום ראשון 29.4.84

● **רב מכר: חזרה לעדן (10.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מיני־סידרה בהפקה אוסטרלית של רב־המכר המפורסם. סטפני הרפר, בת העשירים היפהפיה, נישאה לשחקן טניס צעיר, הזומם מזימות מאחורי גבה ביחד עם חברתה הטובה ביותר, בניסיון לנשלה מרכושה ובסופו של דבר מנסה לרוצחה באגם של קרוקודילים רצחניים בעיצומו של ירח־הדבש. בעור שהבעל חושב שזממו עלה בידו, מצליחה סטפני להישאר בחיים, ועוברת ניתוח פלסטי והופכת דוגמנית צמרת. כעת, בלתי ניתנת לזיהוי לכל מיודעיה הקודמים, היא מתכננת את נקמתה האכזרית בבעלה באותו מקום שבו ניסה הוא להורגה — בעדן.

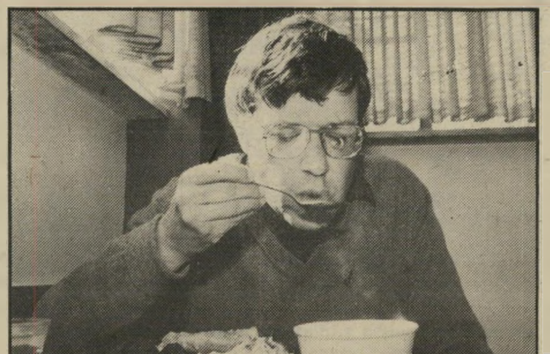
יום שני 30.4.84

● **סידרה לילדים: כפר מעל לעננים (6.00 — ערוץ 6 — 20 דקות — מדבר צרפתית).** סידרה לילדים בגיל הרך. בהפקת הטלוויזיה הצרפתית ששמה־קניה הם בובות.

● **קומדיה: רופא בגדולתו (9.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית זו שהופקה באנגליה וזכתה לסידרות המשך רבות עקב פופולאריותה הגואה, זוכה לשידור חוזר בטלוויזיה הירדנית. הסידרה עוקבת אחרי הרפתקותיהם של חבורת רופאים צעירים שזה עתה עזבו את בית־הספר לרפואה, כשבראשם עומד מיכאל אפטון. בתפקיד הראשי מככב השחקן ברי אוונס.

יום שלישי 1.5.84

● **ספורט: השבוע בספורט (7.10 — ערוץ 3 — 50 דקות — מדבר ערבית).** סקירה של אירועי הספורט החשובים במישור המקומי והבינלאומי תוך דגש על תחרויות כדורגל.

ליסין: עמוד האש
יום שני ורביעי שעה 8.02

מביא עוד אחת מעליות מישפחת יואינג, יריביה ותככיה, דרך ג'יי־אר, סו־אלן, בובי ושאר הדמויות, שהפכו חלק מדימויי הרכילות של העולם וישראל.

● **סידרה: לא יאמן כי יסופר (11.00 — מדבר אנגלית).**

יום שני
30.4

● **תעודה: עמוד האש (8.03 מדבר עברית).** פרק לפני אחרון בסידרתו של יגאל לוסין, פרק המביא את ראשיתה של מילחמת 48.

● **קומדיה: מישהו מטפל בך? (9.30 — מדבר אנגלית).** הפרק קדימה מר גרינג'ר מביא מסיפורי מחלקת ההלבשה בחנות כולבו גדולה בלונדון.

יום שלישי
1.5

● **סידרה מקורית: קרובים־קרובים (8.02 — מדבר עברית).** פרק נוסף בסידרה של הטלוויזיה הלימודית המביאה מסיפורו של בית מישפחה בתל־אביב.

● **סידרה: מישפט דיבה (10.20 — מדבר אנגלית).** פרק אחרון בסידרה, המספרת על מישפט דיבה שבו רופא נאצי תובע סופר יהודי.

שטאט, ובעיקר על הפעילות התרבותית שהתקיימה במחנה זה. בין הישראלים המשתתפים במישדר:

יום ראשון
29.4

● **שואה: המסע לפולין (8.03 — מדבר עברית).** סרט של מישלחת שיצאה לפולין מטעם הטלוויזיה הלימודית.

● **סידרה: דאלאס (10.10 — מדבר אנגלית).** הפרק המשתתה הגדול

אביו היה מגדולי השחקנים בגרמניה, הוא עצמו פנסיונר המתגורר עם חתוליו על הגג מול מישכן הנשיא ונעלב כשהוזמן על־ידי הנשיא שהחעלם מנוכחותו

האיש הצופה לבית הנשיא

גרטה גארבו אלכסנדר גראנך, קיצוני מימין, השחקן הגרמני, אביו של גד גראנך, עם גרטה גארבו בסרט נינוצ'קה.

גראנך נאלץ לברוח מגרמניה, כשעלו הנאצים לשילטון ב־1933. גראנך האב ברח בבוקר ובצהריים באו לחפש אותו בבית גרושתו, העובדת הסוציאלית.

אבא הגאון גד גראנך, ששמו המקורי היה גרט, בזרועות אביו, השחקן הגאון אלכסנדר גראנך. האב היה כוכב התיאטרון הלאומי של גרמניה וגילם את מיטב התפקידים, עד שברח.

מישל מורגן אלכסנדר גראנך (מימין) עם מישל מורגן בסרט ז'אן מפאריס. גראנך דיבר רק גרמנית ובסר־טים זרים לא הוציא הגה מפיו, ועל כך שיבחו אותו הביקורות.

כשהוא הופיע בתוכנית הטלוויזיה שעה טובה בפעם הראשונה וסיפר כיצד הוא מציץ לחדר־המיטות של נשיא מדינת ישראל, הוא השכיב את עם ישראל על הריצפה. כשהוא הופיע בשעה טובה בפעם השניה וסיפר בריחות ייקיות, הוא כמעט גזל את פרנסתו של הברחן המיקצועי אבנר דן.

גד גראנך, פנסיונר בן 60, הפך בן־לילה כוכב טלוויזיה. בירושלים עירו הוא מוכר וידוע בזכות מכונית האם־ג'י האנתיקה שלו, אבל כעת, אחרי ההופעות בטלוויזיה, הוא בקושי יכול לעבור במשולש הנצחי — בן־יהודה קינג ג'ורג' רחוב יפו — כל ילד צועק לו „מאיר שלי: מאיר שלי!"

גראנך, מי שהיה מנהל־המשק של ההיברו יוניון קולג' הוא, ללא ספק, דמות מיוחדת במינה בנוף הירושלמי. הוא מתגורר בדירת־גג בת שני חדרים ביחד עם ארבעה חתולים, שאותם הוא אוהב אהבת־נפש, וצמוד למישקפת, שבאמצעותה הוא צופה לכיוון מישכן נשיאי ישראל. אחרי שהופיע בתוכנית הטלוויזיה, שבה סיפר על בית הנשיא, חשב מישהו שם למעלה, אולי כדאי להזמין את גד גראנך אל תוך הבית ושכך אולי יפסיק להציץ.

כמו ילד עני

על הרסתקותיו של גראנך בבית הנשיא אפשר לכתוב מערכון, אך איש לא ייטיב לתאר את סיפור־המעשה טוב יותר ומצחיק יותר מגראנך עצמו: „זו היתה פשלה אחת גדולה" הוא אומר במיבטאו הייקי הכבד. „נו, הם מטלפנים לי ואומרים לי: גראנך, בא אל הנשיא השגריר של טאהיטי, אז בוא ותראה את הצרמוניה מבפנים.

„עשיתי מיקלחת, החלפתי תח־תונים, לבשתי חולצה חדשה, עניבה. שעה לפני זה, כמו חייל של הצבא הפרוסי, אני מוכן ומזומן ובגלל שאני לא סומך על שום דבר במדינה הזאת, צילצלתי לשאול אם ההזמנה שלי עוד אקטואלית.

„עונה לי בחורה בטלפון: מה, מה, מה? בגלל זה, מרגל זר אף פעם לא יצליח בארץ הזאת, כל מה שאתה שומע בטלפון זה מה, מה, מה, נו, פה תמיד שואלים מה. שאלתי אותה: זה אקטואלי? אמרה: כן. מה ללבוש? אמרה: לא חשוב, חולצה. כבר נעשיתי חשדן. כי אני בדרך־כלל הולך עם חולצה. מה הם חשבו, שאבוא עם בגד־ים? מעניין מה היו אומרים אם באמת הייתי בא רק עם חולצה שמכסה את כלי־החתונה שלי. או אולי קצת יותר קצרה, יש לי מאלה ויש לי כאלה.

כוחה של אישיות

אינדירה גאנדי, ראש ממשלת הודו, שולטת במצב בהודו? פרשנים מתקשים להשיב על כך באורח חד־משמעי. אין ספק, שגאנדי היא אשה מוכשרת ונוקשה. שלא היססה, בעבר הלא־רחוק, להפעיל חוקי־חירום נגד מתנגדי משטרה, ולהשליך לכלא עיתונאים, אנשי־רוח ואנשי־ציבור, שמתחו עליה ביקורת חריפה. אין חולקים גם על מעמדה היוקרתי בזירה הבינלאומית.

גאנדי מנצלת היטב את תפקידה כיו"ר אירגון המדינות הבלתי־מזדהות, מבקרת ברחבי העולם, ומדברת לא רק בשם ארצה הגדולה, אלא גם עבור כל המדינות החברות באירגון. אפילו ביקורה אצל שליט לוב מועמר קאדאפי, שעורר מחלוקת רבה והרגיז את אוייביו הרבים של המארח, הוגדר על־ידי העיתונות המערבית כ„מוצלח באורח ממש מפתיע".

כל העובדות החשובות האלה, אין בהן כדי לרסן את הביקורת הרבה נגד גאנדי, בהודו עצמה. המשימה הבלתי־אפשרית — לגשר על הפערים התרבותיים והכלכליים האדירים, בקרב ציבור

ראש־ממשלה גאנדי
רק מס־שפתיים

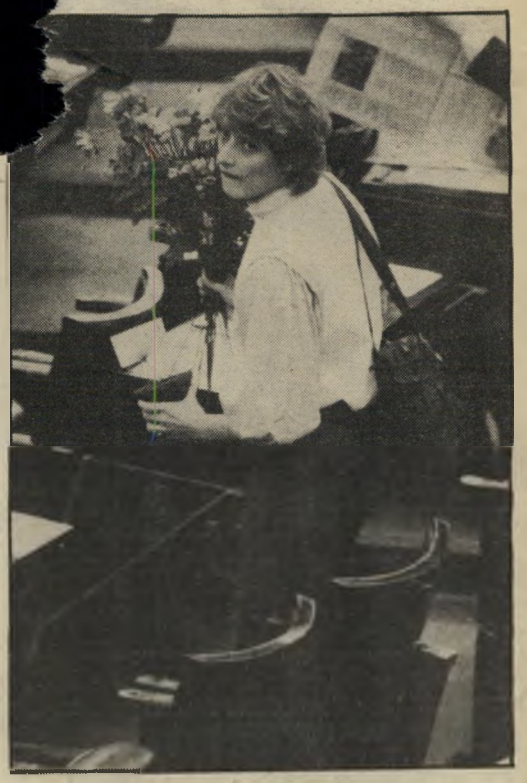
מגוון ומפולג המונה 730 מיליון בני־אדם — היא מעבר לכוחה של גאנדי, או של כל אישיות פוליטית אחרת. פשוט אין אפשרות לפתור את בעיותיה של מדינה כמו הודו, במיסגרת דמוקראטית־רכושנית.

לגאנדי יש, אומנם, נטיות סמכותיות, אבל אין באפשרותה לחזור לשיטות של שנות ה־70, שהביאו לנפילתה מכס השילטון. גם הסוציאליזם שלה אינו אלא מס־שפתיים, שנועד לכסות על מישטר שורץ שחיתות ופרוטקציוניזם. ומעודד התעשרות וניצול. אינדירה גם איננה מסוגלת להתגבר על הקנאות הדתית, המתעוררת בהודו חדשות לבקרים. התחיה האיסלמית אינה פוסחת על שכנותיה של הודו, והיא גוררת תגובת שרשרת של מטורפי דת אחרים, בעיקר בקרב הסיקים.

בשנתיים האחרונות רצחו קיצונים סיקים יותר מ־400 בני־אדם בפונג'אב. 25 מהם נרצחו באכזריות רבה בחודש האחרון. מסע הרציחות הביא להתארגנות של מוסלמים והינדים, לשביתה רחבת־ממדים בבירה דלהי, שסיסמתה העיקרית היתה לפטר את ראש־הממשלה ולקרוא לבחירות חדשות.

תיקווה אמריקאית. משקיפים זרים סבורים, שיש סיכויים רבים למיפלגת האופוזיציה ג'נאטה, ש'שוקמה לאחרונה, לזכות שוב בבחירות. הציבור ההודי כבר שכח את מחדלי המיפלגה הזאת, והוא מקווה שוב. גם לג'נאטה אין תשובה אמיתית לבעיותיה הכרוניות של הודו. עם זאת, לעובדה שמעמדה של אינדירה בתוך הודו התערער, יש חשיבות רבה. מה גם שהאמריקאים מקווים שמנהיגי הג'נאטה ישנו כמה עקרונות במדיניות־החוץ של גאנדי, ובעיקר האוריינטציה שנחשבת בוושינגטון פרו־סובייטית.

עולם

מנהיגה קלי
העניין לא פשוט

וגרמה לשמועות שלא התאמתו. שהיא תעזוב את המיפלגה. פרשני הטלוויזיה הגרמנית. שליוו את כל שלבי הדיון. אף חזו שהדחת קלי תביא לשינויים רבים במנטאליות של הירוקים. „העניין פשוט." גרסו הפרשנים. „העם הגרמני אינו בנוי לקבל נשים בראש תנועה פוליטית."

„כנופיית השש". התחזית הזאת. לפחות. נופצה על־יהי סיעת הירוקים בבונדסטאג. הסיעה בחרה שלושה מנהיגים לדבר בשם הסיעה. כולם ממין נקבה. גם שלושת הנבחרים האחרים. שיעסקו בניהול האדמיניסטראטיבי של הירוקים. הם נשים: כך הפכה מיפלגה זאת לגוף הפוליטי המעורב היחיד בעולם. המונהג כולו על־ידי נשים.

ואלטראוד שופה. אנטייה פולמר ואנהמארי בורגמן־ייצגו את הירוקים בדיונים המרכזיים בפרלמנט. כריסטה ניקלס. היידי דאן ואירקה היקל. ירכזו את הנושאים המינהליים. משקיפים חוזים של„כנופיית ה־שש" צפויים חודשים קשים. מאוד של מאבקים. חלקם אלימים. נגד המשך הצבת הטילים. הם יצטרכו גם למנוע מגמות של התפרקות ופיצול במיפלגה. שמבחינה זאת היא פועלת כגוף שמאלי לכל דבר. פרשנים סבורים שההנהגה החדשה שופעת כישורים והתלהבות. אבל הערד ניסיון פוליטי עשיר עלול להיות בעוכריה.

בריטניה: אם בהילי אחזה השלהבת...

דובר מיפלגת הלייבור לענייני־חוץ, דניס הילי, מי שהיה שר בכיר בממשלות הלייבור, אינטלקטואל מבריק, מומחה ידוע ברחבי העולם המערבי לנושאי חוץ והגנה, ובעיקר, מנהיג בולט דווקא של האגף הימני בסוציאל־דמוקראטיה האירופית, גינה בשפה חריפה את מדיניותה של וושינגטון במרכז־אמריקה.

את המצור הימי, ובמיוחד את מעשי המיקוש בנמלי ניקראגואה הגדיר הילי כ„אקט ברור של טרור". הילי הוקיע את פגיעתה של ארצות־הברית בחוק הבינלאומי, ואף טען שהמעשה עלול לשמש תקדים לפעולות תוקפניות דומות של מדינות, שלהן מישטר בלתי־אחראי. כמו איראן.

דברי הילי נתקבלו בוושינגטון בתדהמה. הילי תמך, מאז ומעולם, בנאט"ו, והיה ידוע כ„גץ מתון" בכל הפורומים האירופיים הרבים, שבהם השתתף. הוא מהווה מטרה קבועה להתקפות

וג'יימס קאלאהן ניהלו ממשלות הלייבור מדיניות פרו־אמריקאית מובהקת. וילסון אף טבע את המונח „מערכת יחסים מיוחדת", כדי להבדיל בין יחסיה של בריטניה עם ארצות־הברית, ובין קשריה עם מדינות ידידותיות אחרות. הסכמים צבאיים וסטראטגיים רבים, שנגדם יוצאת עתה מיפלגת הלייבור בחמת־זעם, נחתמו בעת שילטונה של מיפלגה זאת.

אמת בשנת־בחירות. מתאם פעולות התנועה הסאנדי־ניסטית, מנהיג ניקראגואה דניאל אורטגה, קידם את הצהרות הילי בהתלהבות רבה. הוא הוסיף פרטים רבים על התוקפנות האמריקאית נגד ארצו, וקרא לגייס את דעת־הקהל האירופית להגנה על ניקראגואה.

אבל בוושינגטון נטו לנתח את ההתפתחויות הרבה מעבר להקשרן המרכז־אמריקאי. מאז תום מילחמת־העולם השניה היתה האוריינטציה האמריקאית אירופית מעיקרה. המיליארדים שזרמו לאירופה באמצעות תוכנית מארשל נועדו לא רק „לשיקום הדמוקראטיות שלחמו נגד היטלר". אלא גם לרתימת הינשת. על משאביה האנושיים והטכנולוגיים. ליעדיה של מדיניות־החוץ של ארצות־הברית.

התנועות ההמוניות נגד הצבת הטילים הגרעיניים. ההשפעות המארכסיסטיות בקרב הנוער הסוציאליסטי האירופי והקשר העצמאי שנוצר בין השמאל האירופי ובין העולם השלישי (דוגמה לכך הן ההחלטות האנטי־אמריקאיות המתקבלות באינטרנציונל הסוציאליסטי. שרוב מנהיגיו היו בעבר בעלי־ברית של ארצות־הברית) מדאיגים מאוד את מעצבי המדיניות בוושינגטון. לפחות בשנת־בחירות הם מנועים מלומר לציבור האמריקאי את האמת בנושא זה.

עיתונות: הראיון שלא היה

לכתב הלונדוני של העיתון הסובייטי טרוד (עבודה), יש בעיה. הוא שלח לעיתונו „ראיון" עם מנהיג הכורים הבריטים, ארתור סקארגיל. העיתונאי, ויסאריון סיסיאנוב, דיווח לטרוד שסקארגיל, מנהיג־פועלים אמיתי השנוא על העיתונות הצהובה בבריטניה, אמר לו שהכורים מתייצבים ב„ראש חזית מילחמת המעמדות נגד הבורגנות."

העיתונות הצהובה, בעיקר סאן ודיילי אקספרס, הנמכרים במיליוני עותקים, עשו מטעמים מ„ההצהרה של סקארגיל בעיתון אדום". משקיפים האמינו לדברים. סקארגיל מסוגל בהחלט להצהרה כזאת. לרוע המזל התברר, שהעיתונאי הסובייטי פשוט פיברק את כל הסיפור. נוכח הכחשותיו הניזעמות של סקארגיל, הוא נאלץ להודות, שהראיון המפורסם לא נערך כלל. סיסיאנוב פשוט העתיק מאמר של סקארגיל, שהופיע ביומון הקומוניסטי הבריטי, מורנינג סטאר. אבל סיפר לטרוד שהוא ריאיין את המנהיג במשך שלוש שעות, אולי בהנחה שבבריטניה לא קוראים את העיתון הסובייטי הזה.

אין משקה לעמית. סיסיאנוב שרוי עתה במבוכה רבה ומסרב להגיב על הנושא. בשיחה עם כתב טיימס הוא הגיב בנוסח רוסי קלאסי: „אני מקווה שלא תיעלב. אבל איני יכול לומר דבר. בנסיבות אחרות הייתי מזמין אותך למשקה בעמית למיקצוע."

פרשנים הביעו את הביטחון שסיסיאנוב המיסכן יוחזר בקרוב למוסקווה, וייאלץ, כנראה, לעבור לעבודה בייצור.

אנגלי טיפוסי אינגליש גנטלמן עם מוסטאז', והנה הם מתקרבים זה אל זו והם צריכים להיות תיקוות האנושות. כי הם שני בני־האדם האחרונים ששרדו מכדור־הארץ. והם מתקרבים זה אל זו מתקרבים ו... הופ חולפים זה על פני זו מבלי להעצר. למה? בגלל שלא היה מי שיציץ אותם וה לזו.

„נו, כך אני. אף אחד לא מציץ אותי.' אומרים לי. תעמור בפינה. תוכל לראות מרחוק את הנשיא. אתה יכול לשתות שמפניה, אחר־כך הנשיא יוצא והאורח הולך. אז גם אתה יכול ללכת. הבנתי שיש פה אי־הבנה. חשבתי אולי הנשיא רוצה להכיר אותי, בגלל זה הזמינו אותי. הרגשתי כמו ילד עני שעומד בפתח של ארמון ומרשים לו לראות רק פעם אחת איך חיים העשירים. הבנתי שכמה שיותר מהר אני יוצא מהעניין, יותר טוב, וככה ברחתי כל עוד נפשי בי, ואני מהיום והלאה ממשיך להציץ במישקפת שלי. זה הרבה יותר נעים."

לצד גרטה גארבו

גד גראנך מנהל חיי רווק עליז. הוא לא נשוי. הוא אימר. מפני שקשה לו להחליט. „אני אוהב להיות רווק, בעיקר אחרי שאני מבקר אצל חברים נשואים. מה ההבדל בין רווק לנשוי? רווק יכול ללכת. נשוי מוכרח להישאר."

הוא מתרגז כשמבקשים ממנו לספר בדיחות. הוא עובד על אסוסיאציות: „אני פוגש נודניקים: נו, ספר בדיחה, ספר בדיחה. כוסאמו, מה אני אספר בדיחה? מה אני עובד בזה?"

מאחורי האיש הסימפטי הזה, גד גראנך, חבוי סיפור־חיים מעניין ביותר. גראנך הוא בנו של אחד השחקנים היהודים ביותר בגרמניה של שנות ה־30. אביו, אלכסנדר גראנך, שיחק את אחד משלושת הקומיסארים בסרט ניינוצ־קה לצידה של גרטה גארבו. הוא שיחק בפעמון בשביל אדנו ביחד עם פרדריק מארץ' ובז־אן מפאריס לצידה של מישל מורגן.

גד גראנך מחזיק בביתו אוצר — ספר הכתבות והביקורות של אביו. את הספר קיבל לפני חצי שנה מבן־דודו שהחזיק בספר מאז מות האב לפני שנים רבות בארצות־הברית. בספר שזורה עלילת־חיים מרתקת של שחקן והרפתקן, שברח מהנאצים, אחרי שהיה כוכב בגרמניה, השחקן הראשי של התיאטרון הלאומי. הוא הגיע בחוסר־כל לארצות־הברית ושם, מבלי שידע אף מילה אחת אנגלית, שיחק לצידם של גדולי הכוכבים כשהוא אינו מוציא מילה אחת מפיו מפני שלא ידע את השפה.

חצאי הצגות

גד זוכר את אביו בהערצה: „נולדתי בברלין. אבא היה שחקן. אמא — עובדת סוציאלית. כשהייתי בן 6, התגרשו. גרתי עם אמא, ואבא גר חמש דקות מאיתנו.

„הוא שיחק עד מאי 33' בהצגות לאומיות בשטאטס־תיאטר התיאטרון הלאומי. הוא שיחק תפקידים כמו שיילוק ומפיסטו ובשתי הצגות מאור לאומניות, על דם ואדמה. תמיד הלכתי להצגות שלו. ישבתי בשורה הראשונה וראיתי חצאי הצגות. מפני שאחרי שהיה גומר את התפקיד שלו היה שולח משרת, להוציא אותי. כך ראיתי חצי וילהלם טל וחצי פיאסקו של שילר.

„אחרי שאבא ברח, חיפשתי דרך לצאת מגרמניה. אבא הפעיל פרוטקציה אצל אנצו סירני והוא ראג לי להכשרה בהמבורג. את אמא הצלחתי להוציא ב־1937 והיא חייה בארץ עד שנפטרה. העולם שלנו השתנה ביום אחד. לא ידענו מאיפה זה התחיל. אמא עבדה בלישכת־העבודה בברלין. במאי 33' פוטרה מפני שהיתה יהודיה ומפני שליהודים היה אסור להעסיק עוזרות־בית לא יהודיות, היא החלה לעבוד כעוזרת־בית.

„אמא שלי גם הבינה לאן זה הולך. כבר ב־32' היא אמרה שאנחנו הולכים לקראת משהו איום ונורא. רוב היהודים הגרמנים לא הבינו. הם חיו בתמימה. הם חשבו, כשעלו לארץ, שזה זמני.

גד גראנך התאקלם בארץ. ויש לו סור.

ולמה הוא לא עוזב? בדיוק מאותה סיבה שהוא לא מתחתן: „אני עצלן".

הוא גם שונא את הייקים. פעם החליט להצטרף לאיגוד הייקים. כמו שהוא קורא לזה. אך הניסיון הזה נכשל כישלון חרוץ. במיוחד הוא שונא ייקים דתיים: „זה קשה לסבול את הייקס, אבל כשהם גם דתיים, זה בלתי־נסבל ואני לא רוצה להזכיר את השם של דוקטור בורג.

„רוצה לדעת מה זה ייקה דתי? פעם פולני בא מוורשה ונפל על יום־כיפורים בברלין, חיפש בית־כנסת, מצא ושם זה לא כמו בפולניה, שמדברים ומסתובבים. בגרמניה זה שורות, שורות והחזן, מה שקוראים קנטור קדימה ומקהלה בצד אחד ועל הקיר שלט: החברים מתבקשים להתפלל בשקט.

„אז בא הפולישע הזה, לוקח כוח שיהיה לו אוויר, ומתחיל להתפלל. כמו שמתפללים בקול רם ומתוך כוונה: אוי וויי וויי, והוא מכה על חזהו בכוח ובוכה אוי וויי וויי. בא אליו אחד מהסדרנים ואומר לו בשקט: בכוח לא תשיג שום דבר!"

שרית ישי ■

הווארד יוז המיסתורי אלכסנדר גרזנגך, שלישי משמאל, בחברתו של הווארד יוז (ראשון משמאל), המיליונר המיסתורי בעת טיסת הבכורה של אחד ממטוסי אמריקן איירליינס, חברת־התעופה של יוז, שהיה גם אחד מגדולי המפיקים בהוליווד.

★★★

רב־להב

ב תל־אביב הוצעו למכירה מיספריים המסוגלים לבצע 12 פעולות נוספות לפעולת הגזירה היסודית, ביניהן: ניקוי קשקשי־דגים; פיצוח אגוזים; קילוף תפוחי־אדמה; חיתוך תיל; פתיחת קופסות; חליצת פקקים ושימוש כמגנט.

★★★

על דאטפת, אטפוך

ב אום אל־פחם גנבו שני נערים כלב, שחטו אותו, הוציאו את כבדו, מכרו את הכבד לדורתם ככבד־עגל, התוודו על מעשה־המירמה שלהם כאשר הוזמנו למחרת, לארוחה חגיגית בבית הדורה, שבה הוגש, כמנה עיקרית, כבד מטוגן.

★★★

דע את עצמך!

ב שדה־בוקר הזים חבר ותיק של תנועת המחתרת לח"י (שבראשה עמד, בשעתו, ראש־הממשלה ושר־החוץ) את השמועה כי הוצעה לו מישרת שגריר באחת המדינות, בנימוק כי לא סיים אפילו בית־ספר יסודי, לא השתלם מעולם בחוג ללימודי־נימוסין וגם איננו יודע שפה זרה כלשהי.

★★★

קוסמופוליטי

ב תל־אביב טבעה עיתונאית מושג חדש להגדרת אורח־החיים בשכונות היוקרה בצפון־העיר: תרבות האדידאס. כאשר הילדים רוכבים על אופני ראלי, הנשים לובשות ג'ינס פראר והגברים נועלים נעלי אדידאס.

★★★

קרבן הקבר

ב קריית־שמונה ביקש תושב מקומי להביא לקבורה את אמו, שנפטרה מחוץ לעיר, גילה כי מכונית החברה קדישא המקומית יצאה מכלל שימוש מכיוון שמצברה התרוקן, אחרי שמנורות המכונית הושארו דלוקים משך לילה שלם. לא הצליח לאתר את הנהג, אחרי שהמצבר הוחלף, גייס לבסוף מתנדב להניגה, נרהם לראות, בשובו עם המכונית וגופת אמו לבית־הקברות המקומי, כי האיש היחיד שנשאר במקום היה השומר, שכוחו לא עמד לו לחפור את הקבר לבדו, יצא למקום עבודתו, חברת בנייה ציבורית, שיכנע את חבריו לבוא איתו ולסייע לו בחפירת הקבר.

★★★

יפה שעה אחת קודם

ב ירושלים נזכרו חברי־הכנסת כי חוק חסינות הח"כים מאפשר מישלוח דברי־דואר חינם, ללא הגבלת הכמות, רק עד היום ה־75 לפני קיום הבחירות לכנסת הבאה, הגדילו בימים שלאחר ההחלטה על עריכת הבחירות בקרוב את נפח הדואר היוצא ממישרדי הדואר בבניין הכנסת פי שישה מאשר בהשוואה לימים רגילים.

פלירט

להרגיש לגמרי אחרת.

פלירט. סידרת מוצרי טיפוח חדשה מבית עץ הדרים

גלאקסי תדי

אין עוד מקרר עם

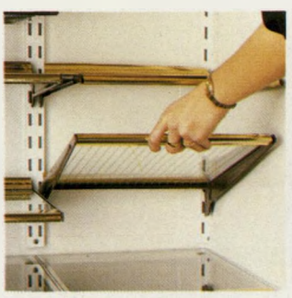

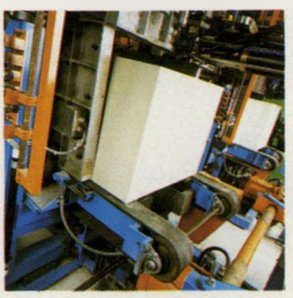
5 שנות פיתוח בהשקעה של 17 מליון דולר

הוא עשוי כולו פלדה משובחת סביב-סביב. גם הדלת. גם הדופן האחורית. הוא נצבע בתנור על ידי רובוטים. הוא תוכנן במשך 5 שנים בהשקעה של 17 מיליון דולר. לכבודו בנתה תדיראן מפעל חדש לגמרי עם הציוד והמכונות החדשים והמשוכללים בעולם. תכננו נעשה בשיתוף עם מדענים אמריקניים. הוא מיועד למטבח שלך. זהו גלאקסי תדיראן. המקרר הטוב ביותר שיוצר אי פעם בארץ.

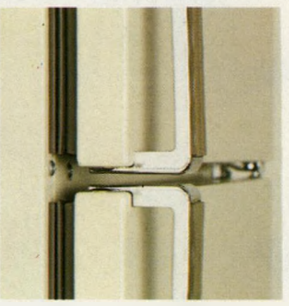
אין עוד מקרר עם תכנון פנימי כזה

פתחי את גלאקסי. יש לו מרחב פנימי שתוכנן עד הפרט האחרון. כל סנטימטר מנוצל. אף פעם לא חסר לך מקום. המדפים ניתנים לכוונון גובה לפי צרכייך. גם בדלת. המדפים עטויים זכוכית מחוסמת. כדי שתראי מה יש למטה. זה גם יותר אלגנטי. הקירור יבש לחלוטין: SUPER NO-FROST, אויר קר ויבש זורם בתוך המקרר. אין קרח בתא ההקפאה. אין רטיבות בתא הקירור. יש לו 4 גלגלים BUILT-IN כדי שתוכלי לנקות מאחור בקלות. יש לו לוח פיקוד נפרד למקרר ולפריזר, כדי שתוכלי לקבוע דרגת קור נפרדת לכל אחד מהם. יש לו שני גדלים, ומבחר דגמים. יש לו מגוון צבעים לבחירתך כדי שיתאים למטבחך. יש לו, אם תרצי, קיוסק בדלת. יש לו אחריות שאין לאף מקרר אחר.

אין עוד מקרר עם בידוד כזה

הסתכלי על עובי הדלת ותביני איזה שכבת בידוד עבה יש לגלאקסי. חומר הבידוד הוא פוליאוריטן מוקצף דחוס - החדיש ביותר בעולם. יש לו אפילו שכבת בידוד בין תא הקירור לתא ההקפאה. אין בריחת קור. יש חסכון בחשמל. לא רק הגוף עשוי פלדה; לא רק הדלת עשויה פלדה; אפילו הדופן האחורית עשויה פלדה. וכל החלק הפנימי עשוי מקשה אחת יצוקה. אין חיבורים ו"תפירות". אין בריחת קור. מדענים אמריקניים עזרו בפיתוחו של גלאקסי. המקרר הטוב ביותר שיוצר אי פעם בארץ.

GALAXY

ראן
אחריות כזאת.

10 שנות אחריות

- 10 שנות אחריות למדחס המקרר
- 10 שנות אחריות ליובש הדפנות החיצוניות.

(לפי תקן מכון התקנים האמריקאי)
יש רק מקרר אחד שיכול
לתת לך אחריות כזאת: גלאקסי תדיראן.
המקרר הטוב ביותר שיוצר אי פעם בארץ.

קנה היום במחיר היכרות
את גלאקסי תדיראן.
המקרר הטוב ביותר
שיוצר אי-פעם בישראל.

להשיג בחנויות החשמל המובחרות בשק"ם ובמת"מ.

טיולים לצעירים ב-10 תשלומים

מסלולים מרתקים

כשאנו אומרים אירופה הקלאסית או אמריקה מחוף אל חוף, איננו מתכוונים רק למגדל אייפל או הקוליסאום, ולא רק לפסל החרות ובניין הקפיטול. אנו מתכוונים למקומות, נופים, הווי אווירה ותרבות, שבלעדיהם (לדעתנו לפחות), לא יכול המטייל לומר הייתי ב... לבחירתך מסלולים שונים המקיפים את אירופה וארה"ב, ומאפשרים לך לראותם כראוי, ללא החיפזון המאפיין טיולים מאורגנים אחרים. תבקר גם באתרים שמחוץ למפת התיירות הקלאסית, ומלבד דיסנילאנד ושער הנצחון, תבקר גם בעיירות טיפוסיות, טירות, פסגות מושלגות וחופי רחצה מפורסמים. תאכל מאכלים מקומיים ותבקר במופעי בידור ופולקלור. תבלה בדיסקוטקים ותערוך קניות בשווקים מפורסמים ובירידים עממיים.

טיול שעושה חברים

קמפינג- כך מטיילים צעירים בעולם. לא עוד תיירות מרובעת אלא אווירה חופשית "בלתי מכופתרת". אתה פוגש צעירים מכל רחבי תבל הבאים לבלות בקמפינגים מן השורה הראשונה: בדיסקוטק או בבריכה (כן, יש בקמפינג), במינימרקט או באמבט (כן, יש בקמפינג), ליד מכונות הכביסה והייבוש האוטומטיות (כן, יש בקמפינג) עם גיטרה ביד באוהל המרווח והמודרני, או בתחרות תחפושות משגעת (כן, יש בקמפינג). בלי מחיצות, בלי מסגרות, כמו שצעירים אוהבים.

סקר מגלה: חברים ממליצים על קמפינגטורס

סקר מקיף שנערך בין מטיילי קמפינגטורס מגלה כי 85% מקרב הצעירים הצטרפו לטיולינו בגלל 2 סיבות עיקריות:

א. המלצת חברים או בני משפחה.

ב. האופי והאווירה המיוחדים של טיולי קמפינגטורס.

הרבה יותר בהרבה פחות מזומנים

במקום להשקיע במלון, במלצרים, בטיפים ובכל השאר, אתה משקיע בעצמך. מחירי טיולינו כוללים הכל: דמי הכניסה לאתרים (אין הפתעות בלתי צפויות), לינות בקמפינג (וגם בבתי מלון), 2 ארוחות מלאות - חגיגה אמיתית (ולפעמים גם במסעדות), חסוך עשרות רבות של דולרים, תוכל לבזבז אותם על עצמך בלבד!!!

יורוקמפ

לחרוש את אירופה בחמישה מסלולים נהדרים לדוגמא: 25 יום אירופה הגדולה: לוצרן, ונציה, רומא, פירנצה, הריביירה הצרפתית, פריז, אמסטרדם, לונדון.

בכל קמפינג ימתין לך טבח עם ארוחה טובה, ונציג החברה יעמוד לרשותך בכל נושא.

המחיר **$1539** כולל טיסה

אמריקמפ

המחיר **$1290** ללא טיסה

ביצוע מעולה

לוח הזמנים הגמיש, הארגון המעולה והמסלולים המגוונים נותנים לך "תפריט חו"ל" שלא תמצא באף מקום אחר.

צוות מומחי הקמפינג של קמפינגטורס ידריך וילווה אותך לאורך הטיול.

נסיוננו רב השנים בביצוע טיולי קמפינג מנוצל כולו לטובתך, הנוסע.

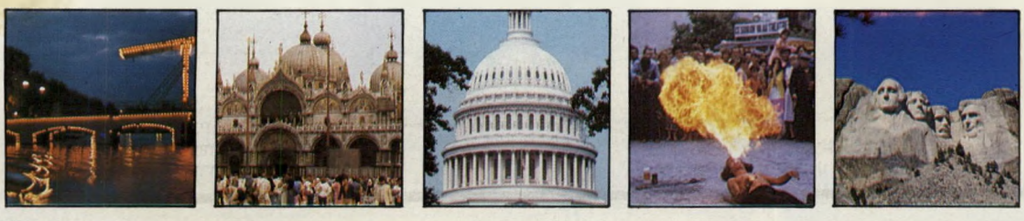
כך מטיילים צעירים בעולם.

קמפינגטורס.

ליבסמון צרפתי עש"מ

10% הנחת מזומן לנרשמים עד 18.5.84
או 60% במזומן 40% ב-4 תשלומים
ללא הצמדה וללא ריבית

קמפינגטורס
Campingtours

הכלבים היו אהבת־חייו של יוסי שרעבי. הוא השתמש בהם בפריצות שביצע. כיום, כאשר הוא מנסה לחזור למוטב, עוזרים לו הכלבים להשתקם ולמצוא פרנסה

כלבי הצלה

עבריין־משוקם שרעבי, כלבן סיקו והכלב קינג
הצעה מקורית

כאשר נהג יוסי שרעבי לפרוץ לדירות, בשיכון פואבלו אספניול, היה משתמש בכלביו. הוא גידל שני כלבים, רוטווילר וכלבת דוברמן. כשיצא לפריצות היה מתלבש כמי שעושה ג'וגינג ויוצא לריצה עם שני הכלבים. הוא היה בוחן את השטח ומתכנן לו דרך נסיגה מהדירה.

את הכלבה היה משאיר במרחק של כ־200 מטרים מהדירה, כדי שתשמור על דרך הנסיגה שלו. את הכלב היה לוקח איתו עד חדר־המדרגות. „לא כדאי להכניס את הכלב לבניין, כי אפשר לזהות אותך אחר־כך בעזרת הכלב," הסביר יוסי.

„הכלבים היו העיניים שלי למרחקים," אמר יוסי. כאשר היה מישהו מתקרב למקום, היו הכלבים נוהמים ומזהירים את יוסי, הוא היה בורח, אוסף את הכלבים, ואם מישהו היה רודף אחריו, הכלבים היו מבריחים אותו.

תקיפת בני המישפחה

מאז ומתמיד היו הכלבים אהבת חייו של יוסי. מילדות גידל כלבים ולמד לאלף אותם ולטפל בהם. בגלל סיבות שונות התגלגל לדרך הפשע. כבר בצבא הסתבך בקטטה עם שוטר צבאי ונידון למאסר. אחר־כך תקף את בני־מישפחתה של חברתו בנשק, ונידון לשבע שנות מאסר.

הוא השתחרר בשנת 1982 כאסיר ברשיון וניסה לשקם את חייו. הוא חיפש עבודה ומצא מקום בבית־חולים בירושלים, שם עבר כסניטר. אחר־כך ניסה לעבור בכמה חוות המגדלות ומאלפות כלבים, אולם שם ניצלו אותו ושילמו לו משכורת־רעב. באחת הפעמים ניסה את כוחו כשומר עצמאי, ונשכר לשמור על המוסך של פיאט באיזור התעשיה בשיכון־דן, ליד תל־אביב. יוסי בא לשם עם שני כלביו, הרוטווייל והדוברמן, ועבד כחרשיים.

באותה תקופה הכיר את פיקו, אחת הדמויות הבולטות בין הכלבנים בישראל. פיקו הוא גם מאמן־כלבים וגם שופט בתחרויות־כלבים. בזמנו היה כלבן ראשי בחיל־המוריעין. הוא עובד כיום כשומר בעזרת הכלבים בבית־החרושת סברינה בשיכון־דן. השניים נפגשו לפני כשנתיים והתיידדו. אהבת הכלבים קירבה אותם ויצרה ביניהם קשר.

אולם אז נפרדו, ויוסי חזר לעיר מולדתו ראשון־לציון והסתבך שוב בעבירות. בגלל מחסור בכסף חזר לפרוץ ונעצר בדירה כאשר השלל בכיסיו. הוא החזיר את השלל וביקש מהמישטרה לתת לו הזדמנות לחזור למוטב. עורך־דינו, יהושע רווה, ניסה למצוא דרך להצילו מתקופת המאסר הארוכה שהיתה תלויה עליו מפסק־דין קודם.

שיקום באילוף

מוצא מן הכלא היה קשור לכלבים. יום אחד ביקשה המישטרה מפיקו, ידידו הוותיק של יוסי, לאסוף שני כלבים מסוכנים שבעליהם נעצר. כאשר בא פיקו לתחנת־המישטרה גילה כי הכלבים שייכים לחברו יוסי, שנמצא במעצר. השניים חידשו את הקשר ביניהם ויוסי כתב לפיקו מיכתב וסיפר לו את בעיותיו.

יחד עם עורך־הדין רווה, החליט פיקו על צעד נועז. בעבר יצא לו כבר לשקם נערים שלא נקלטו בצבא על־ידי העסקתם באילוף כלבים, הדבר הצליח והם חזרו למוטב. הוא חשב כי יוכל להתמודד גם בבעייתו של יוסי ולעזור לו לחזור, בעזרת הכלבים, אל דרך הישר.

בתחילת חודש מרס השנה, אחרי שיוסי הורשע בבית־משפט השלום ברחובות על־ידי השופט אדמונד לוי, בא פיקו לתת עדות־אופי ולהציע לשופט הצעה מקורית. „תן לי את יוסי, ואני מבטיח למצוא לו מקום עבודה, לעזור לו להשתקם ולהחזיק אותו תחת חסותי," אמר לשופט.

התובעת, שבתחילה עמדה בתוקף על הפעלת המאסר על־תנאי שהיה תלוי ועומד נגד יוסי ועל תוספת של מאסר משמעותי, השתכנעה גם היא שיש סיכוי הצלחה לשיקומו של יוסי. היא השאירה את ההחלטה לשיקול דעתו של בית־המישפט.

„קח אותו" כפקדון," אמר השופט לפיקו. „אבל דע שזה הסיכוי האחרון שלו. אם הוא חוזר אלי ומתברר לי שלא הצליח לחזור למוטב, הוא ילך להרבה שנות מאסר, אבל אם יצליח הניסיון, הוא ילך הביתה" אמר השופט גזר־הדין נדחה לחודש יוני, אם יעי פיקו כי הניסיון הצליח — ייצא יוס בעונש על־תנאי, אולם אם ייכש הניסיון — יוטלו עליו כמה שנות מאסר בפועל.

„אתה חושב שכדאי לי לחשוף או עצמי? זה לא יזיק לי?" שאל יוסי את פיקו בראגה כאשר התראיין. „אנ חושב שאתה יכול לדבר כי אני בטו שאתה תעמוד בניסיון ותצליח!" אמ לו פיקו בביטחון רב.

פרקליט רווה עם שרעבי
סיכוי אחרון

הכלבים מבינים אותי

יוסי מתגורר היום בביקת השומר במפעל סברינה. אחו שמנהל המיפעל, אברהם לימור, נר את הסכמתו לכך. הוא מטפל בכלבי התוקפניים השומרים על המיפע ומצליח להשתלט עליהם בקלות כאשר הציג את הכלבים בפני המז למות נהמו וחשפו שיניים לטושר ונראו מאיימים מאוד, אבל פיקו ויו התגברו עליהם בקלות.

„אני אוהב כלבים, אבל אני אוהב ג אנשים," אמר יוסי. „הבעיה היא שבנ אדם לא מבינים אותי, הכלבי מבינים."

אילנה אלון

כריסטופר ריב וואנסה רדגרייב: סופרמן נוחת על קרשי הבימה

אחרי שעשה קאריירה בסרטים ולימד את העולם כולו שאין דבר אשר אינו יכול לעשות, החליט **כריסטופר ריב**, הלא הוא סופרמן לשוב אל אהבתו הראשונה, אל בימות לונדון, שם חונך ושם עשה את צעדיו הראשונים כשחקן. אלא שהפעם הוא חוזר ככוכב. להופיע בגירסה בימתית לרומן של **הנרי ג'יימס** בשם מיסמכי אספרן. סיפור על עיתונאי המתגנב בטענות־שווא לתוך ביתה של אשה מסתגפת ובודדה, כדי להניח ידיו על מיסמכים חשובים שנמצאים ברשותה ושאותם אינה מוכנה למסור לאיש. לצד ריב, במחזה, מופיעה **וואנסה רדגרייב**, והכל שואלים את עצמם עתה, אם אינו חושש שיוכנס לרשימה השחורה של הציונים. אחרי שהסכים לשתף פעולה עם שחקנית שהיא בחזקת עוכרת־ישראל ושאינה מוכנה בשום מחיר לשנות את דרכיה ודעותיה.

פו ג'ן: יורש העצר של הקיסרות הגדולה בעולם

הישיש הממושקף שבתמונה למעלה הוא **פו ג'י**, אחיו של אחרון קיסרי סין. בתור שכזה הוא בעל חזקה על כס־המלוכה של אומה בת מיליארד תושבים ויותר. לא שהוא מתכונן לדרוש זכות זו לעצמו. כיום, בגיל 76, הוא מרוצה מאוד מכך שאינו צריך לשבת עוד בכלא, או במחנה־עבודה, ואינו צריך עוד להתפרנס ממשגיח בגן ציבורי, כפי שעשה במשך 15 שנים. לעת זיקנה הוא זכה אפילו ברווחה מסויימת: יש לו דירה קטנה משלו, מכונית ואפילו טלפון. מה עוד צריך קיסר?

רוב ריינר: ראש־כרוב ניצל מן האש והחליט להיות בימאי

אצל **רוב ריינר** (בתמונה למעלה) הכל באמת נשאר במישפחה. לא רק משום שהופיע במשך זמן רב כל כך כחתנו של ארצ'י באנקר (בתמונה הקטנה), עד אשר הפך חלק בלתי נפרד מן הסידרה הזאת, שהלכה לעולמה בשנת 1979. אלא גם משום שהוא בנו של **קארל ריינר**, שהיה פעם כותב בדיחות לאחרים יחד עם **מל ברוקס**, **וודי אלן** ו**ניל סיימון**, ואחר־כך החל מגיש את בדיחותיו בעצמו, יחד עם מל ברוקס, ובסופו של דבר הפך תסריטאי ובימאי קומדיות קולנועיות מצליחות כמו הו אלוהים. ריינר הבן הולך היום באותו המסלול. הוא סיים כבר את סירטו הראשון, שנושאו בימאי של סירטי תעודה המכין רפורטז'ה ארוכה על להקות רוק. הדבר המסעיר ביותר שקרה לריינר מאז עזב את מישפחת באנקר, היה פרק שהוא מכנה בהיתוליות, „ראש כרוב נמלט מן הלהבות". אכן, ביתו המפואר עלה באש. הנזקים היו בשיעור של רבע מיליון דולר, והחלק העגום ביותר, לדבריו, היתה העובדה ש„דווקא באותו לילה ישנתי בתחתונים קרועים ונאלצתי להימלט בלבוש בלתי־צנוע זה אל בית השכן." על סירטו הראשון, שהוא למעשה סאטירה על כל אותם סירטי תעודה המנסים לנתח ברצינות תהומית את עולם הרוק, הוא אומר: „אחרי דור שלם של סירטי תעודה כאלה, חשתי שהגיע הזמן להכניס לתמונה קצת הומור. לדעתי, הסרט מיועד לבני 25 עד 40, שגדלו על המוסיקה הזאת ואשר יבינו למה בדיוק אני מתכוון."

בראד דייוויס: המבריח יהפוך לפרקליט המדינה

להיות שחקן פירושו לעתים, לשגע בני־אדם. קחו למשל את **בראד דייוויס**, בחור צעיר שנמצא עדיין בתחילת הדרך שלו. בפעם הראשונה הוא הותיר רושם רב על צופי הקולנוע ברחבי העולם, כאשר גילם את הסטודנט האמריקאי התמים, שנלכד על־ידי המישטרה התורכית כשעל גופו מוסתרים שני קילוגרם חשיש, בסרט אכספרס של חצות. שתיאר בקווים שחורים ביותר את מערכת המישפט התורכית. עוד לא חלפה תהילת התפקיד הזה, והוא הוזמן על־ידי הילד הנורא של הקולנוע הגרמני, **ריינר ורנר פאסבינדר** המנוח, לגלם את דמות קרל, המלח שקיסמו האירוטי משגע גברים ונשים גם יחד, בסרט בשם קרל המבוסס על רומן של **ז'אן זנה**, שהיכה גלים בגלל הסצינות השערורייתיות שבו. והנה עכשיו, אחרי שני תפקידים שהם כל־כך רחוקים מגבולות החוק והסדר, הוא מתחבק עם המפיק **ריק רוזנברג**, שבחר בו כדי לגלם את **רוברט קנדי**, אחיו של נשיא ארצות־הברית ומי שהיה פרקליט המדינה באותו הזמן באמריקה, ובתור שכזה אחד האנשים שלחצו על תורכיה להקטין את יצוא הסמים וגרמו להקשחת השילטונות שם ביחס לעברייני סמים. כלומר, דייוויס יגלם כיום את תפקיד האיש שאחראי לסיבלותיו של האיש שגילם לפני שלוש שנים.

אנשים בעולם

רודולף נוראייב: הגיע הזמן לרקוד את תפקיד האב

רודולף נוראייב, הראשון והמפורסם שבין כל עריקי הבאלט הרוסי אשר התאזרחו במערב, הפך במשך השנים לא רק כוכב על הבימה, אלא גם אטרקציה של טורי הרכילות ולמי שהרפתקות האהבים שלו מעניינות את הציבור לא פחות מתפקידיו הראשיים. עתה, כשעבר כבר מזמן את גיל האוהבים הצעירים — הן על הבימה והן בחייו הפרטיים — הגיע נוראייב לפאריס, כדי להופיע בתפקיד הראשי על בימת האופרה שם. היתה זו גירסה חדשה לבאלט בן 131 שנים בשם מארקו ספאדה. המוכר גם כבתו של השודד. נוראייב שהיה אמון בזמנו רק על תפקידי „המאהב של הבת" מסתפק הפעם בתפקיד האב. שהוא כמובן גם התפקיד הראשי, כי זה הרי השודד, שעליו כתב בזמנו הסופר הצרפתי **יוג'ן סקריב** ועבורו הלחין **דניאל אובר** את המוסיקה. דרך־אגב, לרכילאים יש עניין לענות בו: מדוע סירב נוראייב להסיר את כובע הקסקט. במסיבה המפוארת שנערכה במקסים אחרי הצגת הבכורה. מסיבה שבה חגג עם בת זוגו למחול, הרקדנית **ג'יסלן תפמאר**.

אלברט מונאקו: בת־הזוג נשארה אלמונית

יורש־העצר של מונאקו **אלברט** נהנה לא מעט מן הזוהר והחדשות שפורחים סביב שתי אחיותיו, אבל אסור לשכוח שהוא בעצמו נמנה עם הרווקים המבוקשים ביותר היום ביבשת אירופה. אמנם הוא קצת צעיר לחתונה. אבל כל נסיכות אירופה כבר תופרות שמלות למענו. לאחרונה יצא אלברט לחזות בתחרות רכיבה על סוסים שנערכה באיצטדיון החדש שברובע ברסי בפאריס והכל התעניינו לאו דווקא בו, אלא בבת זוגו, אבל כל הרכילאים העלו חרס: איש לא יכול היה לזהותה.

פראנק סינאטרה צייר חובב ★

לינדה רונדסטאדט שרה לג'ורג' לוקאס

★ מי יחפרנס מן האולימפיאדה?

דורותי האמיל, מחליקה על קרח אגדתית שזכתה בכל התארים האפשריים בתחרויות לפני שהפכה כוכבת שמופעים שלמים בנויים סביבה, התרחקה לאחרונה מבעלה החוקי **דין פול מארטין** (בנו של **דין מארטין**) לטובת שחקן־זמר אחר בשם **רקס סמית**, אשר הופיע לצידה בתוכנית טלוויזיה מיוחדת. שבה כוכבי־העבר מצדיעים לנבחרת האולימפית של ארצות־הברית המתכוננת למישחקי לוס־אנג'לס. אבל, אומרים יודעי המישפחה, לא צריך לראות. אמנם דורותי נסעה ליפאן אחרי המופע. אבל דין פול עדיין קרוב ללבה ויתכן מאוד. שבאחר הימים. יחזרו השניים להיות זוג. כאשר יפשיר הקרח. ●●● באמצע שנות ה־50. כאשר היתה הקאריירה של **פראנק סינטרה** במשבר חמור, והכל דיברו עליו כעל „בעלה של **אווה גארדנר**" ולא זכרו את חסד „עיני התכלת". הוא ניסה את כוחו, במשך תקופה קצרה, בציור. בימים אלה הוציאה גלריה ניו־יורקית למכירה אחד מהציורים שהוא עשה באותה התקופה. „אולי אין זאת יצירת אמנות, אבל זה הישג מצויין לצייר חובב." טוען בעל הגלריה שנוקב. כמחיר התחלתי לקליינטים המעוניינים. סכום של 7000 דולר. סינטרה שלח אחד מעוזריו כדי לברוק את מצב השוק. האם הוא רוצה לרכוש את היצירה כהשקעה לעתיד לבוא? ●●● ממילחמות הכוכבים לזיווג הכוכבים. **ג'ורג' לוקאס**, האיש שסרטיו גרפו יותר הון מכל אדם אחר, עוד בטרם הגיע לגיל 40 — האב הרוחני של מילחמות־הכוכבים למיניהן והאיש שפיתח את תעלולי אחיזת העיניים המושלמים ביותר בקולנוע — נפרד כידוע מרעייתו **מארשה**, לפני כמה חודשים, אחרי שהשניים היו נשואים במשך 14 שנים. עתה הוא מצא לעצמו נחמה בדמות כוכבת בסדר הגודל שלו: הזמרת **לינדה רונסטאדט**. כצפוי, מתגוררים השניים רחוק מהוליווד. בביתו הגדול והמפואר מן המאה ה־19. שלידּ סן־פראנציסקו. ●●● האולימפיאדה המתקרבת מספקת פרנסה רבה לא רק לספורטאים בהווה, אלא גם לספורטאי העבר. **ברוס ג'נר**, שזכה במדליית זהב בקרב עשר שמונה שנים. עומר להנחות סידרה של שש תוכניות על מישחקים אולימפיים ועל אלופים מהוללים. הוא מכין, בו־זמנית, גם תקליט כפול על תולדות המישחקים האולימפיים. כאשר הוא־בחר לעזור כנגדו את **בוב מתיאס**, ספורטאי מהולל לא פחות ממנו. מי שזכה בקרב עשר באולימפיאדות של 1948 ושל 1952. ●●● האופנאית **דיאן סן סירסטנברג** מצאה לעצמה שדות ציד חדשים לניצול כשרונותיה. לא די לה בדברים שנשים לובשות, ואף לא בדברים שבהם הן מורחות את גופן. לאחרונה היא מתעסקת בכלי־אוכל, או ליתר דיוק בעיצוב צלחות. ספלים ומפיות מקרטון, כאלה המיועדים לפיקניקים. היא מקשטת אותם בגווני הוורוד, בציורים אכזוטיים, בפרחים ולהבדיל מן המודלים שלה באופנת לבוש וקוסמטיקה, אפשר לרכוש את יצירותיה החדשות של פון פירסטנברג בזיל הזול: שלושה דולר בלבד למערכת שלמה של צלחות ●●● **מייקל רגן**, בנו הצעיר של נשיא ארצות־הברית, כועס קצת על אביו. לפני תשעה חודשים הביא לעולם את נכדתו הראשונה של סבא רגן, והסבא עדיין לא מצא פנאי לבוא לראותה. ואם שואלים את הבן מדוע לא לקח את הנצר החדש של המישפחה לבקר את הסב המפורסם, הוא משיב שגם הוא עצמו היה עסוק מאוד בתקופה הזאת, אלא שהלשונות הרעות טוענות שההסבר פשוט יותר: הבית הלבן שכח להזמין את מייקל. אך הוא בכל זאת שמח שאבא רץ שוב ●●● המפיק **דינו דה־לורנטיס** התעניין תמיד במזון, הרי אסור לשכוח שאחד הסרטים המפורסמים הראשונים שלו היה האורז המר. אבל את פרנסתו הוא מצא בסרטים, שלאחרונה הפכו גדולים יותר מדי שנה (הוא הפיק בין היתר את הגירסה השניה של קינג קונג). למרות זאת, מצא זמן להשקיע ברשת של מיסעדות, וכאשר נכח בפתיחה החגיגית של החדשה בהם, הסביר ש„אוכל הוא הדבר החשוב ביותר בחיים. כי בלי אוכל אי־אפשר לעשות אהבה."

מייקל ג'קסון:

הכל נשאר במישפחה

הידיעות האחרונות מכשרות שמייקל ג'קסון, הזמר המצליח ביותר בכל הזמנים, עומד להיכנס לבית־ חולים בלוס־אנג'לס, כדי לעבור ניתוח להשתלת שיער. אחרי שנכווה כוויות קשות תוך כדי צילום סירטון פירסומת. מי שהיה פעם האח הצעיר והחמוד, הילד שבחמישיית ג'קסון הוא כיום כוכב־על בכל המובנים, אבל משום מה, אין התרגשות כל כך גדולה מעצם העובדה שיצטרך לעבור טיפול כירורגי. וזאת משום שלמרות גילו הצעיר, עבר מייקל סידרה ארוכה של טיפולים קודמים, לא בגלל כוויות, אלא מתוך הרצון של המישפחה להפוך אותו למוצר המיסחרי המושלם. אפו שופץ, כדי שלא ייראה אפריקאי מדי, שפתו התחתונה תוקנה, שערותיו עברו החלקה. אם כך, מכלי לזלזל בזוועה של התאונה, אין בהשתלת השערות משהו חדש לגבי מייקל.

ראש קטן בקיץ

קארה יפאני עדות לכך שהיפאנים משתלטים לא רק על אופנת־הבגדים, אלא גם על התיסרוקות: נשות פאריס, רומא, וגם תל־אביב זהות כולן, קצוצות שיער בתסרוקת הקארה.

אופנת־הבגדים מתחלפת פעמיים בשנה וכמוה גם אופנת השיער והתיסרוקות. האקלים משתנה וגם ההופעה משתנה. אביב וקיץ הם זמן מתאים להתחדשות, זאת העת לתפוס ראש חדש בתיספורת. תיסרוקת קלה ומהירה, המשווה מראה ספורטיבי ואלגנטי, הכל בהתאם לאופנת־ התיסרוקות של קיץ 84'.

כולנו יודעות כי ביקור במיספרה הוא, בדרך־כלל, חווייה נעימה. חופפים את ראשך, מקציפים את שערך, מעסים את קרקפתך, עוטפים את גולגלתך ומטפלים בך באהבה, ואת מתייעצת עם מעצב־השיער, שפעם נקרא ספר. המשמש לעיתים איש סודך או הפסיכולוג האישי שלך.

אני רוצה שינוי. מה אתה ממליץ לי לעשות בשערי? מה אופנתי, והעיקר — איך אוכל להיראות צעירה יותר. מושכת יותר ואם אפשר, גם יפה יותר.

עד אמצע האוזן. היום. בשנות ה־80, חוזרים לשנות ה־50, אל המראה הטיבעי. כל אחת ושערה הטבעי. מי ששערה גלי תשאיר אותו גלי. מי ששערה מסולסל מן הטבע, נא לא ליישרו. ומי ששערה נופל כמו מקלות, נא לא לסלסלו.

כל סוגי השיער מתקבלים בברכה באביב, קיץ 84' כשהתיסרוקת האופנתית ביותר היא הקארה המסוגננת והנקי, אשר נראה אחרת בכל סוג שיער. השיער הארוך יצא מהאופנה והתיספורת הקצרה תפסה את מקומו, כשהצללית של הקארה יכולה להיות שונה מאשה לאשה, לא רק בהתאם לסוג שערה, אלא גם בהתאם לתיספורת עצמה, כלומר למיספריו של מעצב־השיער. ישנו קארה עד הכתפיים, או קארה באורך העורף או קארה קצר עד אמצע האוזן.

הפוני יכול להשתנות למין כרבולת הנצבעת בצבע אחד יותר בהיר מכל השיער, כדי להדגישו ולתת חיים ותנועה לשיער.

מרחק אופטי. שלושת מעצבי־השיער מביוטי פלאס חיים, שלום ומריוס, ידועים בלהיטי־האופנה שהם מעצבים, ומריוס מדווח מהיכן מגיעים חידושי־האופנה האחרונים לארץ.

נופלות השערות ומסיק מכך את המסקנות.

במושגי תיספורות לא קיים נושא גיל האשה. ספר חייב להתאים את התיספורת קודם כל לתווי הפנים, לסוג השיער ולאישיות של הלקוחה ולאו דווקא לגילה.

אם היא אשה קלאסית, אומר מאריוס, לא לעשות אותה פאנקית. אך אם היא בחורה נועזת, תיספורתה יכולה להיות אכסטרווגנטית.

נכון שהמחירים שנגבים היום במיספרות הם גבוהים, מסכים מריוס. אבל זוהי הבעיה של כלכלת המדינה כולה. הכל יקר, הכל עולה וגם אנחנו מעלים את המחירים בהתאם. אבל אשה צריכה לדעת ולהיות מודעת לכך שדווקא בימים שכאלה, שרבים מאיתנו מדוכאים ורואים שחורות, כדי שאשה תרגיש טוב עליה להיראות טוב. אסור לה להזניח את עצמה. היא צריכה להשקיע לפחות את המינימום בעצמה וזה מתבטא בהופעה מסודרת ואופנתית, כי עטרת ראשה של האשה היא כרטיס הביקור שלה.

גילו למרות על כל אורך וסוג של שיער, ולעצב במו ידיך. תיסרוקת אופנתית וזריזה. מימין: ספי דבני ומשמאל: סימונה בלומנפלד בעיצוב־שיער של אלי עלמני. חזרת מהים, ואת מהרת: חיפפי את השיער ועל השיער הרטוב מירחי את הג'לי. סרקי בהתאם לרצונך וצאי אל הדרך.

פאריס בתצלום למעלה מימין: דוגמנית צרפתיה בשיער שאטני באורך בינוני, שקצותיו בלונדיניים. חפוני לא מסודר וזוא מתנפנף

מעט. משמאל: מעצבת־האופנה אביבה פיבקו, אשר קיצצה את שערותיה בפאריס, אצל מעצבת־שיער מדופלמת וידועה. מחיר התענוג היה 100 דולר.

קיימים מרכזים בינלאומיים בפאריס ובלונדון, שם נפגשים מעצבי־האופנה ומעצבי־השיער פעמיים בשנה, ואז מעבדים את התחזיות והרעיונות לגבי הלבוש ובהתאם לכך מתאימים את גוון השיער האופנתי ואת התיסרוקת. כשהספרות המיקצועית של העבר משמשת כבסיס לתחזיות ולמראה העכשווי עם הטכניקות, הידע וההתפתחות המיקצועית שנרכשה במשך השנים.

מקובל, אומר מריוס, שתיספורת הקארה עושה עוול ולא מתאימה לבעלות פנים עגולות. אבל היום, ספר טוב יכול להתאים את תיסרוקת הקארה לכל תווי הפנים וזאת על־ידי חיתוך נכון של השיער מעל האוזן ויצירת מרחקים אופטיים, היוצרים אשליה של גולגולת ופנים מוארכות יותר. זה נושא טכני־גיאומטרי הדן בבעיה של עיוות ויזואלי ואת זה לומר כל ספר טוב בבית־הספר.

כרטיס־הביקור. אם התיספורת טובה, יכולה כל אשה לטפל בשערה בביתה על־ידי ייבוש בפאן והברשה קלה. כדי לשמור היטב על תיספורת קצרה, רצוי להסתפר כל ארבעה־ששה שבועות. וככלל דוגלים מעצבי־השיער בכך שאשה צריכה להתביית על ספר אחד, כדי להשיג תוצאות טובות. כי בפעם הראשונה לומד מעצב־השיער את סוג שערה ובפעם השנייה, כשהיא באה אליו, הוא רואה כיצד נראית עבודתו הקודמת, איך

הבריאנטין של פעם. אלי עלמני, מעצב־השיער שעבד כמה שנים בהולנד ובניו־יורק והיה אחראי על טיפוח ראשן של דוגמניות עילית, מחלק את זמנו בארץ בין עיצוב־שיער לדוגמניות ובין עיצוב שיערן של שאר הנשים: עד לא מזמן היו הנשים הישראליות די שמרניות בכל מה שנוגע לתיספורתן. בשנתיים האחרונות חל שינוי. הנשים רוצות להיות ולהיראות אפ־טו־דייט. הן לא פוחדות יותר משינוי המראה.

הרבר תקף גם לגבי שינוי צבע השיער. שבאביב הקרוב יהיה אופנתיים הבלונד הבהיר, גווני החציל והחומים למיניהם. רוב ציבעי־השיער עשוים היום על בסיס טיבעי וצימחי ויוצרים מראה טבעי.

אלי אוהב פטנטים ושינויים בשיער. לדוגמה, הוא אומר, הלהיט האמריקאי שהתחיל את דרכו לפני שנתיים עדיין אופנתי ובשימוש וזה הג'לי לשיער, בעזרתו אפשר להפוך כל תסרוקת לאחרת. את הג'לי מורחים על כל השיער. זה מזכיר את הבריליאנטין של פעם, אך הג'לי אינו שומני. מסרקים את השיער בצורה שרוצים, מרימים אותו או מורידים עם שביל או בלעדיו, קרימה או אחורנית והתיסרוקת נשארת לשעות רבות והמראה אחר וזוהר לערב חגיגי ומהודר. והעיקר: לא זקוקים לחסדיו של ספר. לביזבוז זמן וממון. הג'לי הוא אידיאלי לימות הקיץ, ליצירת מראה רטוב, הנראה נהדר על עור שזוף.

כאשר חופפים את השיער, ממליץ אלי עלמני, להשתמש בקרם הקונדישונר המרכך והמגן על השיער מהמלח ומהשמש ונותן ברק וחיים לשיער. בקרקפת עצמה יש בלוטות שומן טבעיות, ולכן שמים את הקונדישונר בקצה השיער ומעסים קלות.

בחויל מעצבי האופנה באירופה מכתיבים למעצבי השיער את התיסרוקות: קצר זה אופנתי, נוח וגם מצעיר בכמה שנים טובות (תצלום מימין). באמצע: צרפתיה צעירה בשיער מקורזל וקצר, שאינו דורש טיפוח־יתר. חפיפה, ניעור קל ואת מוכנה. יעיל מאוד לאשה העסוקה שתמיד ממהרת. משמאל: החזרה אל הטבע. שיער בצבע טבעי, אותו מסרקים קלות בעזרת האצבעות, לקבלת המראה הטבעי.

לאחרונה ייובאו לארץ גלגיליות. רולים, ספוגיות המיועדות לאלה הרוצות להיראות מתולתלות יותר. על שיער רטוב או לח מגלגלים קווצות־שיער בעובי התלתלים הרצויים. מייבשים את השיער ואז מתקבלת תוצאה של שיער רך וגלי. הידוש נוסף ונועז הבא אלינו ישיר מארץ ההמצאות אמריקה הוא הרימל לשיער. כן, רימל־מסקרה. כמו לעיניים. המיועד לשיער הראש ובא בגוונים שונים כמו כחול, ארום, לבן, ורוד, צהוב, כסף וזהב.

אופן השימוש: לוקחים קווצת שיער. מעבירים את הרימל בצבע הרצוי ומתקבל מראה שובב ואופנתי. הצבע נשאר עד החפיפה הבאה. מומלץ לערב חגיגי או לפורים.

אחת שהעזה לתפוס ראש קיצי כבר בחורף היא מעצבת־האופנה אביבה פיבקו: הייתי בפאריס באוקטובר 83' לחזות בתצוגות־אופנה. עיינתי בירחון־אופנה וראיתי שרוב הדוגמניות מסופרות קצר ומאוד יפה.

הזדהיתי עם תיסרוקתה של אחת הדוגמניות. חיפשתי ומצאתי את הספרית, שסיפרה את אותה הדוגמנית. טלפנתי אליה והיא הזמינה אותי אליה קודם לשיחה ולהתבוננות ואמרה לי שהיא לא ספרית, אלא ויזאג'יסטית. מהמילה ויזאג' (פנים). כלומר, היא מתאימה את התיסרוקת לצורת־הפנים.

קצר ומחולתל לסיגנון צעיר ונערי. מימין: למי שרוצה להיות אופנתית, אך להיזכר שפעם היו לה תלתלים ארוכים שנשפכו מאחור והיום הם מלפנים. באמצע: שיער גלי, קצת פרוע ושובב, קשור בסרטי סאטן צבעוניים. משמאל: שיער שחור עם דוגמא של פס בלונדיני בקידמת התיסרוקת. מיועד למי שרצתה להיות בלונדינית אבל פחדה לנסות: עכשיו כבר אפשר לעשות רק פס קטן.

כרבולת שיער חלק, קצר, מתוח היטב ומיובש בפאן, כשמלפנים כרבולת המזכירה תרנגול גאה. השיער שומר על צורתו בעזרת ספריי ריחני. כשהרוח נושבת, יש בעיה לתיסרוקת וגם לבעליה.

נמר של עיר

האיש שכתב בשבת צ'כית ★ איך הפך „יד ושם" למקום קדוש ★ עקרונות של חוקר־שואה מיובש ★ גוי שהציל יהודים ★ אנרכיסט במלכודת פאשיסטית ★ גיבור „מחניים"

פתיח

שואה עכשיו

בראשית השבוע הבא, שוב יינעלו בתי־האוכל הבילוי והשעשועים, והמדינה תעניק יום אחד מתוך 365 ימים, כמס־ערך־צבוע לזכר השואה שהתחוללה על יהדות אירופה.

כמה מהפירסומים שראו־אור בשנה האחרונה בישראל בנושא השואה נסקרים בטורים אלה.

יומן

חיים כאילו

בראשית שנת 1967, בעליית־גג של אחד הבתים בטֶרֶזין (טרזיינשטאט בשמה הגרמני), נמצא יומנו של **אגון רדליך**.

בימים אלה ראה־אור היומן תחת הכותרת חיים כאילו.*

רדליך היה מנהל מחלקת הנוער בטרזיינשטאט, מאז הקמת הגטו בחורף 1941 ועד לאוקטובר 1944, כאשר נשלח ביחד עם אשתו ובנו הפעוט הישר לתאי־הגאזים של מחנה בירקנאו.

יומנו של רדליך, מצטרף לרשימת יומנים מימי השואה, שעוצמתם היא מעל ומעבר לכל מיסמך סיפורתי. אין ספור, ויהא מוכשר כ־**פיודור דוסטויבסקי**, המסוגל לכתוב במה־צית השניה של המאה העשרים בעוצמה כזו.

רדליך כתב את יומנו בעברית. רק בשבת, כדי להקטין את חילולה, נהג **גונדה** — כפי שכונה אגון רדליך בפי כולם — לכתוב בצ'כית.

מחנה טרזיינשטאט היה מחנהדראווה שהקימו הנאצים, אליו הובאו לביקור עיתונאים ואנשי הצלב־האדום־הבינלאומי, כדי להוכיח, שה־שמועות בדבר השמדת יהדות אירופה במחנות־הריכוז הן בדיה.

אגון רדליך סוקר ביומנו את חיי הגטו בטרזיינשטאט, כמעט יום ביומו. מאחר שהיומן כתוב בעברית, הרי מוזכר בו **אדולף אייכמן** תחת השם „איש אלוף". ביומן מובא מעט מהווי החיים התרבותיים בתוככי מחנה/גטו זה, כמו: „חוג עברי מעניין: הרצאה על הנושא „עגנון וכתביו". תובן סיפרו „מעלות וירידות" דומה למחשבה היסודית בספר איוב: גורל האדם לסבול ולהיות מאושר לסירוגין..."

רדליך מתייחס ביומנו גם להתייחדויות שבין גברים לנשים. בעיית אובדן הווסת אצל נשות המחנה, בשל תזונה לקויה, גרמה לעיתים קרובות לנשים חששות ברבר כניסתן להריון. לא נעלם ביומנו של רדליך גם תיאור התנהגותה של המישטרה היהודית במחנה, „שהוקלטת ויצועדת בהרמת רגליים..." כמילים אחרות: בנוסח החיילים הגרמניים.

ביום 17.3.1943 כתב רדליך ביומנו את השורה הבאה: „מתה בתי של הרצל. ויצים אני לסדר בית־דין לנוער."

בסוף הספר מצוי מיני־יומן, תחת הכותרת יומן לדן המוקדש לבנו של המחבר, **דן**, שנולד **במחנה ושנספה ביחד עם הוריו.**

המונוטוניות של רישום סבל החיים בגטו זה, סבל שכמוהו גן־עדן לעומת המחנות האחרים, הוא סיפור אקדמה לשואה. המחריד לא פחות מהמזוויעים שבמחנות־ההשמדה. מתוך יומנו של רדליך ניתן ללמוד על מתיחת החבל ההדרגתית של שוכני מחנה זה, הגדלת סאת־הסבל שלהם — עד למישלוחים אל מחנות־ההשמדה.

אולי אני משוחד בהתייחסותי לכל שהתרחש **במחנה טרזיינשטאט. הרגשה זו מקורה בעובדה**, שלסבתי, לדודתי ולאחרים מישפחתי שימש מחנה זה תחנת־ביניים של סבל, קודם שנשלחו למחנות־ההשמדה, שבהם הושמדו.

מחקר

טרבלינקה

יצחק („טולקה") ארד, קצין שירות שער תיעודים ופרטי מידע שונים, בקפדנות מירבית, אלא שהמעיין במחקר מאבד, מרוב פרטים, את הקטל של טרבלינקה.

גם סקירת הפתיחה של ארד, לתולדות הקמת בתי־החרושת למוות, היא לאקונית ומהווה חזרה על סקירות מוצלחות יותר. כך גם שירטוט דיוקנו של **פרנץ שטנגל**, מפקדו של מח־נה־הריכוז טרבלינקה.

כל עוד היה מחקרו של ארד מחקר יבש, אולי היה קיים בו טעם כלשהו. אלא שטרבלינקה של ארד הוא ספר מחקרי גרוע, ועל־מנת לאמוד עד כמה הוא גרוע, מן הראוי לבחון את סיפרו של **זיגפרנסואה שטיינר** טרבלינקה, שהוא רומן־תיעודי, שראה־אור בשנת 1966, ונחשב אחד מהמעולים שבסיפרי־השואה, בכל הזמנים (בהתאם לקביעות של **סימון דה־בובואר**, **ג'ורג' שטיינר** ואחרים), רומן, שבניגוד לרוב הספרים התיעודיים של חוקרי השואה, השואנים המיקצועיים, מציג את היומיום במחנה טרב־לינקה, בלא כחל ושרק, בלא ניסיון לגלוי־ריפיקציה בלתי־מאוזנת.

אחת מתגליותיו של שטיינר, שאינה מוצאת לה התייחסות בסיפרו של ארד, היא באתיאיזם של מורדי מחנה־הריכוז טרבלינקה, טענה שמועות בדבר השמדת יהדות אירופה במחנות־הריכוז הן בדיה.

אגון רדליך סוקר ביומנו את חיי הגטו בטרזיינשטאט, כמעט יום ביומו. מאחר שהיומן כתוב בעברית, הרי מוזכר בו **אדולף אייכמן** תחת השם „איש אלוף". ביומן מובא מעט מהווי החיים התרבותיים בתוככי מחנה/גטו זה, כמו: „חוג עברי מעניין: הרצאה על הנושא „עגנון וכתביו". תובן סיפרו „מעלות וירידות" דומה למחשבה היסודית בספר איוב: גורל האדם לסבול ולהיות מאושר לסירוגין..."

רדליך מתייחס ביומנו גם להתייחדויות שבין גברים לנשים. בעיית אובדן הווסת אצל נשות המחנה, בשל תזונה לקויה, גרמה לעיתים קרובות לנשים חששות ברבר כניסתן להריון. לא נעלם ביומנו של רדליך גם תיאור התנהגותה של המישטרה היהודית במחנה, „שהוקלטת ויצועדת בהרמת רגליים..." כמילים אחרות: בנוסח החיילים הגרמניים.

ביום 17.3.1943 כתב רדליך ביומנו את השורה הבאה: „מתה בתי של הרצל. ויצים אני לסדר בית־דין לנוער."

בסוף הספר מצוי מיני־יומן, תחת הכותרת יומן לדן המוקדש לבנו של המחבר, **דן**, שנולד **במחנה ושנספה ביחד עם הוריו.**

המונוטוניות של רישום סבל החיים בגטו זה, סבל שכמוהו גן־עדן לעומת המחנות האחרים, הוא סיפור אקדמה לשואה. המחריד לא פחות מהמזוויעים שבמחנות־ההשמדה. מתוך יומנו של רדליך ניתן ללמוד על מתיחת החבל ההדרגתית של שוכני מחנה זה, הגדלת סאת־הסבל שלהם — עד למישלוחים אל מחנות־ההשמדה.

אולי אני משוחד בהתייחסותי לכל שהתרחש **במחנה טרזיינשטאט. הרגשה זו מקורה בעובדה**, שלסבתי, לדודתי ולאחרים מישפחתי שימש מחנה זה תחנת־ביניים של סבל, קודם שנשלחו למחנות־ההשמדה, שבהם הושמדו.

כותב־יומן רדליך
שם עברי לאייכמן

1972 שימש בצה"ל בקציץ־חינוך־ראשי, בדרגת תת־אלוף, הוצנח בתום שירותו הצבא למישרת מנהל רשות־הזיכרון יד ושם, שם השלים עד מהרה את עבודת הדוקטוראט שלו.

באחרונה פירסם יצחק ארד, שעבר את השואה כפרטיזן, מחקר תחת הכותרת טרבלינקה – אובדן ומרי, מחקר שהוא בחינת כישלון תיאורי של מחנה־השמדה, אחד מהנוראים.

למרות הכיסוי המדעי, אין העיון בטרבלינקה של ארד מעורר בקורא ריגשה כלשהי. אמנם, מחברו, בזכות מעמדו הבכיר כבעל־הבית ביד ושם, מעמיס במחקרו רשימה בלתי מסתיימת של

• *גלעד – מאסף לתולדות יהדות פולין ו', עורך: משה מישקינסקי; הוצאת בית הספר למדעי היהדות; אוניברסיטת תל־אביב; 354 עמודים (כריכה קשה).*

רב־טבחים פרנץ
הומוסקסואליות מצונזרת

מוכחת, שהשואנים וחוקרי־השואה מתעלמים ממנה.

דוגמה נוספת לפיברוק ההיסטוריה נוסח מנהל יד ושם ארד, מצויה בהתייחסות לדמותו של סגן־מפקד מחנה טרבלינקה **קורט פרנץ**, דמות ששטיינר חשף אותה, על סמך עדויות של ניצולי המחנה, עד תום.

קורט פרנץ ביסס מסביבו עולם הומוסכסואלי שלם, ששימש אמצעי להצלתם של יהודים רבים. אלא שארד, במיסגרת הפיברוק ההיסטורי שלו, מאזכר זאת, אך בהסתייגויות ובאי־הבהרה, תוך שהוא כותב: **הוא היה נאה. פניו היו עגולים ובעלי הבעה ילדותית במקצת. צעיר בהשוואה לאנשי אס־אס אחרים. לכן כינוהו האסירים „לאלקע" (בובה ביידיש). רושם חיצוני זה שימש בסמווה לדמותו האמיתית, דמות רוצח וסאדיסט, שהסך סיוט לאסירים. בסיוריו במחנה, לעתים תוך כדי רדיפה על סוס, היה מתלווה אליו כלב גדול ומפחיד מגזע ברנרדיני שביניו היה ברי. כלב זה אומן לציית להר־**

• *יצחק ארד – טרבלינקה – אובדן ומרי; הוצאת עם עובד; 287 עמודים (כריכה רכה).*

החוויה הישראלית

דיסנילנד של השואה

לפני כמה שנים ערכתי ראיון ארוך ומרתוני עם הצייר **שמואל בק**. במהלך הראיון ביקשתיו להתייחס לנושא המונו־מנטויזיה של השואה בישראל, שעיקרה מתמקר במוסד יד ושם. בק הביע את סלידתו מהתופעה, והגדיר חלק ממוסדות יד ושם – בעיקר האמנותיים — כ־„דיסנילנד של ה־שואה".

תחושה דומה עולה בי מרי יום־שואה, כאשר השלווזיה מקרינה את הטקס הרתי, בהשתתפות צמרת המדינה והרבנים הראשיים — לפתיחת אירועי יום־השואה.

במדינת ישראל, במיסגרת של תהליך מתוכנן ומחושב לטישטוש אמיתות של היסטוריה, מוסדה הדתיות של זכר השואה, תוך התעלמות מהאמת האתיאיסטית, שהיהודים במחנות־הריכוז מאסו באלוהי היהודים, ואף שרו שיר שמילותיו היו: אלוהים, היכן אתה נמצא בשעה שאנחנו מיתמרים לעבודך בעשן?

אחרים שרו שיר שבו אימרתו של ישוע הנוצרי אלי אלי למה עזבתני, ועוד כהנה וכהנה, המעידים על יחסם החילוני של טבוחי השואה לסיבלם.

פרק אחר, המוסיף נימוק לצורך גידושו המיידי של אלוהים מיד ושם, הוא פרק העוסק בחלקם של רבני פולין ושאר ארצות מיזרח־אירופה, שקודם לפרוץ המילחמה באו אל־הם חסידיהם, שאלו אם להסתלק קודם שיגיעו הנאצים, ודבנים השיבו בנוסח המוכר: טרם הגיעו ימות המשיח וגואלנו נקבע במרומים.

עד אשר יקומו מנהלי יד ושם, ובראשם **גדעון האוזנר**, **יצחק ארד** (ראה: מחקרו) ואחרים, ויאמרו את האמת, עד אשר יחדלו להחזיק מוסד זה כדיסנילנד של שואה, שאליו מביאים ראשי מדינות זרות, כדי שיחבשו כיפה, יזילו דימעה ויאמרו „אנחנו מזועזעים" — לא יהיה כל ערך מחנך, מרתיע, ובעל משמעויות מוסריות למושג שואה.

ניתון זה, המאפיין את יד ושם, הגיע לשיאו כאשר מעט אחרי פרוץ מילחמת לבנון הגיע אחד ההזרים השכולים, ניצול שואה, להפגין בשערי יד ושם. כאות מחאה על שתיקת מוסר זה. ניימות אוברן מוסר מישראל פנו ראשי יד ושם למישטרה וביקשו לסלק את האב השכול המפגין.

אחד המהפכים שלהם זקוקה ישראל של היום הוא בתחום הסברת השואה וכן במשמעות ובתפקידים של יד ושם.

מנהל האוזנר
היכן אתה, אלוהים

מנהל ארד (משמאל) עם רזילין וג'ימי קארטר
כישלון תיאורי

מי מריבה
שואניה סיפרותית בפעולה

משורר־שואה קובנר
גטואיזציה ללא היסטוריזציה

בגן־החיות של התרבות מצויים שואנים נוסח אלי ויזל ואחרים, ומצויים גם טפילים. אשר ניזונים מבשרם של השואנים.

בשנים האחרונות מפרסמת גברת בשם חנה יעוז, בביתבי־עד שונים, שואולוגיות חטרות־קץ, שבהן היא פרשת, מנתחת, מפרשת, מבהירה את השואה ביצירות סיפרות.

שניים מתוך פירסומיה האחרונים של יעוז מציגים את האבסורד, שבשאון סיפרותי. בכתב־העת ביקורת ופרשנות מס' 17, שבהוצאת אוניברסיטת בר־אילן, תחת הכותרת פרשנות אמפאתית בהוראה הספרות – והשתקפותה ביצירות על נושא השואה, היא מנתחת שיר גראפומני, מאת **איתמר יעוז־קפטן** (זה נשמע נפוטיסטי במעט), שיר של כבר התפוררו הספרות שעל זרועה... שיר של נושא שירי טוב, שנשחק באיכויותיו של פיזמונאי זה. כספרות הנשחקות על ידה של גיבורת השיר. ויעוז חוקרת ומעלה חרס במחקרה, שהרי אין מחקר גרוע יכול לשפר שיר גרוע. יעוז מטפלת בשאול ויוהאנה של **נעמי פרנקל**, ספר, שאיכויותיו הסיפרותיות ברמת שירו של איתמר יעודקסט.

בבחינתה את טלמנדרה של ק. **צטניק** מוכיחה יעוז לקוראי רשימתה, שאולי היא מבינה בשואה, אך הכנתה בסיפרות שואפת לאפס, וכך גם עיסוקה בעשן **לאהרון אפלפלד**.

בבתב"עת אחר, עיתון 77 חוברת 50־49, תחת הכותרת היומרנית הפואמות של אבא קובנר כמערכת מיתית, היא משאנת תיאורים. פרי עיונה, כמו: **בפואמה המפתח צלל יוצר א. קובנר דגם של גטואיזציה ללא היסטוריזציה... או הנטיה היא ליצירת ארכיטיפ של גטואיזציה וביתור... ועוד כהנה וכהנה בעיסקי שואה, עד שנושא זה הופך מאוס ולעוס.**

השואה ותיאודיה בסיפרות הם נושאים רציניים מדי, מכדי להפקידם בידי חוקרת סיפרות, החסרה את היכולת להתמודד עם נושא זה, המועך את כתפיה העיוניות.

עדות
אגדת שינדלר

אוסקר שינדלר, גרמני קתולי, בעל מיפעל לייצור נשק בגרמניה בימי מילחמת־העולם־השניה, הוא אחת מהדמויות יוצאות־הדופן שהעם הגרמני גידל במהלך השואה. שינדלר הצליח בעזרת הונו, עמדתו ואישיותו להקים בצד מחנות־השמדה, מחנות־עבודה, שאוכלסו ביהודים, שבאמצעותם הציל המוני יהודים מהשמדה.

באחרונה ראתה אור הגירסה העברית לאגדת שינדלר, תחת הכותרת העברית רשימת שינדלר. מאת הסופר האוסטרלי **תומס קינלי**, ספר שזכה בפרס הבריטי היוקרתי ביקר בשנת 1982.

תומס קינלי, שריאיין יותר מ־50 מניצולי שינדלר, העדיף להעניק למידע שליקט מתכונת של רומן, וזו הצלחתו של ספר זה, המספר את סיפור השואה מזווית שונה מן התיאורים ה־מקובלים שלה.

תקצר היריעה מלתאר מעלותיו של ספר זה, ואולי יעיד עליו סיפור קצר, שבמהלכו נעצר אוסקר שינדלר, הואשם כמנשק יהודים, והוכנס לתא־כלא ביחד עם **וואסי"ם סטנאטי מיהרר פילים**. השיחה ביניהם היתה בנוסח זה:

אבל בוא נעזוב את זה לרגע. מה עולל הר־אוסקר?

.אני נישקתי בחזרה יהודיה', אמר אוסקר. .עובדת שלי. כך אומרים'.

פילים החל צוהל למשמע הדבר הזה. .הזוז! והזרג שלך נשר בגלל זה!'...

• *תומס קינלי – רשימת שינדלר; עברית: עמשי לווין; הוצאת דומינו; 340 עמודים (כריכה קשה).*

דמותו של שינדלר היא דמות של חסיד אומות־עולם מהרמה הגבוהה ביותר, לא אחד שהציל מעט יהודים (אם כי הכבוד לאלה גם הוא אינו מבוטל), אלא דמותו של אדם שפעל במיספרים תעשייתיים, הקים עבור יהודים מחנות־עבודה, עם מיפעלים, יזם בהתאם לתקנות השונות של הרייך השלישי כל מיני מיפעלות, שנועדו לסייע לרייך, אך מעבר לכך, הצילו אלפים רבים של יהודים ויהודיות.

סיפור על חתונה שנערכה באחת מהמיכלאות ליד מיפעליו של שינדלר, מתואר בספר כך:

לזוג הוענק הדרגש העליון בעזור. למען הפרטיות, הוא הוקף בשמיכות תלויות. יוסף ורבקה מיספו ועלו אליו בעלטה, וסביבם זרמו כמים כל ההלצות המפולפלות המקובלות. מינהג היה בחתונות בפולין, ליטול ספק זמן מאווירת החגיגיות והנימוסים הטובים ולתת הזדמנות לאהבת־בשרים לפצות סיה ולומר דברה...

אלא שאהבת־הבשרים של בני הזוג הופסקה, על־ידי קצין אס־אס שגילה את העדרו של החתן, בצריף הזכרים, ומהומה שלמה קמה בעיקבות זאת.

סטיריקון
ערבי ישראלי כראש הגטו

לעיתונאי־מחזאי **יהשע סובול** יש נטיה לשרוף נושאים בתיאטרון. אחרי ששרף את ביתניה מרד הימאים ועוד חצי תריסר נושאים ישראליים, הוא שרף באחרונה את השואה, במחזהו החדש גטו.

אבל כאן, בגטו, יש הברקה אחת: השתתפותו של השחקן הערבי **יוסף אבו־ורדה** בתפקיד **יעקוב גנז**, ראש הגטו ואיש התנועה הרוויזיוניסטית בגטו וילנה.

הרושם שלי, שיוסף אבו־ורדה ממשיך לשחק את התפקיד שגילם בסירטו של **יהודה ג'אד נאמן**, בסרט מגש הכסף.

הקהל עוד יקבל את גטו כמחזה־מוסיקאלי.

בסיפרו של קינלי מובא לא רק סיפורו של שינדלר, אלא תיאור רב־מימדים של אורח־החיים במחנות, אורח־חיים שהחזיק את כל מרכיבי החיים, למרות שהמוות ניבט בחלונות.

ספר מומלץ ביותר.

נוער
מיליון שאינם

יותר ממיליון ילדים הובאו בשואה למישרפות, ועוד רבים אחרים מתו ברעב, בקור ובחוסר־כול. עולמם של הילדים במהלך השואה, בא לידי ביטוי עד היום באמצעות יומנים של ילדים, שהנודעים בהם, אלה יומנה של **אנה פראנק**, ויומנו של נער מגטו וארשה.

מעט מאוד יצירות, בעלות ערך סיפרותי, המנסות לתאר מעט מהווי הילדים בשואה, ראו אור עד כה. ליצירות אלה מצטרף ספיפה של **אירנה ליבמן** מאין את, נערה?, שראה אור באחרונה, מלווה ברישומיו של **יעקב גו־טרמן**.

ספר זה פורש את חוויית הילד בשואה, על ראייתו הנאיבית־ילדותית, דרך מיכלול סימלי של העולם קודר זה. מתיאור של חיים רגילים עובר הסיפור בהדרגה לעולם הגטו, וילדה הלומדת לחיות בתוך עולם זה: **לקחה את תרמיל הגב הגדול והחישה את צעדיה בכיוון המיגרש. שתור גדול הזדנב לידו. ברגיל...**

הילדה־נערה, גיבורת הסיפור, מתארת את סבה ואת הוריה ואת הסבל ההולך וגובר בין חומות הגטו. ישנם בסיפור פלאש־בקים לימים שקדמו למילחמה, ימים שבהם קראה הגיבורה את מחנייס **לסרנין מולנר**, והזילה הדמעות על מותו של **נמצ'ק** הקטן, מות של ילד אחד,

אנה פרנק
יותר ממיליון ילדים

ליד קרפיף בבודפשט. אז אמרו שלא צריך לבכות על מותו של ילד קטן מסיפור דמיוני.

מאין את, נערה? הוא סיפור פשוט, בלא התחכמויות ובלא ניסיון לבניית מיתולוגיה של סבל או צער, סיפור המצליח לתאר, ולו רק קטעים מעולמם של יהודי מיזרח־אירופה, קודם למילחמה, עולם כפי שהשתקף בעיניה של נערה, לנוכח איימי המילחמה־העולמית.

מאין את, נערה? הוא ספר מינורי על תקופה מחרידה, ספר המעיד על כך, שעל־מנת שייכתבו בארץ ספרים בעלי ערך על השואה, קיים צורך בתשתית של ספרים מינוריים כאלה. ספר זה מצייר תמונות מעולם שאינו עוד, עולם שבו גדלו יותר ממיליון ילדים, שלא זכו להתבגר.

• *אירנה ליבמן – מאין את, נערה? ציורים: יעקב גוטרמן; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 73 עמודים (כריכה רכה).*

מאסף
עולם שנמוג

קורם לפרוץ מילחמת־העולם השניה התגוררו בפולין יותר משלושה וחצי מיליון יהודים. כיום מתגוררים בארץ זו כמה עשרות אלפי יהודים, רובם קשישים הממשיכים לחיות שם רק כדי לקבל את קיצבת הזיקנה שמעניקה פולין.

הכרך השישי של גלעד – מאסף לתולדות יהדות פולין, ממשיך ומביא פרקים מחקריים מאותו עולם שאינו עוד, עולם שהיה צירו ועיקרו של העולם היהודי, עד לפרוץ המילחמה.

גלעד פורש רשימות ומחקרים, שהם בחינת מיפוי תולדות יהדות פולין, מראשיתה ועד להכחדתה. המאסף נפתח במחקר של **ישראל קלויזנר** על הגזירה על תלבושת היהודים, 1844־1850, ומחקרה של **סאבינה לוין** אודות התפתחותם של בתי־המחסה לילדים יהודים בווארשה. **בינה גארנצארסקה־קדרי** מתארת את בעיות שוק העבודה היהודי בפולין בין שתי מילחמות העולם.

מחקרים נוספים ממשיכים בתיאור אותו עולם יהודי יוצא דופן, כמו מחקרו של **זלמן קראטקו** על האיגודים המיקצועיים היהודיים בפולין עד לפרוץ מילחמת העולם.

מעט מתרבותם של יהודי פולין מובא ברשימה היסטוריה בראי הסיפרות, שבה בוחן **יחיאל שיינטוך** את הפואמה על **שלמה זליכובסקי** מאת **יצחק קצנלסון**, שירת גבורה, שחיבר קצנלסון תחת המגף הנאצי.

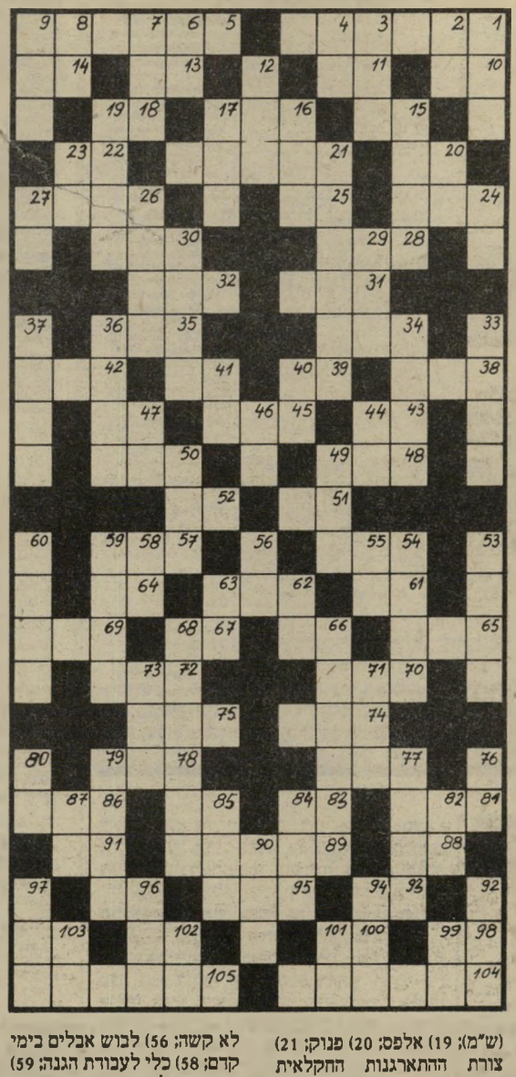
במדור ספרים, מאמרים וסקירות שעניינם ביהדות פולין, מובאות סקירות על ספרים ומחקרים חדשים שעניינם ביהדות פולין, ביניהם ספרים של **אדולף ברמן**, **בנימין טנא** ורבים נוספים.

גלעד הוא מיסמך מדכא, שהרי, כיצד יכולות אותיות להיות לגלעד, לקהילה היהודית שהיתה הגדולה והשובה בעולם? מה גם שמדינת ישראל, נכון לעכשיו, היא פחות יהודית ופחות אנושית מיהדות פולין שבין שתי מילחמות־העולם. דלותה התרבותית של ישראל ורדידותה, בולטות לעומת העוצמות התרבותיות שבהן נתאפיינה יהדות פולין שבין שתי מילחמות־העולם.

• *גלעד – מאסף לתולדות יהדות פולין ו'. עורך: משה מישקינסקי; הוצאת בית הספר למדעי היהדות; אוניברסיטת תל־אביב; 354 עמודים (כריכה קשה).*

מאת דן תומר

מאת
אביגיל ינאי

מאוזן:

1) שוטר (3,3); 5) שניים טוחנות של חיות טרף; 10) בכורו של נח; 11) נחלש; 13) שקר היופי והבל ה... 14) מלחין ה"טוקטה ופוגה"; 15) לא דק; 16) לא העיקר; 18) הורתנו; 20) מורה דרדקים; 21) מקום באיטליה, נודע בהתרפסות שלטון ממלכתי בפני דתי במאה ה־11; 22) צריך היה; 24) גולה, סביבה של זרים; 25) אות בא"ב; 26) ניצוץ; 28) בנו התם של אדם; 30) סימן; 31) מעוף, טיסה; 32) מחבר מילון עברי (ש"מ); 34) ראש מלה לציון שייכות לחיים; 35) רפואה; 38) שבט נכבד בישראל; 39) זורם; 41) מזמר; 42) שם כולל לווחלים; 43) בעל־חיים המיילל נוגות; 45) קבוץ במישור החוף; 47) מאס; 48) תולעה; 50) העקרה שהתפללה בשילה; 51) אמונה; 52) פורה (הו' בשורוק); 54) חוזק, עצמה; 57) נשא דברים; 61) זהר, אור (לפי ספר איוב); 62) חובר הפרי אל הענף; 64) אות מוסיקלית; 65) עורר את חמתו של משה רבנו ברדתו מסיני; 66) בעל־חיים מימי — סמל לפריון; 67) שומן־העצם; 69) הספר העיקרי בספרות הקבלה; 70) קריאה טלפונית; 72) חרק החז כטפיל; 74) לשון רעה; 75) דמות; 77) כינוי לאל עליון; 78) בנה של מריה מנצרת; 81) עתיד קרוב; 83) האדים המתעבים לטפות בקר; 85) הורד נעליך; 86) גוף קטן בפרי שממנו מתפתח הצמח החדש; 88) דורון; 89) מקומי (לועזית); 91) מטבע במזרח הרחוק; 93) שכן במקום; 95) קרבן בהמה; 96) נכרי; 98) פרוסת־לחם; 100) תשלום חובה; 102) לאום; 103) עצם, זית; 104) קסם אישי; 105) תיכון, אמצעי.

מאונך:

1) סוג של עץ; 2) מקווה מים רחב־ידים; 3) שומן המצוי בגופם של בעלי החיים; 4) לא כל ההון; 6) לא יבש ולא רטב; 7) מן החכמים יוצרי התורה שבע"פ; 8) סופו של כל טוב; 9) עוף שנחן בכשרון חקוי; 12) הוסיפו (ישעיהו כ"ט א'); 15) זעם; 16) למדו רבותינו; 17) סוציאליסט גרמני, אבי רעיון הקואופרטיבים (ש"מ); 19) אלפס; 20) פנוק; 21) צורת ההתארגנות החקלאית העיקרית בבריה"מ; 24) מבושל למחצה; 26) כינוי לארגון מחתרת בזמן המנדט; 27) קול גברי עמוק; 29) אינו מוטל בספק; 30) יונק קטן ממש' העכברים; 33) חבל בצרפת המזרחית; 34) עיר קדומה בתחום שבט יהודה, מבצר עוז בימי בר־כוכבא; 36) כך נהגו לעשות למכונית חדשה; 37) שפופרת שפיה האחד צר והשני רחב; 40) מנת מזון; 41) אריג יקר; 44) ישן את שנתו; 46) מועד אחרון; 47) בית; 49) רחיפה, זעזוע; 50) בעלה של הבת; 53) מעט; 54) גבורת ספור של ש"י עגנון; 57) לא קשה; 56) לבוש אבלים בימי קדם; 58) כלי לעבודת הגנה; 59) ההשראה ליצירה אמנותית; 60) קלחת לחמום; 62) יוצר עגול; 63) מסתגף; 66) רופא החיות המפורסם בספרות; 68) אדמדם; 71) חומר עשוי מצמר ושיער — משמש לבטנה; 73) בהרת קיץ; 76) עור, נוסף על; 77) ענף הגפן; 79) שר עליון במדינת ערבים; 80) בירכתי הפה; 82) מרגיש; 85) נשק לקרב פנים אל פנים; 87) מזמר; 90) מאסף ספרותי; 92) מוצאות הנהר; 94) אחד מפרד"ס; 96) סימסטר; 97) ידען; 99) מסייר; 101) מרקחת לתרופות; 102) מן הערים שכבש יהושע; 103) אריג אבלים.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ **קורסים**
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיע"ר בחשמל לצחיתות (אפילציה)

★ **סלון ומכון יופי**
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, התאמת שיער לצחיתות (אפילציה) ובשעות

★ **הכנת כלות**
• מחירים עממיים • שרות מעולה

1983

ת"א, דיזנגוף 190 (יחדת 4) 226066, 229388

תן טרמפ לחייל

המחתרות הקודמות

(המשך מעמוד 24)

אלה מזכיר אקשטיין סירטי־טלוויזיה רבים, שבהם הופכים לוחמי וייטנאם, שהגיעו במילחמה לעומס־קטל, לרוצ־חים שכירים.

● מקסטנר ל„צומת"

בישפט רוצחיו של הד"ר קסטנר היה מישפט מסובך ביותר, בשל מיכלול הבעיות האידיאולוגיות שבו, כמות הפרובוקטורים של שירו־תי־הביטחון, וסידרה של שאלות תמו־הות, שהעלו ספק בקשר לניקיון־כפיו של שרות־הביטחון.

אחת מאותן נקודות היא העובדה ששרות־הביטחון ידע על קיומה של המחתרת ועל מחסני־הנשק שלה. מה הביא את שרות־הביטחון להמתין עד להתרחשותה של פעולת ההתנקשות?

הרושם הוא ששרות הביט־חון ארב לחוטים שיוליכו אותו הלאה, אל הגורמים הפוליטיים, בימין הקיצוני, אל הד"ר אלדד.

חלקו של הד"ר אלדד ברצח קסטנר הוא במאמר שפורסם בסולם. שבו קבע כי הד"ר קסטנר נמצא על־ידי בית־מישפט ישראלי בחזקת מי שדינו מוות. אבל בפרשנות שנתן למאמרו מאוחר יותר הוסיף, שכוונתו היתה שלא „גוף לוחם" יוציא את קסטנר להורג אלא „העם יוציאו להורג".

אחד מעדי־המפתח במישפט מחתרת־קסטנר היה הממונה על שרות־הביטחון איסר הראל, שהופיע במישפט, תוך שמירה על סודיות, מפאת תפקידו. איסר הראל האשים בגלוי את חרותי כמנהיג המחתרת, ואף אמר:

„הנאשם מחזיק בידיו את האור־גיניזציה לביצוע מעשי־טרור, כגון נשק, שיידרי־קשר, הכרת אנשים באופן אישי, מגע עם אנשי־בניניים..."

אל הרוצח הישיר של הד"ר קסטנר התייחס איסר הראל, בעדות מאוחרת, שהביא לפני כשלוש שנים בסרט־הטלוויזיה על פרשת קסטנר. בסרט אמר הראל כי זאב אקשטיין נכנס למחתרת זו ביוזמתו. ביוזמתו פנה למישטרה, שהיפנתה אותו לשב"כ, שאכן השתמש בו במשך זמן־מה, כדי לדעת מה מתרחש באותה מחתרת.

אין ביום ספק ששני שותפיו של מנקס פעלו במחתרת כסרי־בוקטורים ומשתפי־פעולה עם שרות־הביטחון.

במהלך המישפט היו סיפוריהם של אקשטיין ודן שמר זהים מדי, והשלימו אחד את השני, תוך הרגשה מתמדת של קשריהם עם שרות הביטחון, בעוד שיוסף מנקס היה בניתוק־מגע מוחלט מהם.

דוגמה לחפיפה בעדויותיהם של אקשטיין ושמר היא בעדויות שהם נתנו איש על רעהו.

אקשטיין על שמר: „את דן שמר הכרתי מזמן שרותי בחיל־הצנחנים, מקום שם היינו באותה המחלקה בשנת 1951. לאחר מכן לא ראיתי אותו מיספר שנים, ולפני זמן לא רב יחסית פגשתיו ושוחחנו רבות על העבר, וכן סיפרתי לו על מעשיי. הוא היה אז במישמר־הגבול..."

שמר על אקשטיין: „לפני כחוד־שיים ביקר אצלי זאב אקשטיין בביתי. הכרתיו בעת שרותי בצבא־ההגנה־לישראל ביחידת־הצנחנים, שם שי־רתנו יחדיו. אחרי שהוא עבר מן היחידה, פגשתיו לראשונה לפני כשנה. הוא סיפר לי כי דיעותיו השתנו ושאל על דעותיי. בביקוריו האחרונים התחיל לרמוז ולהסביר לי כי קיים חוג שאינו מרוצה מן המישטר, והמתכוון לעשות מעשים. אחר כך אמר לי שכדי לממן את פעולות החוג, יש צורך לבצע שוד..."

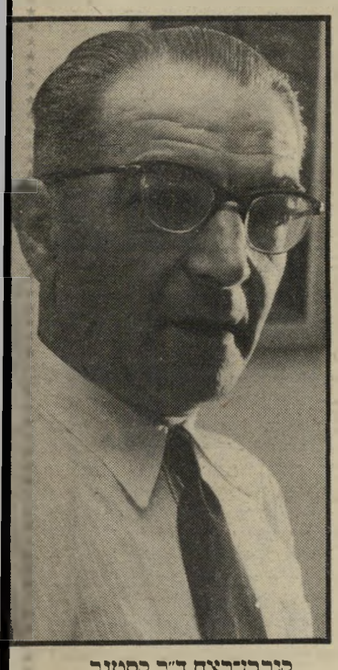
על ההוראה לחיסולו של הד"ר קסטנר הוסיף שמר בעדותו: „בעבור זמן מה נודע לי כי המועמד לרצח הוא ד"ר ישראל קסטנר. זאב אקשטיין אמר לי רק כי הוא ואני נבצע, ואדם שלישי, העומד מאחורי זה, יסדר הכל..."

המחשה לאווירה שהישרו הפרובו־קטורים של שרות־הביטחון בין חברי המחתרת ניתן למצוא בקטע עדותו של זאב אקשטיין, המתייחס לדניאל זרניצקי:

„זרניצקי הרבה להתמרמר על מה שנעשה בארץ. הסברתי לו שהוא טועה. ניגשתי לביתו. הוא היה גר בשכונת־שפירא על גג, שאליו היה צריך להגיע בסולם, כמו רובינזון קרוזו. על הדלת היה שלט: „סתם בן־אדם". היו בדירה סיפורי־ילדים ומחקרים פסיכולוגיים. דיברנו כל הלילה. הוא סיפר לי על כל מיני דברים שהולכים מתחת לאדמה. אמרתי לו שאני בקיא בנשק, והוא אמר לי שיש לו אקדח בבית. ביקשתי לראותו.

„מעל לחדרו היה עוד חדר קטן. הוא טיפס והביא כל מיני חפצים בתוך גרביים. פתח את דלת חדרו. החדר נראה כמו מחסן־נשק. התפעלתי מזה. היו שם אקדח ורימונים וחלקי מוקשים. בדקתי את האקדח. הוא היה משומן ובמצב טוב.

„הגענו לידי הבנה שכל אחד יספר לשני את כל הידוע לו. היום היו קוראים להסכם הזה: מחתרת... זה (זרניצקי וסיפוריו) נראה לי לא־נורמלי ומסוכן. הוא דיבר נגד המדינה ונגד המיפלגה בצורה ארסית. הוא נתן לי לקרוא כל מיני הדפסות וסטנסילים..."

קיר־בן־רצח ד"ר קסטנר
„העם יוציאו להורג..."

אחרי קרוב לשנה וישיבות אינ־סופיות של בית־המישפט, שלפניו עברה גלריה של פרובוקטורים מטעם שרות־הביטחון שפעלו בקרב קבוצות הימין־הקיצוני, ניתן בינואר 1958 פסק־הדין במישפט מחתרת־קסטנר.

השופטים קבעו כי הד"ר קסטנר נרצח בידי זאב אקשטיין, שנסתייע בדן שמר, אחרי ששוודל לבך על־ידי יוסף מנקס. שלושתם הורשעו ברצח בכוונה תחילה, ונידונו לעונש היחיד שנקבע בחוק על פשע זה: מאסר־עולם.

ראשון המשוחררים כעבור שנים היה דן שמר, ואחריו זאב אקשטיין. שמר עבד כמה שנים בתיאטרון הקאמרי כעובד־בימה. אקשטיין מתגורר בירושלים באלמוניות, ויוסף מנקס שוחרר בחודש פברואר 1967.

הדמות המרכזית בפרשת מחתרות־לח"י, מאז ימי ראשית המדינה ולאורך שנות ה־50, עורך־הדין יעקב חרותי, חזר באחרונה לחדשות — והפעם כמזכיר תנועת „צומת", שבר־אשה ניצב הרמטכ"ל לשעבר, רפאל איתן.

דן עומר ■

מרים בניחיני

תחזית שנתית לבני מזל שור

זו לא השנה שבה יכולים בני מזל שור להתפנק. אפילו אם יקדישו מחשבה רבה וינסו לתמרן את עצמם לדרכים יותר קלות – זה פשוט לא ילך. מצב הכוכבים אינו מאפשר להם לחיות את חייהם „מיצוות אנשים מלומדה". „מן השמים" דואגים שהם יצטרכו להיאבק ולמסור לעצמם דין וחשבון יומי על מה שמתרחש סביבם ובתוכם.

שלושה כוכבים גורמים למצב זה. הראשון שבהם הוא סטורן, שהתמקם במזל הקוטבי להם – עקרב. מזה שנה וחצי שהוא מזכיר את עצמו כשהוא נע בין תחילת מזל עקרב לקצה מזל מאזניים. באוגוסט 1983 נכנס סופית למזל עקרב.

מאותו הזמן החלו לחוש אותם שנולדו בתחילת מזל שור, שהחיים זה לא מה שהיה פעם. הקשיים מתבטאים בעיקר בשטח הבית השביעי – היינו, בית הנישואים והשותפויות. אולם בבדיקה של מפה אישית יתברר, שכמעט כל שטח עלול להיפגע עקב ישיבתו של כוכב סטורן מול מזל שור.

כאילו לא די להם בשבתאי המעכב, המקפיא והמגביל, בחודש אוקטובר הצטרף אליו כוכב נוסף – פלוטו. כוכב זה נכנס למזל עקרב ויימצא שם 10 שנים. פלוטו הוא כוכב איטי מאוד, ומזה מאתיים וחמישים שנה כוכב זה לא נמצא במזל שבו הוא שוהה כעת. כך שבדור שלנו לא היכרנו את הברכות והמכות שאותן הוא מסוגל להביא.

אולם מאופיו של הכוכב נוכל ללמוד על מה שעלול או עשוי לקרות. כוכב זה נמצא גם הוא בבית השביעי של מזל שור. כאמור, בית זה מתייחס לשותפים מכל סוג שהוא. זה מתייחס לבן־הזוג, לידיד קרוב או לאנשים שעימם יש מגע יומיומי.

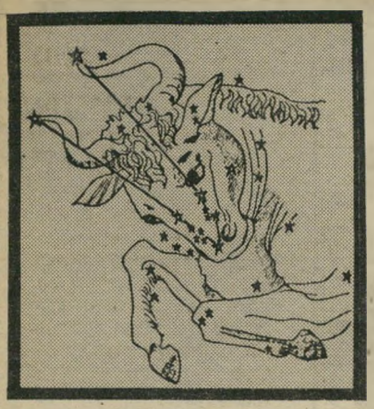
פלוטו מביא את השינויים בצורה יסודית. הוא אוהב להתחיל מן השורש. לעתים כוכב זה מסמל סיום דרמאתי ולידה מחודשת. זה הזמן שבו משליכים את כל המיותר, הלא־מתאים והמפריע. לפתע נוכחים שהחיים לא עומדים במקום אחד, השורים בשיניים, בציפורנים ובקרניים בקשרים שאינם מביאים להם ברכה. בסופו של עניין ימצאו את עצמם עושים את מה ששנוא עליהם כל־כך, כלומר – שינוי.

יתכן שכל זה לטובה. שכן יחסים קשים ייבנו מחדש, ובמקומם יתחילו יחסים חדשים עם אדם מתאים יותר.

הכוכב השלישי שאותו הזכרנו הוא מרס. גם הוא נמצא בתקופה זו במזל עקרב ואינו מקל על חייהם של השורים. למרס יש השפעה מזרזת. בכל מצב הוא מוסיף אנרגיה פיסית ונפשית, הוא מסמל פעולה, העזה ואומץ. טיבעו של כוכב זה אימפולסיבי ותוקפני. כך שמצד אחד רוצים לעשות ולפעול, אלא שסטורן – הנמצא אף הוא בסביבה – אינו נותן. שכן הוא מכריח את האדם לבדוק פעם נוספת.

סטורן הוא מגביל ומעכב, כך שהצירוף של שני כוכבים אלה אינו קל לבני מזל שור. מאחר שמרס נמצא בבית השביעי, הוא עלול להביא למריבות קשות בין בני־הזוג או שותפים.

השורים מאבדים את הסבלנות. גישתם השלווה והשקטה הופכת לא פעם לעקשנות

השורים אינם סובלים עיכובים ומעצורים. למעשה, הם יכולים להמשיך כרגיל, אבל בכל זאת משהו מפריע – ההתקדמות כאילו נעצרת.

כעת אי־אפשר להתקדם בקריירה כפי שזה היה קודם. מי שחושב על עליה וקידום, נתקל בבעיות שאינן מאפשרות לו להגשים את התוכניות ללא מאבקים ומיכשולים. כעת לא טוב להסתמך על יחסים אישיים, וצריכים לטפל בעדינות בכל דמות סמכותית.

קיצורי־דרך לא באים בחשבון, וכל צעד קטן קדימה דורש השקעה רבה.

כספים

בתחום זה מורגשת אי־יציבות. אי־אפשר לומר שאין – אך כשהכסף מגיע, הוא נעלם בתוך זמן קצר ביותר. השורים, הרגילים לתכנן את הוצאותיהם, מוצאים את עצמם מוציאים יותר מכפי שהתכוונו. הם מאבדים בקלות את כספם, אך באותה מידה הם זוכים בסכומי־כסף ממקורות בלתי־צפויים ובזמן הנכון.

מצב זה גורם להם לאי־שקט ולדאגה. שכן, כידוע, שור אוהב יציבות וביטחון. צורה זו שבה מתנהלים העניינים הכספיים אינה מתאימה לאופי השורי. כל מה שאפשר

(המשך בעמוד 64)

בני מזל שור יצטרכו להיאבק ולמסור לעצמם דין וחשבון יומי על מה שמתרחש סביבם ובתוכם

ומי שמנסה להידבק לעבר או להווה, יכול למצוא את חייו הרוסים מבלי שהתכוון לכך.

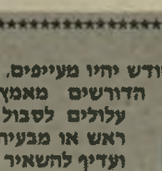
זה שיוכל להתגבר על הפחדים, החששות והמעצורים יזכה לניצוי הבלתי־צפוי. שכן פלוטו לא רק הורס ומכלה, הוא גם בונה ומחדש.

קשרים מכל סוג שהוא, שאינם מתאימים, עלולים ליהרס עד היסוד, גם אם יאחזו בחסרת־היגיון. אולם השינוי המתבקש ממצב זה לא קל לביצוע. באוגוסט 1984 יעזוב כוכב מרס את מזל עקרב, וזה יקל במידה מסויימת על השורים.

אם כך, איך תיראה שנת 1984?

עבודה

נראה שבשיגרה השוטפת של העבודה,

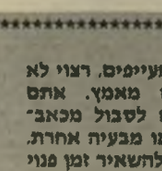
ה־25 וה־26 בחודש יהיו מעייפים, רצוי לא לתכנן דברים הדורשים מאמץ. אתם עלולים לסבול מכאב־ראש או מבעיה אחרת, ועדיף להשאיר זמן פנוי למנוחה. אנשים יותר סלחניים אליכם בתקופה זו – תוכלו לחדש קשרים שנפסקו בגלל אי־הבנה. קשרים חדשים מתפתחים בימים אלה, אולם חשוב קודם לסיים סופית קשרים מסובכים. המקשים עליכם. ב־29 וב־30 בחודש עלול להיות מישהו בעניין כספים.

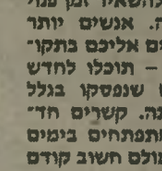
* * *

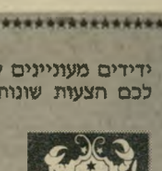
ידידים ינסו לעזור לכם להתקדם בתחום המיקצועי. הפעם חשוב שתשקיעו מאמצים כדי להתגבר על חוסר־המרץ. המאפיין אתכם בתקופה האחרונה. בקרוב תוכלו להשתחרר מהחרגשה המכבידה. אתם נתונים להתלבטויות קשות בתקופה זו בכל מה ששייך לשטח הרומנטי. כדי להמשיך ולהחזיק בקשרים, עלי־כם לוותר על דבר־מה חשוב או לבצע שינוי כלשהו. טוב שתתייעצו עם אדם מבוגר יותר, שעליו אתם סומכים.

* * *

בתקופה זו אתם זקוקים ליותר מנוחה. אל תיבהלו אם הדברים אינם מתנהלים בקצב הרגיל. כל עיכוב הוא לטובה. כל מה שלא נעשה או הוחלט במחירות יהיה רווח נקי עבורכם. השיפוט שלכם אינו טוב בימים אלה, ונוסף לכך אינכם מצליחים להבהיר את עצמכם לסביבה. אנשים מפרשים את דיבריכם בצורה לא־נכונה, וזה עלול לגרום לבעיות. מצב הבריאות אינו טוב ביותר, יהיה עליכם לדאוג לנושא זה.

ידידים מעוניינים לבוא לעזרתכם ומציעים לכם הצעות שונות. עליכם להיות זהירים ולא למהר להשיב. עדיף לדחות כל החלטה חשובה לפחות בשבועיים. בשלב מאוחר יותר הם ינסו לחזור בהם או להתכחש למה שהציעו. לכן אל תבנו מיגדלים על קרקע שאינה בטוחה. קשרים עם אנשים השוהים בחו"ל עשויים להיות ב־25 או ב־26 בחודש. אתם אמורים להיות מופתעים לטובה. בשטח הרומנטי ייתכנו אי־הבנות.

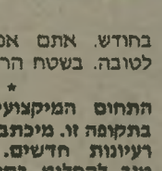
* * *

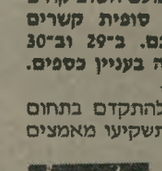
התחום המיקצועי יעסיק אתכם רבות בתקופה זו. מיכתב מחו"ל עשוי להביא לכם רעיונות חדשים. לא טוב להחליט בתקופה זו ורצוי להשהות כל החלטה – גם אם לוחצים עליכם. דיחו את מתן התשובה. ב־29 או ב־30 בחודש אתם אמורים לקבל תשובה על בקשה שלכם. הקשורה לתחום המיקצועי. גם אם זה נראה כך, התשובה הזו עדיין אינה סופית. סטודנטים – היו זהירים. אין לסמוך עתה על המזל.

* * *

בתקופה זו אתם נוטים להסיק מסקנות מהירות מדי בקשר לאחרים, אל תשפטו אותם לפני שיסבירו לכם את בעיותיהם. אחרי שמיעת הדברים יחסכם ישתנה. בשטח הרומנטי צפויה הצלחה – קשרים עם אנשים השוהים או הקשורים בארצות אחרות יעמדו על הפרק בימים אלה. בשטח הכספי עליכם להיות זהירים במיוחד בתאריכים ה־27 וה־28 בחודש. אל תציעו להלוות מכספכם ואל תנסו ללוות מאחרים.

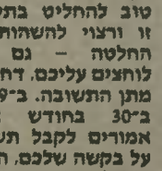
מצב־הרוח אינו מן המשובחים בתקופה זו. לא קל לכם בתחום העבודה, הדרישות מכם גבוהות וקשה לכם לעמוד בקצב. ה־25 וה־26 יהיו במיוחד מאמצים, אולם עליכם לשים לב למצב הברי־אות. אינכם חשים טוב ובעיה ישנה שוב עלולה להציק לכם. רצוי לגשת לרופא ולהקפיד לקחת את התרופות. השטח הרומנטי מבטיח יותר, וזה עשוי לפצות אתכם על קשיים אחרים. בבני מאזניים, זה הדבר החשוב לכם ביותר.

* * *

הקשיים והלחצים שמהם סבלתם לאחרונה מתחילים להיעלם. אנשים מוכנים להיות סלחניים ויותר מבינים. אל תתנהגו ואל תגיבו בקיצוניות, כי זה גורם לאנשים להתרחק מכם. חשוב שתסבירו את עצמכם בתקופה זו. אנשים מעוניינים להת־קרב, אז אם אפשר תח־ביאו את העוקץ עמוק ונסו להיות יותר חיי־כניים. בתחום הרומנטי תוכלו ליהנות מהפתעות נעימות, בעיקר ב־25 וב־26 בחודש. בעבודה אתם רצויים.

* * *

את הימים רביעי וחמישי תיאלצו להקדיש לענייני חברת והמישפחה, גם אם לא תיכננתם זאת מראש. חמצים עלולים ללכת לאיבוד, אביזרים שו־נים בבית עלולים להת־קלקל, ומישהו מבני־מישפחה עלול שלא להרגיש בטוב. בתחום הרומנטי אתם עדיין בולטים בשטח. בני המין השני מעוניינים להתקרב אליכם ולפתח אתכם קשרים. המתאימים לכם ביותר בתקופה זו: בני ובנות מזל טלה ותאומים.

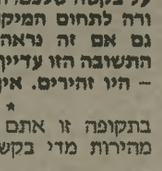
השבוע תוכלו ליהנות מאוד או לסבול מאוד – הכל תלוי בגישתכם לעניין מסויים המעסיק אתכם זמן רב. האמת נראית בצורה ברורה ובהירה, אך איננו מוכנים להכיר בה. זה גורם לכם למצב־רוח רע ולהרגשת בדידות. רצוי להשתחרר מכל מה שכובל ומציק ולהסתכל מסביב. ממש לידכם יש פיתרון לבע־יה, ההצעות שאתם מקבלים בימים אלה עשויות להביא לשינוי דראסטי בחייכם בתקופה מאוחרת יותר.

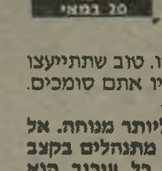
* * *

המצב הכספי דורש תשומת לב מיוחדת ב־25 וב־26 בחודש, אל תתפתו להוציא כספים אם זה לא הכרחי. עיסקות חד־שות טוב לדחות לפחות לשבועיים. בבית עלו־לה להיווצר מתיחות ביניכם ובין בני־הזוג. טוב להתרחק מעט ולבלות יותר במחיצתם של ידידים. נסיעה שאתם עומדים לבצע ב־29 או ב־30 בחודש רצוי לדחות, שכן צפויים לכם עיכובים, מיכשולים ובעיות נוספות בלתי־צפויות.

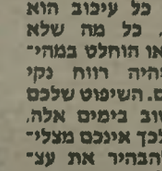
* * *

בתקופה זו אתם מרגישים את עצמכם די מובלבלים. בשטח־העבודה אתם מצליחים וזוכים בשבחים, אולם כל זה אינו מתבטא בתחום הכספי. מבחינה כספית קשה לכם, כל מה שאתם מתכננים אינו עוזר לכם לשפר את המצב. עדיף לדחות כל פיתרון לפחות בשבועיים. כל רעיון שיעלה בראשכם כעת ייראה נפלא, אך מאוחר יותר יתברר שלא פתר דבר. ב־25 וב־26 בחודש רצוי לצאת קצת ולפגוש ידידים.

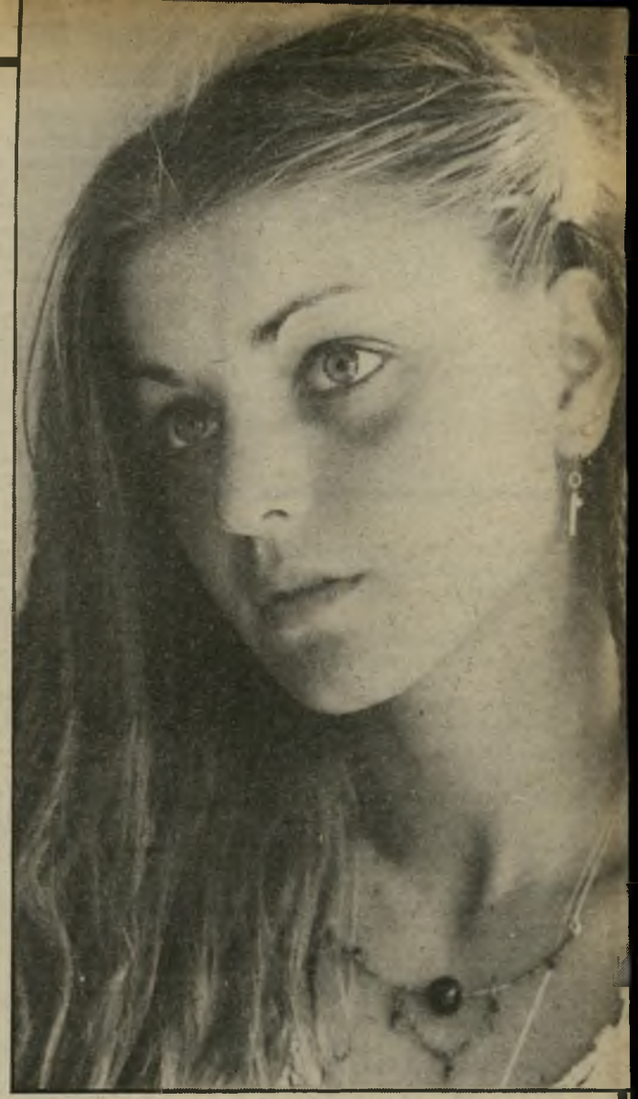

אני (כבר) לא אורלי של דון

בת 15 ללא איפור, צמה דקיקה, פנים מלאות יותר. "היו לי אז גיקים בראש," היא מספרת. "לא יכולתי לישון בלילות מרוב דאגה מה אעשה עם עצמי, עם מי אצא מחר. כיום אני רגועה יותר."

בגיל 17 היתה בכותרות כחברתו הצמודה של הזמר דון מקלין — עכשיו היא פנוייה ורוצה לעצב אופנה

הניגודים חוגגים אצלה. מצד אחד היא רוצה לעשות קאריירה, להיות אופנאית מצליחה, ושכל יום יהיה שונה מן הקודם. מצד שני, היא שואפת לשקט, לחמימות, למיסגרת של בית.

אורלי צרפתי היא יצור יפהפה ועדין. היא מתגוררת עם ההורים ועם האח החייל באיזור מטופח בקיריית־אונו, בבית־דירות נאה, מוקף גינה ודשא.

בגיל 23 היא עדיין נרדפת ונלחצת על־ידי הנסיבות שגרמו לחשיפתה הראשונה, בטורי הרכילות בעיקר, בעיקבות הרומן הארוך והרציני שלה עם הזמר האמריקאי דון מקלין. או וגם היום היא שונאת את הפירסום על הרקע האישי הזה. דון כמעט היכה כתב רכילות אחר, שהטריד אותה בשאלות חטטניות, ורדף אחריהם עם מצלמה.

לא אוהבת לחשוף

כשהיתה בת 17 הלכה אורלי בחברת זוג ידידים, להופעה של מקלין בהיכל־התרבות בתל־אביב. בסוף הערב רצו השניים את התימתו, והיא נגררה אחריהם אל מאחרי הקלעים. הזמר הבחין בבלונדית הרקיקה, ירוקת העיניים, הלבושה בסיגנון זרוק, והזמין אותה לקפה, ואחר־כך לטיול על שפת־הים. "לא האמנתי שקיים איש רומנטי כזה," מספרת אורלי, "הוא אמר שהתאהב בי ממבט ראשון. זה היה חסר כל היגיון, הרי דברים כאלה לא קורים כל יום."

הם היו צמודים, ער שעזב את הארץ. אחר־כך, במשך חודשים אחדים, נמשך הרומן במיכתבים ובשיחות ממושכות בטלפון. במשך כחצי שנה היא התארחה בביתו, באיזור כפרי ליד ניו־יורק, ואחר־כך הוא רכש בית בגיבעת סביון. במשך שנה הם חיו יחד, כשדון יוצא מן הארץ להופעות באירופה. מקלין, אז בן 33, הציע לה נישואין. אורלי העדיפה להתגייס לצבא. "אהבה מעבר לים זה סיפור מכאיב, שובר," היא אומרת, "החיסרון הכי גדול זה איבוד הקשר היומיומי, אבל על זה תמיד התגברנו. כאשר נפגשנו, לקח לנו שבוע להסתגל מחדש." לפני שנתיים הצטרפה אורלי לסיבוב־ההופעות של דון באוסטרליה ובארצות המיזרח הרחוק, שנמשך שנה.

יום לפני הראיון לכתבה, רצתה לבטל את הענין. היתה לה הרגשה שמוטב לה. כתלמידת שנה א' בבית־הספר לאופנה שנקר. לשמור בינתיים על פרופיל נמוך. אבל ידיד, עורך־דין, עודד אותה ללכת על זה. "מעצבת־

עיני חתול ירוקות לצברית אורלי שהיא ממוצא תורכי (האם) ובולגרי (האב). בתצלום מימין: אורלי בשימלה פרי עיצובה, מבד גולמי־ערבי, צבוע ביד, צוואון־גולף רחב וכיס חיצוני ענק.

תילבושת ערב

שחורה מצירוף של סיודר בוקלה, חצ־אית מבד ריפס מבריק באורך מידי וכפפות גזוזות־אצבע. את התמונה המרהיבה משלימות נעליים שחורות על עקב גבוה. אומרת אורלי: „כשאני עולה על עקבים, אני מתנהגת ומדברת אחרת."

„שימלת הכלה שלי!"

מתבדחת אורלי, „אבל קודם צריך למצוא חתן." בבוא העת היא תעדיף שימלת־כלולות לבנה, פשוטה וארוכה יותר.

אופנה," אמר לה, „גם אם היא בתחילת הדרך, זקוקה לחשיפה."

פניה מאופרות בעדינות. „לדעתי, או שיש לך מה להראות, או שאין לך, והאיפור לא כל־כך משנה," היא אומרת, „שמתי־לב שככל שאני מעמיסה צבעים על הפנים, זה מתקרב לליכלוך." במגירות הארון בחדרה מונחים כל צבעי ותכשירי האיפור האפשריים, כמעט ללא שימוש. גבות עיניה עבות, לא מרוטות. ציפורני ידיה מטופחות, ארוכות, משוחות בלאכה אדומה. שלושה עגילים על האוזן השמאלית. אחד על הימנית. צבע שיערה המקורי הוא בלונד כהה. לכבוד פורים רצתה שינוי וצבעה לג'ינג'י. „זה קיצוני, זה לא אני," היא אומרת, „אני חוזרת לבלונד."

היא רזונת, 48 קילו בסך־הכל. מאלה שלפעמים שוכחות לאכול מרוב ריצות ועיסוקים. כשהיא נתקפת בסחרחורת, היא נזכרת שבעצם היא רעבה.

החדר הקטן שלה עמוס בעציצים, בובות, קישוטים, כלי־חרסינה, כובעי־לבד על קולב, ציורים יפאניים, פוסטרים ממוסגרים, תמונות בסיגנון עתיק, המון תקליטים וקסטות. תקליט זהב ממוסגר של דון, תמונה אחת שלו, תמונה אחת שלה. כיסויי־ערוגה, שולחן־עבודה עם הרבה עפרונות וצבעים. הכל בטוב־טעם ובענווה.

הטלפון מצלצל מדי פעם. היא אפילו לא טורחת לענות, כדי לא לקטוע את השיחה. „מי שרוצה אותך באמת יצלצל עוד פעם." היא אומרת בביטחון של אחת־שרוצים־אותה, „אני לא אוהבת לדבר עם מישהו בחוסר סבלנות ובקוצר־רוח."

היא לא אוהבת להיזכר בזה, ובוודאי שלא לספר על זה, אבל בגיל 16 היא ניגשה לתחרות־יופי. היא הצטלמה בבגדי־ים, אבל שום כוח בעולם לא יגרום לה למסור את התמונה, כיום. לפירסום. „הסיפור ההוא, של התחרות, לא מתאים לי ולא שייך לי," היא אומרת, „ניגשתי, כי חשבתי שאסע לחו"ל. לא אהבתי את האווירה. מצחיק להתחרות על יופי. לא צריך לקבל אישורים, או שיש, או שאין."

הצלמת מנסה לשרטל אותה להצטלם במיכנסיים קצרים או בבגד־ים ונתקלת בהתנגדות שקטה, אבל עקשנית. אין שום צ'אנס. הבחורה לא אוהבת לחשוף את עצמה. מעדיפה בגדים נוחים, הגדולים עליה בכמה מיספרים, שמלות ארוכות עד הקרסול, חולצות ללא מחשוף.

על נטייתה לאופנה היא מספרת: „זה התחיל אצלי מתוך רצון ליצור בגדים ואבזרים יקרים שאותם רציתי, אבל מחירם לא הצדיק את ההוצאה. היתה מכונת־תפירה בבית, ומגיל 10 למדתי בעצמי להשתמש בה. הייתי יושבת לידה יחפה, וחוטפת מכות־חשמל. לפעמים תפרתי בטעות את האצבעות שלי, ולפעמים את שרוול הבגד שאותו לבשתי. עיצוב־אופנה זה אצלי לא סתם עניין של מיקצוע, אלא יותר כמו מחלה. אני נאבקת עם זה. יש קשיים. כשזה גרוע, זה גרוע, אבל אם זה טוב, אין טוב מזה."

את כל בגדיה היא מעצבת ותופרת או סורגת בעצמה. גם את האבזרים.

בבית־הספר היא מנסה להיות כמו האחרים. הרי לא כולם שם הספיקו לטייל בעולם כמוה, לעבור את החוויות המרתקות שהיא עברה. כשהיא נשאלת אם מקנאים בה, היא מרגישה לא בנוח. „לא יודעת," היא אומרת, „בהתחלה הייתי סגורה יותר. אני נוטה, ברגר־כלל, לשמור דיס־טאנס. כשאתה מסתובב בעולם ומכיר הרבה אנשים, אתה לומד להיות זהיר, לבדוק יותר לפני מי אתה נפתח. אולי זה גם עניין של אופי. בכל אופן, בבית־הספר אני לא החברה של דון. אני אורלי, שלומרת אופנה, ואני שמחה שזה ככה. רק בצורה כזאת אוכל להגיע לאמת, לראות כמה אני שווה, בזכות עצמי."

לדבריה אין לה כל סיבה, וגם לא אמצעים, לגור לבדה, וטוב לה בבית. היא חוששת שאדם הגר לבד מסתגר בעולם של עצמו. זה מסוכן, לדעתה, ומביא לחיטוטים עצמיים. לפעמים, כשהיא נאלצת להידחק באוטובוס, עוברת בה לרגע המחשבה מה היא בעצם עושה עם אי־הנוחיות הזאת, אחרי שהתפנקה תקופה ארוכה עם לימוזינה ונהג פרטי, וחבר מיליונר שנתן לה כל מה שרק רצתה. דברים טובים, ללא ספק, לדעתה, אבל לא כשהם כרוכים בעיסקת־חבילה.

אורלי שלמה עם עצמה. היא לא מפונקת, לדבריה, ורואה בחוסר־הנוחיות הזאת עניין זמני. הנוחיות, לדעתה, לא מצדיקה את הרגשת חוסר־השלמות שהרגישה, לפני שהחליטה מה שהחליטה. אם יש כסף לבנאדם ולא טוב לו, שום דבר לא יעזור. היא מכירה אנשים שיש להם הכל ורע להם, כי הם לא עושים מה שהיו רוצים לעשות.

הקשר עם דון הצטמצם, בינתיים, לצילצולי טלפון ומיכתבים. היא שולחת לו, מדי פעם, צילומים של יצירות אופנה שלה. „אין טינה מצידו," היא אומרת, „אני חושבת שהוא מבין אותי. יחד עם זאת, לא נראה שהוא מחכה לי. הרי יש לי עוד שלוש שנים ללמוד. קשה להאמין שנחזור להיות ביחד, ואני לא בטוחה שזה מה שאני רוצה. אני די מאושרת ככה, למרות שמבחינה חברתית עוד לא כל־כך מצאתי את עצמי. כן, יש גברים, זה טבעי, אבל הם לא עומדים בתור. נראה לי שהסיפור עם דון יצר איזה מרחק ביני ובינם. הכרתי מישהו, הייתי מעוניינת, וחשבתי שגם הוא מעוניין, אבל הוא נרתע, לקח צעד אחורנית. אולי בגלל אי־רצון להתמודד עם הסיפור שלי. לא כל גבר יכול לקבל את המיטען הזה, ללכת עם מישהי שהיתה איכשהו ידועה. חוץ מזה אני לא מוכנה, למשל, להוריד מהקיר את התקליט או את התמונה של דון, ויש כאלה שזה עלול להפריע להם.

„הייתי רוצה להכיר מישהו אחר. השוואות אני לא עושה. אין מישהו שיכול להיות כמו, ואין לי בעיה עם זה. לכל אחד יש משהו אחר להציע. לגבי דון — עד כמה שידוע לי הוא לא יוצא כרגע עם אף אחת. הוא לא אדם שצריך אנשים סביבו, והוא לא מתפשר. הוא חכם מאוד. מחפש את השלמות. כנראה שמצא בי את השלמות. הרי הוא רצה להתחתן איתי."

תקליט הזהב

של דון מקשט את הקיר בחדרה של אורלי (למעלה, מעל למסיכה). באמריקה סרגה ומכרה סוודרים. עם שובה ארצה עבדה אצל האופנאי גדעון אוברזון.

„צריך למצוא פרטנר מתאים!"

אורלי ניצבת מול המצלמה כ־דוגמנית מנוסה, עושה את הפוזות הנכונות, אבל טוענת בצניעות שהיא לא חושבת שהיא פוטוגנית במיוחד. אך מכיוון שהיא תיכננה את הבגד, היא מרגישה אותו ויודעת איך להצטלם איתו. בניו־יורק ביקש ממנה צלם אופנה לדגמן למענו עבור קטלוג, אבל זה לא היה מוצלח, לדבריה. היא עמדה מולו, קפואה, והוא שלח אותה הביתה, להתאמן מול הראי. לא מעניין אותה במיוחד להיות דוגמנית. אבל אילו היו מציעים לה, היתה מסכימה, בשביל הכסף, כי „לימודים זה סיפור יקר."

בעוד חמש־שש שנים היא רואה את עצמה נשואה לגבר ישראלי, מטפחת בית חם ומגדלת ילדים. „אני מקווה שאוכל למזג בין שני העולמות, ושתהיה לי פינה שקטה אחרי יום עבודה ארוך," היא אומרת, „אלמד להיות אשת קאריירה. את הרי לא יכולה לשבת בבית וגם להיות אופנאית מצליחה. צריך להתרוצץ כל שעות היום והלילה, להראות את היצירות שלך, להיות במקומות הנכונים, לעיין בעיתוני־אופנה זרים ולקבל השראה. אני יודעת שקאריירה זה עולם קר, אכזר, כלי שורשים. היום פה, מחר שם. לכן, כדי ליצור שלימות בחיים, צריך למצוא את הפרטנר המתאים. גבר שעושה משהו עם החיים שלו, גבר שיש לו עולם משלו."

נעמי רון ■

„לבעלי הראשון לא היה איכפת, אז הופשתי בעל רכושני וקנאי!" אומרת הדוגמנית קלודי, שהתחתנה עם דוגמן ישראלי בניו־יורק

דוגמנות את הקאריירה התחילה קלודי בפאריס, בגיל 17. להוריה בית־חרושת לבגדים וכל חייה היא בילתה בין השמעטאס לכן טבעי היה שתיבחר בשטח האופנה והדוגמנות. בארץ מדגמנת קלודי בעיקר את הבגדים שהיא מייבאת מפאריס עבור הבוטיק שלה שבכיכר־המדינה.

ראים שהיא דוגמנית. היא חטובה, זקופה, מטופחת ומהוקצעת. מרגישים שהיא צרפתיה. היא קוקטית, נשית ויש לה שיק. זוהי קלודי, יהודיה, צרפתיה, פאריסית, בת יחידה להוריה.

עד לפני חצי שנה היתה קלודי נשואה באושר לאיש־עסקים וחייתה עימו ועם שני ילדיה באחד מרבי־הקומות של רמת־השרון. באחד הבקרים קמה ועזבה את הכל, וכל זאת לטובת הדוגמן אלי ביטון.

מספרת קלודי: „במשך שנים לא הייתי מאושרת עם בעלי. התחתנו צעירים, וכשהתבגרתי ופקחתי את עיני, ראיתי שזה לא זה. הרגשנו כמו שני זרים אחד אל השני. יצאתי בבקרים ובערבים, ועשיתי ככל העולה על רוחי. בעלי עצם את עיניו והתנהג באי־איכפתיות מושלמת. הוא חשב וחצי הכירה קלודי את אלי ביטון, הדוגמן המצליח. זה היה במסיבה: „באתי עם חברים והוא היה עם חבר. עד אז הכרנו מרחוק. יצא לנו להיפגש בים, בחוף שרתון, אך מעולם לא שוחחנו. באותו ערב תפסנו אומץ והתחלנו לדבר. הוא נתן לי את מיספר הטלפון שלו, מפני שלא רציתי להגזים עד כדי שזה יחלוף ושאני אחזור אליו ולחיים תקינים. הוא העריף שהמצב יימשך כמו שזה אצל הרבה זוגות נשואים שנשבר להם אחד מהשני וכל אחד מהם עושה חיים בחוץ ובסוף חוזר הביתה, העיקר היה אצלו לטייח ולא להרוס את חיי־המישפחה. חייתי איתו, כי היה לי נוח מבחינה כלכלית ונוסף לכך יש לנו שני ילדים.

נבנעתי ועזבתי. לפני שנה כך, שגבר יצלצל אלי הביתה, כל זמן שהייתי נשואה.

„אחרי שבוע התקשרתי אליו והוא הזמין אותי לקפה בשעות היום. מהרגע הראשון היתה בינינו סימפטיה הדדית. הרגשנו כאילו כבר הכרנו מזמן. אז התחלתי לצאת איתו גם בערבים. בעלי אפילו לא הרגיש שיש לי רומן עם גבר

בן ובת דוגמנים אלה יוצאי־חלציה של קלודי: מימין, ברק בן ה־7 ההולך בדרכי אמו הדוגמנית ומצטלם (בתצלום: עם אינסטנט שוקו) ומשמאל הבת הבכורה קרנית, בת ה־9 הדומה מאוד לאמה היפהפיה: גם היא זכתה בשיער בלונדי ובעיניים בצבע תכלת.

„לא רוצה בחופש!"

אחר. רק אחרי שנה הוא שמע שמרננים ומרכלים עליי ואז אמרתי לו שאני רוצה להתגרש.

„ככה זה," אומרת קלודי, במיבטא צרפתי, „כשנותנים לאשה יותר מדי חופש, היא יוצאת ומחפשת בחוץ.

„ואז התחילו הבעיות. הוא לא רצה לתת לי גט, אבל לבסוף הסכים, בתנאי שאוותר על הילדים שיישארו איתו. הוא חשב שאם זה יהיה התנאי, אני איכנע ואשאר איתו בגללם. בלית ברירה נכנעתי. רציתי את החופש שלי ממנו. הוא נשאר עם קרנית בת ה־9 וחצי ועם ברק בן ה־7 בדירה המפוארת ואני עזבתי עם סכום כסף שקיבלתי ממנו, להתחיל את חיי מחדש."

לא רוצה פרענק. אלי הדוגמן החתיך בן ה־32 וקלודי בת ה־33 שכרו מייד דירה יפה ומרווחת בהרצליה הצעירה, קרוב לילדיה שברמת־השרון, ריהטו אותה בחמימות לפי טעמם — ספה בז', פינת־אוכל מעור שחור, שטיחים והרבה צמחים.

גם אלי, הבעל הטרי, הוא בעל־ניסיון רב בנושא הנישואין. בגיל 19 נישא לבחורה מבוגרת ממנו ומייד נולד לו בנו אייל, שהוא היום בן 12. אחרי שלוש שנים נפקחו עיניו של אלי והוא נוכח לדעת שהגברת שלה נישא, איננה בדיוק מתאימה לו.

„היא חטפה אותי כשהייתי צעיר," הוא אומר, „ואז כשהציעו לי להצטלם לירחוני־אופנה ודוגמנות התחילו הקינאות והמריבות מצידה. עזבתי את הבית וחייתי עם חברה שאותה הכרתי מייד אחרי שנפרדתי מאשתי, במשך שש שנים. הרומן הזה הסתיים ומייד לאחר מכן פגשתי גרושה, אם לשני ילדים. חיינו יחד שלוש שנים. באחד הימים אמר אביה ‚אני לא רוצה פרענק בבית.' ראיתי שהיא לא הגיבה, אז קמתי והלכתי.

„חודשיים לאחר־מכן פגשתי את קלודי ומייד קלטתי שאנחנו באותו ראש. אנחנו חיים ביחד כבר ארבעה חודשים, חיים מאוד מאושרים."

בלי סקנדלים. „סוד ההצלחה הוא השיווין," אומרת קלודי. „שנינו יפים, שנינו מוצלחים ואני לא קנאית כמו שאר חברותיו ואשתו לשעבר. הן פחדו להפסיד אותו. לי אין בעיות כאלה. אני לא מודאגת, אני בטוחה בו ויודעת שהוא אוהב אותי ומצא בי כל מה שחיפש.

„אני מודעת לכך שאלי הוא חתיך, גברי, ומושך תשומת־לב של נשים, אבל אני לא חונקת אותו ולא עושה לו סצינות וסקנדלים כשהוא מחבק דוגמנית על המסלול."

ואלי? הוא מעיד על עצמו שהוא גבר קנאי: „אני טיפוס רכושני — אצלי אין להסתכל ימינה או שמאלה. רק ישר." (המשך בעמוד 64)

קנאי נורא

במלים אלה מעיד על עצמו אלי ביטון, בעלה של קלודי. „אני אוהבת את זה," אומרת קלודי במתק תקות, כי „כשנותנים לאשה יותר מדי חופש, היא מתחילה לחפש בחוץ."

„אני גבר רכושני!"

מצהיר בעלה של קלודי, אלי ביטון ללא בושה והוא גם מסביר: „לכן התחתנו כדי שקלודי תישא את שם מישפחתי." והוא ממשיך ומבהיר: „אצלי אשה לא מסתכלת שמאלה או ימינה. רק ישר." וקלודי, מסתבר, אוהבת את הסיגנון הזה.

סיפורה של נערת-שער

בוב פוסיי (57) הוא כיום אחד מבימאי הצמרת של הוליווד וברודווי. הוא עבר את כל השלבים של עולם הבידור, התנסה בכל השטחים ומשום כך נחשב מומחה בכולם.

את צעדיו הראשונים על הבימה עשה בהיותו ילד, כאשר השתתף כרקדן בהצגות בידור בניו־יורק. כבר בשנות ה־50 המוקדמות החל רוקד ומכין כוריאוגרפיות בסרטים הוליוודיים גדולים כמו נשקיני קייט אחותי איילין, מישחקי הפיגמה ויאנקים ארורים. **אבל רק אחרי 15 שנים שבהן עבד בצילם של בימאים אחרים ניתנה לו הזדמנות ראשונה לעשות סרט מהתחלה ועד הסוף. היה זה** צאריטי המתוקה. **סרט מוסיקלי המבוסס על מחזמר שהיה בעצמו מבוסס על סרט** – לילות כבריה של פליני.

מאז הוא קופץ בלי הרף בין ברודווי, שם העלה את רוב ההצלחות המוסיקליות של השנים האחרונות, ובין הוליווד. הוא ידוע כמי שעובד לאט וביסודיות רבה מאוד, ומשום כך מיספר הסרטים שעשה קטן, אבל כל סרט מהווה אירוע בפני עצמו.

לפסטיבל ברלין הגיע כדי להציג את סירטו החדש ביותר, סטאר 80, **סיפורה האמיתי של נערת שער אשר נרצחה על־ידי בעלה, שקינא בהצלחתה הגדולה ואשר התאבד לאחר מכן.**

הנערה, דורותי סטראטן, היתה בת 18 בלבד כאשר התגלתה, ובת 20 כאשר נרצחה. הכל ניבאו לה אז עתיד מזהיר. היא ניהלה רומן סוער בחודשים האחרונים לחייה עם הבימאי פיטר בוגדאנוביץ', ומשום כך אף ביקשה להיפרד מן האיש שגילה אותה ושהיה בעלה, ובסופו של דבר גם רוצחה, פול סניידר.

פוסיי עבד שלוש שנים על הכנת סרט זה, הידוע מביניהם. עשינו זאת לפי הצעת עורך־דין, כדי להימנע מבעיות מישפטיות אפשריות. אפילו את שמה הפרטי של אחותה של דורותי סטראטן החלפנו בסרט. בעצם, רק דורותי, סניידר והפנר מופיעים בסרט בשמותיהם האמיתיים.

האם היכרת את דורותי סטראטן בחייה?

לא, לא הכרתי אותה, אבל היום, אחרי כל המחקר שערכתי על תולדותיה יש לי הרגשה כאילו היכרתיה היטב.

אני חייב להודות שאפילו הידיעות על הירצחה בשעתו, חלפו ליד אוזני מבלי שאבחין בכך, עד אשר בחודש נובמבר 1980 העירו את תשומת לבי למאמר ארוך שפירסמה תרזה קארפנטר בשבועון ויל'ג וויס על חייה של דורותי שזיכה את הכותבת בפרס פוליצר. הכתבה ריתקה אותי, ורכשתי אופציה על הסיפור. מאותו רגע התחלתי לחקור את הנושא, וזה היה קל יחסית, משום שדורותי היתה נערה פתוחה שהירבתה להתראיין ברדיו, בטלוויזיה ובעיתונים והיתה גלויית־לב בכל הראיונות הללו.

האם היה דמיון בין עבודה זו לעבודת המחקר שעשית על לני ברוס, בזמנו?

כאשר תיחקרתי אנשים בקשר ללני ברוס, זה היה כבר 10 שנים אחרי מותו. הזכרונות הספיקו להתגבש ולקבל צורה. אצל דורותי הכל היה עדיין טרי כל־כך, שלעתים קרובות יכולת להיתקל בעדויות מנוגדות על אותם האירועים. בסופו של דבר נאלצתי לאסוף את כל המידע, אבל לבחור מתוכו את הפרשנות האישית שלי לאירועים.

לפני כשנתיים נעשה סרט טלוויזיה. שהוצג גם בישראל, על אותה הפרשה בדיוק. מה היתה תגובתך לסרט זה?

סרט הטלוויזיה הוצג בשעה שאני הייתי כבר בשלב בחירת השחקנים לסרט שלי, ומה שראיתי

צלם הפלייבוי מאריו קאסילי, מי שצילם בזמנו את דורותי סטראטן לסידרת צילומי העירום של הירחון פלייבוי, **הוא שצילם סידרת סטילס זו של** מאריאל המינגווי **עבור סירטו האחרון של בוב פוסיי,** סטאר 80.

פוסיי בוב פוסיי, **הרקדן הכוריאוגרף והבימאי שעשה סרטים כמו** צ'ריטי המתוקה, לני, כל הג'ז הזה **וזכה בפרס האוסקר עבור** קאברט **הכין את** סטאר 80 **במשך שלוש שנים. הסיפור האמיתי שמאחורי** סטאר 80 **כבר הופק בעבר כסרט־טלוויזיה.**

סניידר **השחקן אריק רוברטס מגלם את תפקיד פול סניידר, סרסור נרקיסיסי־טי מקנדה, שגילה את הכוכבת, שלח את תמונתה לפלייבוי וקיווה לזכות בעצמו בתהילה. משנתבדה הזמינה לביתו (בצילום למעלה), רצח אותה ואחר־כך והתאבד.**

כאשר הוא מתחקר רבים מן האנשים שהיו קרובים אליה, כמו בוגדאנוביץ', יו הפנר, עורך פלייבוי, ואחרים, שחלקם הפכו דמויות בתוך הסרט.

באחת מפינותיו של הבאר, בבית־המלון אינטרקונטיננטל בברלין, בשעות הצהריים השקטות, סיפר בוב פוסיי לעדנה פיינרו על סטאר 80. ועל כל מה שקדם להפקת הסרט.

■ ■ ■

סטאר 80 הוא סרט המבוסס על עובדות שרובן פורסמו כבר בהרחבה. כמה מן הדמויות המרכזיות בסיפור, דורותי סטראטן, בעלה פול סניידר ויו הפנר, מופיעים בשמותיהם האמיתיים. לעומת זאת, אחרים ובמיוחד זה בולט לגבי פיטר בוגדאנוביץ', זכו בסרט לשמות בדויים. מדוע?

כולם שואלים על בוגדאנוביץ' משום שהוא

דורותי סטראטן (מימין) היתה נערת „פלייבוי" שנרצחה. בוב פוסי מספר בראיון בלעדי

לעדנה פיינרו כיצד הפך סיפורה לסרט בכיכובה של מאריאל המינגווי (משמאל)

מאוד לא מצא חן בעיני. הייתי מרוכא כל־כך מכל העניין, שתגובתי הראשונה היתה: אולי אוותר על הכל. זה לא שווה את המאמץ. אחר כך כשנרגעתי קמעה, הגעתי למסקנה שאפשר לספר את אותו הסיפור באופן שונה, כדי שיהיה הרבה יותר מעניין.

לדעתי, העיקר בסיפור הזה, זו מערכת־היחסים שבין דורותי סטראן ובעלה, שלצד בעיותיו, תיסכוליו, התשוקה העצומה שלו להצליח בזכות עצמו, העובדה שהוא נדחה באדישות על־ידי האנשים שרצה ביקרם — לצד כל אלה צמחה היא. אלה היו המרכיבים העיקריים שמשכו אותי לסיפור הזה.

בסופו של דבר, זה סיפור שאפשר לראותו מכל מיני נקודות־מבט: נקודת־המבט של הפנר המגלה כוכבת חדשה; נקודת־המבט של הבימאי המתאהב בכוכבת שלו; נקודת־המבט של דורותי בעצמה, שבאה להוליווד ומגלה שדי להצטלם בעירום, בביגדי מלמלה ועל ספות קטיפה, כדי להגיע לפיסגת ההצלחה, נקודת־המבט של פול סניידר; או אפשר לבחור גם בסיפור המציג את כל האירועים מנקודת ראותו של המתבונן מן הצד. אותי ריתקה במיוחד זווית הראייה של סניידר.

■ ■ ■

אפשר לומר שזאת הסיבה שבגללה עשית את הסרט?

בהחלט, אפשר לומר זאת.

איך בחרת את אריק רוברטס שחקן המטפלת בכירורגיה אסתטית, ויצאה משם עם היקף חזה גדול ב־20 ס"מ מזה שהיה לה קודם לכן. עדיין לא כמו של סטראטן. אבל בהחלט חזה נאה שראוי להצטלם עמו בעירום.

„רק אחרי הפגישה הרביעית עימו, הסכים לתת לי את התפקיד," טוענת מאריאל, המסבירה שהתכוונה בין כה וכה לעבור את הניתוח, ללא שום קשר עם התפקיד. „היום, במבט לאחור, אני משוכנעת שכדאי היה להתעקש ולהתאמץ כדי לקבל את התפקיד. העבודה עם בוב פוסי היא חוויה. יש לו הרבה הומור, והוא יודע בדיוק מה שהוא רוצה. הוא דורש שלמות מעצמו ודורש זאת גם מן השחקנים העובדים עימו. הוא מקדיש תשומת־לב רבה לחזרות וזה מכניס את השחקנים למישמעת שעוזרת להם אחר כך, במילוי התפקיד."

ניתוח החזה הנועז של מאריאל המינגווי

אין לא הטיל ספק בכשרונה של מאריאל המינגווי, אחרי הופעתה במאנהטן ובסרט אחר הישג אישי על אצנית לסבית, שלא הוצג עדיין בישראל. אף על פי כן, כל תחנוניה לקבל את תפקיד דורותי סטראטן בסטאר 80 נתקלו בסירוב מוחלט בתחילה. הסיבה היתה פשוטה: היקף החזה.

סטראטן, נערת פלייבוי שצולמה בעירום בכל התנוחות האפשריות ושום פרט במיבנה גופה לא נשאר בגדר סוד, ניחנה בחזה שופע ביותר, כיאה לנערות המופיעות ביריחון זה. מאריאל, לעומתה, היתה שטוחה לגמרי ומאחר שהתפקיד דרש, במובן, שתתפשט, ברור היה שלא תיראה נשום פנים ואופן כמי שפלייבוי בוחר לצלם.

משהבינה שזו הסיבה העיקרית, לא היססה השחקנית, נכנסה למרפאה

(המשך מעמוד 53)

אלמוני לתפקיד הראשי?

אין שום דבר מיוחד בבחירתו. לבד מן העובדה שהוא היה אחד הראשונים שהוצעו לי. תהליך בחירת השחקנים נמשך כשמונה חודשים, וכאשר ראיתי אותו, בימים הראשונים, רחיתי אותו משום שנראה לי בלתי מתאים. אחר כך בחנתי כמאתיים מועמדים נוספים. חלקם צעירים מאוד. חלקם ידועים מאוד. ואז הוא חזר אלי. בפעם השניה שיניתי את דעתי והחלטתי שהוא דווקא כן מוצא חן בעיני. אבל אז הוא סירב וטען שאינו רוצה להופיע בתפקיד. אבל בסופו של דבר הוא התרצה והסכים.

ומה בקשר לבחירת מאריאל המינגווי לתפקיד דורותי?

היא מאוד רצתה להופיע בתפקיד, אבל אני התנגדתי לכך בתחילה. היה לי רושם שהיא לא מתאימה לכך כלל. אבל היא המשיכה לבקש שיתנו לה הזדמנות. היא היתה כל־כך נחמדה שאי־אפשר היה לסרב לה, והיה משהו ברמות המבוקשת שהיה דומה לעקשנות החביבה שלה ולנכונותה להתנסות במשהו שונה לגמרי מן הדברים שעשתה קודם.

אמנם ראיתי מועמדות רבות אחרות, אבל בסופו של דבר חזרתי למאריאל בגלל החן המיוחד שיש לה. נכון, פיסית היא לא כל־כך דומה לדורותי. אבל למרות זאת נדמה היה לי שחשוב יותר להשיג על הבד את החינניות הטבעית והרעננה של דורותי, אשר למאריאל מספקת להפליא. חוץ מזה, אני חושב שהיא שחקנית נהדרת.

יש בסרט שימוש רב בצילומי סטילס.

לצילומים הללו היה חלק גדול מאוד בחיי דורותי ופול מתחילת מערכת־היחסים שביניהם. הוא לא חדל לצלם, כל הזמן. מצאתי אלפי תמונות שבהן צילם את עצמו בכל מיני תילבושות, בכל מיני פוזות. חוץ מזה, תהילתה של דורותי באה לה בעיקבות הצילומים שהתפרסמו בפלייבוי ואם כי אני מודע לכך שהשימוש בטכניקת סטילס אינה מהווה חידוש, זה נראה לי חלק אינטגראלי מן הסיפור. דרך־אגב, הצלם שצילם את דורותי סטראטן עבור פלייבוי בזמנו, מאריו קאזילי, הוא זה שצילם את מאריאל בשביל הסרט שלי.

עד כמה אפשר לומר שהסרט שלך הוא תיאור מדוייק של חיי סטראטן?

אף פעם אי־אפשר לדעת אם אכן סיפרת את כל האמת. ניסיתי כמיטב יכולתי. יש עובדות ידועות היטב אודות מעשה הרצח וההתאבדות הסופית. למשל, ידוע באיזו שעה באה דורותי לפגישה האחרונה עם פול. ידוע מתי הגיעה המישטרה למקום, אחרי שנודע על הרצח וההתאבדות. ידוע מה היה הנשק שבו בוצעו המעשים הללו, מה היתה תנוחת הגופות ומה נמצא בחדר. זה כל מה שאני יודע. אני גם יודע שהיה לה סכום כסף גדול למדי בארנקה, כנראה כדי לשלם לו תמורת הסכמתו להיפרד ממנה.

אבל ברור שכל הפרטים והדיאלוג שאני בונה בתוך הסצינה הזאת, הם פרי המצאתי. אבל יש לי הרגשה שלא החטאתי בהרבה את המטרה. אני עדיין מאמין שסניידר לא התכוון מראש לרצוח את דורותי.

לכל אורך הסרט קשה לדעת אם מדובר בנערה יפה שאין לה שום דבר חוץ מן הנתונים הטבעיים שלה או שמא היא היתה באמת, כפי שאמרו רבים, יורשתה הפוטנציאלית של מרילין מונרו. האם גישה זו מכוונת?

לסיפור הזה יש כל־כך הרבה אספקטים. שלא היה לי בסרט הזמן הדרוש לטפל בכולם. לגבי דורותי, הגישה היסודית שלי היא שאיני יודע בדיוק למה היתה מסוגלת, אילו ניתן לה להמשיך בקאריירה שלה. אני חושב שהיא היתה יפה מאוד, שהיא היתה מוכשרת. אבל — וזה חלק מן הייחוד של הסיפור הזה — אין כאן עניין בכוכב גדול. זו נערה שעשתה בקושי את צעריה הראשונים. כל הפרשה, מאז שהיא יוצאת את ואנקוור כדי להגיע ללוס־אנג'לס, נמשכה פחות משנתיים. היא היתה בת 20 בלבד במותה. זה פשוט מדהים, לדעתי.

מה חושבים אנשי פלייבוי על הסרט?

הם אינם אוהבים אותו ואמרו לי זאת לעתים קרובות, כשהם מסבירים לי גם את הסיבות להתייחסות שלהם. הפנר טען באוזני שהוא מעריך את הסרט. אבל אינו אוהב אותו. לדעתו, שמתי ללעג את פילוסופיית החיים שלו, וכל מה שהיא אומרת על יחסי מישפחה ויחסים בין המינים. לדעתו, ניתן תוקף נוסף לתיאוריות המפוקפקות הקושרות מין ואלימות בחבילה אחת.

עוד הוא טען שהסרט מנסה לרמוז כאילו דחיית פול סניידר על־ידי הוליווד בכלל ופלייבוי בפרט, היא שהביאה אותו למעשה שעשה. ואילו לדעת הפנר, מעשים שכאלה טבועים עמוק בטבע האדם ואינם יכולים להיגרם על־ידי היחס של הסביבה.

כריסטיאן פרנסואה ודיאן בלגן: מיקריות

להשאיר את ההגיון בבית

סיפור בזיג־זג (תמונ, תל־אביב, צרפת) – **הסרט הזה מנסה לחיות שילוב של טכניקת ההומור המקובלת בסירטי אנימציה, עם פילוסופיה של המיקריות השולטת בחיי האדם. בתוספת שירת הלל לנון־קונפורמיזם ובעיטה בעבוזה של המישטרה האווילית.**

ההתחלה כבר מבשרת מה צפוי בהמשך הסרט. עוד לפני שמופיעות כותרות על המסך, אפשר לראות כיצד טיפה קטנה של מים, הנוזלת מן חמרזב העליון של בית דיורות פריסאי, גורמת לתגובת שרשרת, לתאונת־דרכים ולפקק ענקי המשתק כמה רחובות. מכאן והלאה ברור שהסרט חולך ומתפתח מסביב לגורמים פעוטים היוצרים תוצאות סבוכות, והעיקרון חוזר על עצמו שוב ושוב כמה פעמים בהמשך חלילה.

עיקר הסיפור עוסק בצייר עיוור־צבעים (אי־אפשר לחשוד בכך לפי ציוריו), המתגורר יחד עם צלם מציצן, ומתאהב בקריינית־רדיו שזכתה לתוכנית משלה, אחרי שניהלה רומן עם הבוס. בהמשך יש תאונה ויש חטיפה, ויש מו"ל שאשתו לא היתה מתנגדת לקצת תשומת־לב גברית, ויש אמעי־תיקשורת המזייפים את המציאות ואחר־כך טוענים שאינה אמינה, ועוד כהנה וכהנה הברקות, מבלי לשכוח את עמד השוטרים המגוחך ביותר שנראה על המסך בזמן האחרון.

המרכיבים הללו יכולים להוביל את הסיפור לכל כיוון אפשרי, ואכן ההיגיון או הסבירות הם תכונות חסרות כל ערך בסרט הזה. למען האמת, אחרי שמתרגלים כבר לשרירותיות של המיקרה השולט בכל, זה מתחיל, לפחות בחצי השני של הסרט, לעייף.

צריך אמנם להוסיף שההומור של הבימאי פאטריק שולמן הוא לעתים ארסי למדי, ולתחזיר שהומור זה לובש לעתים גם אספקטים אכזריים. אמנם איש אינו מאבד את אבר־המין שלו בסרט הזה, כפי שקרה בסירטו תקודם, אהבה היא סתם בלבול מוח, אבל גורל הגיבורים לא שפר עליהם כאן הרבה יותר.

דאדלי מור וארמנד אסאנטה: דו־קרב כנרים

צייקובסקי חסל חשבונות

שלך בבגידה (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) – **במקור היתה זאת קומדיה מבריקה שנעשתה למני 40 שנה על־ידי בימאי ותסריטאי בשם פרסטון סטרג'ס. סיפור על מנצח החושד כי רעייתו בוגדת בו, ובמהלך קונצרט שבו הוא מנצח על שלוש יצירות, הוא מתכנן את הדרכים השונות שבהן הוא ינקום בה ובמאהב. אחר־כך הוא מנסה ליישם את תוכניותיו הדמיוניות, כאשר הוא מדלג מדי פעם בין תוכנית לתוכנית, משום שתמציאות אינה משתדרת עם פרטי החלום.**

הגירסה החדשה של הוארד זיף מפשטת את העניין במידה רבה. יש רק תוכנית אחת לחיסול האשה ותמאהב, לקצב הקונצ'רטו לכינור של צ'ייקובסקי, העימותים בין המציאות והדימיון מתבקשים מאליהם, והשילוב המחוכם מאוד בין סאטירה חברתית ארסית ובין קומדיה חזותית מלאה בכל מיני המצאות ופעלולים, חופפת כאן כבדה ומסורבלת למדי.

דאדלי מור, שהתמחה בשנים האחרונות בעימותים עם פצצות־מין, מקנא הפעם לנאסטאסיה קינסקי המגלמת כוכבת אירטלקית המאוהבת בו עד מעל הראש, ואילו ארמנד אסאנטה, מן הדוון־ז'ואנים החדשים של הוליווד, הוא הכנר שנחשד בפיתויה. שלושתם ראו כבר סרטים מבריקים יותר.

ויליאם הארט: אחד המוכשרים בדור החדש

מה בין סיביר להוליווד?

גורקי פארק (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) – **עיקר הצלחת המותחן הנקרא בשם זה של מארטין קרוז סמית, היתה האמינות שבה תיאר חקירה מישטרתית של רצח במוסקווה. עד כמה מדוייקים הפרטים שהוא סיפק, זאת יכול רק מי שחי שם לדעת, אבל הקורא קיבל תחושה אמיתית של חיים תחת לחץ, של התכתשות מתמדת בין המיליציה לק.ג.ב ושל המחנק אשר צעירים רבים מוכנים לשלם אף בחייהם, כדי לצאת מתוכו.**

דווקא אמינות זו חסרה בגירסה הקולנועית של הספר, שביים מייקל אפטד.

שלא כמו בספר של סמית, נדמה כאילו כל זה קורה בתוך עולם מלאכותי, שטבעו אינו ברור די הצורך. אולי הסיבה לכך היא עצם העובדה שהסרט צולם באנגלנד ולא ברוסיה (מה הפלא, הרוסים לא היו מרשים אף פעם דבר כזה), ואולי הסיבה היא שאפטד מתרכז כל־כך בדמויות המרכזיות, כשהוא מותיר מעט מאוד מקום לרקע. ובסיפור שכזה, הרקע הוא לא רק חלק בלתי נפרד מן הסיפור, אלא הכוח המניע בו.

זאת כנראה, גם הסיבה שמערכת־היחסים בין החוקר העקשן רנקו (ויליאם הארט) ובין חסירובניקית אירינה (ג'וואנה פאקולה) לובשת בשלב מסויים את הדמות הסטאנדרטית של אהבה הוליוודית. ויתכן שהיעדר הרקע גם מוציא חלק מן העוקץ של הסיפור, שהוא כאילו רפה יותר ומותח פחות.

שיכור מי שלא קונה יין במחירי

על היין

מבצע הוזלות אדיר

- כל המבחר של כרמל!
- כל היינות כשרים לפסח!
- המלאי מוגבל! הזדרזו!
- אספקה מהירה עד דלת ביתך!
- שלש כוסות יין במתנה!

השוו מחירים!

עוד תרימו

כוסית לחיינו!

טלפן 03-224887 ובתוך שעות ספורות נביא לביתך 12 בקבוקי כרמל (או יותר) בהנחה גדולה, ו־ 3 כוסות יין במתנה!

הובלה חינם הביתה! רק בגוש דן.

03-224887

אחרי השעה 17:00 טלפן 03-248121 מנוי 3044 ונתקשר אליך מיד

ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה. ישראכרט אלא מה.

לם נגד כולם

(המשך מעמוד 17)

תלוי בסיעה הגדולה הנוספת.

● **סיעת איגוד העובדים הליברליים** — מוערכת במרכז ב־44 אחוז.

איש לא העלה על דעתו שהם יפרשו מהמיפלגה, כפי שפורסם. השאלה היתה במי הם יתמכו. זמן רב היו שראו בצבי רנר סוס פוליטי מת, שגם האיגוד אינו מתייצב מאחוריו. אך כל מי שנכח באולם הקטן במרכז הקונגרסים ביום החמישי האחרון ראה כיצד מכנס רנר את אנשיו, אחרי שנכשלה הצבעת השיריון לאיגוד המועצה — הבין שהוא מחזיק אותם בכוח.

רנר עוד זוכר שבשנת 1980 הוא נמנך במודעי ולא קיבל את חלקו אחריכן. האם כתוצאה מכך ימליץ לחבריו שלא לתמוך כגוש אחד במועמד זה או אחר?

לרנר יש בעיה נוספת. אחרים באיגוד, המתחרים על מקום ריאלי בכנסת, מחכים לתמיכה ממחנה מודעי או שריר־פת. ויקטור שהרבני, המוכר כמס' 2 באיגוד, יתמוך קרוב לוודאי במודעי. כך יעשה גם כן איש הסיעה ההסתדרות, דניאל נחמני. לעומתם תומך הד"ר דויד סילוורה במועמדו של שריר — הלא הוא משה ניסים. כמוהו יעשה גם מזכיר עיריית תל־אביב, שמואל לוי, וגם נהגו ועוזרו של שעבר של רנר, טהה אסלי, כיום עוזרו של פרבר במישרד־התיירות.

23 על 12 מקומות. מיד אחרי שיוודעו תוצאות הצבעה על מועמד המיפלגה לראשות הרשימה, ייגשו להצבעה על המועמדים לכנסת. כמעט כמאה מועמדים יבקשו את אמונם של חברי המרכז. האם צפויות הפתעות?

על פי גירסה שתתאמת תוך שעות, לא יהיו הפתעות.

אילו היה קיים מחסום ה־60 אחוז ברור, ששת שרי הליברלים ייכללו ברשימה הבאה לכנסת. נותרו. אם כך, עוד 12 מקומות הנחשבים ריאליים. סיעת מודעי רוצה להציב בהם שישה־שמונה מחבריה. סיעת שריר־פת רוצה לכלול בה לפחות עוד ארבעה מחבריה. תיכון רוצה לכלול את עצמו, ניסים רוצה לכלול בה, מלבדו, לפחות שניים: את נגר ואת ויינשטיין. מרון רוצה לכלול את עצמו וכמוהו רוצה גם פלד.

זייגרמן יודע שהקרב שלו כמעט אבוד, אך הוא עדיין נאבק. האיגוד רוצה להכניס לפחות שניים. ולא היה מתנגד גם ליותר. סביבור מקווה שמרכז המיפלגה יתעלה מעל לשיקולים קטנוניים ולא יתנכל לו, על שבהגיונותו כיו"ר הכנסת גרם להקדמת הבחירות.

כלומר: על 12 מקומות מתחרים לפחות 23 מועמדים בעלי סיכויים.

מי שמכיר את המיפלגה הליברלית ויטב, העלה השערה שמודעי יחתום שוב על הסכם עם רנר. גוש כזה יזכה ל־12 מתוך 18 מקומות ברשימה. החלוקה הפנימית ביניהם תהיה כדלקמן: שמונה־תישעה למודעי, שלושה־ארבעה לאיגוד. על שאר ששת המקומות יצטרכו להיאבק מחנות שריר־פת, תיכון וכמובן — מחנה ניסים.

?המתין לחירות. כך או אחרת, בעיית הליברלים אינה הרכב הרשימה, שכצפוי לא יהיה בה שינוי מהפכני, אלא היחסים עם חרות. תומכי מודעי מטוענים, שהוא יוכל להתייצב מול יצחק שמיר ולדרוש שלא לקצץ במיספר הח"כים הליברלים במקומות הריאליים ברשימת הליכוד, כפי שדורשים רבים בחירות, ואילו ניסים יתקפל מול דרישה כזו.

אחרי ההצבעה במרכז, ימתינו הליברלים בדריכות לתוצאות ההצבעה במרכז חרות, שתיערך פעמיים, בתחילת חודש מאי. אחרי הכל, במקומותיהם בכנסת הם יזכו תודות לקולות הבוחרים שתגייס בקלפיות הנהגת השותפה הבכירה.

בן־ציון ציטרין ■

כדורסל
המנהל הפסיכולוג

הרביעיה המובילה של הנהלת מכבי תל־אביב כוללת ארבעה: שימעון מיזרחי, צבי ברנוביץ, אמנון אבידן ושמואל („שמלוק") מחרובסקי. לפחות למראית עין אין התמודדות ותחרות אישית ביניהם. כל אחד חולש על תפקיד מסויים: ברנוביץ הוא בעל־הבית בענייני כספים, אבידן ממונה על העניין המיקצועי ומיזרחי הוא היושב־ראש. לפרטים הקטנים, אך החשובים לא פחות, של שחקני האלופה החדשה, דואג שמלוק.

הוא אומנם פחות בכותרות, אך תפקידו ברור לכל. שמלוק, שאינו מסוגל לצפות במישחקים מכריעים, בשל המתח הרב שיש בהם, משמש, יש אומרים, כמו פסיכולוג טוב ואב מבין, המטפל בענייני המוראל של השחק־נים.

אף אחד לא ישכח שכאשר היו לג'ים בוטרייט, השחקן (האמריקאי והפרובלמטי) לשעבר בעיות עם התינוקת החדשה שנולדה לו ושלא הפסיקה לבכות בלילה, היה זה שמלוק שחיפש ומצא פטנט שהתינוקת לא תבכה, כדי שבוטרייט ימשיך לקלוע סלים במיגרש.

שרתים מסביב. למרות קומתו שאינה גבוהה היה שמלוק שחקן נוער בענף הכדורסל של האגודה בימים בהם עוד כינו אותה ברית מכבים עתיד (ב־מ־ע). היה זה כשלאגודה היה מיגרש בריזנגוף ולא ליד קולנוע אורלי.

מאמן גרשון
כמה שהתרגיל הצליח

שמלוק הגיע לניהול הקבוצה בשנות ה־60. הוא החל את תפקידו כמו שכל מנהלי קבוצות הספורט בארץ התחילו: כאוהד שרוף, שלא הפסיק להסתובב סביב הקבוצה. נוח קליגר היה אז האיש החזק של מכבי. שמלוק התמנה ללבלר שלו. תפקיד בלי משמעות, למרות המסירות הגדולה שגילה.

קליגר נסע פעם עם שחקני מכבי לדרום־אמריקה וכשחזר הודח מתפ־קידו. שמלוק התחיל לשלוט בעניינים. מאז ידעו כולם שמכבי שימשה כאשתו של שמלוק, ששמר בקנאות על רווקותו עד אחרי שעבר גיל ה־40.

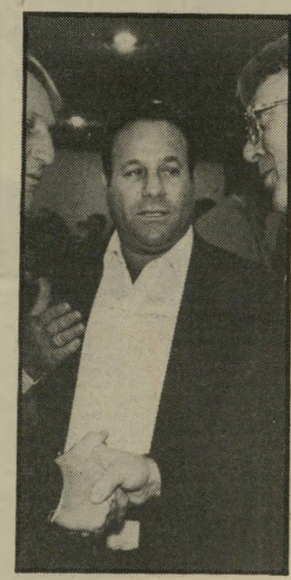
בתחילת דרכו נחשב שמלוק כל־יכול מבחינת שליטה. ברבות הימים, כשתפסה הקבוצה עוצמה כלכלית וחברתית, התוספו אליו שלושת חבריו. כולם יודעים לספר כיום ששמלוק גידל סביבו, במשך השנים, שרתים, אותם אנשים העושים בשבילו את העבודה הקשה, השחורה והפשוטה, ביניהם יגאל שצקי, אמנון אשר ושלג. שמלוק תימרן אותם כך, שדי היה בלחיצת כפתור כדי להפעיל כל אחד מהם. מדי פעם הוא פיצה אותם בנסיעה לחו"ל, בכרטיסים ובארוחות.

נזכר הכדורסלן האמריקאי קורקי נלסון בימים שהוזמן לו לנגל עם אנשי מכבי משא־ומתן על הצטרפותו לקבוצה. הוא דרש תנאים וביקש מכונית לכמה ימים. תוך חמש דקות נכנס אחד משלושת השרתים והגיש מפתחות ומיזרחי שהיה נוכח הושיט אותם לקורקי. „הייתי המום מהזריזות בטיפול," נזכר קורקי, „לא הייתי מורגל לכך מהפועל רמת־גן."

בלי כיסא מיוחד. רבים מאנשי מכבי התרעמו על שמלוק וטענו נגדו שאינו עושה דבר מלבד זה שהוא מפעיל אנשים ואילו הם עובדים יום ולילה למען הקבוצה. חלקם עזב בגלל זה.

אין אנו רואים לעיתים קרובות את שמלוק לבוש חליפה רישמית או מסודר בפאן־השיער כמו חבריו מיזרחי ואבידן. אין לו גם כיסא מיוחד בזירה, כמו שיש ליו"ר מיזרחי. ויש אומרים שבאחרונה מתערער מעמדו, ואלה שנחשבים לאנשים החזקים הם רווקה מיזרחי וברנוביץ.

כל זה עלול להשתנות מהר מאד. שמלוק חוזר בקרוב להיות רווק. אולי.

חבר הנהלה מחריבסקי
כמו אב מבין

בגלל העובדה שהוא נשוי למכבי, וקשה להיות נשוי לשתי אהובות.

מנה אחת כפיים

פיני גרשון (31), מאמנה של קבוצת הכדורסל של מכבי חיפה, שהתמנה לאחרונה עוזר־מאמן ניבחרת ישראל, הרגיש כל כך טוב מהמינוי הנכבד שהירשה לעצמו לעשות את תרגיל „המשיכה" המוכר של כל מאמן־צמרת בספורט הישראלי: לא לחתום על החוזה עם הקבוצה החמצה בך ולמשוך אותה עד הרקה ה־90, אם אפשר, כדי לנסות ולהוציא ממנה קצת יותר תנאים וקצת יותר כסף.

אלא שמנהלי מכבי המנוסים בתרגיל המפרך, החליטו להתחכם לו, מנה אחת אפיים. לעוזר־מאמן ניבחרת ישראל. הם לקחו את עצמם בידיים, פירסמו בהבלטה רבה, במקומון ה־חיפאי כל־בו חיפה, כתבה עם תמונות ענקיות של המאמנים שמואל יעקוב־סון ומשה ויינקרץ, שני מאמנים הנחשבים לטובים בכדורסל המקומי, כרמז כאילו אחד מהשניים מועמד לאמן את מכבי.

מנהלי הקבוצה החיפאית לא שיערו שהתרגיל שלהם כל־כך יצליח. למחרת בבוקר התייצב פיני גרשון הצעיר וחתם על חוזה עם קבוצתו בעונה החולפת, תוך ויתור על רוב התנאים שדרש והתעקש עליהם קודם לכן.

כדורגל
רדיוס פה, רדיוס שם

קבוצת הכדורגל של בית"ר ירושלים דוהרת בימים אלה קדימה, לקראת זכייה אפשרית באליפות המדינה בכדורגל, לראשונה בתול־רותיה. מי שעוקב אחרי מישחקי הליגה, מבחין כי בית"ר נהנית השנה לא רק ממאמן טוב ומביצועי־שחקנים על המיגרש, אלא גם מאלילת־המזל. בניגוד למה שהיה בעונה שעברה, כאשר בית"ר ספגה עונש כבד מוועדת־המישמעת של ההתאחדות לכדורגל על התפרעות אוהדיה במישחק גביע־המדינה מול הפועל תל־אביב, באה השנה עונה שלכל אורכה ועדת־המישמעת כאילו עומדת לצידה של בית"ר. אותה ועדה, שלפני שנה היכתה אותה בעונש.

כך היה לפני מישחק הליגה הקשה מול האלופה מכבי נתניה. בית"ר כאילו קיבלה פרס מוועדת המישמעת, שפסקה שנתניה לא תארח את המישחק בביתה אלא ברדיוס, כעונש על התנהגותה. השבוע עומדת בית"ר לשחק את אחד המישחקים המכריעים שלה העונה, מול מכבי חיפה, סנניתה בטבלת הליגה, והנה ועדת המישמעת מעניקה לה פרס שני, כשהיא מענישה גם את יריבתה זו בעונש רדיוס, בגלל התפרעות אוהדיה לפני כשבועיים.

שני פיסקי־דין אלה הקלו מאוד את המלאכה על בית"ר, שלא נאלצה לקיים את שני מישחקי החוץ הקשים הללו. אך הפרסים המיקריים הנופלים בחלקה של הקבוצה הירושלמית אינם גורעים מהישגיה של בית"ר, שללא ספק בלטה העונה מעל כולם, בהתחשב בעונש הרדיוס הכבד שסחבה מהעונה הקודמת.

עכבר ענק ועשיר

האב היה כורה־פחם. אך לכן היו תוכניות אחרות לגמרי. החלום של קווין קיגן האנגלי היה להיות שוער. רק שעם גובה כמו שלו, חמשה רגל ושמונה אינטשים (1.70 מטר) זה לא הלך. באין ברירה החליט קיגן כי כדורגלן סתם גם כן לא ילך ברגל.

ואכן מאז שהתחיל לשחק, בגיל 20, בקבוצת ליברפול הוא כבר לא הולך ברגל. כיום, למשל, יש לו לא רק מכוניות־פאר אלא גם מטוס פרטי.

כסף מבל דבר. קיגן עבר תמורת הנכסים האלה. הוא היה שותף לשלוש אליפויות של ליברפול ולגביע אירו־פה אחד. רק שכל זה לא הספיק לו. הוא רצה לא רק כדורגל, אלא גם כסף, הרבה יותר כסף.

הוא עבר לקבוצת המבורג הגר־מנית, שיחק שם ארבע שנים וזכה לתואר העכבר הענק. כשחזר לפני שנתיים לאנגליה כבר היו לו מיליונים בבנק.

את אלה הוא עשה לא רק מן הכדור אלא, בעיקר, מהופעותיו בפירסום (לטובת בגדי־ספורט ועוגיות, גומי לעיסה ומזון מוכן). הוא גם לא נרתע מגבייית תשלום עבור כל הופעה באמצעי התקשורת.

כאשר הודיע בשבוע שעבר על פרישתו מן המגרש, בגיל 33, נשאר נאמן לשיטתו: את ההודעה על הפרישה, בראיון בילעדי, מסר תמורת תשלום.

מחי הוא הספיק לחשוב?

כוב פייזלי, האורח האנגלי המכובד שביקר בארץ, לא ידע מה בתבו עליו בעיתונים. אחדת היה לבטח ביעס מאיר או. לפחות, מוחה בחדי־פות. כי פייזלי הסיבטי, מנהלה־לשעבר של „ליברפול" האנגלית ליברפול שבמשך עשר שנים גרף עימה ב־20 תארים, בולל גביעי אירופה ואליפויות ליגה, ונחשב כיום לברי־סמכא בכדורגל העולמי, מעולם לא הסכים לתת חוות־דעת על כדורגלי אחרי צפייה בת ארבע דקות בשידור. לא איש רציני ומיקצועי כמו פייזלי יהרוס ביקורת מיקצועית בלי לבחון היטב. במשך דקות ארוכות. את הבדורגלי.

לאחר הצהרתם היתה גיבה אחרת: הוא הבא את האנגלי לאיטון במיגרשה ביתי של בית"ר ירושלים בימק"א. הבטיח לקוראיו להביא את רעתו של פייזלי על אל אוהדה. רק שאלי אוהדה בא לאיטון קבוצתו לבוש בגדים אזרחיים. ובגלל מחלת השפעת. בה לקה. גם לא התקיון להתאמן.

אך לבסוף נראית הכוכב העידה של בית"ר להיכנס למיי־ספורט. לשחק לפני המוזמנה העילבי למשך חמש דקות בלבד. למחרת לא איחרו ה־בותרות לביא: מה חושב פייזלי על אוהדה.

כדורסלן ג'אמצי
לכסות את התובות

למכור או לא למכור

קבוצת הכדורסל של מכבי רמת־גן בצרות. לא רק בגלל מזל הביש שליווה אותה העונה והפסדיה הרבים, אלא, בעיקר, כתוצאה מאבקי הכוח המתרכזים סביב נות קליגר, סגן יושב־ראש האגודה וחיים שטרוקמן, מנהל הקבוצה.

וכל זה על רקע תובות הקבוצה הנאמדים ב־150 אלף דולר, כאשר לשחקן־הרכש השחור של הקבוצה, קרל איימוס לבר, חייבת הקבוצה כ־80 אלף דולר, חוב שחלקו שרד עוד מהעונה הקודמת.

מנהלי הקבוצה לא יודעים כיצד לצאת מהסבך הכספי הבבר הזה. בימים אלה הם שוקלים למכור את כוכב הקבוצה, דורון ג'אמצי, כדי לכסות את תובותיהם. והמילחמה בין שני המנהי־לים מתמקדת בעיקר סביב השאלה האם למכור או לא למכור את דורון.

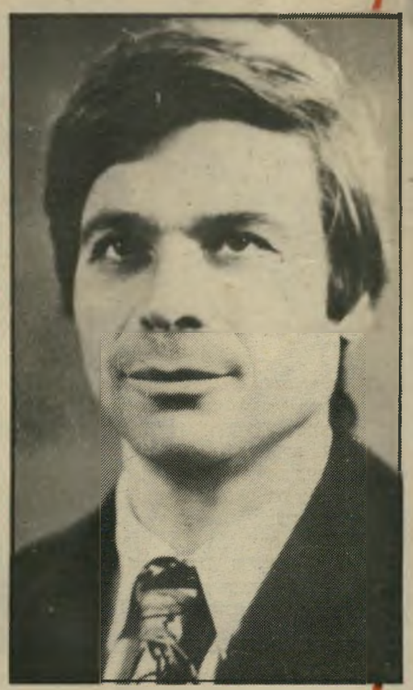
ההחלטה בשאלה זאת תשפיע גם על התשובה לשאלה מי ינהל את הקבוצה בשנה הבאה: אנשי קליגר או אנשי שטרוקמן?

רחל מרחלת על כל השולם

חורז החרוזים

אילן חרוזי הוא רווק והוא רופא, המנתח את תושבי הדרום בבית־חולים סורוקה בבאר־שבע. העבר שלו תל־אביבי, ובתל־אביב היו אילן, ויזהר אחיו, שם־דבר בין ההוללים והסובאים. עכשיו יושב יזהר ודואג בהצלחה רבה לנשות לוס־אנג'לס, בעוד שאילן דואג לאלה הנמצאות בארץ.

הספציאליטה של אילן בשנים האחרונות, היא לקחת נשים שנראות מצויין, כל אחת עם כמה סנטרים ורגלי איילה, ולעשות מהן דחלילים. עור ועצמות, ואולי משהו באמצע. הפטנט של אילן עובד על־ידי קיצור הקיבה או המעיים. זה

אילן חרוזי
ספציאליטה

הכל. היתר קורה עם הזמן, הקילוגרמים מתחילים להיעלם, ויותר לא חוזרים.

אבל לא די בניתוח כדי לשקם אשה בריאה ומלאה העומדת להפוך לקיסם, וכאן עושה חרוזי גדולות ונצורות. הוא מוציא אותן לבית־קפה, הולך איתן לסרט, מתחיל לטפח את האגו שלהן, לוחש להן על היופי הצפוי.

פלא שהן עומדות אצלו בתור, ומנסות לשלוח גם אותי? אבל אני בשבילו לא פונקציה. מה יעשה אילן עם שני סנטרים במקום ארבעה?

לא נעים לספר

אילנה ונדב מרגלית
סימפטיה

המדור שלכם הולך עם הראש בעננים. חושב שהוא מי־יודע־מה — מורה, מלכלך, מלשין. לפעמים גם יש לו מצברוח — לא רוצה להיכתב ועושה לי בעיות.

תהיה בן־אדם, אני אומרת לו. אתה עובד, אני אומרת לו, ובעבודה אין פינוקים. נכתבים, מנגבים את הזיעה, וזהו. אבל הוא בשלו. הוא המדור, כך הוא טוען. המדור בהא הידיעה, או כדאי שארד ממנו. אני מסבירה לו בשקט ובנועם — ואם זה לא עוזר, בכעס ובעצבנות — שיירד מהאולימפוס, כי מדורים כמוהו יש עשרה בשקל. למי אין מדור היום?

טוב, נעזוב את זה. המיסכן תפס עצבים כשהתחלתי לכתוב על **אילנה מרגלית** ובעלה, הקפטן מאל־על, **נדב**. המדור מת עליהם, רוצה לכתוב רק על זה שיופי להם, על זה שהם זוג נחמד, ממש זוג־יונים שהילדים עלא־כיפאק, על מסיבות־ההפתעה שהם עושים זה לזו וזו לזה.

הוא רצה שיהיה כתוב על זה שאילנה מנהלת תצוגות־אופנה בהמון כישרון ועל זה שנדב הוא מלך הטייסים, ועל הווילה המשגעת שלהם ברמת־השרון, שצמודה לה בריכה, כמובן. בקיצור, יש לו סימפטיה לשניים.

הצרה היא שהבאתי לו, למדור, סיפור עגום במקצת. מסתבר שלא הכל כבימים עברו. חתול כהה מאוד ושמן מאוד עבר בין בני־הזוג, ויש שמועות עקשניות על רומן חשאי־למחצה בין הקפטן ובין **אלמנה**, דיילת חמודה באל־על.

לחם ושעשועים

אם תתפסו אותי פעם מצוברחת, וזה לא קורה הרבה, קחו מונית וחפשו את **יונה לחוביץ**, פתו אותה בשוקולדים, או בכל דבר אחר, והביאו אותה אלי. קחו קבלה מהנהג. את הכסף יחזירו לי במערכת.

מה פיתאום יונה לחוביץ? פשוט, אינני יכולה להיות בסביבתה הקרובה ולא להתפרץ יחד איתה בצחוק סוער. לפעמים מספיקה החלפת מבטים, ואנו אוחזות את הבטן. ככה זה.

„יונה, השתגעת? מה את עושה במועדון של **רפי**? חסר לך כאב־ראש?"

„מה זאת אומרת, מה אני עושה במועדון של רפי? זה ברור. אני עובדת!"

„עובדת! איזה עובדת? את באה כל ערב עם שמלות אלגנטיות ומחייכת לכל האספסוף."

„אמרתי לך שאת טמבלית. אני עושה את מה שאת אוהבת, וזה לצאת ערב ערב לבלות, והפריירים האלה משלמים לי בשביל התענוג. כל הדרינקים און דה האוס, האוכל מצויין, ואני פוגשת את האנשים שאני רוצה לפגוש."

„בחייך, יונה, הרי עשית זאת גם קודם."

„קודם הייתי יוצאת עם הקאואלרים של תל־אביב, והממזרים חשבו שאם שילמו בשביל דרינק, או ארוחה, אני חייבת להם משהו. היום אני נהנית באותה מידה, ואפילו יותר. גם המשכורת לא הולכת ברגל. שיגעון!"

„אני הולכת לטלפן לאלה שמוציאים את ספר־השיאים באנגלית, גינס או משהו."

„למה את מצלצלת?"

„את אלופת העולם למשוגעות, יש לך וילה משגעת בהרצליה־פיתוח, ששווה מי יודע כמה, ובסוף עוד בעלך לשעבר, **נחמיה**, קונה לך את השמלות שבהן את הולכת לעשות יחסי־ציבור למועדון?"

„תראו מי מדברת, ולך חסר משהו, מותק? מה שהורג אותך זו הקינאה. מחר תבואי, אם אני מכירה אותך נכון, ותחטפי את הג'וב בחצי מחיר, ורפי עוד יחשוב שעשה עסק, וחסך בהוצאות."

„הה! הה! הה!"

„ידעתי! רק רפי שוכח, שעל כל מזלג שאני אוכלת, את אוכלת סירי!"

יונה לחוביץ
שיגעון!

מאי באפריל

יש חדשות טובות, לשם שינוי: התפילות של **תמי בן־עמי** על קברה של רחל אמנו, והפתקים שדחפה בין אבני הכותל הועילו. ביום השישי, אחרי כמעט תשעה ירחי־לידה מלאים, באה לעולם הנסיכה לבית מור, כתם של **פינצ'י ועמי מור**.

זה היה הטוטו המדובר ביותר בין היפים והיפות בארץ: אם תהיה זאת בת, כפי שביקשן תמי, פינצ'י ועמי, או בן שלישי, אח **לדן** (9) **וטל** (7)?

בשבוע הראשון לחייה נכנסת **מאי** למדור, ואם אני מנחשת נכון, היא תמלא את המדור ומדורים אחרים בעוד כמה שנים. פינצ'י, אחת הנשים היפות בארץ, יפתה בעת הריונה אף יותר. לפני הלידה שקלה 10 קילוגרמים יותר מהרגיל, אך מלבר בליטה קטנה בחזית נראתה שיגעון.

ביום השישי בילה עמי, כרגיל, בשיחת־חולין בתל־אביב הקטנה בשעות אחר־הצהריים. פינצ'י הזעיקה אותו הביתה, הצירים החלו. עמי צילצל

פינצ'י מור ובתה מאי
טוטו

לרופא המטפל, הד"ר **ג'קי אשבנזי** מבית־חולים השרון בפתח־תיקווה, רופאן של החתיכות הכי יפות בארץ, הרופא שמע תיאור של הצירים וביקש שימתינו שעתיים ויצלצלו שנית. אחרי שתיארו את המצב בתום ההפוגה, נסעו לביתו של הד"ר, צפו שם בתוכניות־הטלוויזיה ומשם המשיכו לבית־החולים. אחרי 20 דקות בחדר־הלידה, שם חיכו בעצבנות רבה עמי ואחותה של פינצ'י, **רחל**, העובדת כאחות באותו בית־החולים, וכמה צריחות של היולדת, הגיעה מאי בדיוק בשליש השני של אפריל, ולא כצפוי במאי (מכאן שמה). רבע שעה אחרי הלידה צילצלה פינצ'י לתמי בן־עמי. כל בית־החולים שמע את צווחות השימחה.

למחרת התחילו להגיע ברכות ואיחולים, וגם הצעות ג'יוב מתאים לבת. עמי דחה את כל ההצעות על הסף. הוא רץ וקנה את כל הציוד, הכין חדר לגברת בין חדריהם של דני וטל. לא בכל יום מגיעה נסיכה לביתם של בני מישפחת מור.

ביום־העצמאות יארחו את חבריהם וידידיהם למסיבה. באותה הזדמנות יחוגו חגיגה נוספת — 10 שנים לנישואיהם.

פינת היעוץ לאשה

כל יומיים אתם קוראים על כך שיש בארץ יותר נשים מגברים והפער גדל והולך. כל מוישה ויענק'לה הופכים הומוסכסואלים, ולנו לא נשאר כלום. אי־אפשר לעבור בדיזנגוף בלי להרגיש בבני־זוג עם מבט זורח בעיניים, כשהם מעכסים הלוך ושוב.

רק השבוע נידהמו בעיר, כשהשירה והמוסיקה השתלבו זה בזה. **צאצא של משורר וצאצא של מוסיקאי** עזבו את בתיהם ואת נשותיהם ועברו לדירה משותפת.

גם **בני הנשוי של אחד ממנהיגי האומה גילה**, לפתע, שלמעשה הוא אוהב אותם ולא אותן. וגם אם הוא עוד לא עזב את ביתו ואת אשתו, הרי הוא נמלט מדי פעם, בשעות החשכה, ומחפש קצת אהבה וחום אצל העליזים התל־אביביים.

ומה הם רוצים שאנחנו נעשה, שנחפש אהבה אצל בנות מיננו?

אוכל יהודי־פולני ומוסיקה ישראלית במסיבת ברית־המילה שערכו אסנת ושלמה וישינסקי לבנם

ברית לליאור

ליאור וישינסקי מימין: האב המאושר שלמה וישינסקי מל־טף את ראש בנו, לפני שהוא נימול. משמאל: האם המאושרת, אסנת, מחייכת לבנה. מאחור: השחקן אורי לוי. עם אוכל יהודי־פולני ומוסיקה ישראלית, הכניסו הזוג וישינסקי את בנם בברית אברהם אבינו. המסיבה נערכה בצהרי יום השישי, בבית־הרופא, בתל־אביב, בנוכחות פוליטיקאים ואנשי בוהמה.

אריק איינשטיין בא עם בנו אמיר ואם בנו סימה אליהו, למסיבת ברית־המילה, שערכו אסנת ושלמה וישינסקי, לבנם הבכור ליאור. הצלמים עטו על המישפחה ולא הניחו להם לרגע, עד שאריק הראה סימני עצבנות וצעק לצלמים "חאלס!"

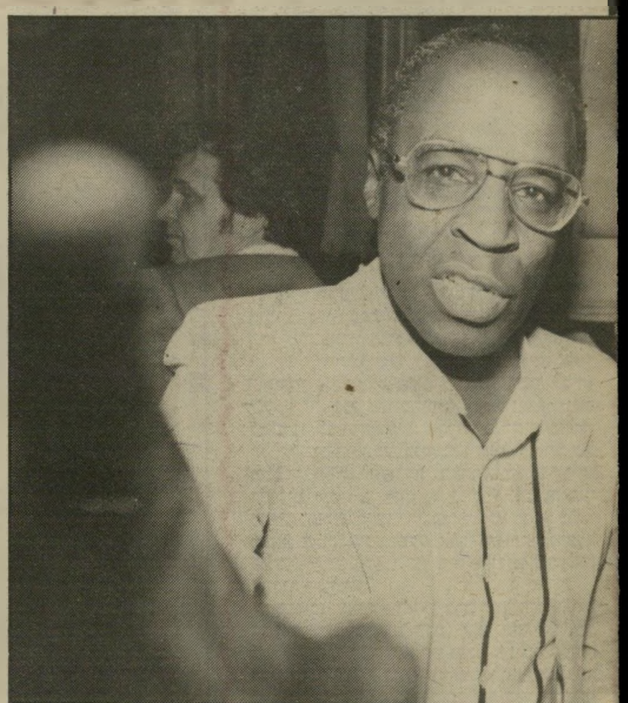
יצחק רבין הגיע באיחור למסיבת ברית־המילה ונפגש עם יועצו לשעבר של אריאל שרון, אורי דן. לשניים היה הרבה על מה לדבר: נצחונו המפתיע של שרון במרכז תנועת החרות והמהלכים הבאים של "בר־כוכבא", כפי שכינה בשעתו אורי דן את הגנרל שרון. רבין לא נראה כל־כך נלהב מהשיחה, אך רחבעם ("גאנדי") זאבי, התלהב מאוד ממה שהשמיע יועצו של שרון באוזני רבין.

בהופעה חיה יראו ילדי ישראל את כוכבי הטלוויזיה — בנסון והפרופסור שורובסקי מ"תהילה" — במדינת הילדים

רק תהילה והמושל לא היו

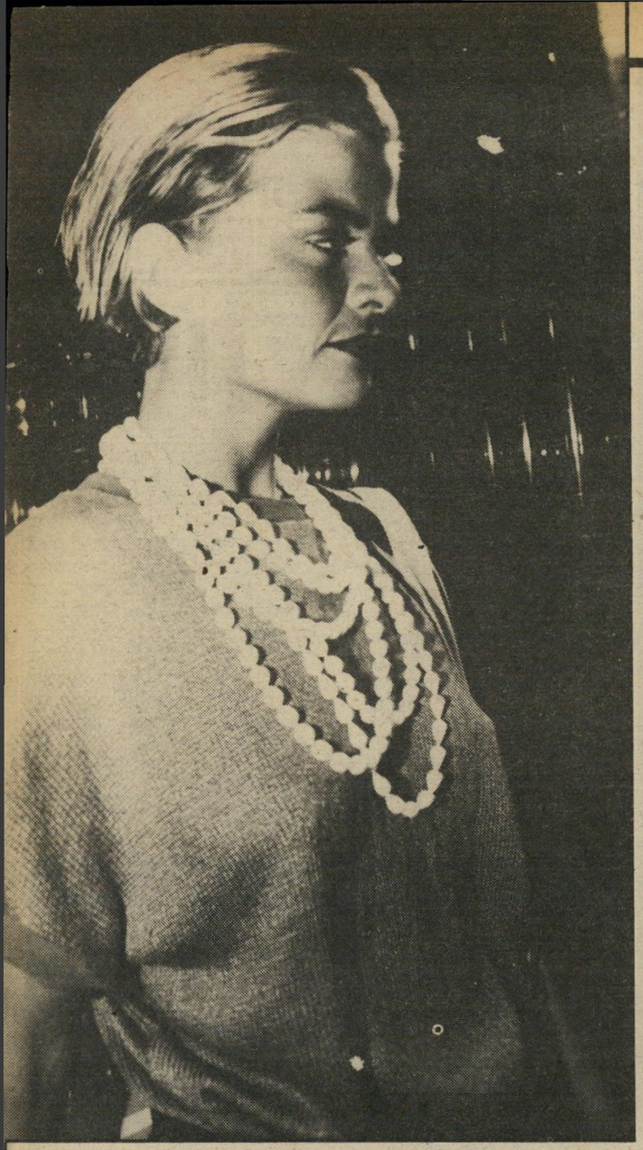
אלברט האג הלא הוא פרופסור שו־רובסקי מסידרת הטל־ויזיה תהילה. הוא הגיע יחד עם אשתו השחקנית רנה אורין ושניהם מופיעים יחדיו, במדינת הילדים, לפני ילדי ישראל שאוהבים כל־כך את תהילה. האג הוא מוסיקאי, ורק במיקרה הגיע למישחק. עכשיו הוא גם כותב מוסיקה וגם משחק. אשתו שחקנית, וגם כותבת – לא מוסיקה, אלא פרקים לתהילה.

רוברט גיום הלוא הוא בנסון, היועץ הכל־יכול של המושל, כבר הופיע בישראל בתיאטרון הבימה לפני 18 שנים. הוא זוכר מאז כמה מילים בעברית. בעבר היה זמר אופרה. רוברט הוא גרוש מבוקש באמריקה, וגם כאן בישראל כבר קיבל כמה הצעות.

בעוד שהגברים מעצבים את הפוליטיקה הישראלית בוחרות נשותיהן את בגדי הקיץ שלהן, פרי עיצובם של מיטב האופנאים

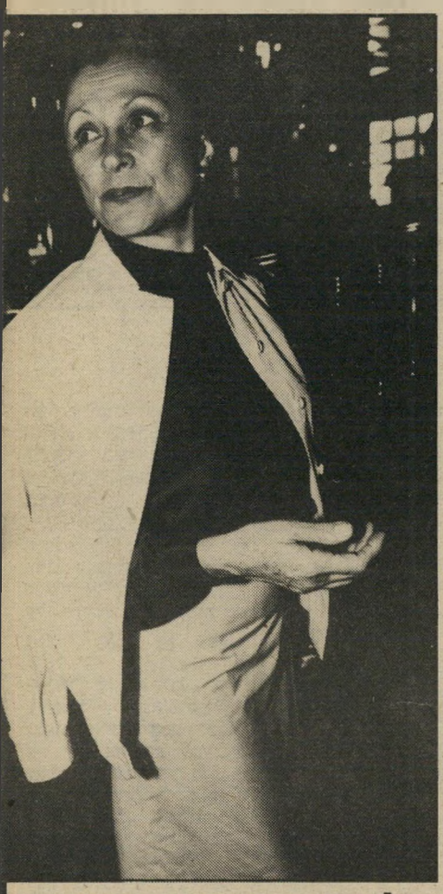
הנשים באופנה, הגברים בפוליטיקה

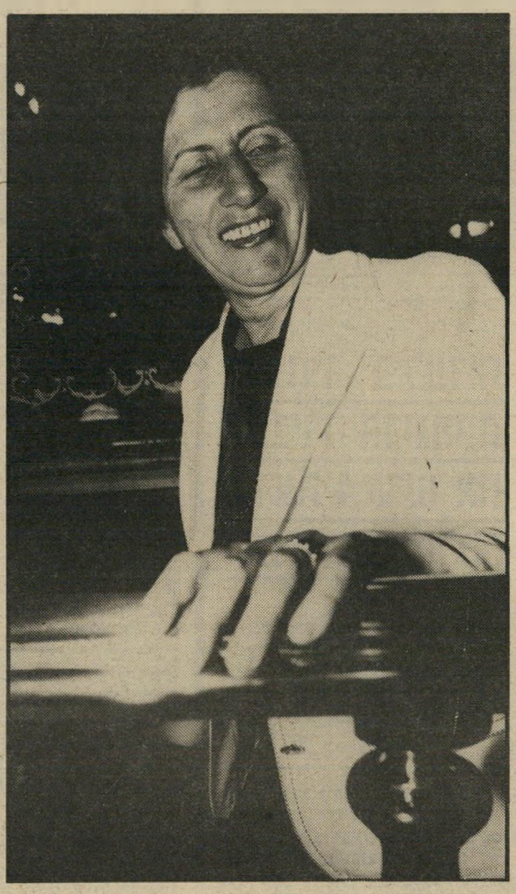

לילי שרון בעוד שבמרכז חרות נערכה ההצבעה המכרעת לגבי מעמדו של בעלה, אריאל שרון, ישבה לילי בשלווה ובחרה לה את הדגמים, שבהם היא תתלבש בקיץ הבא עלינו לטובה. לפני כן, היא צעדה עם בעלה למרכז הירידים בתל־אביב, שם נערכה ההצבעה ובאה לקלאב A, שם נערכה התצוגה. בתום התצוגה היא עזבה מייד וחזרה למרכז חרות להיות עם בעלה. לידה מיכל מודעי.

שרונה מארש קיצצה את שיערה בתיספורת אופנתית ודיגמנה את הדגמים של ג'רי מליץ. התצוגה נערכה בשעות אחר־הצהריים במועדון האקסקלוסיבי קלאב A, עם קפה ועוגה. נשות הפוליטיקאים בחרו לעצמן את הדגמים לקיץ.

ג'רי מליץ האופנאי כעס שעמית למקצוע עודד גרא בא לתצוגה. הוא ביקש ממנו לעזוב את המקום. בנו של ג'רי יישב את הסיכסוך וג'רי הסכים שעודד יישאר, אחרי שאיים לבטל את התצוגה, אם גרא לא יעזוב את המקום. למטה: האופנאית פיני לייטסדורף.

ראומה וייצמן הגיעה באיחור לתצוגה, בגלל המרחק בין קיסריה ותל־אביב. רעייתו של עזר וייצמן באה בלבוש צנוע ולא אופנתי. היא רק רצתה לשתות כוס קפה.

רחל דיין באה בחליפה אופנתית מעור לבן. היא שוחחה עם הדוגמניות ועם נשות הפוליטיקאים. לידה התיישבו כל נשות החברה" ועסקו בשיחות חולין, פיטפוטים ורכילויות.

(המשך מעמוד 9)

הנכסים היקרים ביותר של המדינה, נכס שלא יסולא בפז.

אמינות זו התערערה במילחמת־הלבנון, אך יתכן ועוד ניתן היה לשקמה.

פרשה כואת עלולה להרוס אותה ללא־תקנה.

אין עיתונאי רציני בעולם המאמין ברגע זה להודעות הסותרות שפורסמו בכלי־התיקשורת הישראליים, ובכלל זה ההודעות הנושאות את החותמת הרישמית של דובר־צה"ל.

במשך שמונה שעות ויותר, בשעה שהדראמה היתה בעיצומה, נגנזה הידיעה עליה. אלפי ישראלים — וביניהם כל באי הכינוסים של מרכז־חרות ומרכז־העבודה, שנערכו באותה שעה — ידעו על כך. כל העיתונאים המקומיים והזרים ידעו על כך. אך הדבר הועלם מעיני הציבור.

בבוקר באו הידיעות הסותרות: תחילה על הריגת שניים ולכידת שניים חיים. אחר־כך הידיעה על מות הארבעה בשעת ההסתערות, אחר־כך הידיעה כי "שניים מתו מפיצעיהם".

אחר־כך צונזרו כל הכתבות והתצלומים. ניו־יורק טיימס שם בראש הידיעה שלו, בעמודו הראשון, הודעה בלתי־שיגרתית, שאמרה כי הכתבה הבאה צונזרה על־ידי

וכל השותק בעת כזאת — ידיו שופכות את הדם.

לכן מחרידה ומקוממת שתיקתם של עסקני המיפלגות, וביניהם ה"יונים" המרימים את קולם כל שני וחמישי על עניינים של מה־בכך. היכן הם? האם חוששים הם כי העמידה הזקופה בשעה זו עלולה להזיק להם בבחירות? האם הם חוששים כי יבולע להם בתקופה זו שבין התחלת מערכת־הבחירות וקביעת רשימות־המועמדים? מדוע היו דרושים ליוסי שריד שיבעה ימים כדי להתעורר לעניין — שיבעה ימים, שבהם לחמו העולם הזה ועיתונים אחרים, מקומיים וזרים, את המאבק הקדוש הזה לבדם?

עובדה היא כי העולם הזה היה העיתון היחידי שניסה לחשוף את האמת למחרת הפיגוע — וכי הפרשה כולה התגלתה אך ורק תודות לעיתונות הזרה. לא תודות לחברי־הכנסת, לא תודות לעיתונות הישראלית, לא תודות לחברי ועדת־החוץ־והביטחון, לא תודות למועמדי־המיפלגות — אלא תודות לכתבי־החוץ הפועלים בארץ.

בושה וחרפה.

■ ■ ■

אני תובע חקירה יסודית של הפרשה — חקירה אמיתית, גלוייה, כנה ואמינה.

Israël

APRÈS L'ATTAQUE DE L'AUTOBUS TEL-AVIV-ASHQUELON

La controverse sur le sort d'un des membres du commando palestinien rebondit

Jérusalem. – Que s'est-il vraiment passé dans les moments qui ont suivi la prise d'assaut, par l'armée israélienne, vendredi 13 avril, de l'autobus Tel-Aviv - Ashquelon, détourné par quatre terroristes palestiniens ? Deux des assaillants furent tués sur le coup et leurs cadavres photographiés sous tous les angles, mais comment sont morts les deux autres ?

l'individu photographié était bien l'un des quatre assaillants.

L'armée ayant maintenu sa version des faits, l'affaire semblait close. Mais la controverse a rebondi, mercredi 18 avril, lorsque M. Klein indiqua qu'il avait fait authentifier la photo par des proches du jeune homme qu'elle représente. Il s'agit bien, selon le journal, de l'un des membres du commando, âgé de dix-

הכותרת ב"להי־מונד"*

– זה גרוע מפשע –

Israeli Army Account Of Bus Hijacking Is Put in Doubt by Photo

By David K. Shipler

was covered with blood, although

הכותרת ב"הראלד טריביון"**

– זה מישגה!"

השילטונות הישראליים.

לא פגשתי מאז אף עיתונאי זר אחד בארץ שאינו משוכנע כי שני החוטפים הוצאו להורג בדם קר.

הנוק שנגרם על־ידי כך לאמינות ההסברה הישראלית הוא עצום, והוא יורגש במרוצת החודשים והשנים הבאות: אז ישפכו בארץ דמעות־תנין על "התיקשורת העולמית העוינת."

■ ■ ■

דוהי הידרדרות. אחראית לה הבורה של קנאים בעלי פני־פוקר. קנאים מחייכים ומסבירי־פנים. לדעתי, אין היא אחראית למעשיה, מכיוון שאיננה מסוגלת עוד להבחין בין טוב ורע, חוקי ובלתי־חוקי, נכון ואווילי.

אין זאת החלטה שאפשר להשאירה בידי קבוצה של עסקנים. הפועלת בחדרי חדרים, תחת מעטה של סודיות וצנזורה.

ההחלטה נוגעת לכולנו, ויש לנו הזכות לקבל אותה בעצמנו. כעם בוגר ואחראי, אחרי ויכוח גלוי ונוקב.

אני תובע חקירה רישמית והעמדת כל האשמים — בדרג המחליט ובדרג המבצע — לדין פלילי.

אני תובע כי ממשלת־ישראל תפרסם הודעה רישמית הקובעת את התנגדותה הנחרצת לפגיעה בשבויים וב־עצירים, מרגע לכידתם או כניעתם, ומתן הוראה מפורשת בזאת לכל כוחות הביטחון.

אנחנו מדינת־חוק, ואנחנו רוצים להישאר מדינת־חוק. דיגלנו אינו הרגל השחור, בעל גולגולת־המתים והעצמות הצלובות. כל נגיעה להכתים את דיגלנו הכחול־לבן בכתם, שלא ינוקה לעולם.

ייהי מחננו טהור!

---

* *אחרי ההתקפה על האוטובוס בקו תל־אביב־אשקלון: מחריפה המחלוקת על גורל אחד מחברי הקומנדו הפלסטיני.*

** *תצלום מעמיד בספק את הודעת צה"ל על חטיפת האוטובוס.*

תחילה נשך אותה כלב, ואחרי יום היכה אותה ידידה ופתח את התפרים

נשיכה עזה בשפתיה, שהיה צורך לעשות בהן 13 תפרים.

כשנושכה שרונה, היו יחסיה עם רני בשלבי־ניתוק — כך, על כל פנים, טען רני בעדותו במישטרה. שרונה חיפשה ומצאה אותו כשהוא מתאמן במכון־הבריאות במלון שרתון והזעי־קה אותו לעזרתה. השניים נסעו לבית־החולים איכילוב, ושם נתפרו פצעיה על־ידי הרופאים. אחרי הטיפול המ־שיכה שרונה לביתו של זיתוני ברחוב

„ביטלתי את התביעה נגד רני"

„בדעתי לבטל את התביעה — לא מפני שאני סבורה שבריונות היא תופעה הכרחית בלוואנט, אלא מפני שאין לי רצון להתמודד עם ציר־הסקופים של מכשפות התיק־שורת. אין בדעתי להיות ו'אן דארק ישראלית וליצור תקדימים בנושא זה. לשם כך יש פוליטיקאים ומחוקקים.

„את המשאבים הנפשיים שלי אני מעדיפה להשקיע בנושאים אחרים. צר לי על קורבנות תמימים שנפגעו בפרשה (הורי והוריו), אך כשצד אחד נוקט אלימות, יש הכרות מילחמה, ובמילחמה יש תמיד קורבנות תמימים.

„אני מוותרת מתוך חולשה ובוז לסקנדאלים, אך התיעוב העמוק שלי לאלימות נשאר בעינו."

כך הסבירה שרונה מארש, דוגמנית־

בשיחה בילעדית מסבירה הדוגמנית שרונה מארש את המניעים להחלטה

הצמרת, את הסיבות שהניעו אותה לבטל את התביעה שהגישה נגד רני זיתוני, חברה הצמוד מזה שישה חודשים. החברות הסתיימה בתיגרה, בשעות־הבוקר המוקדמות מאוד, באחד מלילות החודש שעבר.

זה התחיל כאשר שרונה נושכה על־ידי כלב (העולם הזה 17.1.84). היא עמדה להופיע בתצוגת־אופנה, נקבע שתבוא לבית המארגנת. ומשם תצאנה למקום התצוגה. בביתה של המארגנת ראתה כלבלב הדומה לכלבלב שבביתה, וניסתה לנהוג בו באותה צורה של פינוק וחיבה. אלא שהכלבלב לא התייחס באותה מידה של חביבות לעניין, תגובתו היתה

משרד הבריאות

ועדת התיאום האיזורית / העירונית

לשרות תורנויות לילה של רופאים

ב

מכתב הפניה

לבית חולים / לרופא המטפל

ביום 27/3/84 בשעה 20 בדקתי את החולה

ה' שרונה שיוק הגר ב

השם הכתובת

חבר קופ"ח של ומצאתי בו את הממצאים

שם קופ"ח

הבאים:

הוראות:

ד"ר עודד בן־חיים

רשיון 015823

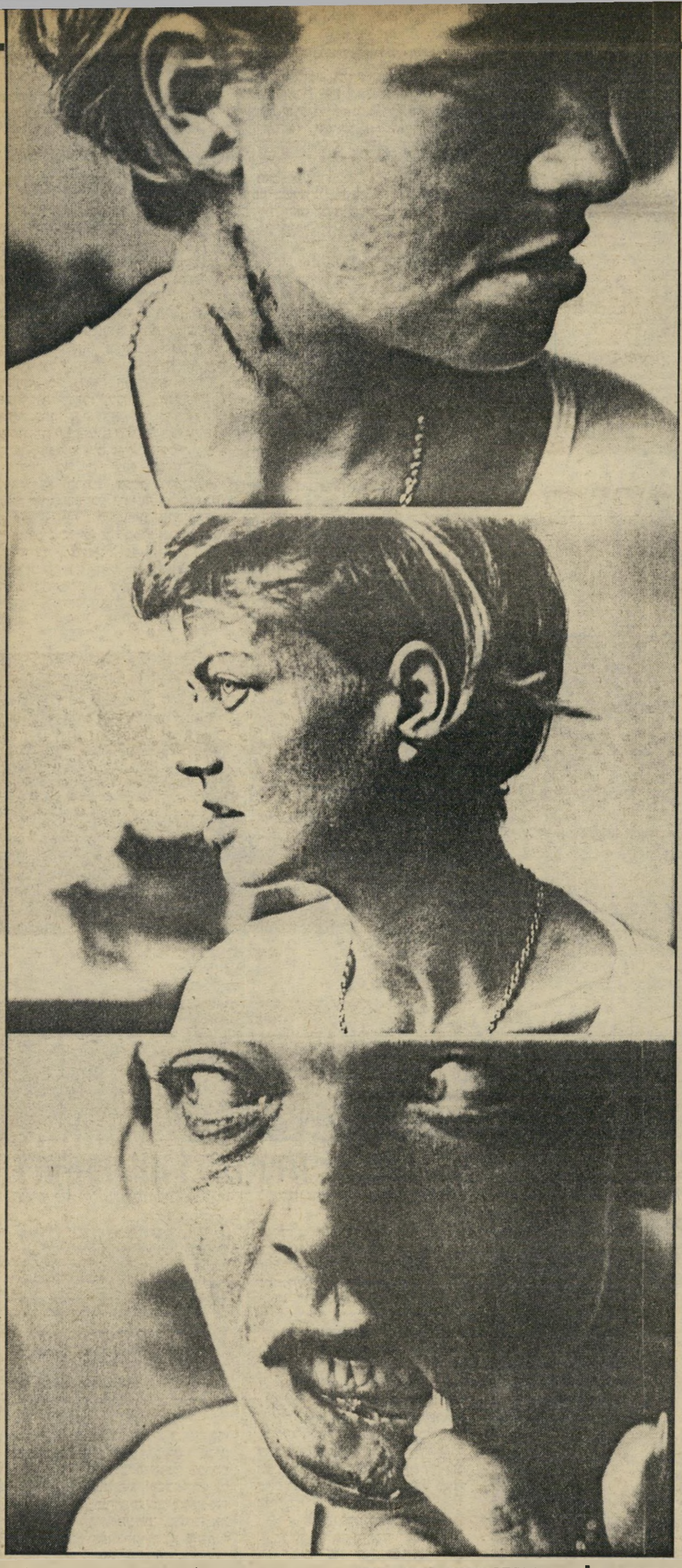
תאריך חתימת הרופא

חתימת הרופא

הערה: מכתב הפניה זה אין בו משום התחייבות כל שהיא, לא מצד הרופא החתום עליו ולא מצד ועדת התיאום הנ"ל, או מוסד כל שהוא מן המוסדות המשתתפים בועדת התיאום הנ"ל. לגבי ההוצאות הכרוכות בטיפול הרפואי המומלץ במכתב זה, או כל טיפול רפואי אחר. להוצאות אלה אחראי החולה בלבד או קופת החולים שהחולה חבר בה, אם בכלל, והכל לפי תקנותיה של קופת חולים כזו.

600450-1-45 מבר

תעודה רפואית שניתנה לשרונה בערב שלאחר המכות מוכיחה שהיא אכן נפגעה והתפרים בפיה נפתחו. מיסמך זה צורך לכתב־התביעה שבוטל ימים ספורים לאחר מכן.

מלכת הבילויים

הדוגמנית שרונה מארש נחשבת אחת הנערות המבוקשות ביותר בארץ. היא היתה נשואה פעמיים ויצאה עם הגברים המבוקשים ביותר בארץ.

התנהגותו. הם נסעו, וכשהגיעו לרחוב אוסישקין, הגיעה המריבה לשיאה. שרונה הודיעה לו שהיא מנתקת את היחסים איתו סופית. דני התחיל להכות אותה בידו הימנית. היא השיבה לו, והוא המשיך. היא פרצה מהמכונית, וגם בחוץ נמשכה התיגרה. במיקרה עברה מכונית ובה כלשהם מהמדור המרכזי.

אלה ראו את התיגרה, הפסיקו אותה ולקחו את שני הניצים למטה מרחב־הירקון, ברחוב הרכבת בתל־אביב. שם נרגעו הרוחות במקצת, ושני הצדדים נמנעו מהגשת תלונות הדדיות. אך כשיצאו ביחד מהתחנה, בשעה 2 בלילה, התחילה המריבה מחדש.

לדברי שרונה, קרע דני את ענק־הפנינים מעל צווארה ופיזר את תוכן ארנקה על הארץ. בעזרת שוטר חזרה לתחנה, והפעם הגישה תלונה על תקיפה. כשיצאה מהתחנה בפעם השניה נלווה אליה שוטר עד לביתה.

למחרת ניגשה שרונה המוזעזעת והמושפלת לבית־החולים איכילוב ונבדקה על־ידי אחד הרופאים. הוא ציין באישור רפואי כי מצא סימני־פגיעה וסריטות על פניה וצווארה. שרונה טענה שמכותיו של דני גרמו לפתיחת הפצעים בתישעה מתוך 13 התפרים שנתפרו בערב קודם לכן, וכי יתכן שהפצעים לא יגלידו כפי שהיו צריכים להגליד אחרי התפירה הראשונה.

בגירסתו, שניתנה מייד אחרי תלונתה של שרונה, טען דני שהיחסים ביניהם היו כבר בשלבי־ניתוק. שרונה צילצלה אליו אחרי כמה ימים של פרידה. הוא סייע לה כשנושכה. למחרת יצאו לבלות במשותף. החלה מריבה קטנה, ואז סרטה את פניו, כפי שכבר עשתה בעבר. הוא התגונן, לדברין. שוטרים, שהגיעו בעיקבות התקהלות שהיתה במקום, לקחו אותם למטה. בערותו הוא תיאר את שרונה כהיסטרית.

התפרים נפתחו

על אף הפציעה, יצאו השניים לבלות בערב שלאחר מכן. דני אסף את שרונה בבית אביה. הם ביקרו אצל אחותה, והמשיכו למועדון־לילה לבילוי משותף. כשעייפו יצאו החוצה, וכאן החלה הדרמה שעליה נמסרו שתי גירסות.

שרונה סיפרה שכאשר הם ניגשו למכונית, לא נהג דני כג'נטלמן אמיתי, ולא פתח לה את הדלת של המכונית כיאה, אלא ניגש לצידו שלו במכונית, פתח את הדלת, התיישב במושבו ורק אז פתח את הדלת השניה, כדי שתוכל אף היא להיכנס.

היא העירה לו בצורה חריפה על

דיכאון עמוק

בתלונתה טענה שרונה כי אין זו הפעם הראשונה שטעמה את נחת זרועו של דני, וכי היו ביניהם כבר מריבות סוערות בעבר. יתכן שהדבר שקומם אותה יותר מכל היה שהוא תקף אותה אחרי שנפצעה בלילה קודם. הדם שהחל זורם מהפצעים, שנפתחו מחדש, טיפטף על בגדיה ההדורים, חליפה של ג'רי מליץ ומעיל לבן. הם הוכתמו ברמה.

אחרי שהשוטר הביא אותה הביתה, היתה בהלם, ולדבריה לא יכלה להבין כיצד זה גבר יוצא עם אשה לבלות ותוקף אותה. היא לא חדלה לשאול את עצמה, אם דני היה תוקף אותה גם אילו היתה חזקה כמוהו או חזקה ממנו. האם משום שהיא אשה וחלשה, עליה להיות קורבן לאלימות? האם אין ברקע החברתי והמישפחתי שלו הסבר להתנהגותו. כליבה עברו שאלות ללא תשובה, ודיכאון עמוק תקף אותה..

בתחילה רצתה לתבוע אותו על התקיפה. היא תבעה פיצוי בסך שני מיליון שקלים. היא ראתה בתביעה מילוי חובה של אי־שתיקה מול אלימות גסה נגד נשים, וחוסר תגובה הולמת מצידן על מצבן.

יש להניח שגם אילו התבררה התביעה נגד דני זיתוני, ואילו הפסיד במישפט והיה נדון לתשלום פיצוי בסך שני מיליון שקלים, לא היה הכסף מהווה גורם רב בעיניו. דני זיתוני הוא צאצא של אחת המישפחות העשירות בארץ. הוא נולד במצריים ב־1956, ועלה עם הוריו ארצה. אמו, בת למישפחת אברמוביץ הידועה בראשון־לציון, אחת המישפחות העשירות ב־ישראל, היא בעלת נכסים לרוב. דני עצמו איש־עסקים מצליח. את השכלתו הגבוהה רכש במיטב האוניברסיטות בארצות־הברית, ומאז שחזר ארצה הוא איש־עסקים בזכות עצמו. הוא מסתובב עם מיטב החתיכות, וגם אחרי פירסום רבר הגשת התביעה בילה חופשה באילת. מאז נראה בחברת חתיכה צמודה, אשתו של צייר ידוע, החיה בנפרד מבעלה.

ושרונה? היא ממשיכה להופיע על המסלול, להיות מקורית במעשיה ובדעותיה, ואנחות פילוסופיות פורצות מפיה. לא קל לה להסביר מדוע ביטלה את התביעה שהגישה לפני חודש בלבד.

עדות למישפט

שרונה לקתה בהתקיפות־עצבים אחרי המכות. היא לא יצאה מביתה ומאוחר יותר עזבה את ביתה ועברה לגור בבית ידידה מחוץ לעיר. הצילומים האלה צולמו על־ידי צלם של עורכי־הדין שלה. ומהווים הוכחה. שהוגשה בבית־המישפט.

היא חיכתה לו שבע שנים עד שהוא החל"ט שהוא שוב בשל לנישואין

להתחתן בגיל 49 (וחצי) ולרוץ לבית־המישפט

להתחתן עם בלונדינית! המ־אור־שרת היא אריאלה מיכלין. אחרי שצבי לידסקי נראה בשנים האחרונות בחברתן של צעירות שחרחרות ואכזוטיות, נשא דווקא את אריאלה הבלונדית בת ה־32. אריאלה היא מזכירה בכירה, דור שמיני בארץ.

עורך־הדין המפורסם (פלילים), צבי לידסקי, שלף לפני שבועיים שפן מן הכובע. לא היה זה מעשה בחקירה נגדית באולם בית־המישפט, אלא באולם צנוע ברבנות. לידסקי נשא אשה.

מדוע ערכת את טקס־הנישואין בחשאיות ובשקט שכזה?

רציתי להימנע — מה שלא הצ־לחתי, כפי שאת רואה — מסיקור של אמצעי־התיקשורת. עניינים אישיים שלי שייכים לרי"ת אמות של פרטיותי, ואני משתדל לא להיחשף אישית. אני לא מסוג הגברים והנשים שנותנים „וידוי אישי חושפני" שבו הם מספרים בשיחת־נפש ארוכה את כל צפונות ליבם, ופורשים לפני הקהל את המריבות המישפחתיות בבית, את החרפות והגידופים. אני שונא „השתפ־כות נפש" אל ההמונים, ואת מיסתורי נפשי אני שומר, צפונים וחבויים, בסתר־ליבי.

מה הרגשת בזמן החופה ואחריה?

שהחיים נמשכים כרגיל!

מה לבשת?

חליפה כהה ועניבה שחורה. זה היה ב־9 וחצי בבוקר. אחר־כך הלכתי לבית־המישפט המחוזי, שם היה לי מישפט חשוב. אריאלה, רעייתי, לבשה שימלה צנועה בצבע לבן קרם.

למה התחתנת בטקס דתי?

כי זה האקט המישפטי המקובל, שבעיקבותיו נרשמים בני־הזוג כנשו־אים במישרד־הפנים.

לאן נסעתם לירח־דבש?

לא נסענו.

לאן תסעו?

אינני יודע אם ניסע. אני עסוק.

מדוע אינך עונד טבעת־נישואין?

חז"ל אמרו שזה מינהג עכו"ם — עובדי כוכבים ומזלות. רק לגבר. המינהג שהשתרש אצל היהודים, שלפיו גבר עונד טבעת, שאול מאצל הגויים.

איזו טבעת קנית לאריאלה?

רגילה. חלקה מוזהב.

● ● ●

כמה זמן היית גרוש?

חייתי בגפי תשע שנים, מתוכן שש שנים פרוד ושלוש שנים גרוש פורמלית.

נהנית מחיי־הרווקות שלך?

מאוד. יש מתיקות מסתורית בלהיות חופשי, להיות ציפור־דרור, להחליט בכל שעות היממה אל מי תתקשר, עם מי תיפגש ועם מי לא תיפגש, כשאתה אדון מוחלט לעצמך, ואין אילוץ שימנע מלהיפגש עם בת זוג, מלבר האילוץ הנכבר והחשוב ביותר בחיי, והוא העבודה המישפטית, שאצלי היא קודמת לכל.

איך ויתרת על המתיקות המסתורית?

כנראה שבחיים יש מעברים כלשון גיל שיהי, מחברת הספר מעברים. כלומר החיים משולים לספר שיש בו פרקים, ואתה מדי פעם מסיים פרק ומתחיל פרק אחר. אבל אני חייב להדגיש, שכל פרק קשור בקשר בל־יינתק בפרקים הקודמים, שהרי בלי זה אין עלילה.

אב־הטיפוס של אשה, המצטייר כרמיוני כדמות אידיאלית שמתאימה לי, עבר שינויים במשך השנים. כשהתחתנתי בפעם הראשונה, לפני 28 שנה, ואני עול־ימים, שפמי בקושי צימח וההלב על שיפתותי, סברתי מלכתחילה שאשה מקומה במיטבח, ממש כמו שראיתי בבית אבא המנוח, שהאמא היא רק עקרת־בית. במשך כמה שנות נישואין שיניתי את דעתי, ובשימחה ובתיקווה עודדתי את אשתי הראשונה ללמוד מישפטים, כדי שתוכל לעסוק במיקצוע מחוץ לעבודות הבית.

היום, כשאני בן 49 וחצי, חזרתי אל המקורות, אל הגירסה הראשונה, בשינויים מתאימים ועדכניים לגילי, לנסיוני בחיים, להשקפת־עולמי ולרוח העידן החדש. היום אשמח לראות את אשתי בבית, מכיוון ש„כבוד בת מלך פנימה", כמאמר חז"ל. אולם, יחד עם זאת, האשה איננה יכולה להיות כעין „אשת שעשועים" לגבר, אלא צריכה להיות עבורו שותף כן לחיים, כדי לחלוק עימו את ההצלחות ובעיקר את סיבלות החיים, מצוקותיהם ושברון־הלב שפוקד כל אחד מאיתנו.

בסופו של דבר, החיים אינם פיקניק, כמו שאומר המשל העממי, אלא הם שרשרת של מאבקים קשים ויומיומיים, שבחלקם אתה מנצח ובחלקם אתה מובס.

● ● ●

מדוע החלטת להתחתן דווקא עכשיו, בגיל 49 וחצי?

זה גיל מתאים ובשל, ואני רוצה להגיע אל הקו של 50 כאדם נשוי.

מתי החלטת להתחתן?

זה עניין שהתבשל במוחנו במשך כמה חודשים. היו לנו שיחות על כך, עד שהחלטנו סופית לפני חודש.

ומי היא הכלה המאושרת?

זוהי אריאלה מיכלין, רווקה בדימוס, דור שמיני בארץ, ממוצא רוסי, בת 32. מזל עקרב כמוני, מזכירה בכירה במיקצועה. תכונותיה הבולטות הן: הגינות, תבונה, התנהגות מופתית בכל מיקרה, עם כושר איפוק מעולה, עד כדי כך שזייתי מגדיר את זה כהתנהגות והופעה אריסטוקרטית. היא ליידי של ממש. לדעתי, היא גם בחורה מאוד יפה ומושכת, היא גבוהה, (נמוכה ממני בשני סנטימטר), יש לה גוף

המישפטים קודמים לכל — גם להתחייבויות מישפחתיות וחברתיות, גם לחברים ולבילויים. אומר עורך־הדין לפלילים, והוכיח זאת בשמייד עם תום החופה, הלך לבית־המישפט. בתצ־לום: הפרקליט צבי לידסקי, עם אשתו לשעבר ובתו.

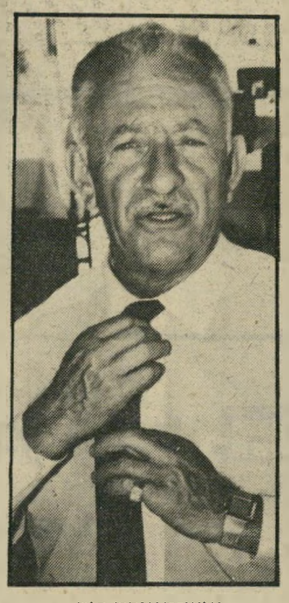
חמרורים

הוענק ◆ תואר יקיר תל־אביב **לירושלים סגל** (86) תושב תל־אביב זה 60 שנה. המתרגם הראשון של תמלילי סרטים בארץ. סגל, יליד רוסיה, שראה את הסרט הראשון בחייו (נערה ללא מולדת) בגיל 13, הספיק להיות מנהל חווה חקלאית במצריים, לפני שפתח בקאריירה האמיתית שלו. הוא הספיק לתרגם כ־9000 סרטים מעשר שפות («בשש שפות לא הייתי זקוק לעזרה ובארבע הייתי נעזר») ובקצב של חמש שעות עד שבועיים לסרט («תרגום סרט עם מלים של שבת'נמשך יותר זמן»). סגל כל כך גאה בעירו תל־אביב, שהקפיד לחתום על כל הסרטים שתירגם. ירושלים סגל תל־אביב.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־49 של **טוביה פער**, מנהל הטלוויזיה. יליד ירושלים ובוגר בית־הספר לקציניים. את המסלול התיקשורתי שלו החל כעורך־תוכניות בגלי צה"ל המשיך ככתב צבאי בקול ישראל והגיע בסופו של דבר, אחרי השתלמות בנושא הטלוויזיה בצרפת, להיות חבר בצוות ההקמה של הטלוויזיה הישראלית. לפני 18 שנה.

נחוג ◆ יום־הולדתה ה־50 של **שירלי מקליין**, שבועיים אחרי שכוכבת־הקולנוע זכתה בפרס האוסקר על מישחקה בתנאים של חיבה.

נחוג ◆ יום־הולדתה ה־58 של **אליזבת השניה**, מלכת בריטניה הגדולה זה 32 שנה. שנולדה כאליזבת אלכסנדרה מרי לבית וינדזור. בתו הבכירה של המלך ג'ורג' הששי. שזכתה ערב יום־הולדתה בהערות

אישי־תעופה קיס
מן הקיבוץ לניהול אסיה

ביקורת אישיות לא־נעימות מצד כמה עיתונאים אנגליים: «שערה של המלכה צבוע בצורה שלומיאלית ואיפורה מוגזם!"

נהרג ◆ מפגיעת־ברק בתמרה, בגיל 17. **חיסני אבי אל־הג'ה**, כאשר זרע, תוך נהיגה בטרקטור, את שדות מישפחתו. היה זה האדם השני שנהרג השנה בגליל המערבי מפגיעת ברק.

נפטר ◆ בתל־אביב, בגיל 62, **אלפרד זאב קיס**, יליד גרמניה וחבר קיבוץ (דגניה) לשעבר. הוא החל את דרכו בתעופה הבינלאומית כפקיד בחברת טי־וו־איי האמריקאית בתל־אביב, אז צד את עינו של איל־הספנות וההון היווני אריסטוטל אונאסיס באשר זה רכש את חברת התעופה הלאומית היוונית אולימפיק מידי ממשלת יוון. אונאסיס קידם את קיס מניהול הסניף הישראלי של החברה לתפקיד המנהל האזורי של אסיה.

נפטר ◆ בירושלים בגיל 78, **זאב שרף**, מי שהיה מזכיר הממשלה הראשון במדינת ישראל ויריד קרוב של גולדה מאיר. שרף, יליד רומניה. צורף־זהב במיקצועו. הוא היה חבר קיבוץ (שפיים), מזכיר הפועל. איש מנגנון ההגנה והאיש שריכז את הצעדים המינהליים להקמת המדינה. מאירגון טקס הכרזת המדינה. לפני 36 שנים. במוסיאון תל־אביב ועד קבי'עת הכתובת על בולי המדינה הראשונים. שאותם היה צריך להכין עוד לפני הכרזת המדינה. בהעדר השם הסופי של

שר־לישעבר שרף
מן הקיבוץ להקמת מדינה

המדינה הציע שרף. בפשטות. לכתוב על הבולים דואר עברי. בשנים שלאחר מכן היה שרף מזכיר הממשלה הראשון שהיה לשר (מטעם מפא"י. במשך 14 שנים. כשר התעשיה והמיסחר. האוצר והישיכון).

נפטר ◆ בצ'רלסטון. קארוליינה הדרומית (ארצות־הברית), בגיל 87, **הגנרל מארק קלארק**, האיש שכבש את רומא בשנת 1943 ואשר חתם. עשר שנים לאחר מכן. על הסכם שביתת־הנשק במילחמת קוריאה. קלארק — בנו של קולונל (אלוף־מישנה), שהספיק בעצמו עוד לשרת. בגיל 21. במילחמת־העולם הראשונה בקפטיין (סרן) ולהיפצע בקרב — בילה את שנותיו האחרונות כמנהל פנימיה צבאית.

נפטר ◆ בגיל 89, **מרסל יאנקו**, הצייר יליד רומניה. שונה את מיקצועו (אדריכלות) בשנות ה־20 של המאה על־מנת להישתתף ביסוד תנועת הציור המודרנית דאדא. אחר עלייתו ארצה. ריכז סביבו את קבוצת הציירים הישראליים שהרכיבו את אופקים חדשים והיה האיש שהגה את רעיון כפר־האמנים עין הוד.

נפטר ◆ באוקלנד. קליפורניה. בגיל 123, **ארתור ריד**, קשיש תושבי ארצות־הברית. ריד. בנה של טבחית צבאית (בצבא הצפון בעת מילחמת־האזרחים האמריקאית) עבד עד לפני שבע שנים כפועל־יציקה. היה לפני כן מפעיל־מינסרות. קודח בא־רות־נפט. מניח מסילות־ברזל והתגאה בכך שמעולם לא למד קרוא וכתוב.

אין טיפוס קבוע של אשה, אומר לידסקי, שאחת מן הנשים איתן יצא היתה מעצבת־האופ־נה שרה מילר (למעלה). חייתי בגפי תשע שנים ומאוד נהניתי מהתקופה.

בעוד 20 שנה בחורה בת 20 תהיה בת 40, אשה תוססת במלוא חושיה ובשיא פריחתה המינית ואני אהיה קרוב ל־70. אני חושב שזוהי סיטואציה לא כל כך מוצלחת לגבר. אדם צריך לצפות אל העתיד, בתיקווה, אבל קצת בזהירות, ולכן אני סובר שפער שנים של 17 שנה (בגימטריה: טוב) הוא פער טוב.

ואיך הגיבו ידידותיך משכבר הימים על נישואיך?

יפה מאוד. הן התנהגו בצורה קורקטית וחלקן אף שלחו מיברקים ופרחים.

אתה גבר נאמן?

את זה צריך לשאול את חברותי בעבר.

אתה ידוע כגבר שאינו שונא נשים. היית מחליף אותן לעיתים קרובות, היית מין פלייבוי שנראה כל ערב עם אחרת. מה יהיה עכשיו?

כילד שספג ערכים חיוביים ממישפחה מאוד מרובעת, שמרנית ודתית הפנימו בקירבי את ערך המישפחה והמונוגמיה. צורת חיי־המישפחה שראיתי במישפחתי היתה שאבי המנוח העריך, כיבד ואהב ללא מיצרים את אימי. שתחייה. אני כולי תיקווה ותפילה שערכים אלה מושרשים עמוק בקירבי ויגברו על תקופת החופש ללא מיצרים שעברתי.

● ● ●

בני מישפחתך הופתעו מצעדך?

כן, הפתעה רבתי, לא אמרתי לאף אחד, למעט אחותי עופרה.

איך הגיבו על כך ילדיך?

הם מקבלים את זה מאוד יפה.

אתה מתעתד להקים מישפחה ולגדל ילדים?

נראה מה יילד יום.

לא מדאיג אותך שתיראה כמו הסבא של הבן שלך?

אל"ף, עוד לא החלטתי אם אני רוצה עוד ילדים. בי"ת, אם אחליט שכן, ויהיה לי ילד, יש בי מספיק רוח־נעורים ורוח ילדותית, כדי לשחק עם זאטוט ולא ידאיג אותי שאיראה כמו סבו.

תהיה לך סבלנות לבכי ולרעש של ילד?

אם נחליט שנינו שאנחנו רוצים ילד, אז בוודאי תהיה לי הסבלנות.

אורנה גלזן ■

חטוב, תווי פנים מעניינים, שיער בלונדי ארוך, הופעתה מרשימה ונוכחותה חזקה.

אינני מדבר בשיבחה כפתי בגיל הטיפש־עשרה, שלראשונה גילה את האהבה ועריין רואה זיקוקין דינור חולפים בשמי חייו. לאחר ככלות הכל, אני מכיר אותה כבר שבע שנים. לא היינו חברים במשך כל אותן שנים, יצאנו ונפרדנו. אני יצאתי עם אחרות וכך גם היא. היו לנו הרבה עליות ומורדות והרבה פרידות וחזרות עד שהגענו הלום.

היא בהריון?

„אשמח לראות את אשתי בבית, ולא עסוקה בקאריירה..."

לא. היא לא בהריון. כשנרצה, היא תהיה בהריון.

בתקופת רווקותך נראית, בדרך־כלל, עם שחרחרות, אכזוטיות, בעיקר בנות עדות המיזרח, מה פיתאום בחרת להינשא דווקא לאשכנזיה בלונדיניות?

יש צד נפלא וסמוי באריאלה, בזה שהיא חצי מזרחית. אמה בת עדות־המיזרח וזה הצד היפה שלה.

ומה בקשר לבלונד? אתה הרי אוהב שחור מול העיניים!

מבחינת המראה החיצוני אף פעם לא היה לי אב־טיפוס קבוע של אשה.

יצאת עם בנות 20, למה לא התחתנת עם צעירונת שכזאת!

„אני לא קנאי!" מעיד על עצמו צבי לידסקי. „אם אני גבר נאמן, זה צריך לשאול את חברותי לשע־בר." הוא מוסיף. בתצלום: עורך־הדין לידסקי עם שתיים מלקוחותיו.

(המשך מעמוד 51)

„הוא בדיוק ההיפך מבעלי לשעבר. אמנם החיים איתו הם כמו בית־סוהר, אבל אני מרגישה טוב ככה," אומרת קלודי.

גם גביע סקי. קלודי שהיתה דוגמנית מצליחה בחו"ל ובארץ, החלה את דרכה בעולם־האופנה בגיל 17. היא בת להורים החיים בפאריס, ועוסקים בשמעטאס־ביזנס. כיום קלודי היא בעלת בוטיק יוקרתי ומצליח מאוד בכיכר־המדינה בתל־אביב, והיא מייבאת את מיטב הבגדים מפאריס. התצוגות היחידות שהיא מופיעה בהן, הן עם דגמיה בלבד.

„אלי ואני מאוד נהנים לעבוד יחד בבוטיק וגם לרגמן לפעמים יחדיו."

ואיך אמא לשני ילדים שומרת על גיזרה מושלמת שכזאת? „למזלי אני לא אוהבת שום דיברי מתיקה, לא עוגות, שוקולד או מרציפנים. אני לא שומרת במיוחד. אני פשוט לא מגזימה.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 47)

לעשות זה פשוט לנסות לחסוך ולהימנע מהוצאות שאינן הכרחיות.

מגורים

כאן יחושו השורים בקשיים. מי שירצה לעבור דירה או לשפץ את זו שהוא גר בה, רצוי שידחה זאת או שיוותר על כך. זה לא זמן לשינויים בתחום זה, אם כי רבים מבני המזל יאלצו לעשות שינויים במקום המגורים שלהם.

אולם זה לא יהיה קל, ואותם שמצבם אינו מחייב אותם לשנות, עדיף שישאירו את המצב כמות שהוא.

בריאות

שורים שנולדו בתחילת המזל כבר חשים על בשרם את הקשיים.

קלודי ואלי ביטון
לפעמים מדגמנים יחד

אחרים יחושו זאת מאוחר יותר. הבריאות היא השנה נקודה רגישה. השורים אינם חזקים כתמיד ונוטים לחלות יותר מהר. כל אחד ורגישותו־הוא.

בדרך כלל בני שור אינם אוהבים להודות בחולשותיהם, ומעדיפים להתעלם מהרגשה שאינה טובה. השנה חשוב להעניק יותר תשומת־לב ולא לזלזל בתופעות שאינן רגילות. התעלמות מהמצב האמיתי עלולה לסכן את השורים. לכן מומלץ להם לבקר אצל רופאים ולטפל בעצמם בעת הצורך.

ומה שבינו לבינה

תחום זה הוא הבעייתי השנה. כל צורות היחסים של בני מזל שור עומדות לעבור שינוי. המדובר בנישואין, בשותפויות, או בכל צורה אחרת של יחסים. זה יכול לבוא בצורה של משבר שיגרום לשורים להתייחס לבני הזוג בצורה שונה. הלחץ הפנימי, שהיקשה על השורים, יצוף ויעלה וגרום לשינוי.

גם בנישואין, גם בשותפויות, עלולה להיות התפוצצות, אם החיים אינם מנוהלים כראוי. השנה אינה מתאימה להתחלה של שותפות חדשה, וגם לאותם שרוצים להינשא לא יהיה קל. כדאי לחשוב פעמיים לפני שמחליטים על נישואין.

שורים יצטרכו לאבד מעט משלוותם ולא לתת אמון בכל אחד. הזהירות, שהיא תכונה שורית ידועה, חשובה השנה. אויבים סמויים עלולים לגרום נזק, לכן חשוב שהשורים יפעלו בצורה הוגנת, לא לאפשר לבקר אותם ולהכפיש את שמם.

אם, לדוגמה, יצאתי ערב אחד למיסעדה וטרפתי, למחרת אצום והקילוגרם המיותר נעלם. נוסף לכך, אני עוסקת הרבה בספורט, משחקת טניס, רוקדת אירובי ונוסעת לסקי פעמיים. שלוש בשנה. בעבר גם השתתפתי בתחרויות סקי ואפילו זכיתי בכמה גביעים ומדליות."

ליהנות לבד ובשקט. לפני חודש ביקר הזוג הצעיר בפאריס, ואז החליטו להתחתן: „קפצנו לעירייה והתחתנו בנישואין אזרחיים. למה? מפני ששנינו סבלנו מספיק מהרבנות הדתית. אלי ייחל לגט שלו מאשתו 10 שנים. היא לא רצתה להתגרש וביקשה מהרב שלום־בית." „הסברתי לרב הראשי ברבנות בתל־אביב, שאני רוצה לבנות את חיי וכבר הגעתי למצב כזה שרציתי להתנצר והרב אמר לי ,תעשה מה שאתה רוצה."

„נישאנו," אומרת קלודי, „כי אלי אוהב שהרכוש שלו ישא את שם מישפחתו.

„בעלי לשעבר היה איש נחמד מאוד. הורי אהבו אותו מאוד. הוא היה בעל טוב ואבא טוב. אבל מהיום שהתחתנו, הם אמרו לי שאנחנו לא מתאימים. אני באתי ממישפחה צרפתית מודרנית והוא היה ממישפחה פרסית דתית.

הורי פגשו את אלי. הם מחבבים אותו ואנחנו נראים להם זוג יותר מתאים.

כל יום הולכת קלודי לבקר את ילדיה, הנמצאים במשך היום עם מטפלת, כי אביהם, בעל מיני־מרקט, עובד כל יום מ־9 בבוקר עד 9 בערב. בשבתות באים הילדים לבקר אותנו לסופי־שבוע ולשימחתנו כל השל־שייה מסתדרת מצויין ושמח בבית. אנחנו רוצים ילד נוסף, אבל לא כרגע. אנחנו עדיין רוצים ליהנות אחד מהשני לבד, בשקט ובפרטיות מירבית.

יוצאים קבוע

חתום גם אתה על עסקת החבילה של "גלובס" וחקבל, בנוסף למנוי שנתי של העתון הכלכלי של המדינה את כל ההטבות הבאות:

- שרותי גרירה חינם ב"לב מנוע"
- מצלמת פולרואיד – "היום" חינם.
- סעודה בשניים – תשלום לאחד, ב- 12 מסעדות מובחרות.
- שכירת רכב ליום אחד חינם ב-"זוהר".
- כרטיס "גרין קארד" המקנה הטבות בכ-3000 בתי עסק וחנויות בכל רחבי הארץ. הנחות של 25%-15%.
- כרטיס זוגי במחיר לאחד בתיאטרון נוה צדק.
- ארוח לשניים במחיר לאחד במלון מנדרין.

גלובס, העתון שהפך לבר- סמכא בענייני השקעות, כספים ובורסה. גלובס יגיע ערב ערב לביתך באמצעות שליח מיוחד ויציד אותך במידע בלכלי מעודכן ומהיימן, כולל כל שערי הבורסה הנכונים לאותו יום, תחזיות, ניתוחים והמלצות לעסקים ולהשקעות.

חייג עכשיו למחלקת המנויים ותקבל כבר הערב, ובכל ערב, את העתון הכלכלי שלא תרצה לותר עליו.

ת"א: 651335, 650706, 661721 – 03
חיפה: 84627 – 04
ירושלים: 419021 – 02
באר שבע: 37896 – 057

לב' "גלובס" העתון הכלכלי למקבלי החלטות ת.ד. 50004 ת"א 61500.

הנני מבקש לקבל מנוי שנתי.

מצ"ב שיק מזומן ע"ס 35,900 ש'
מצ"ב שיק מזומן ע"ס 18,000 ש'
יתר שיק דחוי לחודש מהיום ע"ס 20,700 ש' (מחק את המיותר)
המחירים בתוקף עד 1 במאי '84

שם: _____
כתובת: _____
טלפון: _____
חשבונית ע"ש העסק כן___לא___
שם העסק: _____
טלפון: _____

תעריפון המנויים של העולם הזה
החל מ־1.4.84

	לשנה בשקל				לחצי שנה
	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	סה"כ	בשקל
♦ בארץ	8475	930	1560	10965	6030
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	8475	3410	1783	13668	7520
♦ ארה"ב, מקסיקו	8475	8530	2550	19555	10750
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	8475	14458	3440	26373	14500
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	8475	8896	2605	19976	10990
♦ פנמה	8475	11150	2944	22569	12410
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	8475	8896	2605	19976	10990

(המשך מעמוד 15)

ההמשך ידוע. שרון המגושם לא פעל כפי שציפה אסד המתוחכם.

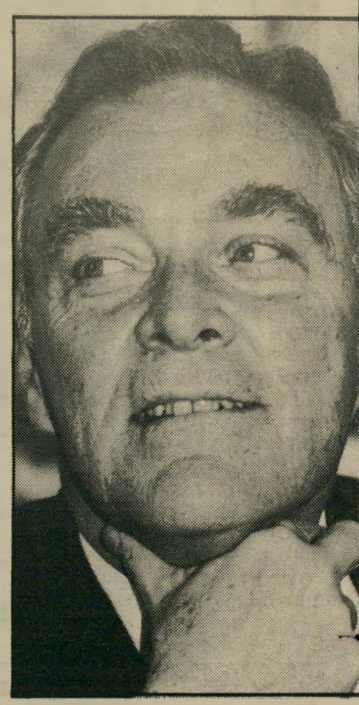
בהתאם לתוכניתו של שרון, שהת־קבלה כולה על־ידי בגין ובוצעה על־ידי רפול, תקף צה"ל את הצבא הסורי. חיל־האוויר השמיד את הטילים הסוריים בלבנון, אך הצטווה שלא לעבור את הגבול כדי להשמיד את הטילים בסוריה עצמה, שהם לאין־שיעור יותר חשובים מבחינה אסטרא־טגית.

על הקרקע החזיקו הסורים מעמד. אף שהופתעו מבחינה טאקטית. הם הנחילו לצה"ל תבוסה בקרב של סולטאן־יעקוב, ומנעו מצה"ל להגיע בעור מועד ליעד שנקבע לו — כביש ביירות־דמשק בבקעא. למרות העליו־נות העצומה של צה"ל, לא הצליחו הכוחות, בפיקודו של אביגדור בן־גל, להביס את הצבא הסורי. שנסוג רק כמה קילומטרים מבלי להישבר. (על הסיבות לכך נשוש עתה מאבק בין הקצינים והפוליטיקאים. שאינו צריך לעניין אותנו.)

ביום השישי של המילחמה חתמו הסורים על הסכם להפ־סקת־אש עם שרון, בהפקירם את כוחות־אש"ף לגורלם.

שרון הפר את הפסקת־האש כדי להשתלט על כביש ביירות־דמשק בחלקו המערבי ולהתחבר עם הפלאנ־גות. אך הוא הודיע מראש כי אין הפסקת־האש חלה על המילחמה בכו־חות־אש"ף, וזו אכן נמשכה לשימחת הסורים. אך כוחות אלו לא נשברו ולא נכנעו, ופונו מביירות בחורש אוגוסט.

כשנוכח אסד לדעת כי צה"ל

שר־החוץ לשעבר היוג
אישור תוך כדי הכחשה

לא הצליח להשמיד את הנהגת אש"ף, להורגה או ללוכדה, ושזו יצאה מן המילחמה כשהיא בריאה ושלמה מבחינה גופנית ומדינית, נאלץ לעשות את עבודתו השחורה לבדו.

הוא הורה לסוכניו לפתוח ב„מרד" בתוך פת"ח, והפעיל את הצבא הסורי וסוכניו בבקעא ובטריפולי להשמדת אש"ף שם. גם התקפה זו נכשלה. ערפאת ואנשיו התפנו מטריפולי כשהם בריאים ושלמים. אחרי שעצרו והכשילו את התקפת „המורדים" והצבא הסורי.

כל המהלכים האלה משתל־בים לגמרי בתהליך שהחל עם ההתנקשות בחיי ארגוב. קו ברור וישר מוביל מן הפיגוע בלונדון ועד לטריפולי. אין אף פרט חשוב אחד שאינו משתלב בתיאוריה זו.

בהעדר תיאוריה סבירה אחרת, ולאור הפרטים הרבים התומכים בתיאוריה זו, אפשר לקבל אותה כסבירה ביותר.

● המנצחת היחידה: סוריה

אם נכשל אסד במזימתו נגד אש"ף, הוא הצליח בשאר חישוביו. **מילחמת־הלבנון, שנפתחה בעזרת פרובוקציה שסופקה על־ידי הסורים, הביאה לניצחון מוחלט של סוריה בלבנון.**

כיום אין עוד שמץ של ספק כי סוריה היא הריבון האמיתי בכל השטח הלבנוני, מלבד החלק הכבוש עדיין בידי ישראל.

נשיא־לבנון, אמין אל־ג'מייל, שנו־עד להיות קוויזלינג ישראלי, הוא עתה סוכן סורי לכל דבר. כל הכוחות הפועלים בלבנון — החל בפלאנגות וכלה בדרוזים — נאלצים לרקוד לפי החליל הדמשקאי. השבוע תבעו כמה מנהיגים לבנונים להחזיר את הצבא הסורי גם לביירות עצמה, מחוסר כל דרך אחרת לשים שם קץ לשפיכות־הדמים.

כמו ב־1976, תובעת סוריה עכשיו כי נוכחותה הצבאית בלבנון תאושר רשמית על־ידי ממשלת לבנון והליגה הערבית. מכיוון שהאלטרנטיבה היחי־דה היא תוהו־ובוהו ומרחץ־דמים בלתי־פוסק, בנציגות הסורים, יתכן מאוד כי דרישה זו אכן תתמלא.

סוריה היא המנצחת האמיתית ו ה י ח י ד ה במילי־חמת־הלבנון של בגין, שרון, שמיר ורפול. בעזרת ישראל, היא נפטרה מן הכוח היחידי שהפריע לה בלבנון — המיני־מדינה של אש"ף. עכשיו היא עושה בלבנון כבתוך שלה.

המדינה מפולגת ומפוצלת. המי־ליציות העדתיות הקטנות מחזיקות מעמד באיזורים השונים, ועורכות זו בזו מעשי־טבח. כשכולן תלויות לחיים ולמוות בסוריה. על פיה יישק דבר.

צה"ל נשאר בלבנון, וסובל מסידרה אינסופית של פיגועים. במוקדם או במאוחר ייאלץ לנטוש את הארץ המקוללת, שבה נפלו קרוב ל־600 מטובי אנשיו, מבלי להשאיר אחריו דבר — מלבד מדינת־חסות סורית.

המהלך, שהחל בכמה יריות בפתח בית־המלון בלונדון, הש־תלם מאוד לדיקטטורה הסו־רית.

● ההתפרצות של אסד

הגירסה הזאת מתחזקת, והופכת למעשה לוודאית, בעיקבות שני סקופים המתפרסמים כאן לראשונה. שניהם באים מפי אישים פלסטיניים בכירים, שעימם נפגשתי השבוע ב־אירופה:

הסקופ הראשון: ב־5 במאי 1982, חודש לפני המילחמה, נפגש שר־הביטחון, אריאל שרון, בוושינגטון, עם אחיו של נשיא־סוריה ריפעת אל־אסד, ראש שרותי־הביטחון הסו־ריים. על מה דיברו?

הסקופ השני מרעיש עוד יותר:

אחרי סיום הקרבות בלבנון התכנ־סה בעיר פאס ועידת־הפיסגה הערבית (שקיבלה את תוכנית־השלום). בוועי־דה זו תקף נשיא עיראק, סדאם חוסיין, את אויבו, נשיא סוריה, חאפט' אל־אסד. הוא האשים אותו בכך שלא לחם כראוי, וכי לחימתו נפלה בהרבה מזו של העיראקים בחזית האיראנית, למרות שבידי הסורים היו מטוסי מיג מתקדמים יותר.

בשיא הוויכוח התפרץ אסד, בנוכחות 150 שרי־חוץ, סגני־הם ועוזריהם: „הם אמרו לי שלא יתקדמו מעבר ל־45 קילו־מטרים!"

„הם" — הישראלים. כל הנוכחים הבינו כי נשיא־סוריה הפליט סוד מדיני ממדרגה ראשונה: הידברות מוקדמת בין הסורים והישראלים, ערב הפלישה הישראלית ללבנון.

טיולים נהדרים
במסלולים המרתקים ביותר!

★ אירופה – 8-30 יום החל מ- $ 599
★ ארה"ב, קנדה ומכסיקו – 26-32 יום החל מ- $2,538
★ המזרח הרחוק – 34 יום $3,395
★ דרום אמריקה – 31 יום $3,895
★ סביב העולם – 45 יום $4,299

חוברת עם פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות!

53 שנות נסיון לשרותך!
הטיול הטוב ביותר!
אירופה טורס EUROPA TOURS
במחיר הסביר ביותר!
(עם אפשרות לתשלומים)

הארגון, התכנון והביצוע ע"י אירופה טורס רח' בן יהודה 100 ת"א טל. 243227.

מזל טוב = נולד לכם בן
מסיבות ברית וחתונות
המוצלחות ביותר
בבית הרופא
עם הגן היפה
תל־אביב, רחוב הפטמן 1
המשרד פתוח: בשעות 10-13; 17-19
טלפונים: 722314, 298772, 9223244

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט
ויזה
DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

דמירל
מחיצות גבס
מבצע לבתים פרטיים
22 $ בלבד למ"ר
טלפון: 052-84218 (24 שעות)

אולפן
לאה פלטשר
מייצג
Ecole Parisienne de Mannequins, Paris
שיטת
Coroline Leonetti, Hollywood
מודיע על
קורס מרוכז
לדוגמנות־אופנה וצילום
באם הינך –
בעלת הנתונים הבאים:
● נאה מאד
● תמירה
● פוטוגנית
הואילי לטלפן 227682
אבן גבירול 50, ת"א,
לקביעת ראיון
ובחינה אישית
משרד להכוונת דוגמניות
לתעסוקה – צמוד לאולפן

זיוה תלם – אביב 1984

הינך מוזמנת
לתצוגת מכירה לעונת האביב והקיץ

אופנה אביבית, מרעננת ומקורית

- חליפות, חצאיות, מכנסיים, מקטורנים, אוברולים במבחר מרהיב, בגוונים אופנתיים.
- בדי פשתן, כותנה, משי.
- בגדי עור במחירים מיוחדים.

תצוגת מיטב מעצבי האופנה בישראל:

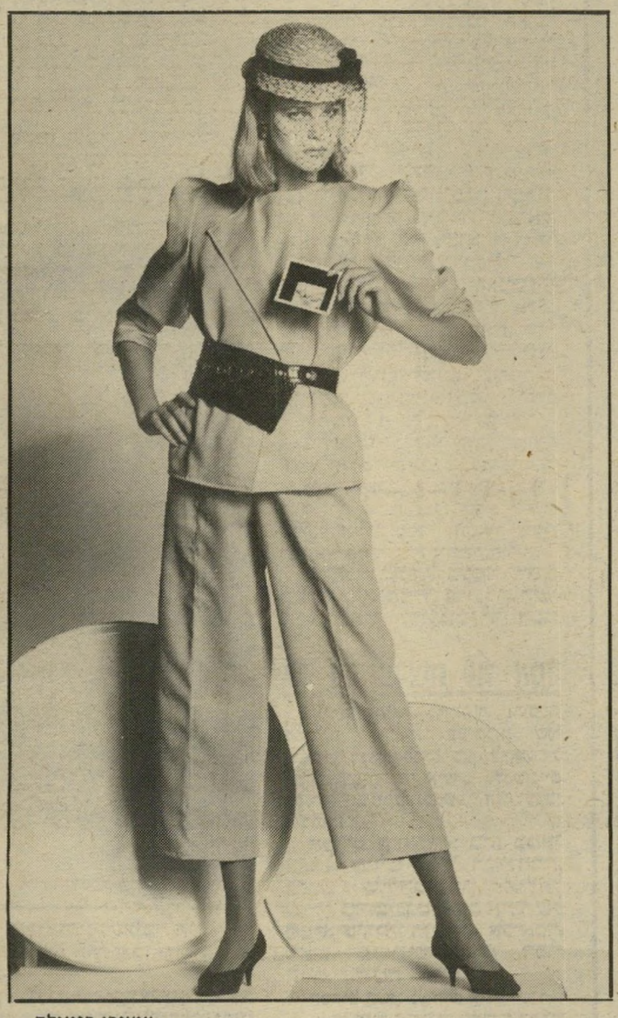
גי פולופ, תמרה יובל, רזיאלה, רפי יעקובסון, אורנה מרבק, M/N, מריק ונילי, בגדי יבוא

אל תחמיצי את מכירת האביב

המכירה תתקיים ביום

שישי 27.4.84	שבת 28.4.84
14–10	14–10
20–16	20–16

בבית זיוה תלם – רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח
At the residence of ZIVA TELEM,
10 David Hamelech St.
Herzlia-Pituah, Tel. 052-72976

עיצוב: רזיאלה

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת חיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מאוורר תקרה

גם דקורטיבי עם מנורה – „הוואנה פאנס" – גורדון 45 ת"א. טל. 426011

על שתי מיסעדות

בשתיהן אכלתי בשבוע הפסח, בגלל הסיבה הפשוטה, שאת האוכל שמגישים בהן אפשר ורצוי לאכול בלי לחם.

המיסעדה הראשונה היא המיסעדה הסינית פקין שנפתחה בתל־אביב לפני כמה שנים. אבל עד השבוע האחרון טרם זכתה לארח אותי. עכשיו הסתבר שזה הפסד של שתינו (של המיסעדה ושלי). כמי שנולדה לאם יהודיה שבישלה בבית אוכל איטלקי ובלקני. קשה לי להיות מומחית גדולה באוכל סיני וקשה לי לכתוב מישפטים כמו „ברוטב השעועית השחורה היה חסר קמצוץ של ברלוס סצ'ואני." מישפטים שאני שומעת ממומחים לאוכל סיני, שהם ברובם יוצאי פולניה והסביבה. כל מה שאני יכולה להגיד על אוכל סיני זה אם הוא היה טעים לי או לא.

בפקין היה טעים לי מאוד וגם (בעיה אישית שלי) מוגש יפה מאוד. על השירות לא צריך לומר דבר, מלבד שהוא נעשה בידי 'מלצריות סיניות, שכל אחת מהן יכולה לפתוח בית־ספר לשרות אדיב, לחן ולנימוס. דבר נוסף שהסתבר לי בפקין, שאם אתה לקוח פחות או יותר קבוע, אתה יכול לקבל מין כרטיס אשראי מיוחד של המיסעדה, שאיתו אתה יכול לאכול כל החודש, כמה פעמים שאתה רוצה, ולהזמין כמה אנשים שאתה רוצה, ורק בתחילת החודש שאחריו אתה מקבל חשבון עבור כל הארוחות שאכלת. בכלכלה הנכונה של כהן־אורגד, זה רווח־נקי.

המיסעדה השניה שאכלתי בה השבוע היא מיסעדת ריצ'י והיא סיפור מעניין מאוד. מאחר שהיא נמצאת כ־200 מטר מביתי ומפני שמגישים בה ספגטי (שאני מכורה להם עוד משחר נעוריי), אני מבקרת בריצ'י הרבה מאוד. וכאן קורה משהו מאוד מעניין. יום אחד אני באה למיסעדה, אוכלת ונהנית מאוד. אני מספרת לכל החברים שזו מיסעדה נהדרת וממליצה עליה בחום. שלושה ימים אחרי זה אני הולכת שוב לאכול בריצ'י ויוצאת כועסת ורגוזה ומספרת לכל החברים שזו מיסעדה מחורבנת עם אוכל מחורבן ועם שירות מחורבן.

עובר שבוע ואני שוב רעבה ואין לי כוח ללכת רחוק ושוב אני נכנסת למיסעדה ושוב אני נורא נהנית. ככה זה קורה כבר שנה. התחלתי לחשוש שאני לוקה בסכיזופרניה במצב מתקדם, אבל פתאום, בעזרת בעלי, הסתברה לי האמת. יש במיסעדה הזאת מנהל, או מלצר ראשי, או אני לא יודעת מה שקוראים לו, אליוט. בחור עם בטן קטנה ומיבטא בולגרי.

ועכשיו תשמעו טוב: כשאתם הולכים לאכול בריצ'י — וזה יקרה לכם בוודאי כי המקום נמצא מול הים ואין מקום יותר טוב מזה בעולם בחודשי הקיץ — לפני שאתם נכנסים למיסעדה אתם שואלים אם אליוט נמצא. אם הוא בפנים — תיכנסו.

תוך 10 דקות תוגש לכם המנה שהזמנתם (לא משנה אחר). הוא יסביר לכם מה טרי היום ומה לא כדאי לקחת. אם תקבלו משהו שאתם לא כל־כך אוהבים, הוא יחליף אותו עם חיוך. הוא ישאל אם אתם רוצים מים קרים וידאג שלא תחכו לכלום יותר משתי דקות. הוא ישאל אם אתם אוהבים הרבה שום או מעט שום על הברוקולי וכמו שתאמרו ככה זה יהיה. זהו. אם אליוט נמצא במקום, זו מיסעדה נהדרת. אם אליוט איננו — תיכנסו ותזמינו על אחריותכם.

אני מבקשת סליחה אם פגעתי בשאר המלצרים במיסעדה, אבל חלק מהם פגעו בי כבר לא פעם. בעיקר אלה שנתנו לי לחכות 40 דקות למנת הספגטי שלי ואחרי 40 דקות הביאו לי מנה של רביולי בתיקווה שאני מטומטמת.

המיסעדה הסינית „פקין"

סוף, סוף הקרבתי

תמיד ידעתי שיש לי בעיה עם גידול הילדים שלי. יש חוקים בעולם, ואם אתה רוצה להשתלב, אתה חייב למלא אחריהם.

ידוע כבר מהתורה ש„בעצב תלדי בנים". ידוע שילדים יהודיים לא אוכלים כלום ותמיד צריך לרוץ אחריהם עם הבננה והשמנת. וכמובן, ידוע, שאי־אפשר לגדל ילדים בלי הקרבה. אבל מה לעשות, שעד היום לא הצליח לי אף אחד משלושת עקרונות החינוך? באמת השתדלתי. אבל לא הלך. זה שלא סבלתי נוראות בלידות של ילדי, זה סתם חוסר מזל. עם זה כבר השלמתי. זה שעד היום לא הצלחתי לבקש מהילדים שיאכלו משהו, כי לפני שאני אומרת ג'ק רובינסון, הם כבר גמרו את המנה ומבקשים עוד — זה אולי מפני שאני איטית.

אבל בעניין ההקרבה, אני ממש אשמה. הנה. אני מודה בזאת כאן קבל עם ועדה. אף פעם בחיים לא ישבתי עם הילדים על השטיח כדי לעשות פאזלים של מיקי־מאוס. אף פעם לא בניתי איתם מגדלי לגו. ולא גזרתי מיגזרות נייר. ולא צבעתי איתם ציורים של דונלד דאק, ולא הדבקתי תמונות של טרזן באלבומים מיוחדים. אם הייתי חושבת שזו הקרבה, אולי הייתי עושה את זה, אבל אני תמיד חשבתי שזה סתם שיעמום אחד גדול. וככה התפספסו לי כל ההזדמנויות להקרבה. לפעמים, כשאמא שלי יושבת מולי ומספרת לי, במבע מיוסר, את תולדות הקרבתה עבורי ועבור אחי, אני יושבת שותקת וניכלמת ואין לי מה להגיד. מה כבר אפשר לומר מול אמירות כמו „תשעה חודשים סחבתי אותך בבטן," או „כשהייתם קטנים אבא ואני לא יצאנו שניים מהבית, כי לא רצינו להשאיר אתכם לבד" או „כל יום הייתי יושבת חמש שעות איתך וחמש שעות עם אחיך, כדי שתאכלו כמה כפיות של מזון בריא."

יש גם „הלכתי איתכם לטיולים ארוכים ומעייפים באוויר הצח כדי שתקבלו קצת תיאבון" ואפילו „כשהייתם חולים, ישבתי על ידכם לילות שלמים בלי לעצום עין."

יש לאמא שלי עוד 300 כאלה, שחלק היא „מציאה לבד וחלק היא שאלה מהקלאסיקה של האמהות היהודיות. ואני? אני כלום! אין לי מה להגיד. הילדים גדלים ואני את מיכסת ההקרבה שלי עוד לא התחלתי. אל תחשבו שקל לחיות עם זה. בסופו של דבר, גם אני אמא יהודיה. ולא סתם אמא יהודיה אלה אחת עם חסרונות. אבל אני אשה עם סבלנות. ואני יודעת שאסור להתייאש. הדברים בעולם מסתדרים.

תצלום מחצגת „חדרדסים"

והנה השבוע, באורח פלא, נגמרה תקופת אי־ההקרבה שלי ואני סוף סוף בן־אדם מן הישוב. ברוך! אני שייכת! ישבתי שעה וחצי באולם קולנוע, יחד עם 300 ילדים קטנים וצועקים, וראיתי איך גרגמל מתכנן את השמדת החדרדסים ואיך אלו, הקטנים, בתחבולות נפלאות, משיבים לו מילחמה שערה. כשיצאנו מאולם הקולנוע, ולפתע באה לי ההארה בדבר ההקרבה שלי. הבטחתי לילדים שלי שבשבוע הבא אני אקח אותם גם להצגת החדרדסים. מייד הבנתי שאם זה כבר התחיל אצלי, לא כדאי להפסיק את ההקרבה כשעודה באיבה.

תצטרפנה אלי אמהות ישראליות מודרניות. הילדים נהנים ואנחנו מקריבות! וכל זה תמורת כמה כרטיסי קולנוע או כרטיסים להצגה. תודה לך יוצר החדרדסים על שהצלת אותי מריגשי־האשמה האיומים. ריגשי־אשמה, לפי היהדות, זה בשביל הילדים. אנחנו מהמקריבות.

אינפורמציה שווה זהב

לחברה שלי יש מיטבח יפה. כלומר, היה לה עד לפני שבוע. לפני שבוע היא גילתה שיש לה נזילה במיטבח. היא הזמינה אינסטלטור שכונתי, שהגיע והתחיל בעבודה. יומיים אחרי ביקור האינסטלטור קיבלתי דוח טלפוני היסטרי, שהיה רצוף במילים מעליבות וגסות במיוחד, שהופנו לאינסטלטור הפרטי ולמיקצוע כולו. לתיאור המטבח שלה לא יכולתי להאמין, אז לקחתי את האוטו ונסעתי אליה לנחם אבלים. כשהגעתי, מצאתי אותה יושבת ובוכה. קיר אחד היה חפור לגמרי וממנו הציצו חלקי צינורות מכופפים וקרועים. בקיר השני החפירות כבר נסתמו, אבל היו חסרים עליו 16 אריחי קרמיקה שהוצאו מקומם כדי לחפור ולנסות למצוא את הנזילה.

כמה מ־16 האריחים נשברו וכמה דקות לפני בואי נודע לחברה שלי שאריחים כאלה כבר לא מייצרים היום. תוך כדי החזרה על כל המילים הגסות שבן־אדם ממוצע מכיר, סיפרה לי החברה שלי כמה לקח ממנה הפרופסור לאינסטלציה. בטח שברולרים, אלא מה?

תגידו, מה אתם הייתם אומרים לחברה במצב כזה? בטח הייתם אומרים שזה לא נורא, ובוודאי עוד אפשר למצוא כמה אריחים כאלה באיזה מקום. בקיצור, הייתם מנחמים אותה. נכון?

אבל אני, במצבי לחץ, תמיד אומרת שטויות נוראיות. ככה, בלי לחשוב על התוצאות. פשוט אמרתי לה שלא מזמן קראתי באיזה מקום שלחברת „ידי זהב" יש מכשיר מיוחד לגילוי נזילות בקירות. משהו שנראה כמו סטטוסקופ של רופא ובעזרתו, תוך דקות, מגלים את המקום המדוייק של הנזילה ולא צריך לחפור את כל הבית.

החברה שלי התרוממה מכיסאה ועם רצח בעיניים היא צעקה לעברי „מה? ואת שתקת? בשביל מה אני קוראת כל שבוע את המדור שלך בעיתון? בשביל העוגות המטומטמות שאת נותנת שם? מעניין אותי העוגות שלך? כשיש לך אינפורמציה ששווה זהב את שותקת?! אם במדור שלך, בשבוע הבא, את לא בותבת על המכשיר הזה לגלוי נזילות ועל שם החברה, תשכחי ממני כחברה שלך ובקוראת שלך. וגם תבקשי סליחה מכל אלה שבטיפשותך לא עזרת להם." כה אמרה חברתי העצבנית.

טוב. הנה כתבתי. וסליחה מכולכם.

שיעור בקמצנות

בחור נחמד אחד שמשרת בלבנון תיאר לפני את חייו המנוהלים בשדות זרים. התלונה הכי גדולה שהיתה לו הופנתה דווקא אל שכנו לאוהל: „החרא הזה מקבל כל יום חבילות מלאות בממתקים, שוקולדים, ואפלות, עוגיות וכל שאר הדברים שאני מת עליהם. אבל המנוול מחביא את החבילה שלו מייד כשהיא מגיעה אליו, ורק בלילה, כשכולם כבר שוכבים באוהל החשוך, הוא פותח לאט לאט את החבילה ומתחיל לאכול ממנה לבדו."

אז למה אתם לא חוטפים לו את הממתקים — שאלתי אותו.

כי אנחנו אף פעם לא יודעים מתי בדיוק הוא אוכל אותם.

אל תגיד לי, שאתם לא שומעים בן־אדם ששוכב על ידכם ואוכל ואפלים. הרי זה עושה רעש.

„הקמצן הזה דואג להרטיב אותם קודם, וכש־הוואפלים רטובים, הם לא עושים שום רעש!"

אל נקמות ה'

התלוננתם על הסידרה הטלוויזיונית מצדה. **זה היה קיטש אמריקאי בעיניכם. הקנאים נראו לכם כמו חיילי אש"ף עם כפיות? האירועים לא היו מאה אחוז לפי יוסיפוס פלביוס? פיטר שטראוס נראה לכם רכרוכי? אפילו על פיטר אוטול היה לכם משהו להגיד. סידרה מתקתקה. אמרתם. זה מפני שאתם כל־כך אניני טעם.**

אז אנשי הטלוויזיה שמעו לכם. הם לא רוצים שוב לאכזב אותכם. אז הם חשבו חשבו ובימים אלה הם נותנים להם קולטורה של ממש. כמו שאתם אוהבים. אנשים תרבותיים שכמותכם. מתבן במנהטן **רציתם**, וטורנדוט **בשלושה המשכים?**

אולי זה ילמד אתכם לא להיות כל־כך מעודנים להבא. תהנו ממה שיש. אל תשכחו שאל נקמות ה' והוא לא סובל קוטרים.

שינעם לכם פסטיבל האביב.

אדון וגברת זדורה

כ שנכנסים לסוויטה בקומה ה־16 של ההילטון, מצפים לפגוש במלכת־המין התורנית של הוליווד, איזו יפהפייה שופעת חמוקים עם שיער מחומצן, איפור מוגזם וכל השאר. אך במקום נערה מפלסטיק, פוגשים גברת קטנה וחזקה, לא מבלבלת שטויות, יודעת מתי לחייך ומתי לקרוץ, מתי למרוח ומתי לשתוק. בקיצור, ממזרה לא קטנה, הפיה זדורה.

גובהה כגובהן של אליזבט טיילור ובו דרק („פייף פוט, טו אינצ'ס"), או 1.55 מטר, בלשון בני־אדם. הגוף נהדר, אין מה לומר. הפנים פני ילדה, התנועות והתדמית של חתלתולה — אותה מתיחת איברים, אותה התכרבלות. את שערותיה היא אוספת עם מהרקים ציבעוניים.

לכבוד תצוגת־הכושר המיוחדת שערכה להעולם הזה החליפה את חליפת העור המהודרת, בשלוש תילבושות שונות, במיוחד לתרגילי ההתעמלות. היא מתעמלת שיגעון. בעלה, משולם ריקליס והיא, רצים כל בוקר ושומרים בקפדנות על כושר גופני נאות. היא גם מתעמלת שעתיים ביום.

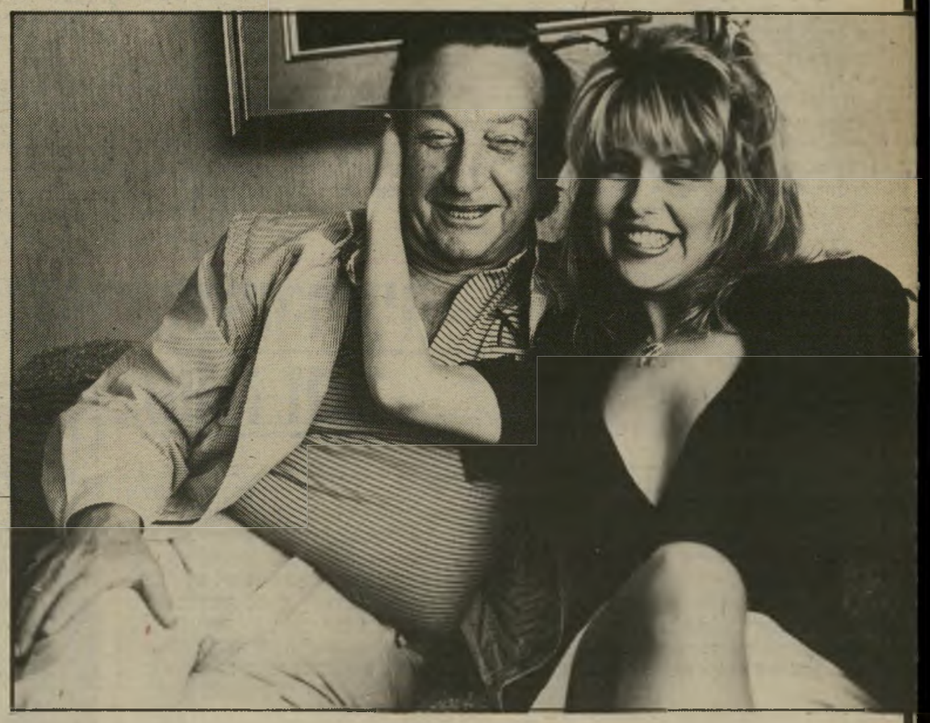
הנברה של טוביה. החתלתולה מטפסת עתה, בעזרתו הפעילה של בעלה, לקראת התואר של חתולת־המין מס' 1 של ארצות־הברית ושל עולם הקולנוע. זה כחמש שנים פיה זדורה אינה יורדת מהכותרות של עיתוני־הקולנוע וירחוני־העירום, דמותה מופיעה בצילומים מכל הזוויות. פיה זדורה היתה כאן, פיה זדורה היתה שם. פיה זדורה בזרועות בעלה המיליונר המפורסם, פיה זדורה עטופת פרווה משגעת, פיה זדורה עם חיוך של תינוקת מפתה על פניה. פיה, פיה, פיה!

„זה ביקורי השלישי בארץ. בפעם הראשונה הייתי כאן בלעדיו. ג'וס (זה שם־החיבה של פיה לריקליס, המבוגר ממנה ב־32 שנים) הכיר אותי כשהייתי בת 16. לפני 11 שנים. אנחנו נשואים 7 שנים. מישפחתי קשורה לתיאטרון; אבא עוסק בהפקות קולנוע, פעם היה זמר. אבי ממוצא איטלקי, אבל פעם חקרתי וברקתי ומצאתי שיש גם דם יהודי במישפחה.

„התחלתי להופיע בתיאטרון כבר כילדה קטנה, הופעתי בברודווי בכנר על הגג, כאחת הנכדות של טוביה החולב. למעשה משולם ראה אותי בפעם ראשונה, שם, כילדה על הבימה, כשהלך לראות את המחזה."

ההפסד של החברה. כאשר נכנס משולם ריקליס, בעלה בן ה־60 (שיער צבוע ג'ינג'י, כרס קטנה, שאותה הוא מותח פנימה כל הזמן) קופצת פיה אל בין זרועותיו ומתכרבלת בתוכו: „האם הוא לא משגע? נכון שהוא לא צריך מתיחת פנים?" היא מתרפקת על הבעל, הנותן בה מבט אוהב. כשתליון היהלומים המשובצים בצורת האות האנגלית זד (של זדורה) שעל צווארה, נוצץ עם כל תנועה שלה.

עכשיו תורו להלל ולקלס: „מה שברור, זה שאני בא לפני העבודה שלה. אם אומר לה להפסיק את הקריירה שלה, היא תפסיק מחר. אבל אני ממשיך לעודד אותה לשחק. פיה אינה בחורה רגילה, ואני מרגיש איתה

היא לא מפלסטיק, היא מיספרית חזקה, כפי שהוכיחה בתצוגת־כושר בלעדית ל„העולם הזה"

פיה זדורה ומשולם ריקליס: מאושרים

כמו מלך שיושב כל הזמן על כס מלכותו."

עובדה. על השאלה "הוא הראשון אצלך?" מגיבה פיה בקריצה הוליוודית משגעת: "הוא הראשון והאחרון!"

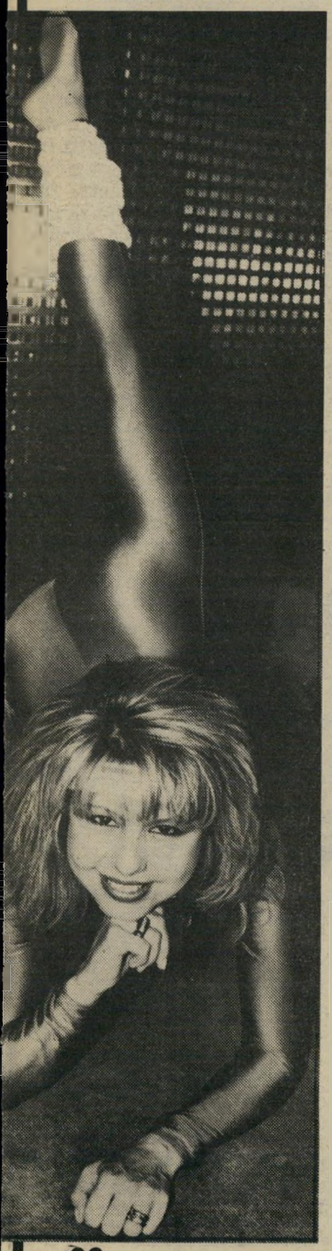
כמה עלה לו לעשות אותה לכוכבת בין־לאומית? "בסך הכל מרובר על שלושה סרטים. הסרט הראשון, הפרפר האדום, שבו כיכבה לצידו של אורסון וולס, החזיר את כל ההשקעות שהושקעו בו; הסרט השני אשה בודדה (לפי הרולד רובינס), שבו שיחקה ילדה בת 14 המתאהבת באביה, לא זכה בהצלחה בארצות־הברית, אך, לעומת זאת, הצליח מאוד באירופה. כך או כך, הסרט נעשה בהפקת יוני־ברסאל, ואם היו הפסדים, רק חברת ההפקה ספגה אותם. הסרט השלישי, שאותו סיימה פיה רק עכשיו, ברומא, הוא סרט רוק לילדים, משולב במדע בידיוני."

השבח של הלשעבר. מדוע הגיעה פיה לארץ רק אחרי הברי־מיצווה של הנכד של ריקליס? האם נכון שהמישפחה התנגדה לנוכחותה? ריקליס מחייך: "שיהיה ברור, אם אינני יכול ללכת עם אשתי לאיזה מקום שהוא, לא אלך אליו בכלל. לא היתה שום התנגדות. אשתי לשעבר, יהודית, יותר מדי ליידי, מכדי שתתערב בדבר כזה." מסיבת הברי־מיצווה של הנכד, נערכה במלון הילטון.

משולם ואשתו לשעבר, יהודית, בתו מונה ובעלה לשעבר, ארווין אקרמן, הקבילו את פני האורחים — ביניהם חברתו לשעבר של משולם, שרה סלע, היום רעייתו של נשיא מכון וייצמן.

האולם קושט באלפי סחלבים (אורכידיאות) בציבעי סגול וורדוד

לקראת התואר של חתולת־המין מס' 1 של ארצות־הברית: צילומים מכל הזוויות

גוף נהדר, תנועות ותדמית של חתלתולה, אותה מתיחת־איברים, אותה התכרבלות

והכיבוד היה טעים ובשפע.

בגלל תקלה קלה בלבושה, הפסידה יהודית הרעיה־לשעבר רגע מרגש. בדיוק ברגע שנאלצה לצאת לשרותים לתיקון חפוז, נשא משולם דברי ברכה, ובין השאר קילס ופיאר את גרושתו. כשחזרה ושמעה מפי הנוכחים על דברי בעלה לשעבר, נראתה מרוצה ומאושרת.

הסיכויים של פיה. מה לבשו האם והסבתא? הסבתא לבשה חליפת ליינן לבנה עם חולצת משי טבעי בתכלת, וענדה הרבה יהלומים לבנים וספירים כחולים. גם מונה לא ביישה את הפירמה. היא לבשה שימלת סטרפלס ארוכה שחורה, וגם על צווארה לא חסרו יהלומים, לפי ה־סטנדרטים המקובלים.

אבל ריקליס אוהב לדבר על פיה וחוזר לנושא: "סיכוייה של פיה להגיע לצמרת בתחום שלה יותר גדולים משלי. אפילו, אם נגיד, שהיא בין ה־200 כוכבים העיקריים בארצות־הברית, הרי סיכוייה להגיע לשיא ממש, גדולים פי כמה מסיכויי שלי להגיע בתחום העסקים לשיא כזה."

האהבה של אמא. יש להם דירה בשדרה החמישית בניו־יורק, בית בבוורלי־הילס שבהוליווד, ובית־חוף במאליבו, פרבר של לוס־אנג'לס.

"פיה בעלת אופי מצויין. היא לא אוהבת לנקר עיניים. היא מתייחסת מצויין גם למישפחתי. אמי ואבי היו לפני זמן קצר בארצות־הברית ופיה מצאה זמן כדי ללכת עם אמי לחנויות ולעזור לה בקניות. אמא מאוד אוהבת אותה."

"זה נכון שיש לכם מטוס?"

הוא צוחק: "לא. לא נכון. יש לנו שלושה מטוסים. במטוס יש, בין השאר, גם חדר־שינה."

אבל בסיום, הכל חוזר לפיה. היא, בעצמה, אינה שוכחת להבהיר בדלת: "רק בישראל אני גברת ריקליס. בארצות־הברית קוראים לו מר זדורה."

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה", שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא, בבתבת־שער, את הראשונה מתוך סידרת כתבות, שעסקה בשחיתויות בהסתדרות המורים ● תחת הכותרת "תיק מישפט רצח" הובא סיפורם של המעורבים בדראמה שהובילה לרציחתה של ספרית־פרוצה חיפאית ● תחת הכותרת "מה כתבה אנה?" נבחנה השאלה, האם זייף יומנה של אנה פראנק ● תחת הכותרת "מסע מלבת המים" הובא הפרק הראשון בדיווח "העולם הזה" על מסעותיה של יהודית מזרחי (מזור), מלבת המים, באירופה ● מדור התיאטרון סיקר את הטעם הראשונה שבה הועלה מחזהו של ג'ין אוסבורן "הבט אחורה בזעם" על קרשי תיאטרון "הבימה" בכיכובם של אלישבע מיכאלי ומישה אושרוב ● בשער הגיליון: יו"ר הסתדרות המורים שלום לוזין.

בן־גוריון משכתב את ההיסטוריה ★ מילחמת הצהרונים ★ דיין וקולק בשליחות אל הבישוף מקאריוס בקפריסין

"העולם הזה" 1126
תאריך: 28.4.1959

העם

אדם ואפסו עוד

"ההיסטוריה היא ספר חתום בשבע חותמות," טען פואסט של גתה. "מה שנקרא בפיכם רוח־הזמנים, אינה אלא רוחם של כותבי־ההיסטוריה עצמם, שבה משתקפים הזמנים כמו בראי."

לרוע המזל לא הספיק גתה להכיר את דויד בן־גוריון. אחרת היה מוצא בו את ההוכחה הסופית לטענתו. כי כאשר נתפרסמה השבוע ההקדמה שכתב דויד בן־גוריון לספר תולדות מילחמת הקוממיות, העומד להופיע לקראת יום־העצמאות, נסתבר כי כל ההיסטוריה העברית ב־50 השנים האחרונות אינה אלא ההיסטוריה של דויד בן־גוריון.

בן־גוריון לא הסתפק בטיפוח פולחן־האי־שיות־של־עצמו, בספר שיופיע בהוצאת הרישמית של צה"ל לזכר מעלליהם של גיבורי תש"ח. הוא גם קבע, בצורה שאינה משתמעת לשתי־פנים, כי מאז ראשית המאה ועד היום הזה לא טעה מעולם. לצורך זה מילא את ההקדמה בעשרות ציטטות מייגעות משל עצמו — מגיל 18 עד גיל 72. הדרך למדינת ישראל היתה רצופת נאומים של דויד בן־גוריון.

בלי ז'בוטינסקי וארלוזורוב. בהרבה עניינים מגלה בן־גוריון לפחות חוכמה־לשאחר־מעשה. מכניס במאוחר כוונה למעשיו שלא היתה לו בשעת מעשה. אולם בשני עניינים עיקריים אין בן ה־72 חכם יותר מבן ה־18: הוא אינו מבין את מהותו של האימפריאליזם הבריטי בארץ־ישראל ואינו מבין את מהות התנועה הלאומית הערבית. הליקוי הראשון גרם ממילא לאי־הבנת חשיבותה של מילחמת המחתרת הפורשת, שלוחמיה נמסרו על־ידו לשילטון הבריטי. הליקוי השני גרם לאי־הבנת הסיכסוך ההיסטורי בין שני העמים, שהוא עצמו עשה כה הרבה להחרפתו.

למרות טענותיו המתמדות, כי תמיד רצה בשותפות עם הערבים, מודקרת רוחו האמיתית של בן־גוריון בכל התקופות, בבואו לפאר את גירוש הפועלים הערביים מן המשק העברי ויצירת עיקרון "העבודה העברית", שפירושו היה יצירת תהום בין שני העמים. "ויש לציין כי מעשי האיבה והתקפות הערבים מזמן לזמן, מראשית הישוב ועד מילחמת־הקוממיות, ועד בכלל, עזרו אולי יותר מכל הסברות עיוניות לנצחון תפיסה עקרונית זו." במילים אחרות: המילחמה בין הערבים והיהודים היתה תופעה חיובית.

בדרך הגאונים. בגיל 72 אין אדם לומד תורה חדשה. הסקירה של בן־גוריון מדגישה שאין לו גם כוונה כזאת. האיש העומד עתה בראש מדינה ריבונית, בעלת כושר עצום לעיצוב פני המרחב, עדיין רואה עצמו כפי שהיה כנער בן 18. בגוף שלישי, כדרך הגאונים, הוא מתאר את עצמו בדמות אידיאלית זו, "שנאלץ בצאתו לחרוש עם חבריו בשדמות הגליל, לפני יותר מחמישים שנה, לשאת רובה על השכם וגם לעמוד על המישמר בלילות בכפר עברי בודד ונתקף."

בעזרת השם

עוד אחד מסיפוריה של לילי גלילי במדורה "העולם הבא":

סיפור־אמת זה מתחלך באחרונה בצמרת מפא"י, מובא כדוגמה לרמת המודעות וההשכלה הפוליטית בקרב העולים החדשים: בבחירות האחרונות לוועידת מפא"י הופיע דויד בן־גוריון, להלכה תושב שדה־בוקר, ברשימת המועמדים של באר־שבע. אמר תימני אחד למזכיר מפא"י במקום: "בחיי, אני מצביע בער בן־גוריון זה, רק מפני שיש לו אותו השם כמו בן־גוריון בירושלים"

עיתונות

הקרב על האשה

המאבק בין שני עיתוני־הערב המתחרים מעריב וידיעות אחרונות — שהסתיים לאחר־רונה בניצחונו של ידיעות אחרונות עם הגדלת תפוצת גליון יום השישי שלו עקב חלוקת מפות האטלס — נכנס בשבועות האחרונים לזירה חדשה: זירת השבועונים.

מזה זמן רב תיכננו אנשי מעריב הוצאת שבועון־נשים, שיתחרה בשבועון הנשים של נוח מוסן, בעליו של ידיעות אחרונות. המיכשול היחיד להגשמת התוכנית היה נעוץ בעובדה שבית־החרושת לנייר בחברה לא מייצר עדיין נייר בפורמאט שיאפשר למכונות החדשות של מעריב להדפיס שבועון במתכונת המקובלת בשוק הישראלי. משום כך, כאשר הופיע לפני כמה חודשים במישרדי מעריב גרשום קומרוב, בעליו ועורכו הראשי של שבועון קולנוע הכושל (בתפוצה שבועית — 2300) והודיע כי הוא עומד להוציא שבועון־נשים שייתחרה בלאשה של מוסן, ביקש את עזרת מעריב בגלופות וברפוס, קפצו אנשי מעריב על המציאה.

"אנחנו עומדים בין כה וכה להוציא שבועון נשים בקרוב," אמרו לו, "למה לך להתחרות בשני שבועונים? בוא נכנס לשותפות." לא עבר זמן רב, ובין גרשום קומרוב ובין מעריב נחתם הסכם. לפי הסכם זה יוציא קומרוב את הגיליונות הראשונים של עולם האשה, שם שבועונו החדש, בעצמו ובכספו, עם גיבוי מלא של מעריב. כעבור זמן קצר, אם השבועון יוכיח את עצמו מבחינת הרמה, ואפילו אם תפוצתו תהיה זעירה — ייכנס מעריב לשותפות.

העורך עזב במסתיע. את עזרתו הזמנית הגיש מעריב לשבועון הנשים בשיחרורו של אורי קיסרי, לתפקיד העורך הראשי בפועל של השבועון. לכתבים שקיסרי וקומרוב רצו לגייסם הובטחה עבודה חלקית במעריב ואחריות לתקופה ארוכה.

פחדם של אנשי מעריב מהצהרה גלויה כי השבועון החדש יוצא בחסותם, היה נעוץ בעובדה שנוח מוסן איים בזמנו על מעריב, כי אם יוציאו שבועון נשים מתחרה, יוציא הוא שבועון־נוער שיתחרה במעריב לנוער. שבלאו הכי גרם הפסדים למעריב.

אחרי שהופיע עולם האשה בשוק, לא היסס נוח מוסן להשיב מילחמה־שערה. הוא הקדיש את כל כוחותיו אך ורק להתחרות בעיתון־הנשים של מעריב. הוא השקיע כספים רבים במוספים של עיתונו, גייס כמעט את כל אנשי ידיעות אחרונות לעזרת לאשה.

הצלחתו הראשונה של מוסן במאבקו נגד עולם האשה, נפלה כבר שבוע לאחר הופעת הגיליון הראשון של השבועון החדש. אריה חשביה, עורכו בפועל של עולם האשה, עזב במפתיע את המערכת, השאיר את המערכת החדשה ללא עורך ממשי.

מדיניות

שליחות מאוחרת

הידיעה היתה מוזרה בעיני קוראים תמימים.

נאמר בה כי תדי קולק ומשה דיין, שניים מצעירי־הזוהר של בן־גוריון, יצאו לקפריסין "בשליחות ארכיאולוגית". אולם קולק לא עסק מעולם בתחביב־אופנה זה, ואילו משה דיין רחוק מלהיות ארכיאולוג מיקצועי, מסתפק באוסף מוצגים ארכיאולוגיים בגינת ביתו בצהלה.

אך הקורא הבלתי־תמים יכול היה לקרוא בין השורות. שליחותם של שני הדיפלומטים־החובבים לקפריסין, ערב שיחרורה הסופי מידי הבריטים, באה כדי לרכוש ברגע האחרון את יידידות האדונים החדשים באי, בעל החשיבות האסטרטגית העצומה לישראל. אם־כי נכללו במישלחת כמה אנשי־מיקצוע לשיחזור אתרים היסטוריים, תואר הביקור בעיתוני קפריסין ובעיתוני הערב כמדיני מובהק.

כאשר מילחמת השיחרור הקפריסאית היתה בעיצומה, לא הרגישה ממשלת בן־גוריון כל צורך בידידות כזאת. להיפך, היא אירחה בישראל

אנשים

● **אלוף פיקוד־הדרום, אברהם יפה**, ירוץ במימדיו הגרולים ובחיבתו הגרולה למזון. פעם, כאשר קיבל יפה לידיו את הפיקוד על בסיס חדש, הוא קרא מייד לטבח הראשי. "טבח, האם עיינת בהכרל הפיגודות בין המפקד היוצא והמפקד הנכנס?" שאל יפה. "עיינתי," השיב הטבח. "אז מהיום והלאה זה יהיה גם ההברל במנות שתגיש לי," פסק יפה.

● **אחרי ששחקן להקת בצל ירוק, שימעון ישראלי**, השתלט כמעט כליל על התוכניות הדרמאתיות של קול ישראל, מופיע בתפקידים ראשיים, במערכונים ותסכיתים, הוגשה הצעה להנהלת קול ישראל: לשנות את שם תחנת־השידור לקול ישראלי.

● **העיתונאי נתן דונביץ מצא** השבוע את הסיבה לכך שכוכבת־הקולנוע **אליזבט טיילור**, שהתגיירה, בחרה בשם העברי רחל. הסביר דונביץ: "אחרי שקראו את אולם־הכניסה של בית־תיאטרון הקאמרי החדש על שם בעלה המנוח של טיילור (מייק טוד), היא בחרה בשם רחל, כדי שאחר מותה אפשר יהיה לקרוא לבית־התיאטרון הקאמרי – קבר רחל."

חיילים בריטיים שבאו לנוח מפעולות־הדיכוי באי, ניצלה כל הזדמנות להפגין אהדה לצבא ולצי הבריטי, בני־הברית מתקופת מיבצע סיני־סואץ. הקולות המעטים שהזהירו מפני קו זה נשארו קולות קוראים במידבר.

זיכרון לוחמים. החודש נסתבר כי בני קפריסין נחונים לא רק בכושר־לחימה, אלא גם בכושר־זיכרון. הנציגים הישראליים אומנם הגיעו למושל הבריטי ולשלושה מחברי הממשלה החדשה, אולם לא נימוסיו של קולק, אמן־השגור, שהמס בעבר את ליבם וכיסם של מיליונרים אמריקאיים, ולא החיוך המפורסם של משה דיין שינו את המצב.

"אנחנו רוצים לחיות בשלום עם כל עמי המרחב," אמר הבישוף מקאריוס. הוא לא היה מוכן להתחייב ליותר מזה. היה ברור כי קפריסין היוונית, כמו יוון עצמה, לא תמהר לקשור קשרים דיפלומטיים אמיתיים עם ישראל, לא תעשה דבר העלול להרגיז את ארץ־הנילוס, בעלת המיעוט היווני העשיר.

חברה למיקצוע

מסעה באירופה, ערב גיוסה לצה"ל, יחידת חיילי הרים איטלקית, יהודית מזרחי־מזור, מלכת המים של העולם הזה, פגשה בעת שהראו, בעליל, את התפעלותם מחברתם העתידה למיקצוע הצבאי: קודם־לכן סיירה יהודית, אשת מיליונר אמריקאי לעתיד בים התיכון על סיפון אניית המאר הישראלית תיאודור הרצל.

הום ומואה - קיץ צרפתי באופנה

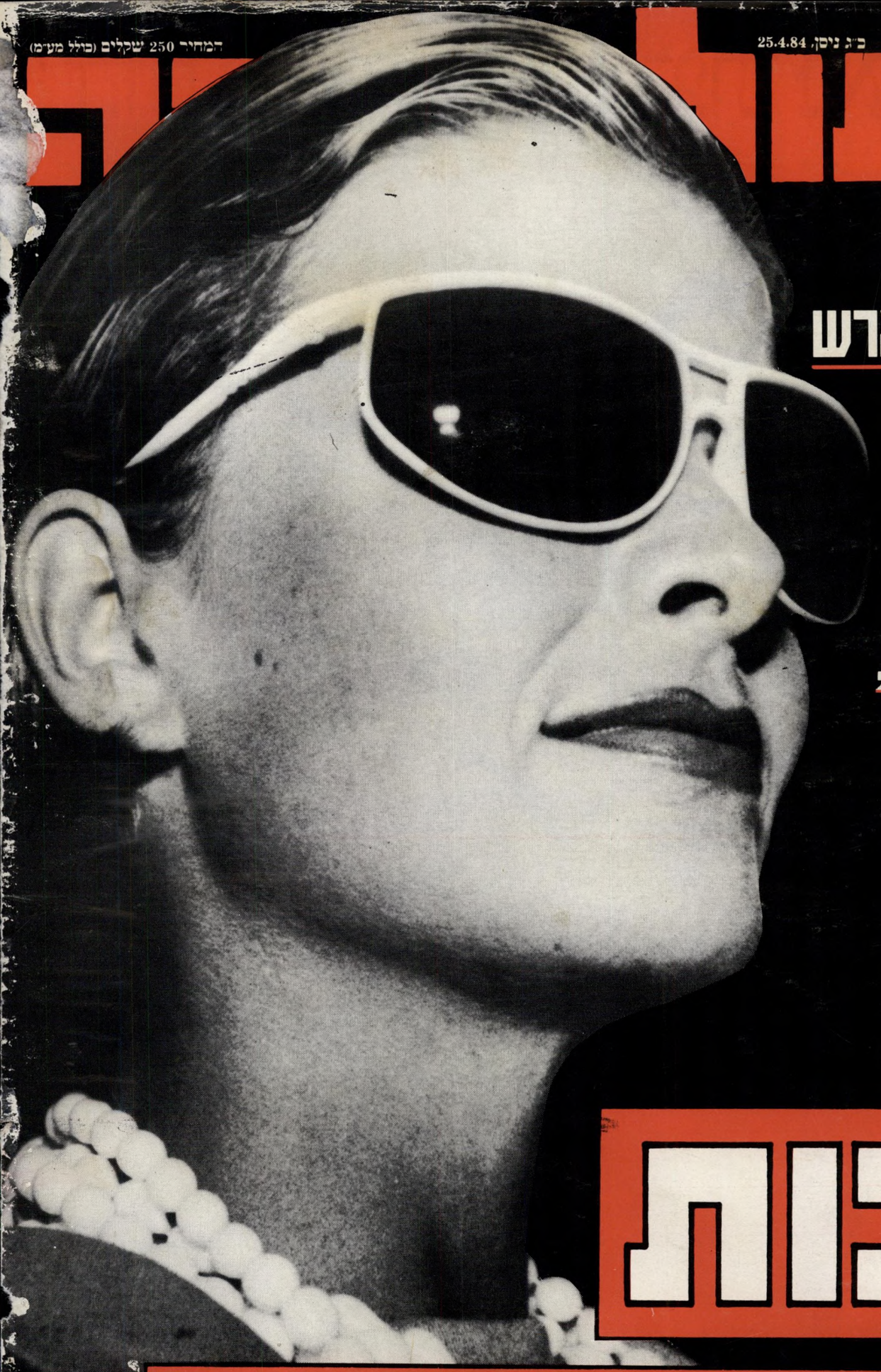

יומאר טקסטיל בע"מ. שיווק אראן. להשיג בחנויות המובחרות.

מיספר 2434 כ"ג ניסן, 25.4.84 המחיר 250 שקלים (כולל מע"מ)

השבוע

יומיים אחרי ששרונה מארש הגישה תביעה נגד ידידה שהרביץ לה, היא ביטלה אותה

מכות לדוגמנית